

ព្រះ
ច្បាប់ប្រជុំកងច្បាប់

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

អភិបាលប្រជុំកង

បណ្ឌិត ធួនតាត

៧៧

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

គ.ស ២៥១០

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានស្ស ធម្មោ ភាគោ

បរិញ្ញាប្បណត្តិកំ

បដិច្ចវិវា

(១) បរិញ្ញាប្បណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិញ្ញាប្បណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា បរិញ្ញាប្បណំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្ធលោ ... បដិសន្ធិ-
ក្កុណោ បរិញ្ញាប្បណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខទ្ធលោ ... ។

(២) មហត្ថតារាប្បណំ ធម្មំ បដិច្ច មហត្ថតារាប្ប-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មហត្ថតារាប្ប-
ណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្ធលោ ...
បដិសន្ធិក្កុណោ មហត្ថតារាប្បណំ ... ។

(៣) អប្បមាណារាប្បណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណារាប្បណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បមា-
ណារាប្បណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខទ្ធលោ ... ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ធម្មភាគ

បរិញ្ញាប្បណត្តិកៈ

បដិច្ចវិវា

(១) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ភាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព
ភាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ព
ភាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
នូវខន្ធ ២ ... ។

(២) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ភាស្រ័យ នូវធម៌
ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ព ភាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាព
ធំ នូវខន្ធ ២ ... ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ... ។

(៣) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ភាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ភាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានការម្នាក់
ប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធ ២ ... ។

(៤) បរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ អវិភតប្បច្ចយា ។

(៥) ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អធិបតិយា តីណិ ។ សង្ខតំ ។ អវិភត តីណិ ។ វិចីករណោតម្បំ ។

អនុលោមំ ។

(៦) បរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ បរិក្ខារម្មណំ វិកតំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ... អហេតុកប្បដិសន្ធិកុណោ បរិក្ខារម្មណំ វិកតំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ... វិចីករណោសហាគតេ ទុទ្ធច្ចសហាគតេ ទន្ធូ បដិច្ច វិចីករណោសហាគតេ ទុទ្ធច្ចសហាគតេ មោហោ ។

(៧) មហត្ថការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហត្ថការម្មណោ ធម្មោ... នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ មហត្ថការម្មណំ វិកតំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ... វិចីករណោសហាគតេ ទុទ្ធច្ចសហាគតេ ទន្ធូ បដិច្ច វិចីករណោសហាគតេ ទុទ្ធច្ចសហាគតេ មោហោ ។

(៤) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ទើបតែឡើង ព្រោះការម្មណ៍ប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ព្រោះអវិភតប្បច្ច័យ ។

(៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ក្នុងការម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ក្នុងអវិភតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ។ ចល្លិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៦) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ទើបតែឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា កាស្រ័យ ខ្ញុំវិកតកត្ត១ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ខ្ញុំវិកត ២... ខន្ធា កាស្រ័យ ខ្ញុំវិកត ១ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ក្នុងខណៈវិចីករណោសហាគតេប្បដិសន្ធិ ខ្ញុំវិកត ២... មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចីកត្តា ច្រឡំដោយខន្ធាៈ កាស្រ័យ ខ្ញុំវិកតខ្ញុំវិកត ដែលច្រឡំដោយវិចីកត្តា ច្រឡំដោយខន្ធាៈ ។

(៧) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្ញុំវិកតកត្តា កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្ញុំវិកតកត្តា... ព្រោះនោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា កាស្រ័យ ខ្ញុំវិកតកត្ត១ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្ញុំវិកតកត្តា ខ្ញុំវិកត ២... មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចីកត្តា ច្រឡំដោយខន្ធាៈ កាស្រ័យ ខ្ញុំវិកតខ្ញុំវិកត ដែលច្រឡំដោយវិចីកត្តា ច្រឡំដោយខន្ធាៈ ។

(៨) អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ... នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អប្បមាណារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ... ។

(៩) បរិក្ខារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បរិក្ខារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(១០) មហាគ្គតារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច មហាគ្គតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មហាគ្គតារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(១១) អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ... នអធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ... ។

(១២) បរិក្ខារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ ... នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ បរិក្ខារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៨) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន កាស្រ័យ ខ្យល់ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន... ព្រោះនេហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត កាស្រ័យ ខ្យល់នេហេតុកក្ខន្ធទ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ខ្យល់ខន្ធទ ២ ... ។

(៩) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងខ្លា កាស្រ័យ ខ្យល់ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងខ្លា រើបកើតរឿង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត កាស្រ័យ ខ្យល់ខន្ធទ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងខ្លា ខ្យល់ខន្ធទ ២ ... ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(១០) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ កាស្រ័យ ខ្យល់ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ រើបកើតរឿង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត កាស្រ័យ ខ្យល់ខន្ធទ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ខ្យល់ខន្ធទ ២ ... ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(១១) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន កាស្រ័យ ខ្យល់ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះនេហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត កាស្រ័យ ខ្យល់ខន្ធទ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ខ្យល់ខន្ធទ ២ ... ។

(១២) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងខ្លា កាស្រ័យ ខ្យល់ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងខ្លា ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខ្យល់ខន្ធទ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងខ្លា ក្នុងអរូបេ ... ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៣] មហាគុត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាគុត្តារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា អរូបេ មហាគុត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ... ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា មហាគុត្តារម្មណោ បដិសន្ធិំ ធម្មំ ។

[១៤] អប្បមាលារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា អារុប្បមហាមាលារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ... ។ ធម្មត្រាជ្ជាតប្បច្ចយញ្ច ធម្មាសេរធម្មច្ចយញ្ច ធម្មតិបតិសទិសំ ។

[១៥] បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា បរិក្ការម្មណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច បរិក្ការម្មណោ ចេតនា ។

[១៦] មហាគុត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាគុត្តារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា មហាគុត្តារម្មណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច មហាគុត្តារម្មណោ ចេតនា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៧] ធម្មិ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ កាស្រីយ ខ្ញុំធម្មិ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ... ព្រោះនប្បុរេជ្ជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា កាស្រីយ ខ្ញុំខន្ធទ្វេ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ក្នុងអរូប ខ្ញុំខន្ធទ្វេ ... បដិសន្ធិ មិនមាន ក្នុងការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ព្រោះនប្បុរេជ្ជាតប្បច្ចយរេ ។

[១៨] ធម្មិ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន កាស្រីយ ខ្ញុំធម្មិ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះនប្បុរេជ្ជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា កាស្រីយ ខ្ញុំខន្ធទ្វេ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងអារុប្បុរៈ ខ្ញុំខន្ធទ្វេ ... ទេច្ឆាជ្ជាតប្បច្ចយ និងធម្មាសេរធម្មច្ចយ ដូចគ្នានឹងធម្មតិបតិប្បច្ចយដែរ ។

[១៩] ធម្មិ ដែលមានការម្នាក់គូចន្តារ កាស្រីយ ខ្ញុំធម្មិ ដែលមានការម្នាក់គូចន្តារ ... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមានការម្នាក់គូចន្តារ កាស្រីយ ខ្ញុំខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមានការម្នាក់គូចន្តារ ។

[២០] ធម្មិ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ កាស្រីយ ខ្ញុំធម្មិ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ កាស្រីយ ខ្ញុំខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ។

[១៧] អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មក្កប្បច្ចយា អប្បមាណារម្មណោ ខន្ធិ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ ចេតនា ។

[១៨] បរិក្ខារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មិចារកប្បច្ចយា បដិសន្ធិ ធម្មិ ។ ធម្មិ ធម្មិចារកប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច ធម្មោ ខន្ធិ ខន្ធិ ... ។ ធម្មក្កប្បច្ចយា អហេតុកំ បរិក្ខារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធិ ... ខន្ធិ ខន្ធិ ... អហេតុកប្បដិសន្ធិត្ថណោ ខន្ធិ ខន្ធិ ... ។

[១៩] មហក្កតារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច មហក្កតារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មក្កប្បច្ចយា អហេតុកំ មហក្កតារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធិ ... ខន្ធិ ខន្ធិ ... ។

[២០] អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មក្កប្បច្ចយា អហេតុកំ អប្បមាណារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធិ ... ខន្ធិ ខន្ធិ ... ។

[២១] បរិក្ខារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ ... ធម្មិចារកប្បច្ចយា អរូបេ បរិក្ខារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធិ ... ។

[១៧] ធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ ខ្លួនធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះធម្មក្កប្បច្ចយា គឺ ចេតនា ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ ខ្លួនខ្លួន ទាំងឡាយ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។

[១៨] ធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច អាស្រ័យ ខ្លួនធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ... ព្រោះធម្មិចារកប្បច្ចយា គឺ បដិសន្ធិ មិនមាន រេ ។ ព្រោះធម្មិចារកប្បច្ចយា គឺ ខន្ធិ ៧ អាស្រ័យ ខ្លួនខន្ធិ ១ ដែលប្រឡាក់យវិញ្ញាណ ៥ ខ្លួនខន្ធិ ២ ... ។ ព្រោះធម្មក្កប្បច្ចយា គឺ ខ្លួន ការពាក្យក្នុង ១ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ... ខ្លួនខន្ធិ ២ ... ខ្លួនខន្ធិ ២ ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យក្នុងប្បដិសន្ធិ ... ។

[១៩] ធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្លួនសភាពនៃ អាស្រ័យ ខ្លួនធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្លួនសភាពនៃ ... ព្រោះធម្មក្កប្បច្ចយា គឺ ខ្លួន ការពាក្យក្នុង ១ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្លួនសភាពនៃ ... ខ្លួនខន្ធិ ២ ... ។

[២០] ធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ ខ្លួនធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះធម្មក្កប្បច្ចយា គឺ ខ្លួន ការពាក្យក្នុង ១ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ... ខ្លួនខន្ធិ ២ ... ។

[២១] ធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច អាស្រ័យ ខ្លួនធម្មិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ... ព្រោះធម្មិចារកប្បច្ចយា គឺ ខ្លួនខន្ធិ ១ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ក្នុងអរូបេ ... ។

[២៦] ធម្មត្ថប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ . . .

អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ
អត្តាអត្តោ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ
តីណិ ប្បវេជាតេ តីណិ អាសវៈន ទ្វេ កកម្មេ តីណិ
វិទាតេ ឯកំ អាហារេ តីណិ វិទ្រ្គិយេ តីណិ
ណារេ តីណិ មន្តេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
យុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ ធម្មិយា តីណិ វិគរេត
តីណិ អវិគរេត តីណិ ។ ឯ កុណេតត្ថំ ។

ប្រដ្ឋានុលោមំ ។

បរិច្ចាវិញ ខ្លឹមៈក ។

សហនាគវៈក្តី ចច្ចយវៈក្តី និស្សយវៈក្តី

សំសដ្ឋវៈក្តី សម្បយុត្តវៈក្តី ធម្មិយាវៈក្តី វិគរេត ។

បញ្ញាវិញ

[២៧] បរិក្ខារម្មណៈ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណស្ស

ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បរិក្ខារម្មណា ហេតុ
សម្បយុត្តកាធំ ទទ្ធាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

[២៦] ក្នុងការម្មណ៍ប្បដ្ឋយ មានវៈ ៧ ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ

. . . ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣
ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងអត្តាអត្តាប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣
ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣
ក្នុងប្បវេជាតប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងអាសវៈនប្បដ្ឋយ មានវៈ ២ ក្នុង
កម្មប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងវិទាតប្បដ្ឋយ មានវៈ ១ ក្នុងអាហារ-
ប្បដ្ឋយមានវៈ ៣ ក្នុងវិទ្រ្គិយប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងណារេប្ប-
ដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងមន្តប្បដ្ឋយ មានវៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានវៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មាន
វៈ ៣ ក្នុងធម្មិប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ក្នុងវិគរេតប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣
ក្នុងអវិគរេតប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ឯ បដ្ឋានុលោមំ ។

ឯ បច្ចយវៈ ។

សហជាតវៈក្តី ចច្ចយវៈក្តី និស្សយវៈក្តី សំសដ្ឋវៈក្តី
សម្បយុត្តវៈក្តី ធម្មិយាវៈក្តី វិគរេតវៈក្តី ។

បញ្ញាវិញ

[២៧] ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ត្រៃ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានការម្មណ៍ត្រៃ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ ដែលមាន
ការម្មណ៍ត្រៃ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិត្តុណោ បរិគ្គារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ
ទទ្ធាណំ ហេតុប្បច្ចៈយេន បច្ចុយោ ។

(២៨) មហត្តតារម្មណោ ធម្មោ មហត្តតារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចៈយេន បច្ចុយោ មហត្តតា-
រម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ទទ្ធាណំ ហេតុប្បច្ចៈ-
យេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តុណោ . . . ។

(២៩) អប្បហណារម្មណោ ធម្មោ អប្បហា-
ណារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចៈយេន បច្ចុយោ
អប្បហណារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ហេតុ-
ប្បច្ចៈយេន បច្ចុយោ ។

(៣០) បរិគ្គារម្មណោ ធម្មោ បរិគ្គារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចៈយេន បច្ចុយោ នាណំ ធាតុ
សីលំ សមាធិយិត្តា ទុច្ចោសថកម្មំ កត្តា តំ
បច្ចុវេត្តតិ បុព្វេ សុចិណ្ណាណំ បច្ចុវេត្តតិ អវិយា
បរិគ្គារម្មណោ បរិវាទេ តិរិលសេ បច្ចុវេត្តន្តិ
វិក្កម្ពំតោ តិរិលសេ បច្ចុវេត្តន្តិ បុព្វេ សមុទា-
ចិណ្ណោ តិរិលសេ ជាទន្តិ បរិគ្គារម្មណោ បរិវេត្ត
ទទ្ធវេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ត្ថករហត្ថ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង
ក្នុងខណៈវេរបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៨) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ទូទៅសភាពតំ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ទូទៅសភាពតំ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ពួកហេតុ ដែលមានការម្នាក់ដល់ទូទៅសភាពតំ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្នុង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈវេរបដិសន្ធិ . . . ។

(២៩) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣០) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យ
បាន សមាធិសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ហើយពិចារណា ឲ្យកុសល
នោះ ពិចារណា ឲ្យកុសលទាំងឡាយ ដែលសន្សំល្អហើយ ក្នុង
កាលមុន ព្រះអរិយទាំងឡាយ ពិចារណា ឲ្យពួកកិលេស ដែល
មានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា ឲ្យពួក
កិលេស ដែលសន្តត់សន្តិទេហើយ ដឹង ឲ្យពួកកិលេស ដែល
ភ្ជាប់សន្សំមក ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ ឲ្យខ្លួនទាំងឡាយក្នុង
គ្នា ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ហ៊ុំមិនរៀន ជាពុក មិនមែនខ្លួន

អស្សុទ្ធនិ អភិទទ្ធនិ តំ អារត្ត បរិក្ខារម្មណោ
រតោ ឧប្បជ្ឈតិ នោមទស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ចេតោបរិយញ្ញា-
ណោ បរិក្ខារម្មណោបរិក្ខតិក្កសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាយាតិ
បរិក្ខារម្មណោ បរិក្ខា ខុទ្ទា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មបកញ្ញា-
ណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ។

[៣១] បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ មហាគុតារម្មណស្ស
ឧម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ទិព្វំ ចិត្តំ
មច្ចុវេក្ខតិ ទិព្វំ សោកនាតំ មច្ចុវេក្ខតិ បរិក្ខារម្មណំ
ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណំ មច្ចុវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . .
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថា កម្មបកញ្ញាណំ
. . . អនាគតំសញ្ញាណំ . មច្ចុវេក្ខតិ បរិក្ខារម្មណោ
មហាគុតេ ខុទ្ទេ វទិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សុ-
ទ្ធនិ អភិទទ្ធនិ តំ អារត្ត មហាគុតារម្មណោ រតោ
. . ចោមទស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ ឧ
បរិក្ខារម្មណោមហាគុតិក្កសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាយាតិ

ក្រេតអារ រិករាយ ភគៈ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ប្រារព្ធ ខ្ញុំក្នុងខ្លួន
នោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង ខ្ញុំចិត្តខ្លួន
បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តក្នុងគ្នាដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដោយ
ចេតោបរិយញ្ញាណ ក្នុងខ្លួន ក្នុងគ្នា ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា
ជាប់ជួយ នៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ យថា កម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្នាក់
ណាមួយ ។

[៣២] ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ជាប់ជួយ នៃធម៌ ដែល
មានការម្នាក់ក្នុងគ្នាដល់ខ្ញុំសភាពដំ ដោយការម្នាក់ក្នុងគ្នា គឺ បុគ្គល ពិចា-
រណា ខ្ញុំវិញ្ញាប្បកុ ពិចារណា ខ្ញុំវិញ្ញាសាគមាតុ ពិចារណា ខ្ញុំវិញ្ញា-
តញ្ញាណ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ខ្ញុំ
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . ខ្ញុំយថា កម្មបកញ្ញាណ . . . ពិចារណា
ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំក្នុងខ្លួន ដែលដល់ខ្ញុំសភាពដំ
ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ថាមិនឡើង . . . ក្រេតអារ រិករាយ
ភគៈ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នាដល់ខ្ញុំសភាពដំ ប្រារព្ធ ខ្ញុំខ្លួននោះ . . .
ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង ខ្ញុំចិត្តខ្លួនបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត
ដល់ខ្ញុំសភាពដំ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ

បរិក្ការម្មណា មហាគុតា ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគត់សញ្ញាណស្ស
អាវជ្ជនាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២) មហាគុតារម្មណោ នម្មោ មហាគុតារម្មណស្ស
នម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណញ្ញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ ទេវេសញ្ញាយសញ្ញាយតនំ
បច្ចវេក្ខតិ មហាគុតារម្មណំ បច្ចវេក្ខតិ ចេតោបរិ-
យញ្ញាណំ ... បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ ... យថា-
កម្មបកញ្ញាណំ . . . អនាគត់សញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ
មហាគុតារម្មណោ មហាគុតោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ...
វិបស្សតិ អស្មៈនតិ តំ អាវុត្ត មហាគុតារម្មណោ ព-
កោ ... ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន
មហាគុតារម្មណាមហាគុតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាបាតិ
មហាគុតារម្មណោ មហាគុតា ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញា-
ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មប-
កញ្ញាណស្ស អនាគត់សញ្ញាណស្ស អាវជ្ជនាយ
អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដែលមានការម្នាក់តូចគ្នា ជាបច្ច័យ
នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
និងអនាគត់សញ្ញាណ ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ។

(៣២) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ។ បេ ។
បុគ្គល ពិចារណា នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវទេវេសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវការម្នាក់ដែលដល់នូវសភាពធំ នូវចេតោ-
បរិយញ្ញាណ .. នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ... នូវយថាកម្មប-
កញ្ញាណ ... ពិចារណា នូវអនាគត់សញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ នូវ
ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពធំ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ថា
មិនខ្សឹត ... ក្រេតកា ពតៈ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាព
ធំ ប្រាវត្ត នូវខន្ធនោះ ... ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង
នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានសភាពធំ ដែលមាន
ការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ដែលដល់
នូវសភាពធំ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃការ
ពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា-
កម្មបកញ្ញាណ និងអនាគត់សញ្ញាណ ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារម្នាក់ៗ បញ្ជាក់

[៣ ៣] មហានុតារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដេ-
 មជ្ឈេនប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ លេសញ្ញា នាសញ្ញា-
 យតនប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ ធិត្វធីត្តុប្បច្ចវេក្ខណំ
 បច្ចវេក្ខតិ ធិត្វសោតនាតុប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ
 វេទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . វេទោវិយញ្ញាណ . . . បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតំញ្ញាណ . . . យថាភម្មបកញ្ញាណ . . . អ-
 នាគតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ វរិយា
 មហានុតារម្មណោ បហំនេ តិលសេ បច្ចវេក្ខន្តិ
 វេក្ខន្តិ តិលសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សម្មទាចិល្លា
 តិលសេ ជាទន្តិ មហានុតារម្មណោ បរិក្ខេ ខន្ធ
 អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធតិ តំ
 អាវុត្ត បរិក្ខារម្មណោ វតោ . . . លោមទស្សំ ឧប្បន្នតិ
 វេតោបរិយញ្ញាណោ មហានុតារម្មណោបរិក្ខេតិស-
 មន្តិស្ស ចិត្តំ ជាជាតិ មហានុតារម្មណោ បរិក្ខេ ខន្ធ
 វេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតំញ្ញាណស្ស
 យថាភម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អា-
 វេទនាយ អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បរិក្ខារម្នាក់ៗ បញ្ជាក់

(៣៣) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ៗដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ៗតូចៗ ដោយការម្នាក់ៗបច្ច័យ គឺ បុគ្គល
 ពិចារណា នូវបឋមជ្ឈានប្បច្ចវេក្ខណៈ ពិចារណា នូវវេសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនប្បច្ចវេក្ខណ ពិចារណា នូវធិត្វធីត្តុប្បច្ចវេក្ខណ ពិចារណា នូវ
 ធិត្វសោតនាតុប្បច្ចវេក្ខណ នូវវេទវិជញ្ញាណ . . . នូវវេទោវិយ-
 ញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតំញ្ញាណ . . . នូវយថាភម្មបក-
 ញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្ខណៈ ព្រះ
 អរិយៈខំនិច្ចយ ពិចារណា នូវភ្នកតិលស ដែលមានការម្នាក់ៗដល់
 នូវសភាពធំ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវភ្នកតិលស ដែល
 សន្តតំសន្តិខេហើយ ដ៏នូវភ្នកតិលស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវភ្នកខន្ធតូចៗ ដែលមានការម្នាក់ៗ
 ដល់នូវសភាពធំ ថាមិនឡើយ . . . ព្រះអរិយ វិភយ វតោ ដែលមាន
 ការម្នាក់ៗតូចៗ ប្រារព្ធ នូវភ្នកខន្ធបោះ . . . រោមទស្ស កើត
 ឡើង បុគ្គល ដ៏នូវចិត្តនៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តតូចៗ ដែល
 មានការម្នាក់ៗដល់នូវសភាពធំ ដោយវេទោវិយញ្ញាណ ព្រះខន្ធតូច
 ៗ ដែលមានការម្នាក់ៗដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវវេទោវិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតំញ្ញាណ យថាភម្មបកញ្ញាណ
 និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្នាក់ៗបច្ច័យ ។

(៣២) អប្បមាណារម្មណោ ចម្មោ អប្បមាណា-
 រម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្តា មត្តំ បច្ចុវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចុ-
 វេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន អប្បមាណារម្មណាប-
 រិក្ខចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ អប្បមាណារម្មណា
 ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស យថា កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញា-
 ណស្ស អាវុដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣) អប្បមាណារម្មណោ ចម្មោ បរិក្ខារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិ-
 យា គោត្រភំ បច្ចុវេក្ខន្តិ ពេណំ បច្ចុវេក្ខន្តិ មត្ត-
 ប្បច្ចុវេក្ខណំ បច្ចុវេក្ខន្តិ ផលប្បច្ចុវេក្ខណំ បច្ចុ-
 វេក្ខន្តិ ធិត្វានប្បច្ចុវេក្ខណំ បច្ចុវេក្ខន្តិ អប្បមាណា-
 រម្មណា បរិក្ខេ ខន្ធ អធិច្ចុតោ ... វិបស្សតិ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណេន អប្បមាណារម្មណាបរិក្ខចិត្តសមន្តិស្ស
 ចិត្តំ ជានាតិ អប្បមាណារម្មណា បរិក្ខា ខន្ធ ចេ-
 តោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថា កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស
 អាវុដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤) ធមិ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាប់ជំងឺ នៃ
 ធមិ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ គឺ
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមត្ត ហើយពិចារណា ឲ្យមត្ត ពិចារ-
 ណា ឲ្យផល បុគ្គល ដឹង ឲ្យចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តក្លចង្ហា
 ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាប់ជំងឺ នៃការពិ-
 ចារណា ឲ្យចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា កម្ម-
 បកញ្ញាណ ធីន៍អនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ។

(៣៥) ធមិ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាប់ជំងឺ
 នៃធមិ ដែលមានការម្នាក់ក្លចង្ហា ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ គឺ ព្រះ
 អរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា ឲ្យគោត្រភូ ពិចារណា ឲ្យវេទនាៈ
 ពិចារណា ឲ្យមត្តប្បច្ចុវេក្ខណៈ ពិចារណា ឲ្យផលប្បច្ចុវេក្ខណៈ ពិចារ-
 ណា ឲ្យធិត្វានប្បច្ចុវេក្ខណៈ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ឲ្យខន្ធទាំងឡាយ
 ក្លចង្ហា ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ចាមិខាឡិក៍ ...
 ដឹង ឲ្យចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តក្លចង្ហា ដែលមានការម្នាក់
 ប្រមាណមិនបាន ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ ក្លចង្ហា
 ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាប់ជំងឺ នៃការពិចារណា ឲ្យ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា កម្មបកញ្ញាណ
 ធីន៍អនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ។

(៣៦) អប្បមាណាវម្មណោ ធម្មោ មហាគុតា-
 វម្មណាស្ស ធម្មស្ស អាវម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អរិយា អប្បមាណាវម្មណោ ចេតោបរិយញ្ញាណំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស អនា-
 គតំសញ្ញាណាស្ស អាវដ្ឋេតាយ អាវម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៣៧) បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អាវម្មណាធិបតិ ធាតុំ ធនា សីលំ
 សមាធិយិត្តា ធម្មោសធម្មត្ថំ កក្កា តំ កុំ កក្កា
 បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សុច្ឆន្តិ កុំ (១) កក្កា បច្ចវេក្ខន្តិ
 បរិក្ខារម្មណោ បរិក្ខ ខន្ធកុំ កក្កា អស្សាទេតិ
 អភិទទ្ទតិ តំ កុំ កក្កា រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ចំដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ បរិក្ខារម្មណោ ធិបតិ
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធកុំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៨) បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ មហាគុតាវម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាវម្មណាធិបតិ ធិត្វំ ធនុំ កុំ កក្កា បច្ចវេក្ខន្តិ

១ ម. តំ កុំ ។

(៣៦) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន
 នៃធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្លួនសភាពធំ ដោយការម្មណ៍ច្រើន
 គឺ ព្រះអរិយៈតាំងឡាយ ពិចារណា ខ្លួនចេតោបរិយញ្ញាណ ដែលមាន
 ការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ជាប់ច្រើន នៃការពិចារណា ខ្លួនបុព្វេនិ-
 វាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណ៍ច្រើន ។

(៣៧) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ជាប់ច្រើន នៃធមិ
 ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់ការម្ម-
 ណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ ចុក្កល ឲ្យបាន
 សមាទានសីល ធ្វើវេទនាសធម្ម ហើយធ្វើ ខ្ញុំកុសលនោះ ឲ្យជាទី
 គោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំកុសលតាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សម្រេច
 ហើយក្នុងការមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំខ្ពង់ខ្ពស់ឡាយ
 តូចខ្លាច ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 រោះ ធ្វើ ខ្ញុំកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបតើអរឿន ចំដ្ឋិ កើត
 រឿន ។ ធិសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច
 ជាប់ច្រើន នៃភក្កសម្បយុត្តកុក្ក ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(៣៨) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លាច ជាប់ច្រើន នៃធមិ ដែល
 មានការម្មណ៍ដល់ខ្លួនសភាពធំ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់ការម្ម-
 ណាធិបតិ គឺ ចុក្កល ធ្វើ ខ្ញុំវិភូចកុំ ឲ្យជាទីគោរពហើយ ពិចារណា

និព្វំ ឃោតនាគុំ . . . បរិក្ការម្មណំ វន្តិវិជញ្ញាណំ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ យថា-
 កម្មបទត្តាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ឆុវេក្ខតិ
 បរិក្ការម្មណោ មហានុតេ ខន្ធេ កុំ កត្វា អស្សាទេ-
 តិ តំ កុំ កត្វា មហានុតារម្មណោ រកោ . . . និដ្ឋិ
 ទុប្បជ្ជតិ ។

[៣៧] មហានុតារម្មណោ នម្មោ មហានុតារម្ម-
 ណាស្ស នម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ឆុយោ អា-
 រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 វិញ្ញាណញាយននំ កុំ កត្វា . . . លេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យននំ . . . មហានុតារម្មណំ វន្តិវិជញ្ញាណំ . . . ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណំ បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ យថា កម្ម-
 បទត្តាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ កុំ កត្វា . . .
 មហានុតារម្មណោ មហានុតេ ខន្ធេ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ តំ កុំ កត្វា មហានុតារម្មណោ រកោ . . .
 និដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ មហានុតារម្មណោធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ឆុយោ ។

ន្ទវិទ្ធិសោគនាគុំ . . . ន្ទវិទ្ធិវិជញ្ញាណោ មានការម្មណំក្នុងចន្ទា ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណោ បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណោ យថាកម្មបទត្តាណោ . . .
 ពិបារណោ ន្ទវិទ្ធិវិជញ្ញាណោ ធ្វើ ន្ទវិទ្ធិវិជញ្ញាយ ដែលដល់ន្ទវិ-
 សភាពនំ តែមានការម្មណំក្នុងចន្ទា ឲ្យជាវិភាគ ហើយត្រេកអរ រកៈ
 មានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ ធ្វើន្ទវិក្កុខន្ទនោះ ឲ្យជាវិភាគ . . .
 ទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៣៧] ធម៌ ដែលមានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ ជាច្រើន ខែ
 ធម៌ ដែលមានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេ បាន
 ដល់ការម្មណាធិបតិ ខឹងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ ច្បងល
 ធ្វើ វិញ្ញាណញាយននៈ ឲ្យជាវិភាគ . . . លេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យននៈ . . . វន្តិវិជញ្ញាណោ ដែលមានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ . . .
 ចេតោបរិយញ្ញាណោ បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណោ យថាកម្មបទត្តាណោ . . .
 ធ្វើន្ទវិទ្ធិវិជញ្ញាណោ ឲ្យជាវិភាគ . . . ធ្វើ ន្ទវិទ្ធិវិជញ្ញាយ
 ដែលដល់ន្ទវិសភាពនំ មានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ ឲ្យជាវិភាគ
 ហើយត្រេកអរ រកៈ ដែលមានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ ធ្វើ ន្ទវិក្កុខ
 ខន្ទនោះ ឲ្យជាវិភាគ . . . ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ គឺ
 អធិបតិធម៌ ដែលមានការម្មណំដល់ន្ទវិសភាពនំ ជាច្រើន ខែក្នុង
 សម្បយុត្តកក្កុខ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេ ។

[៤០] មហានិកាយាម្បណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្បណស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 បវេមជ្ឈិមប្បច្ចវេក្កុណំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្កុតិ មនា-
 កតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្កុណំ កុំ កត្វា . . . មហានិកា-
 រម្បណោ បរិក្ខេ ខៈទ្ធ កុំ កត្វា អស្សនេតិ តំ កុំ
 កត្វា បរិក្ខារម្បណោ ពតោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤១] មម្បមាណារម្បណោ ធម្មោ មម្បមាណា-
 រម្បណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិក្ខា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្កុន្តិ
 ដលំ កុំ កត្វា . . . ។

សហជាតាធិបតិ មម្បមាណារម្បណាធិបតិ សម្បយុ-
 ត្តកាណំ ទទ្ធាណំ ។

[៤២] មម្បមាណារម្បណោ ធម្មោ បរិក្ខា-
 រម្បណស្ស ធម្មស្ស . . . អារម្មណាធិបតិ សេក្ខា
 គោត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្កុន្តិ វេទានំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្កុន្តិ មត្តប្បច្ចវេក្កុណំ

[៤០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចគ្នា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារ-
 ម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំបឋមជ្ឈានប្បច្ចវេក្កុណ: ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្កុណ: ឲ្យជាទីគោរព
 . . . ធ្វើខ្ញុំទទ្ធាណំឡាយ តូចគ្នា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់ខ្ញុំសភាពធំ
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយគ្រេកអរ ពត: មានអារម្មណ៍តូចគ្នា ធ្វើខ្ញុំភ្នក
 ទទ្ធានារិក្ខជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៤១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ ឯងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមត្ត ធ្វើខ្ញុំមត្ត ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ធ្វើខ្ញុំដល់ ឲ្យជាទីគោរព . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ
 អធិបតិធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ។

[៤២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ)
 នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចគ្នា . . . បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ
 សេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើខ្ញុំវេទាត្រកុំ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 ធ្វើខ្ញុំវេទាន: ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើខ្ញុំមត្តប្បច្ចវេក្កុណ:

ករុំ ហឃ្លា បច្ចុវេត្តន្តិ ផលប្បច្ចវេត្តន្តិ ... ជំព្វា-
នប្បច្ចវេត្តន្តិ ករុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន្តិ ។

[៤៣] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ មហាគុតារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អនន្តវច្ចុយេន បច្ចុយោ អាវុត្ត-
ណានិបតិ សេត្វា អប្បមាលារម្មណំ ចេតោបរិយ-
ញ្ញាណំ ករុំ កត្វា ... បុត្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ ...
អនាគតំសញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន្តិ ។

[៤៤] បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ បរិក្ការម្មណស្ស
ធម្មស្ស អនន្តវច្ចុយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
បរិក្ការម្មណា ទត្វា បច្ចិមានំ ចច្ចិមានំ ទត្វានំ
អនន្តវច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៤៥] បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ មហាគុតារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អនន្តវច្ចុយេន បច្ចុយោ បរិក្ការម្មណំ
ចុតិចិត្តំ មហាគុតារម្មណស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តវ-
ច្ចុយេន បច្ចុយោ បរិក្ការម្មណំ ករុំ មហាគុតា-
រម្មណយ អាវុត្តនយ អនន្តវច្ចុយេន បច្ចុយោ
បរិក្ការម្មណា ទត្វា មហាគុតារម្មណស្ស វដ្ឋានស្ស
អនន្តវច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

ឲ្យជាទីគោរព ហើយនិពារណា ផលប្បច្ចវេត្តន្តិ ... ធ្វើឲ្យ
និព្វានប្បច្ចវេត្តន្តិ ឲ្យជាទីគោរព ហើយនិពារណា ។

[៤៦] ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រួយ នៃ
ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយអនន្តវច្ចុយេន ពុទ្ធ
ផលការម្នាក់ធម៌គឺ សេតុប្បក្កលទាំងឡាយ ធ្វើឲ្យចេតោបរិយញ្ញាណ
ដែលមានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ឲ្យជាទីគោរព ... ឲ្យបុត្វេនិ-
វាសានុស្សតិញ្ញាណ ... ធ្វើឲ្យអនាគតំសញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយនិពារណា ។

[៤៧] ធម៌ ដែលមានការម្នាក់តូចត្រា ជាប់ច្រួយ នៃធម៌ ដែល
មានការម្នាក់តូចត្រា ដោយអនន្តវច្ចុយេន គឺពួកទន្ធមុខ ។ ដែលមាន
អរម្មណ៍តូចត្រា ជាប់ច្រួយ នៃពួកទន្ធប្រាយ ។ ដោយអនន្តវច្ចុយេន ។

[៤៨] ធម៌ ដែលមានការម្នាក់តូចត្រា ជាប់ច្រួយ នៃធម៌ ដែល
មានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយអនន្តវច្ចុយេន គឺ ចុតិចិត្ត ដែល
មានការម្នាក់តូចត្រា ជាប់ច្រួយ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមានការម្នាក់ដល់
ខ្ញុំសភាពធំ ដោយអនន្តវច្ចុយេន ករុំ: ដែលមានការម្នាក់តូចត្រា
ជាប់ច្រួយ នៃការដួង ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយអ-
នន្តវច្ចុយេន ពួកទន្ធ ដែលមានការម្នាក់តូចត្រា ជាប់ច្រួយ នៃវដ្ឋាន:
ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយអនន្តវច្ចុយេន ។

(៤២) បរិក្ខារម្មណៈ ធម្មា អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ បរិក្ខារម្មណំ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស អនុលោមំ ធលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ ។

(៤៣) មហាត្តការម្មណៈ ធម្មា មហាត្តការម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ មុវិមា មុវិមា មហាត្តការម្មណា ខន្ធា បច្ចិមាជំ បច្ចិមាជំ ខន្ធាជំ អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ ។

(៤៤) មហាត្តការម្មណៈ ធម្មា បរិក្ខារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ មហាត្តការម្មណំ តុតិច្ឆំ បរិក្ខារម្មណស្ស ឧបេត្តិច្ឆិកុស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ មហាត្តការម្មណំ កង្គំ បរិក្ខារម្មណាយ អាវជ្ជាយ អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ មហាត្តការម្មណា ខន្ធា បរិក្ខារម្មណស្ស វិជ្ជានស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ ។

(៤៥) មហាត្តការម្មណៈ ធម្មា អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ មហាត្តការម្មណំ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុលោមំ

(៤៦) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចៗ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ អនុលោម ដែលមានការម្មណ៍តូចៗ ជាបច្ច័យ នៃភាគក្រុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃភេទៈ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(៤៧) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ តួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃតួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(៤៨) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចៗ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ តុតិច្ឆំ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃឧបេត្តិច្ឆិកុ ដែលមានការម្មណ៍តូចៗ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន កង្គំ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃអាវជ្ជា ដែលមានការម្មណ៍តូចៗ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន តួកខន្ធ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជានៈ ដែលមានការម្មណ៍តូចៗ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(៤៩) ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានការម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ អនុលោម ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃភាគក្រុ អនុលោម

អភិធម្មវិធិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កេតានុស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា
វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានិសញ្ញាយតំ ផលសមា-
បត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ អប្បមា-
ណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមា បុរិមា អប្បមាលារម្មណា ទទ្ធា បច្ឆិមា
បច្ឆិមា ទទ្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រកុ
មក្កស្ស កេតានំ មក្កស្ស មន្តា ផលស្ស ផលំ
ផលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥១] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ការម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បក្កប្បច្ច-
វេត្តណា បរិក្ការម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស ផលប្បច្ចវេត្ត-
ណា បរិក្ការម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស និព្វានប្បច្ចវេត្តណា
បរិក្ការម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អប្បមាលារម្មណំ ចេតិកា-
បរិយញ្ញាណំ បរិក្ការម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស បុព្វនិក-
សានុស្សតិញ្ញាណំ បរិក្ការម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អនា-
តតំសញ្ញាណំ បរិក្ការម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស ផលំ បរិក្កា-
រម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មវិធិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(ជាប់ច្រើន) នៃវេទនា: អនុលោម (ជាប់ច្រើន) នៃផលសមាបត្តិ នៅ-
សញ្ញានិសញ្ញាយតន: របស់បុគ្គលកាលចេញអំពីវិវាទ ជាប់ច្រើន នៃ
ផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ចយេន ។

[៥០] ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន
នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរប្បច្ចយេ
គឺ ត្នកខន្ធ មុន ។ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន
នៃត្នកខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ចយេ កោត្រកុ (ជាប់ច្រើន) នៃមក្ក
វេទនា: (ជាប់ច្រើន) នៃមក្ក មក្ក (ជាប់ច្រើន) នៃផល ផល ជាប់ច្រើន
នៃផល ដោយអនន្តរប្បច្ចយេ ។

[៥១] ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន
នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា ដោយអនន្តរប្បច្ចយេ គឺ ការវិចារណ
នូវមក្ក (ជាប់ច្រើន) នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា ការវិចារណ
នូវផល (ជាប់ច្រើន) នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា ការវិចារណ
នូវប្រទេសិក្ខាន (ជាប់ច្រើន) នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា ចេតិ-
កិយញ្ញាណ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន (ជាប់ច្រើន)
នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា បុព្វនិកសានុស្សតិញ្ញាណ (ជា-
ប់ច្រើន) នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា អនាតតំសញ្ញាណ
(ជាប់ច្រើន) នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា ផល ជាប់ច្រើន
នៃវុដ្ឋាន: ដែលមានការម្នាក់តូចត្នា ដោយអនន្តរប្បច្ចយេ ។

(៥២) អប្បមាណាវប្បណោ ធម្មោ មហាគុតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គម្បច្ចវេត្តណា មហាគុតារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស ផលម្បច្ចវេត្តណា មហាគុតារម្មណស្ស ... និព្វានម្បច្ចវេត្តណា មហាគុតារម្មណស្ស ... ផលំ មហាគុតារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣) បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។

(៥៤) បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស សហពិតម្បច្ចយេន បច្ចយោ អក្ខមត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្សយម្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ បដិច្ចវាសទិសា កាតក្ខា ។ ឧបនិស្សយម្បច្ចយេន ការម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរម្បច្ចយេន បកត្តមនិស្សយោ ។ បកត្តមនិស្សយោ បរិត្តារម្មណំ សម្ពំ ឧបនិស្សយោ ទានំ ទេតិ សីលំ ... ឧទោសថកម្មំ ... បរិត្តារម្មណំ ឈានំ ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ មាណំ ជម្លោះតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បាទិ បរិត្តារម្មណំ សីលំ ... បញ្ញំ

(៥៤) ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រួយ ខែធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន គឺ ការពិចារណា ខ្យល់មគ្គ (ជាប់ច្រួយ) ខែវុដ្ឋានៈ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ ខ្យល់សភាពធំ ការពិចារណាខ្យល់ផល មានការម្មណ៍ ដល់ខ្យល់សភាពធំ... ការពិចារណា ខ្យល់ព្រះនិព្វាន ដែលមានការម្មណ៍ ដល់ខ្យល់សភាពធំ... ផល ជាប់ច្រួយ ខែវុដ្ឋានៈ ដែលមានការម្មណ៍ ដល់ខ្យល់សភាពធំ ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន ។

(៥៥) ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្បាញ ជាប់ច្រួយ ខែធម៌ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្បាញ ដោយសមនន្តរម្បច្ចយេន គឺ ប្រវេហស្ថានិទិអនន្តរម្បច្ចយេន ។

(៥៦) ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្បាញ ជាប់ច្រួយ ខែធម៌ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្បាញ ដោយសហពិតម្បច្ចយេន ជាប់ច្រួយ ដោយ អក្ខមត្តម្បច្ចយេន ជាប់ច្រួយ ដោយនិស្សយម្បច្ចយេន គឺ វារៈ ពានិបិ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឱ្យប្រវេហស្ថានិទិអនន្តរម្បច្ចយេន ។ ដោយឧបនិស្សយម្បច្ចយេន បានដល់ការម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរម្បច្ចយេន និបកត្តមនិស្សយោ ។ ឯបកត្តមនិស្សយោ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសព្វ ដែល មានការម្មណ៍ តូចត្បាញ ហើយឱ្យបាន សីល ... ធ្វើទេវមាសថកម្ម ... ញ្ញានិយោ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្បាញ ឱ្យកើតឡើង វិបស្សនា ... អភិញ្ញា ... ញ្ញានិសហបក្កិឱ្យកើតឡើង តម្លៃនិ មានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ សីល ដែលមានការម្មណ៍តូចត្បាញ ... បញ្ញា

ពត៌ យោសំ យោហំ មាឯ ធិដ្ឋិ បត្តនំ កាយិកសុខ
 សុខំ ... កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបទិស្សាយ នាឯ ទេតិ
 សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... បរិភ្លាវម្មណំ ណាឯ ឧប្បា-
 ទេតិ វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 នាណំ ហានតិ សង្ឃំ កិណ្ឌតិ បរិភ្លាវម្មណា សទ្ធា ...
 បញ្ញា ពតោ បត្តនា កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ
 ទុក្ខំ បរិភ្លាវម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ ពតស្ស
 បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥] បរិភ្លាវម្មណោ ធម្មោ មហាគុតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ណ-
 បទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តរូបទិស្សយោ ។
 បកត្តរូបទិស្សយោ បរិភ្លាវម្មណំ សទ្ធិ ឧបទិស្សាយ
 មហាគុតារម្មណំ ណាឯ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ
 ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាឯ ជិប្បេតិ ធិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 បរិភ្លាវម្មណំ សីលំ ... បញ្ញំ ពតំ បត្តនំ កាយិកំ
 សុខំ ... កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបទិស្សាយ មហាគុតា-
 រម្មណំ ណាឯ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ...
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាឯ ជិប្បេតិ ធិដ្ឋិ កណ្ណាតិ

ពត៌ យោសៈ យោហៈ មាឯ ធិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
 ... អាស្រ័យកាយិកទុក្ខ ហើយទ្យុទាឯ សីល ... ឧបោសថ-
 កម្ម ... ញ្ញាឯណាឯ ដែលមានអារម្មណ៍តូចន្មា ឲ្យកើតឡើង
 វិបស្សនា ... អភិញ្ញា ... ញ្ញាឯសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង សម្រាប់សត្វ
 បំបែកសង្ឃ សត្វ ដែលមានអារម្មណ៍តូចន្មា ... បញ្ញា ពត៌
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... កាយិកទុក្ខ ជាច្រើន ខែស្សា
 ដែលមានអារម្មណ៍តូចន្មា បញ្ញា ពត៌ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
 និងកាយិកទុក្ខ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយេន ។

[២៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចន្មា ជាច្រើន ខែធម៌ ដែល
 មានអារម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បានដល់អា-
 រម្មណ្ណបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តរូបទិស្សយ ។ ឯបកត្តរូ-
 បទិស្សយ គឺ ចុក្កល អាស្រ័យ ខ្យល់ស្នា ដែលមានអារម្មណ៍តូចន្មា
 ហើយញ្ញាឯណាឯ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ឲ្យកើតឡើង
 វិបស្សនា ... អភិញ្ញា ... ញ្ញាឯសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង កម្លាំង មានៈ
 ប្រកាទំ ធិដ្ឋិ សីល ដែលមានអារម្មណ៍តូចន្មា ... បញ្ញា ពត៌
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... អាស្រ័យខ្យល់កាយិកទុក្ខ ញ្ញាឯណាឯ
 ដែលមានអារម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ឲ្យកើតឡើង វិបស្សនា ...
 អភិញ្ញា ... ញ្ញាឯសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង កម្លាំងមានៈ ប្រកាទំធិដ្ឋិ

បរិក្ខារម្មណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណ

បរិក្ខារម្មណៈ សន្ទា ... កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ ធុត្តំ មហាគុតារម្មណាយ សន្ទាយ បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៦) បរិក្ខារម្មណៈ ធម្មា អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តុបទិស្សយោ ។ បកត្តុបទិស្សយោ បរិក្ខារម្មណំ សន្ទំ ឧបទិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ យាទំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិក្ខារម្មណំ សីលំ ... បញ្ញំ រតំ កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ ធុត្តំ ឧបទិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ យាទំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិក្ខារម្មណៈ សន្ទា ... កាយិកំ សុខំ អប្បមាណារម្មណាយ សន្ទាយ បញ្ញាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧) មហាគុតារម្មណៈ ធម្មា មហាគុតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណៈ បទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តុបទិស្សយោ ។

បរិក្ខារម្មណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណ

សន្ទា ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ... កាយិកសុខ ... កាយិកខុត្ត ជាចម្លើយ នៃសន្ទា ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចើយ ។

(៥៦) ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ជាចម្លើយ នៃធម៌ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនទាន់ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចើយ បានដល់អនន្តរូបទិស្សយោ និងបកត្តុបទិស្សយោ ។ បកត្តុបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល កាស្រីយ ខ្ញុំសន្ទា ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ហើយប្រាំដំណាច់ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនទាន់ ទ្រូកតឡើង ប្រាំដំណាច់ ... បញ្ញា រាគៈ កាយិកសុខ ... កាស្រីយ កាយិកខុត្ត ហើយប្រាំដំណាច់ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនទាន់ ទ្រូកតឡើង ប្រាំដំណាច់ ... ប្រាំដំណាច់ ទ្រូកតឡើង សីល ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ... បញ្ញា រាគៈ កាយិកសុខ ... កាស្រីយ កាយិកខុត្ត ហើយប្រាំដំណាច់ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនទាន់ ទ្រូកតឡើង ប្រាំដំណាច់ ... ប្រាំដំណាច់ ទ្រូកតឡើង សន្ទា ដែលមានការម្មណ៍តូចខ្លា ... កាយិកសុខ ជាចម្លើយ នៃសន្ទា ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនទាន់ និងបញ្ញា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចើយ ។

(៥៧) ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាចម្លើយ នៃធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចើយ បានដល់ការម្មណ៍រូបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និងបកត្តុបទិស្សយោ ។

បកក្ខមនិស្សយោ មហាគុតារម្មណំ សន្ធិំ ឧបនិស្សយ
 មហាគុតារម្មណំ ណាមំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ...
 អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិំ ... មាមំ ... ទិដ្ឋិំ កុណ្ណាតិ
 មហាគុតារម្មណំ សីលំ ... បញ្ញំ ... ភតំ ...
 បន្ទុនំ ឧបនិស្សយ ... មហាគុតារម្មណំ ណាមំ ...
 ទិដ្ឋិំ កុណ្ណាតិ មហាគុតារម្មណា សន្ធិា ... បញ្ញា ...
 ភតោ ... បន្ទុណា មហាគុតារម្មណាយ សម្មាយ
 បន្ទុណយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៥៨) មហាគុតារម្មណោ ចរិញ្ញា បរិគ្គារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អារម្មណ្ណុបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខម-
 និស្សយោ ។ បកក្ខមនិស្សយោ មហាគុតារម្មណំ
 សន្ធិំ ឧបនិស្សយ ឆានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បរិគ្គារម្មណំ ណាមំ ...
 វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិំ ... មាមំ
 វេប្បេតិ ទិដ្ឋិំ កុណ្ណាតិ មហាគុតារម្មណំ សីលំ ...
 បន្ទុនំ ឧបនិស្សយ ឆានំ ទេតិ ... ទិដ្ឋិំ កុណ្ណាតិ

បកក្ខមនិស្សយ គី បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសត្វ ដែលមានការម្នាក់ដល់
 ខ្ញុំសភាពំ ហើយញ្ញាំងឈាន ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ
 ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងវិបស្សនា... ញ្ញាំងអភិញ្ញា... ញ្ញាំងសមាបត្តិ
 ... ខ្ញុំមាន... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ខ្ញុំសីល ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំ
 សភាពំ... ខ្ញុំបញ្ញា... ខ្ញុំភតៈ .. អាស្រ័យ ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា
 ... ខ្ញុំឈាន ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 សត្វ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ... បញ្ញា ... ភតៈ...
 សេចក្តីប្រាថ្នា ជាច្រើន ខែសត្វ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ
 ទិដ្ឋិសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ។

(៥៩) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ ជាច្រើន ខែធម៌
 ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បានដល់ការក្នុងល្អ-
 បនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខមនិស្សយ ។ បកក្ខមនិស្សយ គី
 បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្ញុំសត្វ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ ហើយ
 ឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើខ្ញុំឧបោសថកម្ម ញ្ញាំងឈាន ដែលមាន
 ការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពំ... ញ្ញាំងវិបស្សនា... ញ្ញាំងអភិញ្ញា... ញ្ញាំងស-
 មាបត្តិ... ករម្លឹងមាន ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ខ្ញុំសីល ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំ
 សភាពំ... អាស្រ័យ ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន .. ប្រកាន់ទិដ្ឋិ

អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណំ
 សីលំ . . . បញ្ញំ ឧបទិស្សយ អប្បមាណារម្មណំ
 ណាធំ . . . មន្តំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្បមា-
 ណារម្មណា សទ្ធា . . . បញ្ញា អប្បមាណារម្ម-
 ណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ ជនសមាបត្តិយា ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០) អប្បមាណារម្មណោ ធម្មា បរិន្តារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណូបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្ស-
 យោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ សទ្ធិ
 ឧបទិស្សយ ណាធំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបា-
 សថកម្មំ ករោតិ បរិន្តារម្មណំ លាធំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្ប-
 មាណារម្មណំ សីលំ . . . បញ្ញំ ឧបទិស្សយ ណាធំ
 ទេតិ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណា
 សទ្ធា . . . បញ្ញា បរិន្តារម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ
 កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ញ្ញំអភិញ្ញា . . . ញ្ញំនិសមាបត្តិំ ឲ្យកើតឡើង ខ្ញុំសីល ដែលមាន
 ការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន . . . កាស្រ័យ ខ្ញុំបញ្ញា ហើយញ្ញំ
 ណាធំ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន . . . ញ្ញំនិមត្ត . . .
 ញ្ញំនិសមាបត្តិំ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណ
 មិនបាន . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានការម្នាក់មានប្រ-
 មាណមិនបាន នៃបញ្ញា និងជនសមាបត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២១) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់មួយ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
 ការម្នាក់មួយ អនន្តរូបមួយ និងបកក្ខបមួយ ។ បកក្ខប-
 មួយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ខ្ញុំសទ្ធា ដែលមានការម្នាក់មាន
 ប្រមាណមិនបាន ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឲ្យឧបាសថកម្ម
 ញ្ញំនិយាធំ ដែលមានការម្នាក់មួយ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញំនិវិបស្សនា
 . . . ញ្ញំនិអភិញ្ញា . . . ញ្ញំនិសមាបត្តិំ ឲ្យកើតឡើង ខ្ញុំសីល ដែល
 មានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន . . . កាស្រ័យ ខ្ញុំបញ្ញា ហើយឲ្យ
 បាន . . . ញ្ញំនិសមាបត្តិំ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានការម្នាក់
 មានប្រមាណមិនបាន . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមាន
 ការម្នាក់មួយ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារម្បាលក្នុង បញ្ញាវាយ

(២២) អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ មហាគុតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយេប្បច្ចុយេន . មច្ចុយោ អារម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ មគកត្វបទិស្សយោ ។ មគកត្វបទិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ សន្នំ ឧបទិស្សយេ មហាគុតារម្មណំ ណាទំ ... វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណំ សីលំ ... មញ្ញំ ឧបទិស្សយេ មហាគុតារម្មណំ ណាទំ ... វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណោ សន្នា ... មញ្ញោ មហាគុតារម្មណាយ សន្នាយ មញ្ញាយ ឧបទិស្សយេប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។

(២៣) បរិក្ខារម្បាលោ ធម្មោ បរិក្ខារម្បាលាស្ស ធម្មស្ស អារសវទប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ បរិមា បរិមា បរិក្ខារម្បាលោ ខន្ធា មច្ចិមាទំ មច្ចិមាទំ បរិក្ខារម្បាលោទំ ខន្ធាទំ អារសវទប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។

(២៤) បរិក្ខារម្បាលោ ធម្មោ អប្បមាណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារសវទប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ បរិក្ខារម្បាលំ អនុលោមំ គោត្រគុស្ស អនុលោមំ គោតានស្ស អារសវទប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។

(២២) ធមិ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជា មច្ចុយេ ខៃធមិ ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ដោយឧបទិស្សយេប្បច្ចុយេ បានដល់ការម្នាក់ឧបទិស្សយេ អនន្តរូបទិស្សយេ និងមគកត្វបទិស្សយេ ។ មគកត្វបទិស្សយេ គឺ បុគ្គល គាស្រីយេ ខ្ញុំសព្វា ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ហើយញ្ញាំងណាន ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ ... ញ្ញាំងវិបស្សនា ... ញ្ញាំងអភិញ្ញា ... ញ្ញាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ខ្ញុំសីល ដែលដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន... គាស្រីយេ ខ្ញុំបញ្ញា ហើយញ្ញាំងណាន ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ... ញ្ញាំងវិបស្សនា ... ញ្ញាំងអភិញ្ញា ... ញ្ញាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សព្វា ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន... មញ្ញា ជាមច្ចុយេ ខៃសព្វា ដែលមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពធំ និងមញ្ញា ដោយឧបទិស្សយេប្បច្ចុយេ ។

(២៣) ធមិ ដែលមានការម្នាក់តូចខ្លា ជាមច្ចុយេ ខៃធមិ ដែលមានការម្នាក់តូចខ្លា ដោយការសវនប្បច្ចុយេ គឺ បុគ្គល មុនៗ ដែលមានការម្នាក់តូចខ្លា ជាមច្ចុយេ ខៃតូចខ្លា ក្រោយ ។ ដែលមានការម្នាក់តូចខ្លា ដោយការសវនប្បច្ចុយេ ។

(២៤) ធមិ ដែលមានការម្នាក់តូចខ្លា ជាមច្ចុយេ ខៃធមិ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ដោយការសវនប្បច្ចុយេ គឺ អនុលោម ដែលមានការម្នាក់តូចខ្លា (ជាមច្ចុយេ) ខៃគោត្រគុ អនុលោម ជាមច្ចុយេ ខៃកេវាន: ដោយការសវនប្បច្ចុយេ ។

[២៥] មហាត្តការម្មណោ ធម្មោ មហាត្តការម្មណស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មហាត្តការម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ មហាត្តការម្មណាធំ ខន្ធាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦] មហាត្តការម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាត្តការម្មណំ អនុលាមំ តោត្រកុស្ស អនុលាមំ កេនាទស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អប្បមាណារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អប្បមាណារម្មណាធំ ខន្ធាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ មត្តស្ស កេនាធំ មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨] បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ បរិក្ការម្មណស្ស ធម្មស្ស កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាទាខណិកា ។ សហជាតា បរិក្ការម្មណា ចេតនា សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធាធំ កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩] ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ភ្នក ខន្ធខុទ ។ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ ខែភ្នក ខន្ធក្រោយ ។ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣០] ធមិ ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ អនុលាម ដែលមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) ខែតោត្រកុ អនុលាម ជាបច្ច័យ ខែកេនាទ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១] ធមិ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ភ្នក ខន្ធខុទ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ ខែភ្នក ខន្ធក្រោយ ។ ដែលមានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) ខែមត្ត កេនាទ ជាបច្ច័យ ខែមត្ត ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២] ធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្នា ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានការម្មណ៍តូចត្នា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និវតនាខណិកា ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានការម្មណ៍ តូចត្នា ជាបច្ច័យ ខែភ្នកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារមូលក្ខិណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណ

នា នាខណ៌កា បរិក្ខារមូលក្ខិណៈ ចេតនា វិចារកា ធំ
បរិក្ខារមូលក្ខិណៈ ខត្តាធំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៧) មហានុតារមូលក្ខិណៈ ធម្មោ មហានុតារមូ-
លក្ខិណៈ ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
នា នាខណ៌កា ។ សហជាតា មហានុតារមូលក្ខិណៈ
ចេតនា សម្បយុត្តកាធំ ខត្តាធំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ នា នាខណ៌កា មហានុតារមូលក្ខិណៈ ចេត-
នា វិចារកាធំ មហានុតារមូលក្ខិណៈ ខត្តាធំ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៦៨) មហានុតារមូលក្ខិណៈ ធម្មោ បរិក្ខារមូលក្ខិណៈ
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នា នាខណ៌កា
មហានុតារមូលក្ខិណៈ ចេតនា វិចារកាធំ បរិក្ខារមូលក្ខិណៈ
ខត្តាធំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៩) អប្បមាណាវមូលក្ខិណៈ ធម្មោ អប្បមាណាវមូ-
លក្ខិណៈ ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
នា នាខណ៌កា ។ សហជាតា អប្បមាណាវមូលក្ខិណៈ ចេត-
នា សម្បយុត្តកាធំ ខត្តាធំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បរិក្ខារមូលក្ខិណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណ

ឯនានាខណ៌កាៈ គឺ ចេតនា ដែលមានការម្នាក់តូចន្តាវ ជាបច្ច័យ
ខៃត្តកវិបាកក្នុង ដែលមានការម្នាក់តូចន្តាវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៦៧) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាបច្ច័យ ខៃ
ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត ខិននានាខណ៌កាៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមាន
ការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាបច្ច័យ ខៃត្តកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណ៌កាៈ គឺ ចេតនា ដែលមានការម្នាក់ដល់
ខ្ញុំសភាពធំ ជាបច្ច័យ ខៃត្តកវិបាកក្នុង ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំ
សភាពធំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៦៨) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាបច្ច័យ
ខៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់តូចន្តាវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានា-
ខណ៌កាៈ គឺ ចេតនា ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាបច្ច័យ
ខៃត្តកវិបាកក្នុង ដែលមានការម្នាក់តូចន្តាវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៦៩) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ មានប្រមាណមិនបាន
ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់ មានប្រមាណមិនបាន
ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ខិននានាខណ៌កាៈ ។
សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិន
បាន ជាបច្ច័យ ខៃត្តកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបំណិន អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នា នា ខណិកា អប្បមាណារម្មណា ខេត្តនា វិចា
កានំ អប្បមាណារម្មណា ខំ ខន្ធានំ កុម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៧២) អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នា នា-
ខណិកា អប្បមាណារម្មណា ខេត្តនា វិចាកានំ
បរិត្តារម្មណា ខំ ខន្ធានំ កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣) បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាលារម្មច្ចយេន
បច្ចយោ វិទ្ធិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ណិទប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធម្មិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៧៤) ហេតុយោ តីណិ អារម្មណោ សត្តំ អធិប-
តិយា សត្តំ អនន្តរេ ធា សមនន្តរេ ធា សហជានិកេ
តីណិ អរាមនោ តីណិ ធិស្សនេយ តីណិ ឧបនិស្ស-
យេ ធា អនេសវនេ បញ្ច កុម្មេ បញ្ច វិចាកេ តីណិ

អភិធម្មបំណិន អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឯនា នា ខណិកា គី ចេតនា ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន
ជាប់ច្រើន ខែត្តកវិបាកក្នុង ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៥) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន
ខែធម៌ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នា-
ខណិកា គី ចេតនា ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន
ខែត្តកវិបាកក្នុង ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៦) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ជាប់ច្រើន ខែធម៌ ដែល
មានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ជាប់ច្រើន ដោយកាលារម្ម-
ច្ច័យ ជាប់ច្រើន ដោយវិទ្ធិយប្បច្ច័យ ជាប់ច្រើន ដោយណិទប្បច្ច័យ
ជាប់ច្រើន ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាប់ច្រើន ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ជា
ប់ច្រើន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ជាប់ច្រើន ដោយធម្មិប្បច្ច័យ ជាប់ច្រើន
ដោយវិភត្តប្បច្ច័យ ជាប់ច្រើន ដោយអវិភត្តប្បច្ច័យ ។

(៧៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងការម្នាក់ប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជានិកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងអរាមនោប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងធិស្សនេយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងឧបនិស្សនេយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនេសវនេប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងកុម្មេប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

អាហារេ តិណិ ឥន្ទ្រិយេ ណារេ មេត្តេ សម្បយុត្តេ
អត្តិយា តិណិ ធាតិយា ធរ វិភតេ ធរ អវិភតេ
តិណិ ។ ឯវំ កណោតតំ ។

អនុលោមំ ។

[៧៥] បរិក្ខារម្មណ៍ពេ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណ៍ស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណ៍ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតប្ប-
ច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៧៦] បរិក្ខារម្មណ៍ពេ ធម្មោ មហាត្តការម្មណ៍ស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណ៍ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៧៧] បរិក្ខារម្មណ៍ពេ ធម្មោ មហាត្តការម្មណ៍
ស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៧៨] មហាត្តការម្មណ៍ពេ ធម្មោ មហាត្តការម្មណ៍
ស្ស ធម្មស្ស ការម្មណ៍ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
សហជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ។

ក្នុងអាហារប្បច្ចុយេន មានវារេ ៣ ក្នុងអន្ទ្រិយប្បច្ចុយេន ណារេប្បច្ចុយេន
មត្តប្បច្ចុយេន សម្បយុត្តប្បច្ចុយេន និងអត្តិប្បច្ចុយេន មានវារេ ៣ ក្នុងធាតុ-
ប្បច្ចុយេន មានវារេ ៧ ក្នុងវិភតប្បច្ចុយេន មានវារេ ៧ ក្នុងអវិភតប្បច្ចុយេន
មានវារេ ៣ ។ បណិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៧៩] ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងចន្ទារ ជាបច្ចុយេន នៃធម៌ ដែល
មានការម្មណ៍ក្នុងចន្ទារ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ចុយេន ជាបច្ចុយេន ដោយសហ-
ជាតប្បច្ចុយេន ជាបច្ចុយេន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន ជាបច្ចុយេន ដោយ
កម្មប្បច្ចុយេន ។

[៨០] ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងចន្ទារ ជាបច្ចុយេន នៃធម៌ ដែល
មានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ចុយេន ជាបច្ចុយេន ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន ។

[៨១] ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ក្នុងចន្ទារ ជាបច្ចុយេន នៃធម៌ ដែល
មានការម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន ។

[៨២] ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ជាបច្ចុយេន នៃ
ធម៌ ដែលមានការម្មណ៍ដល់ខ្យល់សភាពធំ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ចុយេន ជា
បច្ចុយេន ដោយសហជាតប្បច្ចុយេន ជាបច្ចុយេន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន ។

អំពីប្រតិបត្តិការ អនុលោមនឹងប្រព្រឹត្តិការណ៍

(៧៧) មហាគុតារម្មណ៍ ធម្មា បរិក្ខារម្មណ៍ស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ៍ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ- ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៨) មហាគុតារម្មណ៍ ធម្មា អប្បមាណារម្ម- ណ៍ស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៩) អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មា អប្បមាណា- រម្មណ៍ស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ៍ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៨០) អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មា បរិក្ខារម្ម- ណ៍ស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ៍ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប- និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៨១) អប្បមាណារម្មណ៍ ធម្មា មហាគុតា- រម្មណ៍ស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ៍ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៨២) នហេតុយា នវ នអាម្មណ៍ នវ ឧបនិស្សយា នវ នអនន្តរេ នវ នសមនន្តរេ នវ នសហជាតេ នវ នអភាមតោ នវ

អំពីប្រតិបត្តិការ អនុលោមនឹងប្រព្រឹត្តិការណ៍

(៧៧) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្លួនសភាពគំ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានការម្នាក់តូចគ្នា ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៨) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្លួនសភាពគំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧៩) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ដោយការម្នាក់- ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ។

(៨០) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់តូចគ្នា ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៨១) ធម៌ ដែលមានការម្នាក់មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានការម្នាក់ដល់ខ្លួនសភាពគំ ដោយការម្នាក់ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៨២) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនការម្នាក់ប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនស- ហជាតប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនអភាមតប្បច្ច័យ មានករៈ ៧

និស្សយេ នវ នឌុបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ
 នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ នវ ។ សង្ខតំ ។
 នមក្កេ នវ នសម្បយុក្កេ នវ នវិប្បយុក្កេ នវ
 នោអត្ថិយា នវ នោនត្ថិយា នវ នោវិគតេ នវ
 នោអវិគតេ នវ ។ ឯវំ គណេតង្គំ ។

ច្បងឃំ ។

[៨៥] ហេតុប្បដ្ឋយា នអាម្មណេ តិណិ ...
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នឌុបនិស្សយេ
 នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសវនេ តិណិ ។
 សង្ខតំ ។ នមក្កេ នវិប្បយុក្កេ នោនត្ថិយា នោ-
 វិគតេ តិណិ ។ ឯវំ គណេតង្គំ ។

អនុលោមប្បច្ចនឃំ ។

[៨៦] នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណេ សត្ត ...
 អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
 ជាតេ តិណិ អញ្ញាមុញ្ញេ តិណិ និស្សយេ តិណិ

ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងនឌុបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ
 ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មាន
 ព័រៈ ៤ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ក្នុងនមក្កប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុក្កប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤
 ក្នុងនវិប្បយុក្កប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងនោអត្ថិប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤
 ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុង
 នោអវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ច្បងឃំ ។

[៨៥] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ... ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តរេប្បដ្ឋយ នសមនន្តរេប្បដ្ឋយ នឌុប-
 និស្សយប្បដ្ឋយ នបុរេជាតប្បដ្ឋយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ននិស្សយេ-
 នប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនមក្កប្បដ្ឋយ
 នវិប្បយុក្កប្បដ្ឋយ នោនត្ថិប្បដ្ឋយ នោវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។
 បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនឃំ ។

[៨៦] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ព្រោះនោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ... ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤
 ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងនសហជាតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣
 ក្នុងនញ្ញាមុញ្ញេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនិស្សយេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣

អធិប្បវេណី អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ខុបនិស្សយេ ឈ អនុលោមន្តិក បញ្ច ឈ ឈ បញ្ច
 វិបាកេ តិណិ ។ សន្តិភ័ក្តិ ។ សម្មយុត្តេ តិណិ
 អត្តិយា តិណិ ឧត្តិយា ឈ វិកតេ ឈ អវិកតេ
 តិណិ ។ ឃ ករណតត្វំ ។

បច្ចុដិយានុលោម ។

បរិក្ការឧណត្តិក វេសមំ ខិដ្ឋិវំ

អធិប្បវេណី អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងការសវនប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៥
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៣ ។ សេចក្តី
 បំប្រែង ។ ក្នុងសម្មយុត្តប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បដ្ឋាយ
 មានព័រៈ ៣ ក្នុងឧត្តិប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវិកតប្បដ្ឋាយ មាន
 ព័រៈ ៧ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋាយ មានព័រៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
 យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុដិយានុលោម ។

ចប់ បរិក្ការឧណត្តិក ទំ ១៣

ហ៊ីនត្តិកំ
បដិបូរិវោ

[៨៧] ហ៊ីនំ ធម្មំ បដិច្ច ហីនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជ-
តិ ហេតុប្បច្ចយា ហ៊ីនំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តេយា
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ហ៊ីនំ ធម្មំ
បដិច្ច មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
ហីនេ ខន្ធា បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ហ៊ីនំ ធម្មំ
បដិច្ច ហីនោ ច មជ្ឈិមោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា ហ៊ីនំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តេយា ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ ទ្វេ ខន្ធា ... ។

[៨៨] មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ ធម្មោ ...
មជ្ឈិមំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តេយា ខន្ធា ចិត្តស-
មុដ្ឋានក្ខ រូបំ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិក្កុណោ ខន្ធា
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ ...
មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កាដត្តារូបំ
ឧបាទារូបំ ។

[៨៩] បណីតំ ធម្មំ បដិច្ច បណីតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តិណិ ។

ហ៊ីនត្តិកៈ
បដិបូរិវៈ

[៨៧] ធមិ ថោកទាប អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ថោកទាប
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា អាស្រ័យ ខ្ញុំ
ខន្ធា ដ៏ថោកទាប ខន្ធា អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធា ។ ធមិ កណ្តាល
អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកខន្ធា ថោកទាប ។ ធមិ ថោក
ទាបក្តី ធមិ ជាតណ្ហាលក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ថោកទាប ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
ខ្ញុំខន្ធា ដ៏ថោកទាប ខ្ញុំខន្ធា ... ។

[៨៨] ធមិ ជាតណ្ហាល អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ជាតណ្ហាល
... គឺ ខន្ធា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធា
ជាតណ្ហាល ខ្ញុំខន្ធា ... វត្ថុ អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកខន្ធា ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ភ្នែកខន្ធា អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុ ខ្ញុំមហាក្ខត១ ... ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកមហាក្ខត ។

[៨៩] ធមិ ជាន់ខ្ពស់ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ជាន់ខ្ពស់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានវៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៧០) មជ្ឈិមត្តា បណ្ឌិតត្តា ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិម-

មោ ធម្មោ . . . មោតុប្បច្ចយា បណ្ឌិតេ ខន្ធទេ ច
មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧១) ហ័ណត្តា មជ្ឈិមត្តា ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ

ធម្មោ . . . មោតុប្បច្ចយា ហ័ណេ ខន្ធទេ ច មហា-
ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ហ័ណត្តិកំ
សង្កលិដ្ឋត្តិកសនិសំ វិត្តារេតត្ថំ ។ ហិមុណ្ឌិ ។

ហ័ណត្តិកំ បុទ្ធសមំ ធម្មំ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៧០) ធមិ ជាគណ្ណាល ភាស្រ័យ ខ្យវធមិ ជាគណ្ណាលផង

ខ្យវធមិ ជាខ័ន្តស័ផង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ
ភាស្រ័យ ខ្យវត្ថុកខន្ធ ជាខ័ន្តស័ផង ខ្យវត្ថុកមហាក្ខតផង ។

(៧១) ធមិ ជាគណ្ណាល ភាស្រ័យ ខ្យវធមិ ហេតុបដង

ខ្យវធមិ ជាគណ្ណាលផង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ
ភាស្រ័យ ខ្យវត្ថុកខន្ធ ហេតុបដង ខ្យវត្ថុកមហាក្ខតផង ។ ហ័ណត្តិកៈ
បណ្ឌិត គប្បឲ្យវិស្តារ ប្រវេហលន័នសន្តិលិដ្ឋត្តិកៈផងចុះ ។ ចប់
ហិមុណិ ។

ចប់ ហ័ណត្តិកៈ ទី ៤២ ។

មិច្ឆត្តិក៍
បដិច្ចវារោ

(៧២) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ... ។ មិច្ឆត្ត-
និយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ ខន្ធទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ ច
អនិយតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្ត-
និយតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នញ្ច រូបំ ទេ ខន្ធទេ... ។

(៧៣) សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ
ធម្មោ... ហេតុប្បច្ចយា តិណំ ។

(៧៤) អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
ធម្មោ... ហេតុប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទេ
ខន្ធទេ... បដិសន្ធិក្កុណោ អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទេ ខន្ធទេ...

មិច្ឆត្តិក៍
បដិច្ចវារោ

(៧២) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង កាស្រ័យ ទ្រូវធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ កាស្រ័យ ទ្រូវខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ទ្រូវខន្ធ
២... ។ ធមិ មិនទៀង កាស្រ័យ ទ្រូវធមិ ដែលមានសភាពខុស
នឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
កាស្រ័យ ទ្រូវក្នុងខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ។ ធមិ ដែល
មានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធមិ មិនទៀងក្តី កាស្រ័យ ទ្រូវធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី កាស្រ័យ ទ្រូវខន្ធ ១ ដែលមានសភាព
ខុសនឹងទៀង ទ្រូវខន្ធ ២... ។

(៧៣) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង កាស្រ័យ ទ្រូវធមិ
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានករៈ ៣ ។

(៧៤) ធមិ ដែលមិនទៀង កាស្រ័យ ទ្រូវធមិ ដែលមិនទៀង
... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី កាស្រ័យ
ទ្រូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង ទ្រូវខន្ធ ២... ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី
កាស្រ័យ ទ្រូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង គុណនោះនៃបដិសន្ធិ ទ្រូវខន្ធ ២...

ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(៧៥) មិច្ឆត្ថនិយតកា អនិយតកា ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្ថនិយតេ
ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧៦) សម្មត្ថនិយតកា អនិយតកា ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្ថនិយតេ
ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧៧) មិច្ឆត្ថនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្ថនិយតោ
ធម្មោ ... អារម្មណប្បច្ចយា មិច្ឆត្ថនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ... ។

(៧៨) សម្មត្ថនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្ថនិយតោ
ធម្មោ ... អារម្មណប្បច្ចយា សម្មត្ថនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ... ។

វត្ថុ អាស្រ័យ ខ្យវត្តកខន្ធ ត្នកខន្ធ អាស្រ័យ ខ្យវត្ថុ មហាក្ខត ព
អាស្រ័យ ខ្យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប នីនីទុបាទារូប
អាស្រ័យ ខ្យមហាក្ខត ២ ។

(៧៩) ធមិ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ ខ្យធមិ ដែលមានសភាព
ខុសនឹងទៀងផង ដែលមិនទៀងផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ខ្យវត្តកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង
ផង ត្នកមហាក្ខតផង ។

(៨០) ធមិ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ ខ្យធមិ ដែលមានសភាព
ត្រូវនឹងទៀងផង ដែលមិនទៀងផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ខ្យវត្តកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង
ផង ត្នកមហាក្ខតផង ។

(៨១) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង អាស្រ័យ ខ្យធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ... ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត
អាស្រ័យ ខ្យខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ខ្យខន្ធ ២ ... ។

(៨២) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង អាស្រ័យ ខ្យធមិ
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ... ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត
អាស្រ័យ ខ្យខន្ធ ១ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ខ្យខន្ធ ២ ... ។

មិច្ឆត្តិក្កៈ បដិច្ចករៈ

(៧៧) អធិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អធិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អធិយតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
 តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ ... បដិសន្ធិក្កុណោ អធិ-
 យតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធូ ...
 វត្ថុំ បដិច្ច ទន្ធា ។ សទ្ធវេ បច្ចយា ឥមិទា ការ-
 ណោន វិទ្ធាវេតថា ។ សន្ធិត្ថំ ។

(១០០) ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហ-
 ជារេត នវ អក្ខមរោ តីណិ ជិស្សរយេ នវ ឧប-
 ជិស្សរយេ តីណិ បុរេជារេត តីណិ អាសវេនេ តីណិ
 កន្មេ នវ វិចារេត ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ
 ណារេ នវ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ
 នវ អន្តិយា នវ ឧត្តិយា តីណិ វិគរេត តីណិ អវិគរេត
 នវ ។ ឯវ កណោតត្ថំ ។

មិច្ឆត្តិក្កៈ បដិច្ចករៈ

(៧៧) ធមិ វេលមិនទៀង អាស្រ័យ ទ្វេធមិ វេលមិនទៀង
 ខេបកើតទៀង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធិ ព អាស្រ័យ ទ្វេទន្ធិ ទ
 វេលមិនទៀង ទ្វេទន្ធិ ២ ... ទន្ធិ ព អាស្រ័យ ទ្វេទន្ធិ ១ វេល
 មិនទៀង ក្នុងទណៈវៃបដិសន្ធិ ទ្វេទន្ធិ ២ ... ពួកទន្ធិ អាស្រ័យ
 ទ្វេវត្ថុ ។ បច្ច័យទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បិទ្ធិវិស្ណាវ កាមៈហត្ថុនេះ
 ផងចុះ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។

(១០០) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
 ពីរៈ ព ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ មានពីរៈ
 ព ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព ក្នុងសហជារេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ
 ៧ ក្នុងអក្ខមរាប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព ក្នុងជិស្សរយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧
 ក្នុងឧបជិស្សរយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព ក្នុងបុរេជារេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព
 ក្នុងអាសវេនប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុង
 វិបាតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងណារេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ
 មានពីរៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានពីរៈ ៧ ក្នុងអន្តិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងឧត្តិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព
 ក្នុងវិគរេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ព ក្នុងអវិគរេតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ។ បណ្ឌិត
 គប្បិកថា យ៉ាងនេះចុះ ។

អភិធម្មវិធិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១០១) អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនិយតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធធ្ធេ ... អហេតុកប្បជិសន្តិក្ខណោ ឯកំ មហា-
 ភូតំ បដិច្ច តាហិវំ ... អាហារំ ... ឧត្ត ... អសញ្ញា-
 សត្តានំ . . . វិចីកិញ្ញាសហតតោ ឧទ្ធកុសហតតោ
 ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច វិចីកិញ្ញាសហតតោ ឧទ្ធកុសហតតោ
 មោហោ ។

(១០២) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតោ
 ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សម្ពត្តំ ។

(១០៣) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអនិបតិប្បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតោ
 ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ អនិបតិ ។

(១០៤) សម្ពត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្ពត្តនិយ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអនិបតិប្បច្ចយោ សម្ពត្តនិយ-
 តោ ខន្ធធ្ធេ បដិច្ច សម្ពត្តនិយតោ អនិបតិ ។

អភិធម្មវិធិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១០១) ធមិ ដែលមិនទៀង កាស្រីយ ទ្រុធមិ ដែលមិនទៀង
 រើបកើតទៀង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 កាស្រីយ ទ្រុធមហេតុកក្នុង ១ ដែលមិនទៀង ទ្រុធខន្ធ ២ ... តាហិវ
 កាស្រីយ ទ្រុធមហេតុក ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្តិ... អាហារ
 ... ឧត្ត ... របស់ភ្នែកអសញ្ញាសត្វ ... មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយ
 វិចីកិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធកុសៈ កាស្រីយ ទ្រុធខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចីកិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធកុសៈ ។

(១០២) ធមិ ដែលមិនទៀង កាស្រីយ ទ្រុធមិ ដែលមាន
 សភាពខុសនឹងទៀង រើបកើតទៀង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រីយ ទ្រុធខន្ធខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹង
 ទៀង ។ សេចក្តីចម្រើន ។

(១០៣) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង កាស្រីយ ទ្រុធមិ
 ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង រើបកើតទៀង ព្រោះនអនិបតិប្បច្ចយ
 គឺ អនិបតិធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង កាស្រីយ ទ្រុធខន្ធខន្ធ
 ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ។

(១០៤) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង កាស្រីយ ទ្រុធមិ
 ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង រើបកើតទៀង ព្រោះនអនិបតិប្បច្ចយ
 គឺ អនិបតិធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង កាស្រីយ ទ្រុធខន្ធខន្ធ
 ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ។

បំណងនៃ បដិច្ចករណ៍

(១០៥) អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នមតិបតិប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
... បដិសន្ធិត្តលោ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច
ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។ សន្ធិត្ថំ ។ អសញ្ញា-
សត្តានំ ។ បេ ។

(១០៦) មច្ចត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
ធម្មោ ... នមតិបតិប្បច្ចយា ។ សន្ធិត្ថំ ។ សត្តានិ
បច្ចយានិ វិន្ទារោតញានិ ។

(១០៧) ធម្មោតុយា ឯកំ នមតិបតិប្បច្ចយោ បញ្ច
នមតិបតិយា តីណិ នមតិបតិប្បច្ចយោ បញ្ច នសមន្តរោ
បញ្ច នមតិបតិប្បច្ចយោ បញ្ច នឧបទិស្សយេ បញ្ច នមតិ
រោមោតេ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ
នក្កោ តីណិ នវិចារោតេ នវិ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ
នស្រ្តិយេ ឯកំ នយានេ ឯកំ នមតិ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិចារោតេ ទ្វេ ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ
ធម្មោ ធម្មោ ធម្មោ ។ ឯវំ កលោតតំ ។

ច្បងឃំ ។

បំណងនៃ បដិច្ចករណ៍

(១០៥) ធមិ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ ខ្លាចធមិ ដែលមិនទៀង
ទើបកើតឡើង ព្រោះនគរិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ពាក្យ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប
ក្តី អាស្រ័យ ខ្លាចខន្ធ ដែលមិនទៀង ខ្លាចខន្ធ ២ ... វត្ថុ អាស្រ័យ
ខ្លាចខន្ធ ក្នុងនោះនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ ខ្លាច មហា-
ក្ខត ១ ... ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។

(១០៦) ធមិ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ ខ្លាចធមិ ដែលមាន
សភាពខុសនឹងទៀង ... ព្រោះនគរិបតិប្បច្ចយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
ច្បងឃំនៃអស់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារជនចុះ ។

(១០៧) ក្នុងនោះបតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ១ ក្នុងនោះការប្បណ្ណប្បច្ចយ
មានពីរៈ ២ ក្នុងនោះនគរិបតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ៣ ក្នុងនោះនគរិបតិប្បច្ចយ
មានពីរៈ ៤ ក្នុងនោះសមន្តរិបតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ៥ ក្នុងនោះមហាក្ខតិប្បច្ចយ
មានពីរៈ ៦ ក្នុងនោះឧបទិស្សយប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុងនោះបុរោដា-
តិប្បច្ចយ មានពីរៈ ៨ ក្នុងនោះបញ្ចាជិតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ៩ ក្នុងនោះការស-
វិប្បច្ចយ មានពីរៈ ១០ ក្នុងនោះកម្មប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១ ក្នុងនោះវិបា-
កប្បច្ចយ មានពីរៈ ១២ ក្នុងនោះសាហារប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៣ ក្នុងនោះវិទ្ធិ-
យប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៤ ក្នុងនោះឈានប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៥ ក្នុង
នោះកម្មប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៦ ក្នុងនោះសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុង
នោះវិចារោតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៨ ក្នុងនោះនាមតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៩ ក្នុង
នោះវិចារោតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ២០ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ច្បង ច្បងឃំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(១០៨) ហេតុប្បច្ចយា នការម្មណោ បញ្ច ...
 នអធិបតិយា តីណិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញា-
 មញ្ញា នឧបនិស្សរយេ បញ្ច នបុរេជាតេ ន នបច្ឆា-
 ជាតេ នវ នអាសេវនេ បញ្ច នកក្ខេ តីណិ
 នវិហារេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
 ទ្វេ លោនត្ថិយា បញ្ច លោវិភតេ បញ្ច ។ ឃិ
 កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

(១០៩) នហេតុប្បច្ចយា ការម្មណោ ឯតំ ...
 អនន្តរេ ឯតំ សមនន្តរេ ឯតំ សហជាតេ ឯតំ ។
 សន្និទ្ធី ។ វិភតេ ឯតំ ។ ឃិ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសនិសោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(១០៨) ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 ... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សរយប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកក្ខេប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនលោនត្ថិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនលោវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បី
 រាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

(១០៩) ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនោះហេ-
 តុប្បច្ច័យ ... ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។
 ក្នុងនវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈ ប្រវិហារស្ថានីតិបដិច្ចវារៈវិជរ ។

បច្ចុយវាណ

[១១០] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ តីណិ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ តីណិ ។

[១១១] អនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ អនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ អនិយតំ ឯកំ ខត្តំ បច្ចុយោ តយោ ខត្តា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ ... បដិសន្ធិក្ករណា ខទ្វេ បច្ចុយោ វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចុយោ ខត្តា ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចុយោ វត្ថុំ បច្ចុយោ អនិយតោ ខត្តា ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ វត្ថុំ បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ខត្តា ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ វត្ថុំ បច្ចុយោ សម្មត្តនិយតោ ខត្តា ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ វត្ថុំ បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ខត្តា មហាក្កតោ បច្ចុយោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយោ សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយោ

បច្ចុយវាណ

[១១០] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ព្យ ។ បេ ។ ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ព្យ ។

[១១១] ធមិ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព្យ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង វត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ក្នុងខណៈ ខែចដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ២ . . . នឹងមហាក្កត ១ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី ពឹងផ្អែក នឹងពួកមហាក្កត ។ ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង ក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

វត្ថុ បច្ចុយា សម្មត្តនិយតោ ខន្ធា មហាក្ខតោ បច្ចុយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១១២] មិច្ឆត្តនិយតកា អនិយតកា ធម្មំ បច្ចុ-
យា មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្ត-
និយតំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុកា បច្ចុយា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា ... ។ មិច្ឆត្តនិយតកា អនិយតកា ធម្មំ
បច្ចុយា អនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្ត-
និយតោ ខន្ធា ច មហាក្ខតោ ច បច្ចុយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ មិច្ឆត្តនិយតកា អនិយតកា ធម្មំ បច្ចុ-
យា មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ ...
ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុកា
បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ... មិច្ឆត្តនិយតោ
ខន្ធា ច មហាក្ខតោ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១១៣] សម្មត្តនិយតកា អនិយតកា ធម្មំ បច្ចុ-
យា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា តិណិ
បញ្ញា មិច្ឆត្តសនិសំ ។ ឯវំ កលោតតំ ។

គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវខឹងខ្លាំង តឹងផ្អែក ខឹងវត្ថុ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែក ខឹងពួកមហាក្ខត ។

[១១២] ធមិ ដែលមានសភាពខុសខឹងខ្លាំង តឹងផ្អែក ខឹងធម៌
ដែលមានសភាពខុសខឹងខ្លាំង ធមិ ដែលមិនខ្លាំងផង ... ព្រោះ
ហេតុប្បច្ចយ គឺខន្ធ ៣ តឹងផ្អែក ខឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសខឹង
ខ្លាំងផង វត្ថុផង ខឹងខន្ធ ២ ... ។ ធមិ ដែលមិនខ្លាំង តឹងផ្អែក ខឹងធម៌
ដែលមានសភាពខុសខឹងខ្លាំង ដែលមិនខ្លាំងផង ... ព្រោះហេ-
តុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែក ខឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាព
ខុសខឹងខ្លាំងផង ។ ពួកមហាក្ខតផង ។ ធមិ ដែលមានសភាពខុស
ខឹងខ្លាំងក្តី ធមិ ដែលមិនខ្លាំងក្តី តឹងផ្អែក ខឹងធម៌ ដែលមានសភាព
ខុសខឹងខ្លាំងផង ធមិ ដែលមិនខ្លាំងផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ
ខន្ធ ៣ តឹងផ្អែក ខឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសខឹងខ្លាំងផង វត្ថុ
ផង ខឹងខន្ធ ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែក ខឹងពួកខន្ធ ដែល
មានសភាពខុសខឹងខ្លាំងផង ពួកមហាក្ខតផង ។

[១១៣] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវខឹងខ្លាំង តឹងផ្អែក ខឹងធម៌
ដែលមានសភាពត្រូវខឹងខ្លាំង ធមិ ដែលមិនខ្លាំងផង ... ព្រោះ
ហេតុប្បច្ចយ គឺ មានវិវេក ឯប្រសា ប្រហែលគ្នាខឹងមិច្ឆត្តធម៌ដែរ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

មិច្ឆត្តិកេ បច្ចយវារេ

(១១៤) មិច្ឆត្តិយតំ ធម្មំ បច្ចយោ មិច្ឆត្តិយ-
តោ ធម្មោ ... អាម្ពណាប្បច្ចយា ។ សង្ខត្តំ ។
កុសលត្ថិកោ បច្ចយវារសទិសំ វិភជិតតំ ។ អវិភ-
តប្បច្ចយា ។

(១១៥) វហត្ថយា សត្តរស អាម្ពណោ សត្ត
អធិបតិយា សត្តរស អនន្តរ សត្ត សមនន្តរ សត្ត
សហជាតេ សត្តរស អញ្ញាមញ្ញ សត្ត ធិស្សយេ
សត្តរស ឧបធិស្សយេ សត្ត បុរោជាតេ សត្ត អា-
សេវេន សត្ត កាម្ម សត្តរស វិហារេត ឯតំ អា-
ហារ សត្តរស វង្រិយេ សត្តរស ឈានេ សត្ត-
រស មក្ក សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ
សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស ធន្ថិយា សត្ត វិភតេ
សត្ត អវិភតេ សត្តរស ។ ឯវំ តណោតតំ ។

អនុណមំ ។

មិច្ឆត្តិកេ បច្ចយវារេ

(១១៤) ធមិ វេសោមានសភាពខុសនឹងទៀង តឹងផ្អែក នឹងធមិ
វេសោមានសភាពខុសនឹងទៀង ... ព្រោះការម្នាប្បច្ចយ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ បណ្ឌិត តប្បវៃកទ្យដូចគ្នា នឹងបច្ចយវារៈ ក្នុងកុស-
លត្ថិកៈផងចុះ ។ ព្រោះអវិភតប្បច្ចយ ។

(១១៥) ក្នុងវហត្ថប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអាម្ពណប្បច្ចយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ចយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងធិស្សយប្បច្ចយ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរោជាតប្បច្ចយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវេនប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងកាម្មប្បច្ចយ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងវិហារប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងឯតំប្បច្ចយ មានវារៈ
១៧ ក្នុងវង្រិយប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ចយ មានវារៈ
១៧ ក្នុងមក្កប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុង
ធន្ថិប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិភតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិភ-
តប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត តប្បវៃក យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុណម ។

(១១២) អធិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អធិយតោ ធម្មោ

... ធម្មោតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អធិយតំ ឯកំ ខន្ធ
បច្ចយា តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទេ
ខន្ធ ... អហេតុកប្បដិសន្ធិត្តណោ ខន្ធ បច្ចយា
វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ ... អសញ្ញា-
សត្តានំ . . . ចត្តាយតំ បច្ចយា ចត្តិញ្ញាណំ
កាយាយតំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចយា
អហេតុកា អធិយតា ខន្ធ វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ញ បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញា-
សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ តោហា ។

(១១៣) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អធិយតោ

ធម្មោ . . . ឧអាវម្ពណាប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធ
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលត្ថកុសលិសំ
បញ្ញា កាតញ្ញា ។

(១១៤) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ

ធម្មោ . . . ឧអធិបតិប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធ
បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតា អធិបតិ ។

(១១៦) ធមិ វេលមិនទៀង ពិនិវ្រ្មក ទិវធមិ វេលមិនទៀង

... ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពុ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្តី ពិនិវ្រ្មក
ទិវធមហេតុកក្ខន្ធ ១ វេលមិនទៀង ទិវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ ពិនិវ្រ្មក ទិវ
ពួកខន្ធ ក្នុងខណៈវេលាហេតុកប្បដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ពិនិវ្រ្មក ទិវវត្ថុ
មហាក្ខត ១ . . . រចសពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ចត្តិញ្ញាណ ពិនិវ្រ្មក
ទិវចត្តាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពិនិវ្រ្មក ទិវកាយាយតនៈ ពួកអហេតុ-
កក្ខន្ធ វេលមិនទៀង ពិនិវ្រ្មក ទិវវត្ថុ មោហាៈ វេលច្រឡំដោយ
វិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ពិនិវ្រ្មក ទិវពួកខន្ធ វេលច្រឡំដោយ
វិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយទន្ធច្នះផង វត្ថុផង ។

(១១៧) ធមិ មិនទៀង ពិនិវ្រ្មក ទិវធមិ វេលមានសភាព

ទុសនិទៀង . . . ព្រោះនេះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប
ពិនិវ្រ្មក ទិវពួកខន្ធ វេលមានសភាពទុសនិទៀង ។ ពៈ ០
បណ្ឌិត គប្បធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នាទិវកុសលត្ថកៈដែរ ។

(១១៨) ធមិ វេលមានសភាពទុសនិទៀង ពិនិវ្រ្មក ទិវធមិ

វេលមានសភាពទុសនិទៀង . . . ព្រោះនេះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ-
ធមិ វេលមានសភាពទុសនិទៀង ពិនិវ្រ្មក ទិវពួកខន្ធ វេល
មានសភាពទុសនិទៀង ។

[១១៧] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា សម្មត្តនិយ-

តោ ធម្មោ ... ធម្មិយតិប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ
ខន្ធ បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ អធិបតិ ។

[១២០] អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយតោ

ធម្មោ ... ធម្មិយតិប្បច្ចយា អនិយតំ វតំ ខន្ធ
បច្ចយា តាយោ ខន្ធ ចំនុស្សុត្តានិក្ខណ្ឌ រូបំ ទ្វេ
ខន្ធ ... បដិសន្ធិត្តាលោ ... ។ សន្តិវុត្តំ ។ អសញ្ញា-
សន្តិវុត្តំ ... ចត្តាយតនំ បច្ចយា ... កាយាយតនំ
បច្ចយា ... វត្ថុំ បច្ចយា អនិយតោ ខន្ធ ។ អនិយ-
តំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិយតិ-
ប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ អធិបតិ ។ អនិយតំ
ធម្មំ បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិយតិ-
ប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ អធិបតិ ។

[១២១] មិច្ឆត្តនិយតក្ខ អនិយតក្ខ ធម្មំ បច្ច-

យា មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិយតិប្បច្ចយា
មិច្ឆត្តនិយតោ ខន្ធ ច វត្ថុក្ខ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិ-
យតោ អធិបតិ ។

[១១៧] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ

ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ... ព្រោះធម្មិយតិប្បច្ចយ គឺ ធម្មិយតិ-
ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលមាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ។

[១២០] ធមិ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង

... ព្រោះធម្មិយតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភក្តិ ចំនុស្សុត្តានិក្ខណ្ឌ រូបក្តិ ពឹង
ផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងឧទាហរណ៍សន្ធិ
... ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ .. ពឹងផ្អែក មិន
ចត្តាយតនៈ ... ពឹងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ ... ពួកខន្ធ ដែលមិន
ទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង
ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះធម្មិយតិប្បច្ចយ គឺ
ធម្មិយតិធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។
ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនទៀង
... ព្រោះធម្មិយតិប្បច្ចយ គឺ ធម្មិយតិធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹង
ទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

[១២១] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ

ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងនឹង ធមិ ដែលមិនទៀងនឹង ... ព្រោះ
ធម្មិយតិប្បច្ចយ គឺ ធម្មិយតិធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក
នឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងនឹង វត្ថុនឹង ។

(១២២) សម្មត្តនិយតត្យា អនិយតត្យា ធម្មិ

បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិបតិប្បច្ចយា
សម្មត្តនិយតេ ទទ្ធវេ ច វត្តត្យា បច្ចយា សម្មត្ត-
និយតា អនិបតិ ។

(១២៣) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយតោ

ធម្មោ ... ធម្មនន្តវប្បច្ចយា ។ សង្ខត្តំ ។ ខោ-
នត្តិប្បច្ចយា ខោវិភត្តប្បច្ចយា ។

(១២៤) ឧហេតុយា ឯកំ ធម្មាប្បិលោ បញ្ច

ធម្មិបតិយា សត្តុ ធម្មនន្តវេ បញ្ច ធម្មមនន្តវេ
បញ្ច ធម្មញ្ញមញ្ញោ បញ្ច ធម្មិបតិស្សរយ បញ្ច ធម្ម-
វេជានេ ធម្ម ធម្មញ្ញវេជានេ សត្តវស ធម្មាសេវេ ធម្ម
ធម្មត្ថេ សត្ត ធម្មិវេជានេ សត្តវស ធម្មាហារេ ឯកំ
ធម្មត្រ្រិយេ ធម្មាធម ធម្មត្ត ឯកំ ធម្មម្បយុត្តេ
បញ្ច ធម្មិម្បយុត្តេ ទ្វេ ខោនត្តិយា បញ្ច ខោវិភតេ
បញ្ច ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

(១២៥) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ

ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធមិ ដែលមិនទៀងផង ... ព្រោះ
ធម្មិបតិប្បច្ច័យ គឺ អនិបតិធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក
នឹងភ្នកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង នឹងវត្ថុផង ។

(១២៦) ធមិ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមាន

សភាពខុសនឹងទៀង ... ព្រោះធម្មនន្តវប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។
ព្រោះធម្មនត្តិប្បច្ច័យ និងខោវិភតប្បច្ច័យ ។

(១២៧) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៥ ក្នុងនអនិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនធម្មនន្តវប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនសាមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនឧបទិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអារសវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវត្ថុនិយមប្បច្ច័យ
នលោមប្បច្ច័យ និងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនិម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

បិណ្ឌត្ថិកា សំសុដ្ឋិកា

(១២៥) ហេតុប្បដ្ឋយា នរោម្មណោ បញ្ច ...
នមតិបតិយា សត្ត នមនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
នមតាមតោ នឌុបទិស្សយេ បញ្ច នបុរោជិតេ
នបត្រាជិតេ សត្តរាស នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ
សត្ត នវិចារកេ សត្តរាស នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-
យុត្តេ ទ្វេ លោនតិយា បញ្ច លោកិកេតេ បញ្ច ។ ឯ
កណោតង្វំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋនិយំ ។

(១២៦) នហេតុប្បដ្ឋយា រោម្មណោ ឯកំ ...
ននន្តរេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។ អវិគតេ ឯកំ ។ ឯ
កណោតង្វំ ។

បច្ចនិហានុលោមំ ។

និស្សយកំរោ បច្ចយកំរាសនិសោ ។

សំសុដ្ឋិកា

(១២៧) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសុដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិយ-
តោ ធម្មោ ឌុប្បដ្ឋតំ ហេតុប្បដ្ឋយា មិច្ឆត្តនិយតំ
ឯកំ ខន្ធំ សំសុដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ... ។

មិច្ឆត្តិកា សំសុដ្ឋិកា

(១២៥) ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្នុងនអតិបតិប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្នុងនអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព្រះ
៥ ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយ នមតាមតោប្បដ្ឋយ និងនឌុបទិស្សយប្បដ្ឋយ
មានព្រះ ៥ ក្នុងនបុរោជិតប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៦ ក្នុងនបត្រាជិតប្បដ្ឋយ
មានព្រះ ១៧ ក្នុងនអាសេវនេប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ
មានព្រះ ៧ ក្នុងនវិចារកប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានព្រះ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ២ ក្នុងនលោនតិយប្បដ្ឋយ
មានព្រះ ៥ ក្នុងនលោកិកេតេប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋនិយំ ។

(១២៦) ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្នុងនអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ ក្នុងនវិគ-
តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនិហានុលោម ។

និស្សយកំរោ ប្រពៃលត្ថានិច្ចបច្ចយកំរោដែរ ។

សំសុដ្ឋិកា

(១២៧) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល
មានសភាពខុសនឹងទៀង រើហតីតទៀង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ
៧ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង នឹងខន្ធ ២ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(១២៨) សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សម្មត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតំ ឯកំ
ខន្ធិ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ . . . ។

(១២៩) អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធិ
សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ។ បេ ។ បដិ-
សន្ធិក្កុណោ . . . ។

(១៣០) មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . ការម្មណប្បច្ចយា ។ សន្ធិក្កំ ។
អវិគតប្បច្ចយា ។

(១៣១) ហេតុយា តីណិ ការម្មណោ តីណិ ។
សន្ធិក្កំ ។ ករម្ម តីណិ វិចារេក ឯកំ អាហារេ
តីណិ អវិគតេ តីណិ ។ ឯវំ តណោតវ្យំ ។

អនុលោមំ ។

(១៣២) អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនិយតំ ឯកំ
ខន្ធិ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ . . . អហេតុ-
កប្បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(១២៨) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែល
មានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ព្រឡំ
នឹងខន្ធទេ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង នឹងខន្ធទេ . . . ។

(១២៩) ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង
. . . ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ព្រឡំនឹងខន្ធទេ ដែលមិនទៀង
នឹងខន្ធទេ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈវេទនាសន្ធិ . . . ។

(១៣០) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះការម្មណប្បច្ចយ ។ សេចក្តី
បំប្រាញ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ចយ ។

(១៣១) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ព្រ ក្នុងការម្មណប្បច្ចយ
មានព័រៈ ព្រ ។ សេចក្តីបំប្រាញ ។ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មានព័រៈ ព្រ
ក្នុងវិបាកប្បច្ចយ មានព័រៈ ខ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានព័រៈ ព្រ
ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានព័រៈ ព្រ ។ ចណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ធម៌ អនុលោម ។

(១៣២) ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង
. . . ព្រោះនេហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ព្រឡំនឹងអហេតុក្នុងខន្ធទេ ដែល
មិនទៀង នឹងខន្ធទេ . . . ក្នុងខណៈវេទនាអហេតុក្នុងសន្ធិ . . . ។

មិច្ឆត្តិក សំសង្ខារ

[១៣៣] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មិបតិប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធេ សំសង្ខារោ មិច្ឆត្តនិយតា អធិបតិ ។

[១៣៤] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិបតិប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតេ ខន្ធេ សំសង្ខារោ សម្មត្តនិយតា អធិបតិ ។

[១៣៥] អនិយតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ អនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិបតិប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... បដិសន្ធិក្កណោ ... ។

[១៣៦] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិបតិប្បច្ចយា អរូបេ សម្មត្តនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... ។

[១៣៧] អនិយតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ អនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិបតិប្បច្ចយា អរូបេ អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... បដិសន្ធិក្កណោ ... ។

មិច្ឆត្តិកៈ សំសង្ខារៈ

[១៣៣] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះឧបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ។

[១៣៤] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ... ព្រោះឧបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ច្រឡំនឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ។

[១៣៥] ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះឧបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[១៣៦] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ... ព្រោះឧបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ក្នុងអរូបេ នឹងខន្ធ ២ ... ។

[១៣៧] ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះឧបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង ក្នុងអរូបេ ... នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៣៥] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មច្ឆាជាតប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ ។

[១៣៧] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មាសេវធម្មច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធសំសដ្ឋា ... ទេ ខេទ្ធ ... បដិសន្ធិត្តលោ ... ។

[១៤០] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មត្ថប្បច្ចយា ធម្មត្ថប្បច្ចយា ។

[១៤១] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មាធម្មច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ ។ ធម្មត្ថប្បច្ចយា អហេតុកំ អនិយតំ ... ។

[១៤២] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិវ្យយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ សម្មត្តនិយតំ ឯកំ ខន្ធសំសដ្ឋា តយោ ខន្ធទេ ខេទ្ធ ... ។

[១៤៣] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ ធម្មោ ... ធម្មិវ្យយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អនិយតំ ឯកំ ខន្ធទេ ខេទ្ធ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៣៥] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ... ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ (ចប់) បរិបុណ្ណំ ។

[១៣៧] ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះនការសេវធម្មច្ច័យ គឺ ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលមិនទៀង ... នឹងខន្ធល ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ ... ។

[១៤០] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ... ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និងនិបាកប្បច្ច័យ ។

[១៤១] ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះនធម្មាធម្មច្ច័យ បាទដល់បញ្ចវិញ្ញាណ ។ ព្រោះនមត្តប្បច្ច័យ អហេតុកៈ ដែលមិនទៀង ... ។

[១៤២] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ... ព្រោះនវិវ្យយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ក្នុងអរូបេ នឹងខន្ធល ក្នុងអរូបេ ... ។

[១៤៣] ធមិ ដែលមិនទៀង ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះនវិវ្យយុត្តប្បច្ច័យ គឺ នឹងខន្ធទ ដែលមិនទៀង ក្នុងអរូបេ ... នឹងខន្ធល ... ។

មិច្ឆត្តិកេ សំសង្ការេ

(១៤៤) ធម្មតុយា ឯកំ នអធិបតិយា តិណិ
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ តិណិ នអាសវនេ
ឯកំ នកម្មេ តិណិ នវិហារេ តិណិ នឈានេ
ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ
គណេតត្វំ ។

ក្រុងមំ ។

(១៤៥) ហេតុប្បត្តយា នអធិបតិយា តិណិ ...
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ តិណិ នអាសវនេ
ឯកំ នកម្មេ តិណិ នវិហារេ តិណិ នវិប្បយុត្តេ
ទ្វេ ។ ឯវំ គណេតត្វំ ។

អនុលោមប្បច្ឆនំ ។

(១៤៦) ធម្មតុយា អាម្មណេ ឯកំ ...
អនន្តរេ ឯកំ ។ សង្កត្តំ ។ អវិភតេ ឯកំ ។ ឯវំ
គណេតត្វំ ។

បច្ឆនិយាគុណមំ ។

សម្បយុត្តកំ វេ សំសង្ការេសទិសោ ។

មិច្ឆត្តិកេ សំសង្ការេ

(១៤៧) ក្នុងនេហេតុប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនេអធិបតិប្បត្តិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនេបុរេជាតិប្បត្តិយ មានវារៈ ២ ក្នុងនេបច្ឆាជាតិប្បត្តិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនេអាសវនេប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនេកម្មប្បត្តិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនេវិហារប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនេឈានប្បត្តិយ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនេមត្តប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនេវិប្បយុត្តប្បត្តិយ មានវារៈ ២ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនិយៈ ។

(១៤៨) ក្នុងនេអធិបតិប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បត្តិយ ...
ក្នុងនេបុរេជាតិប្បត្តិយ មានវារៈ ២ ក្នុងនេបច្ឆាជាតិប្បត្តិយ មានវារៈ ៣
ក្នុងនេអាសវនេប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនេកម្មប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នេវិហារប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនេឈានប្បត្តិយ មានវារៈ ២ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ឆនិយៈ ។

(១៤៩) ក្នុងនេអាម្មណប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ព្រោះនេហេតុប្បត្តិយ
... ក្នុងនេអនន្តរេប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ក្នុងនេ
គម្មប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនិយាគុណមំ ។

សម្បយុត្តកំ វេ ប្រវិហារភ្នាទិសំសង្ការេវិជារ ។

បញ្ហាវិវា

[១២៧] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតា
ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។

[១២៨] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតា
ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ។

[១២៩] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុ-
យោ មិច្ឆត្តនិយតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានានុ រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[១៣០] សម្បត្តនិយតោ ធម្មោ សម្បត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ តិណំ ។

[១៣១] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនិយតា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានានុ រូបានំ បដិ-
សន្ធិក្ករណ ... ។

បញ្ហាវិវា

[១២៧] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ត
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៨] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមិនទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានសភាព
ខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្បដនំ ។

[១២៩] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធមិ ដែលមិនទៀងផង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្បដនំ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣០] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានពៈ ព ។

[១៣១] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមិនទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃពួក
សម្បយុត្តកក្កន្តផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្បដនំ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ... ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

(១៥២) មិច្ឆត្តនិយមោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិយា មិច្ឆត្ត-
 និយតេ បហំនេ កំលេសេ បច្ចវេក្កន្តិ បុព្វេ សមុ-
 នាចំណ្ហោ កំលេសេ ជាទន្តិ មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធ
 អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ ចេតោចរិយញ្ញាណេន មិច្ឆត្ត-
 និយតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធ
 ចេតោចរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថា កម្មបតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស
 អាវជ្ជោយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៥៣) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិយា មត្តា
 វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចវេក្កន្តិ ចេតោចរិយញ្ញាណេន
 សម្មត្តនិយតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ សម្មត្តនិយតា
 ខន្ធ ចេតោចរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវជ្ជោយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

(១៥៤) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនទៀង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែង
 ពិចារណា ឲ្យពួកកិលេស ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដែលលះ
 ហើយ ដឹង ឲ្យពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយក្នុងកាលមុន ឃើញ
 ច្បាស់ ឲ្យពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ថាមិនទៀង . . .
 ដឹង ឲ្យចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានសភាពខុសនឹង
 ទៀង ដោយចេតោចរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹង
 ទៀង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ឲ្យចេតោចរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណ យថា កម្មបតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយ
 អារម្មណាប្បច្ច័យ ។

(១៥៥) ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនទៀង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញ
 អំពីមត្ត ហើយពិចារណា ឲ្យមត្ត ដឹង ឲ្យចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកប
 ដោយចិត្ត ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយចេតោចរិយញ្ញាណ
 ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 ឲ្យចេតោចរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[១៥៤] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាមំ ធនា សីលំ
 សមាទិយិត្វា ឧបាសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 បុរេ សុចិណ្ណានំ ... ណាថា វុដ្ឋហិត្វា ណាមំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ អរិយា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ ធិត្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 ធិត្វានំ តោត្រកុស្ស វេណានស្ស វលស្ស អាវុដ្ឋិចាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា អនិយតេ បថិ-
 រេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិទេ តិលេសេ ...
 បុរេ សមុទាចិណ្ណា ... ចត្តំ ... វត្តំ ... អនិយតេ
 ខន្ធ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ វស្សា-
 នេន្តិ អភិទន្តន្តិ តំ អារត្ត អនិយតោ ព្រតា ... យោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វេន ចក្កុយា រូបំ បស្សតិ ធិត្វាយ
 សោតនាតុយា សុទ្ធំ សុណាតិ ចេតោបរិយញ្ញាលោ ធិ
 អនិយតចិត្តសម្ព័ន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ អាតាសាធិត្វា-
 យនំ វិញ្ញាណញ្ញាយននស្ស អាតិញ្ញញ្ញាយនំ
 ទេវសញ្ញាតាសញ្ញាយននស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ រូចាយនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញ្ញាយនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

[១៥៤] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង
 ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ តួកដន ឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឲ្យ
 ឧបាសថកម្ម ហើយពិចារណា ឲ្យកុសលនោះ ឲ្យកុសលព័ន្ធឡាយ
 ដែលសឡូត្រហើយ ក្នុងកាលមុន ... ចេញអំពីឈាន ហើយពិចា-
 រណា ឲ្យឈាន ប្រាសិយៈព័ន្ធឡាយ ពិចារណា ឲ្យផល ពិចារណា
 ឲ្យព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ឲ្យតាត្រកុ
 ពេទ្ធៈ ខឹងផល ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ព្រះអរិយៈព័ន្ធឡាយ
 តែនិពិចារណា ឲ្យក្នុងកិលេស ដែលមិនទៀង ដែលលះចំហើយ
 ឲ្យកិលេស ដែលសន្តិវិសន្តិមហើយ ... ដែលទាស់សឡូហើយ ក្នុង
 កាលមុន ... ឲ្យវត្តុ... ឲ្យវត្តុ... ឃើញ ឲ្យវត្តុខន្ធ ដែល
 មិនទៀង ចមិនទៀង ជាវត្តុ មិនមែនខន្ធ ហើយគ្រេកអរ រីករាយ
 ពនៈ ដែលមិនទៀង ប្រាស ឲ្យខន្ធនោះ... រោមនស្ស កើតឡើង
 បុគ្គល ឃើញ ឲ្យរូប ដោយវិញចត្តុ ឬ ឲ្យសំឡេង ដោយវិញសោតធាតុ
 ដឹង ឲ្យចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តដែលមិនទៀង ដោយច-
 តោបរិយញ្ញាណ ភាសាសាស្ត្រាយននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញា-
 យននៈ ភាសិក្ខញ្ញាយននៈ ជាបច្ច័យ នៃទេវសញ្ញាតាសញ្ញាយននៈ
 ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ប្រាយននៈ (ជាច្រើន) នៃវត្តុវិញ្ញាណ
 ដោយវត្តុយននៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ

អធិយតា ខន្ធា ឥន្ទ្រិយត្តិកា ណាស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-
ណាស្ស ធុរ្យោនិវាសាទុស្សតិញ្ញា ណាស្ស យថាគម្ម-
បកញ្ញា ណាស្ស អនាគតំសញ្ញា ណាស្ស អាវុដ្ឋនាយ
អាវុដ្ឋណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៥៥) អធិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អាវុដ្ឋណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបជីវិត្រ្យិយំ
មាតុយាតកកម្មស្ស មិតុយាតកកម្មស្ស អាហន្តយាត-
កកម្មស្ស រូហិរុប្បាទកកម្មស្ស អាវុដ្ឋណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ យំ វត្ថុំ មកមសន្តស្ស មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា
ទុប្បដ្ឋន្តិ តំ វត្ថុំ មិច្ឆត្តនិយតានំ ខន្ធជំ អាវុដ្ឋណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៥៦) អធិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អាវុដ្ឋណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និញ្ញានំ មក្កស្ស
អាវុដ្ឋណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៥៧) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា-
និបតិ មិច្ឆត្តនិយតានិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធជំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ភូតខន្ធ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទូរវិទ្ធិវិ-
ញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុរោខិវាសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាគម្ម-
បកញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(១៥៥) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានស-
ភាពទុសនិន្ទៀង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ រូបជីវិត្រ្យិយ ជាបច្ច័យ
នៃមាតុយាតកកម្ម មិតុយាតកកម្ម អាហន្តយាតកកម្ម និងរូហិរុប្បាទកកម្ម ដោយ
ការម្មណាប្បច្ច័យ ភូតខន្ធ ដែលមានសភាពទុសនិន្ទៀង របស់បុគ្គល
កាលស្ថាបអង្គីល ទូរវិទ្ធិវិញ្ញាណ កើតឡើង វត្ថុនោះ ជាបច្ច័យ នៃ
ភូតខន្ធ ដែលមានសភាពទុសនិន្ទៀង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(១៥៦) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន
សភាពត្រូវនិន្ទៀង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិរ្ាន ជាបច្ច័យ
នៃមក្ក ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(១៥៧) ធម៌ ដែលមានសភាពទុសនិន្ទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពទុសនិន្ទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាតានិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពទុសនិន្ទៀង ជាបច្ច័យ
នៃភូតសម្មយុត្តកក្កន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១៥៧) មិច្ឆត្តនិយមោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិ មិច្ឆត្តនិយតាធិបតិ ចំត្តសម្មដ្ឋាណំ រូបាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៥៨) មិច្ឆត្តនិយមោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិ មិច្ឆត្តនិយតាធិបតិ សម្មយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ ចំត្តសម្មដ្ឋាណានា រូបាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៥៩) សម្មត្តនិយមោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិ សម្មត្តនិយតាធិបតិ សម្មយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៦០) សម្មត្តនិយមោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ការម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ អរិយាមត្តា រដ្ឋហិត្តា មត្តំ ករុំ កត្តា បច្ចុវេក្ខន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សម្មត្តនិយតាធិបតិ ចំត្តសម្មដ្ឋាណំ រូបាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៥៧) ធមិ ដែលមានសភាពទុសនិវៀន ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមិនទៀន ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានសភាពទុសនិវៀន ជាច្រើន ខែត្រកចិត្តសម្មដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(១៥៨) ធមិ ដែលមានសភាពទុសនិវៀន ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមានសភាពទុសនិវៀនផង ធមិ ដែលមិនទៀនផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានសភាពទុសនិវៀន ជាច្រើន ខែត្រកសម្មយុត្តកត្តផង ត្រកចិត្តសម្មដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(១៥៩) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនិវៀន ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនិវៀន ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនិវៀន ជាច្រើន ខែត្រកសម្មយុត្តកត្ត ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(១៦០) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនិវៀន ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមិនទៀន ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់ការម្មណាធិបតិ និង សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមត្ត ធ្វើ ខ្ញុំវេក្ខ ឲ្យជាទីគោរព ហើយភិបាលណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនិវៀន ជាច្រើន ខែត្រកចិត្តសម្មដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(១៦២) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ សម្មត្តនិយតាធិបតិ សម្មយុត្តកាធិ
 មន្ទាធិ ចិត្តសមុដ្ឋាធិនក្ស រូបាធិ ។

(១៦៣) អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ធានំ ធន្យ សីលំ
 ... ឧបោសថកម្មំ ... តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណាធិ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ អវិយា
 ធនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ ជិញ្ញាធិ ករុំ កត្វា ...
 ជិញ្ញាធិ កោត្រកុស្ស វេណានស្ស ធលស្ស អនិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ ... វត្ថុំ ... អនិយតោ មន្ទ
 ករុំ កត្វា អស្សាធនិ អភិធន្តិ តំ ករុំ កត្វា អនិ-
 យតោ វគោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អនិយ-
 តាធិបតិ សម្មយុត្តកាធិ មន្ទាធិ ចិត្តសមុដ្ឋាធិនក្ស
 រូបាធិ អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៦៤) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធមិ ដែលមិនទៀងផង ដោយអ-
 ធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមាន
 សភាពត្រូវនឹងទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃភូកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋានប្រផង ។

(១៦៥) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាត ធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន ខ្ញុំសីល ... ឧបោសថក្ស ...
 ធ្វើ ខ្ញុំកុសលនោះ ឲ្យជាវិគោរព ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំភូកកុសល
 ដែលសន្សំស្រោច ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាវិគោរព ហើយវិចារណា ព្រះ
 អវិយៈកំដីឡាយ ធ្វើ ខ្ញុំផល ឲ្យជាវិគោរព ហើយវិចារណា ធ្វើ
 ខ្ញុំព្រះនិរ្វាន ឲ្យជាវិគោរព ... ព្រះនិរ្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ
 វេនានៈ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំចក្ក ... ខ្ញុំ
 វត្ថុ ... ធ្វើ ខ្ញុំភូកខន្ធ ដែលមិនទៀង ឲ្យជាវិគោរព ហើយក្រេក
 អរ កែកាយ រាគៈ ដែលមិនទៀង ធ្វើ ខ្ញុំខន្ធនោះ ឲ្យជាវិគោរព
 រើបកើតទៀង ។ ធិសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមិនទៀង
 ជាបច្ច័យ នៃភូកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយបិដក

(១៦៤) អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អនិមតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាមន្តណាតិបតិ និព្វានំ មត្តស្ស អនិមតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៦៥) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ទន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៦៦) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មត្តោ ផលស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៦៧) អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អនិយតា ទន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អនិយតាណំ ទន្ធាណំ អនន្ត- រាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ តោត្រតុស្ស អនុ- លោមំ វេណានស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ ផល- សមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋិហន្តស្ស នេវសញ្ញាណ- សញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១៦៨) អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនិយតំ ទោមនស្សំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយបិដក

(១៦៩) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមាន សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអនិមតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្នាក់និមតិ គឺ ព្រានិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអនិមតិប្បច្ច័យ ។

(១៧០) ធមិ ដែលមានសភាពទុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពទុស នឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៧១) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយ អនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៧២) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ក្រោយៗ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃតោត្រតុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេណានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នៅ- សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ លេសបុគ្គលកាលចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៧៣) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានស- ភាពទុសនឹងទៀង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ទោមនស្ស ដែលមិនទៀង

មិច្ឆត្តនិយតស្ស ទោ បទស្សស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន
បច្ចយោ អនិយតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា
អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៦៧) អនិយតោ ទធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ទធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ មគ្គស្ស
កេនាទិ មគ្គស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៦៨) មិច្ឆត្តនិយតោ ទធម្មោ អនិយតស្ស ទធម្មស្ស
សមនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។
សហជាតឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បដិច្ចវាសទិសំ នវ
បញ្ញា ។ អញ្ញមញ្ញឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បដិច្ចវាស-
ទិសំ តិស្សោ បញ្ញា ។ និស្សយឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ
កុសលត្ថិតសទិសា ទោស បញ្ញា ។

(១៦៩) មិច្ឆត្តនិយតោ ទធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ទធម្មស្ស ឧបទិស្សយឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បកត្តប-
ទិស្សយោ មាតុយាតកកម្មំ បិតុយាតកកម្មស្ស ឧប-
ទិស្សយឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ មាតុយាតកកម្មំ ... បិតុ-
យាតកកម្មំ ... អរហន្តយាតកកម្មំ ... រុហិរុប្បាទកកម្មំ
... សង្ឃកេនកកម្មំ ... និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧប-
ទិស្សយឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។ ចក្កំ កាតត្ថំ ។

ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យស្ស ដែលមានសភាពខុស និងទៀង ដោយ
អនន្តរឃ្យច្ចយេន អនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ (ជាបច្ច័យ) វិនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
អនន្តរឃ្យច្ចយេន ។

(១៦៧) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលមានស-
ភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន គឺ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) វិនិ-
មគ្គ កេនាទិ ជាបច្ច័យ វិនិមគ្គ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ។

(១៦៨) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ
ដែលមិនទៀង ដោយសមនន្តរឃ្យច្ចយេន គឺ ប្រវេហលត្តា មិច្ឆាឃ្យ-
ច្ចយេនវេទ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតឃ្យច្ចយេន ប្រសា ៧ មាន
សេចក្តីប្រវេហលត្តា និងបដិច្ចវាសវេទ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញ-
ឃ្យច្ចយេន គឺ ប្រសា ៧ មានសេចក្តីប្រវេហលត្តានិងបដិច្ចវាសវេទ ។
ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយឃ្យច្ចយេន គឺ ប្រសា ១៧ មានសេចក្តី
ប្រវេហលត្តានិងកុសលត្ថិតវេទ ។

(១៦៩) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយឧបទិស្សយឃ្យច្ចយេន ទានដល់
បកត្តបទិស្សយេន គឺ មាតុយាតកកម្ម ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យមាតុយាតកកម្ម ដោយ
ឧបទិស្សយឃ្យច្ចយេន មាតុយាតកកម្ម ... បិតុយាតកកម្ម ... អរហន្ត-
យាតកកម្ម ... រុហិរុប្បាទកកម្ម ... សង្ឃកេនកកម្ម ... ជាបច្ច័យ វិនិយត-
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបទិស្សយឃ្យច្ចយេន ។ ចក្កុៈ ចក្កិក គប្បិធ្វើផងចុះ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ មាតុយាតកកម្មស្ស...
សង្ឃកេនកកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(១៧២) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អនន្តរូប-
និស្សយោ បកត្តរូបនិស្សយោ ។ បកត្តរូបនិស្សយោ
មាតុ ជីវិតា កេរោបត្វា តស្ស បដិយាតត្វាយ ទានំ
ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ខុទោសថកម្មំ កករោតិ
មិច្ឆំ ជីវិតា កេរោបត្វា ... អរហន្តំ ជីវិតា ...
ធុរដ្ឋន ចិត្តន តថាតតស្ស លោហិតំ ... សង្ឃំ
កិច្ចិត្វា តស្ស បដិយាតត្វាយ ទានំ ... សីលំ ...
ខុទោសថកម្មំ កករោតិ ។

(១៧៣) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បកត្ត-
បនិស្សយោ បវរោមា មត្តោ ធុតិយស្ស មក្កស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ តតិយោ មត្តោ
ចតុត្តស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម... នៃសង្ឃកេនកម្ម
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៧៤) ធមិ ដែលមានសភាពទុស្តិ៍ទៀន ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមិនទៀន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ
និវេទកត្តបនិស្សយ ។ បកត្តបនិស្សយ គឺ បុគ្គល ផ្តាច់ជីវិតមាតា
ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើខុទោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍
យាត់យ៉ាង ខ្យល់នៃខ្មែរខ្មែរ ធ្លាប់ជីវិត... ជីវិតព្រះអាហារ...
ញ៉ាំងលោហិត នៃព្រះភថាតត ដោយខុទោសថកម្ម... បំបែកសង្ឃ ខ្យល់
ទាន... ខ្យល់សីល... ធ្វើខុទោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍យាត់យ៉ាង
ខ្យល់ នៃកម្មនោះ ។

(១៧៥) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនិវេទន៍ទៀន ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពត្រូវនិវេទន៍ទៀន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ត-
បនិស្សយ គឺ បឋមមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃទុកិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ ភតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃចតុត្តមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៧៤) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូប-
 និស្សយោ អរិយា មត្តំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ
 សមាបត្តិ ឧប្បនេន្នំ ឧប្បន្នំ សមាបត្តន្និ សង្ខារ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្និ មត្តោ អរិយានំ
 អត្តប្បនិសម្ពិទាយ . . . ហោហោធម្មោសល្លស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៥) អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។
 បកត្តូបនិស្សយោ អនិយតំ សន្នំ ឧបនិស្សយ
 នានំ ទេតិ សីលំ . . . ទុរោសមគម្មំ . . . ឈានំ
 . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ . . . មាណំ . . . ទំដ្ឋិ
 កណ្ណតិ អនិយតំ សីលំ . . . សុតំ ហតំ បញ្ញា
 វាតំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ

(១៧៤) ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវបានរៀន ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនរៀន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការធូល្យ-
 ចិន្តនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តូបនិស្ស័យ ។ បកត្តូបនិស្ស័យ គឺ
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ អាស្រ័យ ខ្ញុំមត្ត ហើយញ៉ាំងសមាបត្តិ ដែល
 មិនខាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ជាមិនរៀន ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 មត្ត ជាបច្ច័យ នៃអត្តប្បនិសម្ពិទា លស់ក្នុងព្រះអរិយៈ . . . នៃ
 វាណាបានកសល្ល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មត្ត ជាបច្ច័យ នៃ
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៧៥) ធម៌ ដែលមិនរៀន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
 រៀន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការធូល្យចិន្តនិស្ស័យ អនន្តរូ-
 បនិស្ស័យ និងបកត្តូបនិស្ស័យ ។ បកត្តូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ ខ្ញុំសង្ខារ ដែលមិនរៀន ហើយឲ្យបាន ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំ
 ទុរោសមគម្ម . . . ញ៉ាំងឈាន . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 . . . ខ្ញុំវាណ . . . ប្រកាន់ទំដ្ឋិ ខ្ញុំសីល ដែលមិនរៀន . . . ខ្ញុំ
 សុត្ត ហត្ថ បញ្ញា វាត បត្តនា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ខ្ញុំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កោដិជំ ... សេនាសនំ ឧបទិស្សន្តយ តានំ យេវំ
 ... ជិគមយាតំ កកោតិ អនិយតា សន្ទា ...
 បញ្ញា ... រាតោ ... សេនាសនំ អនិយតាយ
 សន្ទាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ជនសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចុយន
 បច្ចុយោ បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ តស្សេវ ទេវ
 សញ្ញា នាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ តស្សេវ បឋមំ
 ឈានំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស អាគិញ្ចញ្ញាយតនំ
 ទេវសញ្ញា នាសញ្ញាយតនស្ស ចានាតិចារតា ចា
 ណាតិចារតស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចុយន បច្ចុយោ ។
 ចក្កំ កាតតំ ។

(១៧៦) អនិយតោ ទេវោ ទិញ្ចត្តនិយតស្ស
 ចក្កស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចុយន បច្ចុយោ អនន្តរច
 និស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ បកត្តបទិស្សយោ
 អនិយតំ រាតំ ឧបទិស្សន្តយ មាតវំ ជិវិតា កេរោបេតិ
 ... សង្ឃំ កិច្ចតិ អនិយតំ ទោសំ ... បត្តនំ ...
 កាយិកំ សុខំ ... សេនាសនំ ឧបទិស្សន្តយ មាតវំ
 ជិវិតា កេរោបេតិ ... សង្ឃំ កិច្ចតិ អនិយតោ រាតោ
 ... សេនាសនំ មាតុយាតកកម្មស្ស បិតុយាតកកម្មស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

និទិកោជន ... កាស្រ័យ ទ្យុវសេនាសនៈ ហើយឲ្យបាន ...
 សម្លាប់អ្នកនិគម សទ្ធា ដែលមិនទៀង ... បញ្ញា ... រាតៈ ...
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ទៃសទ្ធា ដែលមិនទៀង ទៃកាយិកសុខ
 កាយិកទុក្ខ និងជនសមាបត្តិ ដោយទេវទិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម ទៃ
 បឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) ទៃបឋមជ្ឈាននោះឯង បរិកម្ម ទៃទេវសញ្ញា
 នាសញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) ទៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនោះឯង
 បឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) ទៃទុតិយជ្ឈាន អាគិញ្ចញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 ទៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បាណតិបាត ជាបច្ច័យ ទៃបាណតិបាត
 ដោយទេវទិស្សយប្បច្ច័យ ។ ចក្កៈ បណ្ឌិត អប្បិភ្នំអនិច្ចរ ។

(១៧៦) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ ទៃធម៌ ដែលមាន
 សភាពទុសនិទៀង ដោយទេវទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរច
 និស្សយ និងបកត្តបទិស្សយ ។ បកត្តបទិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ
 ទ្យុវរាតៈ ដែលមិនទៀង ហើយផ្តាច់ជីវិតមាតា ... ចំបែកសង្ឃ
 ភោសៈ ដែលមិនទៀង ... បត្តនា ... កាយិកសុខ ... កាស្រ័យ
 ទ្យុវសេនាសនៈ ហើយផ្តាច់ជីវិតមាតា ... ចំបែកសង្ឃ រាតៈ ដែល
 មិនទៀង ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ទៃមាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម

អរហន្តយាតកម្មស្ស វុហិវុហ្យាទកម្មស្ស សង្ក្រោម-
កម្មស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៧៧] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្ណ-
បនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។
បកត្តបនិស្សយោ បវេសស្ស មត្តស្ស បរិកម្មំ បថ-
មស្ស មត្តស្ស ចត្តត្តស្ស មត្តស្ស បរិកម្មំ ចត្តត្តស្ស
មត្តស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៨] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្ណបុរេជានំ វត្ថុ-
បុរេជានំ ។ អាម្មណ្ណបុរេជានំ ចត្តំ ... វត្ថុំ អនិច្ច-
តោ ... វិចស្សនំ មស្សាទេនិ អភិទទ្ទនំ តំ អាវត្ត
អនិយតោ ករតោ ឧប្បស្នតិ ទិទ្វេន ចត្តុយា រូបំ ...
ទិក្ខាយ សោតនាតុយា សង្កំ សុណាតិ រូនាយតនំ
ចត្តុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋន្តាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជានំ ចត្តា-
យតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ . . . វត្ថុ អនិ-
យតានំ ឧទ្ធានំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អរហន្តយាតកម្ម វុហិវុហ្យាទកម្ម សង្ក្រោមកម្ម និទិទិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចិយ ។

[១៧៧] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចិយ បានដល់ការម្មណ្ណ-
បនិស្សយ អនន្តបនិស្សយ និងបកត្តបនិស្សយ ។ កេត្តបនិស្សយ
គឺ បរិកម្ម ខែបឋមមគ្គ (ជាបច្ច័យ) ខែបឋមមគ្គ បរិកម្ម ខែចត្តមមគ្គ
ជាបច្ច័យ ខែចត្តមមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចិយ ។

[១៧៨] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមិនទៀង
ដោយបុរេជានប្បច្ចិយ បានដល់ការម្មណ្ណបុរេជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។
ការម្មណ្ណបុរេជាន គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំចត្តុ ... ខ្ញុំវត្ថុ ជាមិនទៀង
... ត្រួតត្រា កែប្រែ ពន្លឺ ដែលមិនទៀង ប្រាជ្ញា ខ្ញុំវត្ថុនោះ ទើប
កើតទៀង ខ្ញុំវត្ថុ ដោយទិព្វចត្តុ ... ឮ ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាតុ
រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) ខែចត្តុវិញ្ញាណ ដោដ្ឋន្តាយតនៈ ជាបច្ច័យ ខែ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្បច្ចិយ ។ វត្ថុបុរេជាន គឺ ចត្តាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) ខែចត្តុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ... វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែចត្តុ
ទទ្ធី ដែលមិនទៀង ដោយបុរេជានប្បច្ចិយ ។

(១៧៧) អនិយមោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរោជាតំ
 វត្ថុបុរោជាតំ ។ អារម្មណបុរោជាតំ រូបជីវិត្រិដ្ឋិយំ មាតុ-
 យាតកកម្មស្ស បិតុយាតកកម្មស្ស អរហន្តយាតកកម្មស្ស
 រុហិរុប្បនកកម្មស្ស ។ មេ ។ បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ វត្ថុបុរោជាតំ វត្ថុ មិច្ឆត្តនិយតានំ ទុច្ចានំ
 បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៨) អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុបុរោជាតំ វត្ថុ
 សម្មត្តនិយតានំ ទុច្ចានំ បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៩) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចាជាតា
 មិច្ឆត្តនិយតោ ទុច្ចា បុរោជាតស្ស វិមស្ស កាយស្ស
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៨០) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចាជាតា
 សម្មត្តនិយតោ ទុច្ចា បុរោជាតស្ស វិមស្ស កាយស្ស
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៧) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាច្រើន នៃធមិ ដែលមានស-
 ភាពទុសនឹងទៀង ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរោជាត
 នឹងវត្ថុបុរោជាត ។ អារម្មណបុរោជាត គឺ រូបជីវិត្រិដ្ឋិយ ជាច្រើន
 នៃមាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម អរហន្តយាតកម្ម និងរុហិរុប្បនកម្ម
 ។ មេ ។ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។ វត្ថុបុរោជាត គឺ វត្ថុ ជាច្រើន
 នៃតួកខន្ធ ដែលមានសភាពទុសនឹងទៀង ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

(១៧៨) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាច្រើន នៃធមិ ដែលមានស-
 ភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរោជាត គឺ វត្ថុ
 ជាច្រើន នៃតួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយបុរោជា-
 តប្បច្ច័យ ។

(១៧៩) ធមិ ដែលមានសភាពទុសនឹងទៀង ជាច្រើន នៃធមិ
 ដែលមិនទៀង ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ តួក
 ខន្ធ ដែលមានសភាពទុសនឹងទៀង ជាច្រើន នៃកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

(១៨០) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាច្រើន នៃធមិ
 ដែលមិនទៀង ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ តួកខន្ធ
 ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាច្រើន នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៣] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា អនិយតា
ទទ្ធា បុរោណស្ស វេទស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៤] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនិយ-
តា ទទ្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អនិយតាធំ ទទ្ធាធំ
ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ គោត្រកុស្ស
អនុលោមំ កេណាទស្ស ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៥] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតំ ទោ-
មនស្សំ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ទោមនស្សស្ស ការសវ-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិយា ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៦] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ គោត្រកុ មត្តស្ស
កេណាធំ មត្តស្ស ការសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៧] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង
ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកទទ្ធា ដែលមិនទៀង
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៨] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនទៀង
ដោយការសវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកទទ្ធា មុន ។ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ
នៃពួកទទ្ធា ក្រោយ ។ ដែលមិនទៀង ដោយការសវនប្បច្ច័យ អនុ-
លោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃកេណាទ
ដោយការសវនប្បច្ច័យ ។

[១៤៩] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានស-
ភាពទុសនិងទៀង ដោយការសវនប្បច្ច័យ គឺ ទោមនស្ស ដែលមិន
ទៀង ជាបច្ច័យ នៃទោមនស្ស ដែលមានសភាពទុសនិងទៀង ដោយ
ការសវនប្បច្ច័យ អនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
ការសវនប្បច្ច័យ ។

[១៥០] ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានស-
ភាពត្រូវនិងទៀង ដោយការសវនប្បច្ច័យ គឺ គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ)
នៃមត្ត កេណាទ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដោយការសវនប្បច្ច័យ ។

(១៨៧) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតា ចេ-
តនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។

(១៨៨) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា-
ខណិកា ។ សហជាតា មិច្ឆត្តនិយតា ចេតនា ចិត្ត-
សមុត្តាធានំ រូបាធិ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធា-
នាខណិកា មិច្ឆត្តនិយតា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ
កនត្តា ច រូបាធិ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៨៩) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មិច្ឆត្តនិយតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុត្តាធានញ្ច រូបាធិ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៩០) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្មត្តនិយតា
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(១៨៧) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល
មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

(១៨៨) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
នាទាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពខុស
នឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯ
នាទាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ
នៃភូតវិហារក្កន្ធដន ភូតកដក្ករូបដន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(១៨៩) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ បានដល់ចេតនា ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ
នៃភូតសម្បយុត្តកក្កន្ធដន ភូតចិត្តសមុដ្ឋានរូបដន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(១៩០) ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល
មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

(១៧១) សម្មត្តនិយមោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតា-
 ខណិកា ។ សហជាតា សម្មត្តនិយតា ចេតនា
 ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ជាតាខណិកា សម្មត្តនិយតា ចេតនា វិបាកាទំ
 ខន្ធាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧២) សម្មត្តនិយមោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សម្មត្តនិយតា ចេតនា សម្បយុត្តកាទំ ខន្ធា-
 ទំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទក្ស រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។

(១៧៣) អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាខណិកា ។
 សហជាតា អនិយតា ចេតនា សម្បយុត្តកាទំ
 ខន្ធាទំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទក្ស រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ ... ។ ជាតាខណិកា
 អនិយតា ចេតនា វិបាកាទំ ខន្ធាទំ កដត្តា ច
 រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧១) ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនាទា-
 ណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាទាណិកៈ
 គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(១៧២) ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយកម្ម-
 ប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(១៧៣) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនាទាណិកៈ ។ សហជាត
 គឺ ចេតនា ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។
 ឯនាទាណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង
 ផង ពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១៧៤) អនិយមេតោ ធម្មោ អនិយមេតស្ស ធម្មស្ស
វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ វិចារកោ អនិយមេតោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណាជំ ខន្ធាជំ ចិត្តសមុដ្ឋានាបាទក្ស រូចាជំ
វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា
វត្តស្ស ។

(១៧៥) មិច្ឆត្តនិយមេតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយមេតស្ស
ធម្មស្ស វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ វិចារកោ អនិយមេតោ
ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាជំ ខន្ធាជំ ចិត្តសមុដ្ឋានាបាទក្ស រូចាជំ
វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា
វត្តស្ស ។

(១៧៦) មិច្ឆត្តនិយមេតោ ធម្មោ អនិយមេតស្ស
ធម្មស្ស វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ សហោជានំ
បច្ចុយោ ។ សហោជានំ មិច្ឆត្តនិយមេតោ ខន្ធា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានាបាទក្ស រូចាជំ វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ។
បច្ចុយោ មិច្ឆត្តនិយមេតោ ខន្ធា បុរោចារកស្ស ធម្មស្ស
កាយស្ស វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(១៧៧) សម្មត្តនិយមេតោ ធម្មោ អនិយមេតស្ស
ធម្មស្ស វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ សហោជានំ
បច្ចុយោ ។ សហោជានំ សម្មត្តនិយមេតោ ខន្ធា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានាបាទក្ស រូចាជំ វិចារកម្មច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១៧៨) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាច្រើន ខែធម៌ ដែលមិនទៀង
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនទៀង ជាច្រើន ខែខន្ធ
៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធានិយម
(ជាច្រើន) ខែវត្ត ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ។

(១៧៩) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាច្រើន ខែធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយកាយប្បច្ច័យ ជាច្រើន ដោយ
វិចារកម្មច្ចុយេន ជាច្រើន ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាច្រើន ដោយ
មគ្គប្បច្ច័យ ជាច្រើន ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(១៨០) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាច្រើន ខែធម៌
ដែលមិនទៀង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ បានដល់សហជានំ និង
បច្ចុយោ ។ សហជានំ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង
ជាច្រើន ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចុយោ
គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាច្រើន ខែកាយនេះ
ដែលកើតមុន ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(១៨១) ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាច្រើន ខែធម៌
ដែលមិនទៀង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ បានដល់សហជានំ និង
បច្ចុយោ ។ សហជានំ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹង
ទៀង ជាច្រើន ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

មច្ឆាជាតា សម្មត្ថនិយតា ខន្ធា បុរេជានិស្ស វេទស្ស
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ ។

(១៧៨) អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ សហជាតំ បុរេជានំ
មច្ឆាជាតំ ។ សហទាតា អនិយតា ខន្ធា ចិត្តស-
ត្តដ្ឋានំ វូតានំ ចជិសន្តិក្កណោ ខន្ធា វត្តស្ស វិប្ប
យុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ វត្ត ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
យេន មច្ឆយោ ។ បុរេជានំ ចក្កាយនំ ចក្កវិញ្ញា-
ណស្ស កាយាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ត អនិ-
យតានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ ។
មច្ឆាទាតា អនិយតា ខន្ធា បុរេជានិស្ស វេទស្ស
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ ។

(១៧៩) អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្ថនិយតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ បុរេជានំ វត្ត មិច្ឆត្ថនិ-
យតានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ ។

(២០០) អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្ថនិយតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ បុរេជានំ វត្ត សម្មត្ថនិ-
យតានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន មច្ឆយោ ។

ឯមច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាមច្ឆិយ នៃ
កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ ។

(១៧៨) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាមច្ឆិយ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង
ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ បានដល់សហជាត បុរេជាន ខន្ធបច្ឆា-
ជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង (ជាមច្ឆិយ) នៃ
ពួកចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធប ពួកខន្ធ ជាមច្ឆិយ វេទក្ក ក្នុងខណៈនៃចជិសន្តិ
ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ វត្ត ជាមច្ឆិយ នៃពួកខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ
បុរេជាន គឺ ចក្កាយនៈ (ជាមច្ឆិយ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយនៈ
(ជាមច្ឆិយ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ត ជាមច្ឆិយ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង
ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ ។ ឯមច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង
ជាមច្ឆិយ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ ។

(១៧៩) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាមច្ឆិយ នៃធម៌ ដែលមានស-
ភាពខុសនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ត
ជាមច្ឆិយ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋិយ ។

(២០០) ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាមច្ឆិយ នៃធម៌ ដែលមានសភាព
ត្រូវនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ត ន
មច្ឆិយ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ ។

អំពូជបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២០០) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតោ
ឋិតោ ទន្ធា តិណ្ណាភ្នំ ទន្ធានំ ទ្វេ ទន្ធា ទ្ធិន្តំ
ទន្ធានំ ។

(២០២) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា មិច្ឆត្តនិយតោ ទន្ធា ចិក្ខុសមុដ្ឋានាចំ
រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា មិច្ឆត្ត-
និយតោ ទន្ធា បុរេជាតស្ស វេសស្ស កាយស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៣) មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មិច្ឆត្តនិយតោ ឋិតោ ទន្ធា តិណ្ណាភ្នំ ទន្ធានំ ចិក្ខុ-
សមុដ្ឋានាចក្ក រូចានំ ទ្វេ ទន្ធា ... ។

(២០៤) សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិស្សា បណ្ណា ។

(២០៥) អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ

(២០១) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
មានសភាពខុសនឹងទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៧ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធ ២ ។

(២០២) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមិនទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។
សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិក្ខុសមុដ្ឋានប្រេ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេ ដែលកើតមុន
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២០៣) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធមិ ដែលមិនទៀងផង ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃ
ខន្ធ ៧ ផង ពួកចិក្ខុសមុដ្ឋានប្រេផង ខន្ធ ២ ... ។

(២០៤) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មានបណ្ណា ៧ ។

(២០៥) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
មិនទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវេ

បច្ចាជានំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ អនិយ-
 តោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាច្ឆំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នក្ក រូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ...
 បដិសន្ធិត្តុរោ ខន្ធា វត្តុស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វត្តុ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។ បុរេ-
 យានំ ចត្តំ ... វត្តុ អនិច្ចតោ ទុត្តតោ អនត្តតោ
 វិមស្សតិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធិតិ តំ អាវត្ត ពតោ
 ឧប្បន្ទតិ ខោមនស្សំ ឧប្បន្ទតិ ទិព្វេន ចត្តុនា រូបំ
 បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ
 រូបាយនំ បក្កវិញ្ញាណស្ស ខោដ្ឋន្ទាយនំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស ចត្តាយនំ បក្កវិញ្ញាណស្ស កាយ-
 យនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្តុ អនិយតានំ ខន្ធានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជានា អនិយតា
 ខន្ធា បុរេយានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ កុរុទ្ធិកាវេ អាហារវេ ឥមស្ស
 កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូបជីវិត្រិយំ
 តាដត្តារូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវេ

បច្ចាជានំ អាហារំ និឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាត គី ខន្ធា ដែលមិន
 ទៀង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ព ជន ត្រូវចិត្តសមុដ្ឋានរូបជន ដោយអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ ខន្ធា ២ ... ត្រូវខន្ធា ជាបច្ច័យ នៃវត្តុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្តុ ជាបច្ច័យ នៃត្រូវខន្ធា ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត ១ ... មហាក្ខត ១ របស់ត្រូវអសញ្ញាសត្វ ... ។ បុរេជាន គី
 បុគ្គល ឃើញរូបសំ ខ្យល់... ខ្យល់ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា
 វិមនៈត្រេតតា វិកាយ ពរៈ ប្រាភូ ខ្យល់នោះ រើបរើតឃើង
 រោមមស្ស កើតឃើង បុគ្គល ឃើញ ខ្យល់ ដោយទិព្វចក្ខុ ព ខ្យល់-
 ទៀង ដោយទិព្វសោតនាតុ រូបាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ជាវត្តាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចត្តាយនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្តុ
 ជាបច្ច័យ នៃត្រូវខន្ធា ដែលមិនទៀង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាន
 គី ត្រូវខន្ធា ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ កតទ្ធិកាវេ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ។ រូបជីវិត្រិយំ ជាបច្ច័យ នៃត្រូវកតត្តារូប ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ។

(២០៦) អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ រូបជីវិតទ្រិយំ
មាតុយាតកម្មស្ស ។ បេ ។ រូបារុប្បាទកម្មស្ស អត្ថ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ មិច្ឆត្តនិយតានំ ទដ្ឋានំ
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៧) អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ
សម្មត្តនិយតានំ ទដ្ឋានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៨) មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ
មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស ... សហជានំ បុរេជានំ ។
សហជានោ មិច្ឆត្តនិយតោ ឯកោ ទដ្ឋោ ច វត្ថុ ច
តិណ្ណានំ ទដ្ឋានំ ទ្វេ ទដ្ឋោ ច ... ។

(២០៩) មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច
ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស ... សហជានំ បច្ចា-
ជានំ អាហារំ វិជ្ជិយំ ។ សហជានោ មិច្ឆត្តនិ-
យតោ ទដ្ឋោ ច មហាក្កតោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាបានំ
រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជានោ
មិច្ឆត្តនិយតោ ទដ្ឋោ ច កកធឿកាហោ អាហារោ ច
វស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៦) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមាន
សភាពខុសនឹងទៀង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាន គឺ បុ-
រេជានិទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ។ បេ ។ នៃរូបារុប្បាទកម្ម
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃរូកខន្ធ ដែលមានសភាពខុស
នឹងទៀង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(២០៧) ធមិ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជា
បច្ច័យ នៃរូកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(២០៨) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធមិ ដែលមិន
ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ... បាន
ដល់សហជាន នឹងបុរេជាន ។ សហជាន គឺ ខន្ធទ ដែលមាន
សភាពខុសនឹងទៀងក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ... ។

(២០៩) ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធមិ ដែលមិន
ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមិនទៀង ... បានដល់សហជាន
បច្ចាជាន អាហារ នឹងវិជ្ជិយ ។ សហជាន គឺ តួកខន្ធ ដែលមាន
សភាពខុសនឹងទៀងក្តី តួកមហាក្កតក្តី ជាបច្ច័យ នៃតួកចិត្តសមុដ្ឋាបរូប
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាន គឺ តួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹង
ទៀងក្តី ករាជ្យភាពហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តភិក្ខុ បញ្ញាវារោ

បច្ឆាជានតា មិច្ឆត្តនិយតា ខុទ្ទា ច រូបជីវិត្រ្មិយញ្ច
កេដត្តារូទានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០០) សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច

ធម្មា សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ទ្វេ បញ្ញា មិច្ឆត្តនិយតសនិសា ។

(២០១) ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ បញ្ច អធិ-

បតិយា អដ្ឋ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច ស-

ហជានត ធរ អកាមញ្ញោ តិណិ ជិស្សយេ តេស
ឧបជិស្សយេ សត្ត បុរេជានត តិណិ បច្ឆាជានត

តិណិ អាសេវិនេ តិណិ កម្មេ សត្ត វិចារេត ឯកំ
អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត ណារេ សត្ត មត្តេ

សត្ត សម្បយុត្តេ តិណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា
តេស ធនិយា បញ្ច វិគតេ បញ្ច អវិគតេ
តេស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

មិច្ឆត្តភិក្ខុ បញ្ញាវារោ

បច្ឆាជានត គី ត្ថកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី រូបជីវិត្រ្មិយ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្ថកកដក្តរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

(២១០) ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងក្តី ធមិ ដែលមិន

ទៀងក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអត្តិ-
ប្បច្ច័យ គឺ មានបញ្ញា ២ ប្រវែហល គ្នានឹងមិច្ឆត្តនិយតធមិដែរ ។

(២១១) ក្នុងវេទក្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៥ ក្នុងអនិច្ចិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥

ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជានតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ក្នុងកកាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងជិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣

ក្នុងឧបជិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជានតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង

បច្ឆាជានតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវិនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង

កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិចារកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងណារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ក្នុងមត្តេប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង

វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនិច្ចិប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៥ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត តប្បវាចំ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ អនុណម ។

[២០២] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ឥច្ចស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
្រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៣] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ឥច្ចស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
្រយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
ន្តាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៤] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ឥ អនិយតស្ស ឥ ឥច្ចស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២០៥] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ឥច្ចស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
្រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៦] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ឥច្ចស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆានតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១២] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២១៣] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមិនទៀង ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆា-
នតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកុម្មប្បច្ច័យ ។

[២១៤] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធមិ ដែលមិនទៀងផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៥] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២១៦] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមិនទៀង ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បច្ឆានតប្បច្ច័យ ។

[២១៧] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២១៨] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពន្លាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កុដ្ឋប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភត្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៩] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២០] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២១] មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ
មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[២១៧] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៨] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង
ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយពន្លាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកុដ្ឋប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយភត្រិយប្បច្ច័យ ។

[២១៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន
សភាពខុសនឹងទៀង ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២២០] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២២១] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិន
ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ...
បានផលសហជាត និងបុរេជាត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២២] មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
អនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២២៣] សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[២២៤] សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
អនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២២៥] នរោត្តយា តោស នអាម្ពលោ នអធិ.
បតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ តោស នសហជាតេ
នវ នអត្ថាមត្តោ នវ ននិស្សយេ នវ នឧបនិស្សយេ
តោស នបុរេជាតេ ឯកាននស នបច្ឆាជាតេ តោស
នអាសេវនេ តោស នកម្មេ នវិទាតេ នអាហារេ
តោស ។ សន្និគ្គំ ។ នមត្តេ តោស នសម្ប-
យុត្តេ នវ នវិប្បយុត្តេ សត្ត នោអត្តិយា សត្ត

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២២] ធមិ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធមិ ដែលមិន
ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមិនទៀង . . . បានដល់សហជាត
បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[២២៣] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងក្តី ធមិ ដែលមិន
ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . .
បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[២២៤] ធមិ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងក្តី ធមិ ដែលមិន
ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមិនទៀង . . . បានដល់សហជាត
បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[២២៥] ក្នុងនរោត្តយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣ ក្នុងនអាម្ពលាយ្យច្ច័យ
នអធិបតិយ្យច្ច័យ នអនន្តរេយ្យច្ច័យ និងនសមនន្តរេយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣
ក្នុងនសហជាតយ្យច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុងនកត្តាមត្តយ្យច្ច័យ មានព្រះ ៧
ក្នុងននិស្សយយ្យច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុងនឧបនិស្សយយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣
ក្នុងនបុរេជាតយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងនបច្ឆាជាតយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣
ក្នុងនអាសេវនេយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣ ក្នុងនកម្មយ្យច្ច័យ នវិទាកយ្យច្ច័យ
និងនតោរេយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុង
នមត្តយ្យច្ច័យ មានព្រះ ១៣ ក្នុងនសម្បយុត្តយ្យច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុង
នវិប្បយុត្តយ្យច្ច័យ មានព្រះ ៧ ក្នុងនោអត្តិយ្យច្ច័យ មានព្រះ ៧

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

នោនត្ថិយា តេរស នោវិគតេ តេរស នោអវិគតេ
សត្ត ។ ឯវំ គណោតត្ថំ ។

ចច្ចុទ្ទិយំ ។

[២២៦] ហេតុប្បដ្ឋយា នការម្មណោ សត្ត ...

នគិលតិយា សត្ត ននន្តរេ សត្ត នសមន្តរេ

សត្ត នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ សត្ត ។ បេ ។

នបក្កេ សត្ត នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ

នោនត្ថិយា សត្ត នោវិគតេ សត្ត ។ ឯវំ គណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចុទ្ទិយំ ។

[២២៧] ហេតុប្បដ្ឋយា នការម្មណោ បញ្ច ...

នគិលតិយា អដ្ឋ ននន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច

សហជាតេ នវំ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តេរស

ឧបទិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ

តីណិ អាសេវនេ តីណិ កក្កេ សត្ត វិចារកេ ឯកំ

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

ក្នុងនោនត្ថិយា មានព័រៈ ១៣ ក្នុងនោវិគតេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ១៣

ក្នុងនោអវិគតេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ។ បណ្ឌិត ឥប្បិកបំ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ចច្ចុទ្ទិយៈ ។

[២២៦] ក្នុងនការម្មណាប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា

... ក្នុងនគិលតិយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងននន្តរេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ

៧ ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញោប្បដ្ឋយា មាន

ព័រៈ ៧ ក្នុងនឧបទិស្សយាប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងនបក្កេ

ប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនវិប្ប

យុត្តប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនោនត្ថិយា មានព័រៈ ៧ ក្នុង

នោវិគតេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ។ បណ្ឌិត ឥប្បិកបំ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុទ្ទិយៈ ។

[២២៧] ក្នុងនការម្មណាប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា

... ក្នុងនគិលតិយា មានព័រៈ ៥ ក្នុងននន្តរេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៥

ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៥ ក្នុងនសហជាតេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៥

ក្នុងនអញ្ញមញ្ញោប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនិស្សយាប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ១៣

ក្នុងនឧបទិស្សយាប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧

ក្នុងនបច្ឆាជាតេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ

៧ ក្នុងនកក្កេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ៧ ក្នុងនវិចារកេប្បដ្ឋយា មានព័រៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ សត្ត ក្រិយេ ឈានេ មត្តេ សត្ត
 សម្មយុត្តេ តិណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា តោស
 ធន្តិយា សត្ត វិភតេ សត្ត អវិភតេ តោស ។
 ដំ កណោតត្បំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

មិច្ឆត្តិកំ បណ្ណសេមំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

កងអាហារប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ កងក្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ
 ធន្តិយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ កងសម្មយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣
 កងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ កងអត្តិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៣ កង
 នត្តិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ កងវិភតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ កងអវិភតប្បច្ច័យ
 មានព័រៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមំ ។

ចប់ មិច្ឆត្តិកៈ ទី ១៥ ។

មគ្គារម្មណត្តិកំ បដិច្ចវិហារ

[២២៨] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ ... ។ មគ្គារម្មណំ
 ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ តយោ
 ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ ... ។
 មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ធម មគ្គាធិបតិ
 ធម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ
 ខន្ធ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ធម មគ្គាធិបតិ ធម តយោ
 ខន្ធ ទេ ខន្ធ ... ។

[២២៩] មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គហេតុកំ ឯកំ
 ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ ... ។ មគ្គហេតុកំ
 ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា មគ្គហេតុកំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ
 តយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ ... ។ មគ្គហេតុកំ ធម្មំ

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវិហារៈ

[២២៨] ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ
 ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ព អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធ ២
 ... ។ ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
 មានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព
 ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ដែលមានមគ្គ ជាអារ-
 ម្មណ៍ ខន្ធ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ព ខ្ញុំខន្ធ ២... ។ ពួកធមិ ដែល
 មានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ព ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ
 ខ្ញុំខន្ធ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។

[២២៩] ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ
 ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ព អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ខ្ញុំ
 ខន្ធ ២ ... ។ ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ
 ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ព ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ដែលមាន
 មគ្គ ជាហេតុ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ពួកធមិ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី

បដិច្ច មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា មក្កហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតី ច ភយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ ... ។

[២៣០] មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតី
ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច ភយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... ។ មក្កាធិបតី
ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ភយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច
មក្កហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា មក្កា-
ធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្កហេតុកោ ភយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្ម-
ណោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ច មក្កាធិបតី ច ភយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... ។
មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតី

ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព ដែលមានមគ្គ
ជាហេតុក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ
ជាហេតុ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។

[២៣០] ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតី កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ព កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតី ខ្ញុំខន្ធ ២
... ។ ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមគ្គ ជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជា
អធិបតី ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។ ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ កាស្រ័យ
ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ព ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតី ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។ ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី
ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គ ជា
អធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព ដែលមានមគ្គ
ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតី ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។ ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតី

ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ខន្ធ
បដិច្ច មក្កហេតុកា ច មក្កាធិបតី ច នយោ ខន្ធ
ទ្វេ ខទ្វេ ... ។

(២៣១) មក្កាវម្មណាញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ
បដិច្ច មក្កាវម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
មក្កាវម្មណាញ មក្កាធិបតីញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
មក្កាវម្មណា នយោ ខន្ធ ទ្វេ ខទ្វេ ... ។ មក្កា-
វម្មណាញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតី
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កាវម្មណាញ មក្កា-
ធិបតីញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មក្កាធិបតី ច នយោ ខន្ធ
ទ្វេ ខទ្វេ ... ។ មក្កាវម្មណាញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ
បដិច្ច មក្កាវម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា មក្កាវម្មណាញ មក្កាធិបតីញ ឯកំ
ខន្ធ បដិច្ច មក្កាវម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច នយោ
ខន្ធ ទ្វេ ខទ្វេ ... ។

(២៣២) មក្កហេតុកញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ
បដិច្ច មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
មក្កហេតុកញ មក្កាធិបតីញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
មក្កហេតុកា នយោ ខន្ធ ទ្វេ ខទ្វេ ... ។

លើបក្កិធម្មំ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព ដែលមានមក្ក ជា
ហេតុក្តី មានមក្ក ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្យុខន្ធ ១ ដែលមានមក្ក
ជាអធិបតី ខ្យុខន្ធ ២ ... ។

(២៣១) ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្យុធម៌
ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាអធិបតីផង លើប
ក្កិធម្មំ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍
កាស្រ័យ ខ្យុខន្ធ ១ ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ផង មានមក្ក ជាអធិបតី
ផង ខ្យុខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាអធិបតី កាស្រ័យ ខ្យុធម៌
ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាអធិបតីផង លើប
ក្កិធម្មំ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព ដែលមានមក្កជាអធិបតី កា-
ស្រ័យ ខ្យុខន្ធ ១ ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ផង មានមក្ក ជាអធិបតីផង
ខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមក្ក
ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្យុធម៌ ដែលមានមក្កជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែល
មានមក្ក ជាអធិបតីផង លើបក្កិធម្មំ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព
ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមក្ក ជាអធិបតីក្តី កាស្រ័យ ខ្យុខន្ធ ១
ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណ៍ផង មានមក្ក ជាអធិបតីផង ខ្យុខន្ធ ២ ... ។

(២៣២) ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្យុធម៌ ដែល
មានមក្ក ជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមក្ក ជាអធិបតីផង លើបក្កិធម្មំ
ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព ដែលមានមក្ក ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្យុ
ខន្ធ ១ ដែលមានមក្ក ជាហេតុផង មានមក្ក ជាអធិបតីផង ខ្យុខន្ធ ២ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

មក្កហេតុកក្ខណ្ឌំ មក្កាធិបតីក្ខណ្ឌំ ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតី
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កហេតុកក្ខណ្ឌំ មក្កា-
ធិបតីក្ខណ្ឌំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្កាធិបតី តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា . . . ។ មក្កហេតុកក្ខណ្ឌំ មក្កាធិបតីក្ខណ្ឌំ ធម្មំ
បដិច្ច មក្កហេតុកក្ខណ្ឌំ មក្កាធិបតី ម ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា មក្កហេតុកក្ខណ្ឌំ មក្កាធិបតីក្ខណ្ឌំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច មក្កហេតុកក្ខណ្ឌំ ម មក្កាធិបតី ម តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . ។

(២៣៣) មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណាប្បច្ចយា អធិបតីប្បច្ចយា
អនន្តរាប្បច្ចយា សមនន្តរាប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា
អក្ខមត្តាប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យា បុរាជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ច-
យា អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា
មក្កប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
អត្ថប្បច្ចយា នត្ថប្បច្ចយា វិភតប្បច្ចយា អវិភ-
តប្បច្ចយា ។

(២៣៤) ហេតុយា សត្តាស អាម្មណោ
អធិបតីយា អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ធមិ ដែលមានមក្ក ជាអធិបតី កាស្រីយ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមក្កជា
ហេតុផង ធមិ ដែលមានមក្ក ជាអធិបតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ដែលមានមក្ក ជាអធិបតី កាស្រីយ ខ្ញុំ
ខន្ធា ដែលមានមក្ក ជាហេតុផង មានមក្ក ជាអធិបតីផង ខ្ញុំខន្ធា ២
. . . ។ ក្នុងធមិ ដែលមានមក្ក ជាហេតុផង ធមិ ដែលមានមក្ក
ជាអធិបតី កាស្រីយ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមក្ក ជាហេតុផង ធមិ ដែល
មានមក្ក ជាអធិបតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា
ដែលមានមក្ក ជាហេតុផង មានមក្ក ជាអធិបតី កាស្រីយ ខ្ញុំខន្ធា ១
ដែលមានមក្ក ជាហេតុផង មានមក្ក ជាអធិបតីផង ខ្ញុំខន្ធា ២ . . . ។

(២៣៥) ធមិ ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណំ កាស្រីយ ខ្ញុំធមិ
ដែលមានមក្ក ជាអារម្មណំ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
អធិបតីប្បច្ច័យ អនន្តរាប្បច្ច័យ សមនន្តរាប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ
អក្ខមត្តាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរាជាតប្បច្ច័យ
អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈាន-
ប្បច្ច័យ មក្កប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ
នត្ថប្បច្ច័យ វិភតប្បច្ច័យ ឱនិអវិភតប្បច្ច័យ ។

(២៣៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវា: ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
អធិបតីប្បច្ច័យ អនន្តរាប្បច្ច័យ សមនន្តរាប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ

មគ្គាម្មណក្កិកោ បដិច្ចវេទ

អញ្ញាមញ្ញា ធិស្សយេ ឧបធិស្សយេ បុរោជាតេ
អាសេវនេ កម្មេ អាហារេ វេទ្ធិយេ ណានេ មគ្គ
សម្បយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា ទត្ថិយា វិគតេ
អវិគតេ សត្តាស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

(២៣៥) មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ មគ្គា-
រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... ។

(២៣៦) មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... ។ មគ្គា-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអ-
ធិបតិប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មគ្គា-
ធិបតិ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... ។ មគ្គារម្មណំ
ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធេ ... ។

មគ្គាម្មណក្កិកោ បដិច្ចវេទ

អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចិយ ធិស្សយប្បច្ចិយ ឧបធិស្សយប្បច្ចិយ បុរោជាតប្បច្ចិយ
អាសេវនប្បច្ចិយ កម្មប្បច្ចិយ អាហារប្បច្ចិយ វេទ្ធិយប្បច្ចិយ ណាន-
ប្បច្ចិយ មគ្គប្បច្ចិយ សម្បយុត្តប្បច្ចិយ វិប្បយុត្តប្បច្ចិយ អត្ថិប្បច្ចិយ
ទត្ថិប្បច្ចិយ វិគតប្បច្ចិយ ធិអវិគតប្បច្ចិយ មានព័រៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាបំ យ៉ាងនេះដឹងចុះ ។

ចចំ អនុលោម ។

(២៣៥) ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចិយ គឺ ខន្ធ ព្យ
អាស្រ័យ ខ្ញុំអហេតុកត្តខ្ញុំ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។

(២៣៦) ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចិយ គឺ ខន្ធ ព្យ
អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។ ធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចិយ គឺ ខន្ធ ព្យ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ
អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។ ធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ
ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចិយ
គឺ ខន្ធ ព្យ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ
ខ្ញុំខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ។

(២៣៧) មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ
 នធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គហេតុកោ ខន្ធ
 បដិច្ច មគ្គហេតុកា អធិបតិ ។ មគ្គហេតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច មគ្គាធិបតិ នធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 មគ្គហេតុកោ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ អធិបតិ ។
 មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិ-
 បតិ ច នធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គហេតុ-
 កោ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
 អធិបតិ ។

(២៣៨) មគ្គាធិបតិ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ នធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គាធិបតិ ខន្ធ បដិច្ច
 មគ្គាធិបតិ អធិបតិ មគ្គាធិបតិ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ ... ។ មគ្គាធិបតិ ធម្មំ បដិច្ច
 មគ្គារម្មណោ នធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គា-
 ធិបតិ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ តយោ ខន្ធ

(២៣៧) ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធម៌
 ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមានមគ្គ ជា
 ហេតុ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន
 មគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធម៌
 ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមានមគ្គ
 ជាហេតុ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិ-
 បតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអ-
 ធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
 នអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ។

(២៣៨) ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិ-
 ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតិ គឺ ខន្ធ ៧ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ
 នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៧
 ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ

ទ្វេ ខទ្វេ ... ។ មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គ-
 ហេតុកោ ធម្មោ ... ធម្មាធិបតីប្បច្ចយា មគ្គាធិបតី
 ខទ្វេ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ អធិបតី ។ មគ្គាធិបតី
 ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ធម្មាធិបតីប្បច្ចយា មគ្គាធិបតី ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច ភយោ ខន្ធ
 ទ្វេ ខទ្វេ ... ។ មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុ-
 កោ ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ធម្មាធិបតីប្ប-
 ច្ចយា មគ្គាធិបតី ខទ្វេ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ ច
 មគ្គាធិបតី ច អធិបតី ។

[២៣៧] មគ្គារម្មណោ មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច
 មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ធម្មាធិបតីប្បច្ចយា មគ្គា-
 រម្មណោ មគ្គាធិបតី ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ភយោ ខន្ធ ទ្វេ ខទ្វេ ... ។ មគ្គារម្មណោ មគ្គា-
 ធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី ធម្មោ ... ធម្មា-
 ធិបតីប្បច្ចយា មគ្គារម្មណោ មគ្គាធិបតី ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច មគ្គាធិបតី ភយោ ខន្ធ ទ្វេ ខទ្វេ ... ។

ខ្យវខន្ធ ២... ។ ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ ខ្យវធម្មិ ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតី ... ព្រោះនអធិបតីប្បច្ចយ គឺ អធិបតីធម្មិ ដែល
 មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យខ្យវខន្ធវារីខ្យាយ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ។
 ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីក្តី អា-
 ស្រ័យ ខ្យវធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតីប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិ-
 បតីក្តី អាស្រ័យ ខ្យវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ខ្យវខន្ធ ២... ។
 ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម្មិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតីក្តី អា-
 ស្រ័យ ខ្យវធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតីប្បច្ចយ គឺ អធិបតីធម្មិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី មានមគ្គជាអធិបតី
 ក្តី អាស្រ័យ ខ្យវខន្ធវារីខ្យាយ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតី ។

[២៣៧] ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្យវធម្មិ
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតីប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍
 អាស្រ័យ ខ្យវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតី
 ផង ខន្ធ ២... ។ ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី អាស្រ័យ ខ្យវធម្មិ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម្មិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ... ព្រោះ
 នអធិបតីប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី អាស្រ័យ ខ្យវខន្ធ ១
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតីផង ខ្យវខន្ធ ២... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

មគ្គារម្មណាញ មគ្គាធិបតីញ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នអធិបតីប្បច្ចយា
 មគ្គារម្មណាញ មគ្គាធិបតីញ វតំ ខន្ធំ បដិច្ច
 មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតី ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ ... ។

[២២០] មគ្គហេតុកញ មគ្គាធិបតីញ ធម្មំ
 បដិច្ច មគ្គហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នអធិប-
 តីប្បច្ចយា មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតី ច ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 មគ្គហេតុកោ អធិបតី ។ មគ្គហេតុកញ មគ្គាធិ-
 បតីញ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី ធម្មា ... មគ្គហេតុ-
 កោ ច មគ្គាធិបតី ច ខន្ធធ្វេ បដិច្ច មគ្គាធិបតី អធិ-
 បតី ។ មគ្គហេតុកញ មគ្គាធិបតីញ ធម្មំ បដិច្ច
 មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មា ... នអធិប-
 តីប្បច្ចយា មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតី ច ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតី ច អធិបតី ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីក្តី អា-
 ស្រ័យ ឡូវធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជា
 អធិបតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ មាន
 មគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតីក្តី អាស្រ័យ ឡូវខន្ធ ១ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតីផង ខន្ធ ២ . . . ។

[២២០] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ ឡូវធមិ ដែល
 មានមគ្គជាហេតុផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនេអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ អធិបតីធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ
 ឡូវខន្ធនាំទីឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង មានមគ្គជាអធិបតីផង ។
 ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី អាស្រ័យ ឡូវធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ
 ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង . . . គឺ អធិបតីធមិ ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតី អាស្រ័យខន្ធនាំទីឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង
 មានមគ្គជាអធិបតីផង ។ ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតីក្តី អាស្រ័យ ឡូវធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធមិ
 ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង . . . ព្រោះនេអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ អធិបតីធមិ
 ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី មានមគ្គជាអធិបតីក្តី អាស្រ័យ ឡូវខន្ធនាំទីឡាយ
 ដែលមានមគ្គជាហេតុផង មានមគ្គជាអធិបតីផង ។

(២២០) មគ្គារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា បរិបុណ្ណា ទ្វេបិ ។

(២២២) មគ្គារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ... នការសវនប្បច្ចយា មគ្គារម្មណ៍ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ មគ្គារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នការសវនប្បច្ចយា មគ្គារម្មណ៍ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច មគ្គាធិបតី តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ មគ្គារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មោ ... នការសវនប្បច្ចយា មគ្គារម្មណ៍ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។

(២២៣) មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី ធម្មោ ... នការសវនប្បច្ចយា មគ្គាធិបតី ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ... នការសវនប្បច្ចយា មគ្គាធិបតី ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។

(២២១) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ រើបក្កិកឡើង ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយ គឺ បច្ច័យទាំង ២ មានបរិបូណ៌រួចហើយ ។

(២២២) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ... ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធត កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធល ។ ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ រើបក្កិកឡើង ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធត មានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធល ។ ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ... ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធត មានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធល ។

(២២៣) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ... ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធត កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធល ។ ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ... ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធត ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ខ្ញុំខន្ធល ។

មត្តានិបតិ ធម្មំ បដិច្ច មត្តារម្មណោ ច មត្តានិបតិ
 ច ធម្មា ... ធាតុសេវនប្បច្ចយា មត្តានិបតិ ឯកំ
 ទន្ធិ បដិច្ច មត្តារម្មណោ ច មត្តានិបតិ ច តយោ
 ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ... ។

(២២២) មត្តារម្មណោ មត្តានិបតិ ធម្មំ បដិច្ច
 មត្តារម្មណោ ធម្មា ... ធាតុសេវនប្បច្ចយា មត្តារម្ម-
 ណោ មត្តានិបតិ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច មត្តារម្មណោ
 តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ... ។ មត្តារម្មណោ មត្តា-
 និបតិ ធម្មំ បដិច្ច មត្តានិបតិ ធម្មា ... ធាតុសេ-
 វនប្បច្ចយា មត្តារម្មណោ មត្តានិបតិ ឯកំ ទន្ធិ
 បដិច្ច មត្តានិបតិ តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ... ។
 មត្តារម្មណោ មត្តានិបតិ ធម្មំ បដិច្ច មត្តារម្មណោ
 ច មត្តានិបតិ ច ធម្មា ... ធាតុសេវនប្បច្ចយា មត្តា-
 រម្មណោ មត្តានិបតិ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច មត្តារម្ម-
 ណោ ច មត្តានិបតិ ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ... ។

ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី
 កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ... ព្រោះនការសេ-
 នប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជា
 អធិបតិក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ខ្ញុំខន្ធល ... ។

(២២២) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
 មានមគ្គជាភារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ... ព្រោះន-
 ការសេនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភ មានមគ្គជាភារម្មណ៍ កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ
 ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ខ្ញុំខន្ធល ... ។
 ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជា
 ភារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ... ព្រោះនការសេ-
 នប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភ មានមគ្គជាអធិបតិ កាស្រ័យខ្ញុំខន្ធទ ដែលមាន
 មគ្គជាភារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ខ្ញុំខន្ធល ... ។ ធមិ
 ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី កាស្រ័យ
 ខ្ញុំធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង
 ... ព្រោះនការសេនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី
 ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ដែលមានមគ្គជាភា-
 រម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ខន្ធល ... ។

(២២៥) មគ្គាម្ពណ្ណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាម្ពណ្ណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា មគ្គាម្ពណ្ណោ ខន្ធ
 បដិច្ច មគ្គាម្ពណ្ណោ ចេតនា ។ មគ្គាម្ពណ្ណំ ធម្មំ
 បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា
 មគ្គាម្ពណ្ណោ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ចេតនា ។
 មគ្គាម្ពណ្ណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាម្ពណ្ណោ ច មគ្គាធិបតិ
 ច ធម្មា ... នកម្មប្បច្ចយា មគ្គាម្ពណ្ណោ ខន្ធ បដិច្ច
 មគ្គាម្ពណ្ណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ចេតនា ។

(២២៦) មគ្គុហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គុហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា មគ្គុហេតុកំ ខន្ធ
 បដិច្ច មគ្គុហេតុកា ចេតនា ។ មគ្គុហេតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ... នកម្មប្បច្ចយា មគ្គុ
 ហេតុកោ ខន្ធ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ចេតនា ។ មគ្គុ
 ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គុហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ
 ច ធម្មា ... នកម្មប្បច្ចយា មគ្គុហេតុកោ ខន្ធ បដិច្ច
 មគ្គុហេតុកា ច មគ្គាធិបតិ ច ចេតនា ។

(២២៥) ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ទ្យុធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ខើបភីតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មាន
 មគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ទ្យុឧទ្ធចាំន៍ឡាយ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។
 ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ ទ្យុធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍
 ខើបភីតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ
 អាស្រ័យ ទ្យុឧទ្ធចាំន៍ឡាយ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។ ធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ ទ្យុធម៌
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ ទ្យុឧទ្ធចាំន៍
 ឡាយ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។

(២២៦) ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ ទ្យុធម៌ ដែលមាន
 មគ្គជាហេតុ ខើបភីតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជា
 ហេតុ អាស្រ័យ ទ្យុឧទ្ធចាំន៍ឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ។ ធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ ទ្យុធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ . . . ព្រោះ
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ ទ្យុឧទ្ធចាំន៍ឡាយ
 ដែលមានមគ្គជាហេតុ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមាន
 មគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ ទ្យុធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ . . . ព្រោះ
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជាហេតុក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី
 អាស្រ័យ ទ្យុឧទ្ធចាំន៍ឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[២៤៧] មត្តាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មត្តាធិបតី ធម្មោ
... នកម្មប្បច្ចយា មត្តាធិបតី ទន្ធិ បដិច្ច មត្តាធិ-
បតី ចេតនា បញ្ចា បញ្ញា ។

[២៤៨] មត្តារម្មណាញ មត្តាធិបតីញ ធម្មំ បដិច្ច
មត្តារម្មណា ធម្មោ ... នកម្មប្បច្ចយា ។ បវេម-
យដនេ តិណិ ។

[២៤៩] មត្តៈហតុកញ មត្តាធិបតីញ ធម្មំ បដិច្ច
មត្តៈហតុកោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។
ទុតិយយដនេ តិណិ បញ្ញា ។

[២៥០] មត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មត្តារម្មណោ
ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ នវិចារកម្មប្បច្ចយា បវិប្បណំ ។

[២៥១] មត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មត្តារម្មណោ
ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ មត្តារម្ម-
ណំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធិ ... ។

[២៥២] មត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មត្តារម្មណោ
ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា បវិប្បណំ ។
អរូបន្តិ និយាមេតត្ថំ ។

[២៥៣] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតីយា
សត្តរស នបុរេជាតេ សត្តរស នបច្ឆាជាតេ សត្តរស

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[២៤៧] ធមិ ដែលមានមត្តជាអធិបតី អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមត្តជាអធិបតី ... ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមត្តជាអធិបតី
អាស្រ័យ ខ្ញុំទន្ធាន្តិកាយ ដែលមានមត្តជាអធិបតី មានបញ្ញា ៥ ។

[២៤៨] ធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមត្តជាអារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមត្តជាអធិបតីផង ... ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ ។ ក្នុងបវេយដនេ: (កំណាទី ១) មានវារ: ៣ ។

[២៤៩] ធមិ ដែលមានមត្តជាហេតុ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែលមាន
មត្តជាហេតុផង ធមិ មានមត្តជាអធិបតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ ។ ក្នុងទុតិយយដនេ: (កំណាទី ២) មានបញ្ញា ៣ ។

[២៥០] ធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមត្តជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិចារកម្មប្បច្ច័យ បវិប្បណិ ។

[២៥១] ធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យខ្ញុំធមិ ដែល
មានមត្តជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនមត្តប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធា
អាស្រ័យ ខ្ញុំអហេតុកក្ខន្ធិ ១ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ទន្ធា ... ។

[២៥២] ធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មានមត្តជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បវិប្បណិ
ហើយ ។ ពាក្យថាអរូប បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

[២៥៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារ:១ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារ:
១៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារ:១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារ:១៧

នអាសេវនេ ធរ ធកម្មេ សត្តាស ធរិចាគេ
សត្តាស ធមក្កេ ឯកំ ធរិច្ចយ្យត្តេ សត្តាស ។ ឯវិ
គណោតត្ថំ ។

ចច្ចនិយំ ។

[២៥២] ហេតុប្បច្ចយា ធមនិមតិយា សត្តាស
... ធម្មរាជានេ សត្តាស ធមប្បាជានេ សត្តាស
នអាសេវនេ ធកម្មេ ធរ ធរិចាគេ ធរិច្ចយ្យត្តេ
សត្តាស ។ ឯវិ គណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចនិយំ ។

[២៥៣] ធរហេតុប្បច្ចយា អាម្ពណោ ឯកំ ...
អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ ។ សន្តិភំ ។ សត្វត្ត
ឯកំ ។ លាណេ សម្បយ្យត្តេ វិប្បយ្យត្តេ ធន្តិយោ
វិគរេត អវិគរេត ឯកំ ។ ឯវិ គណោតត្ថំ ។

ចច្ចនិយាយុលាមំ ។

បដិច្ចវិញ្ញាណ ខ្ពំដ្ឋិតោ ។

សហជាតករោមិ បច្ចយវារោមិ ធិស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយ្យត្តវារោមិ បដិច្ចវារសធិសោ ។

ក្នុងនអាសេវនប្បច្ចយ មានវារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ១៧ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ១៧ ក្នុងនមគ្គប្បច្ចយ មានវារៈ១ ក្នុងនវិប្ប-
យ្យត្តប្បច្ចយ មានវារៈ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។
ចប់ ចច្ចនិយៈ ។

[២៥៤] ក្នុងនអនិមតិប្បច្ចយ មានវារៈ១៧ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ...
ក្នុងនបុរេជានប្បច្ចយ មានវារៈ១៧ ក្នុងនបច្ចុជានប្បច្ចយ មានវារៈ១៧
ក្នុងនអាសេវនប្បច្ចយ និងនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ចយ
និងនវិប្បយ្យត្តប្បច្ចយ មានវារៈ១៧ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។
ចប់ អនុលោមប្បច្ចនិយៈ ។

[២៥៥] ក្នុងនាម្ពណ្ណប្បច្ចយ មានវារៈ១ ព្រោះនោះហេតុប្បច្ចយ
... ក្នុងននន្តរេប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរេប្បច្ចយ មាន
វារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រាញ ។ ក្នុងបច្ចយវារីកសំ មានវារៈ ១ ដូច
គ្នា ។ ក្នុងនយានប្បច្ចយ សម្បយ្យត្តប្បច្ចយ វិប្បយ្យត្តប្បច្ចយ នត្តិ-
ប្បច្ចយ វិគរេប្បច្ចយ និងអវិគរេប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ ចច្ចនិយាយុលាម ។

ចប់ បដិច្ចវិញ្ញាណ ។

សហជាតករក្តិ បច្ចយវារក្តិ ធិស្សយវារក្តិ សំសដ្ឋវារក្តិ
សម្បយ្យត្តវារក្តិ ប្រវេហនត្តានិមិត្តវារក្តិ ។

បញ្ញាវិព

[២៥៦] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គារម្មណោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

[២៥៧] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គាធិបតីស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គារម្មណោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ មគ្គាធិបតីនំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៨] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ប មគ្គាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ឥមិទា កាពណិន សន្តរស បញ្ញា កាតញ្ច ។

[២៥៩] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន មគ្គ- ហេតុកចិត្តសម្ព័ន្ធស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ មគ្គហេតុកា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្ស- តិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋោយ អា- រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បញ្ញាវិវៈ

[២៥៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំងឡាយ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[២៥៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ មាន មគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំងឡាយ ដែលមាន មគ្គជាអធិបតី ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បញ្ញា ទេវី បណ្ឌិត គប្បធ្វើដោយ ហេតុនេះចុះ ។

[២៥៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកគ្រូអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា ខ្សែមគ្គ ជើង ខ្សែចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកប្រកប ដោយចិត្ត មានមគ្គជាហេតុ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខ្លួនទាំង ឡាយ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្សែចេតោ- បរិយញ្ញាណ ខ្សែបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

មគ្គាម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវិព

[២៦០] មគ្គាម្មណគ្គិកោ ធម្មោ មគ្គាធិបតីស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ កវុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦១] មគ្គាម្មណគ្គិកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ច មគ្គាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ កវុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦២] មគ្គាធិបតី ធម្មោ មគ្គាធិបតីស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ កវុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦៣] មគ្គាធិបតី ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន មគ្គាធិបតីចិត្តសមធិស្ស ចិត្តំ ជាធន្តិ មគ្គាធិបតី ទព្វា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អវដ្ឋេនាយ ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គាម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវិព

[២៦០] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតី ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកប្រាសាទៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្សែមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦១] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកប្រាសាទៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្សែមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦២] ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកប្រាសាទៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្សែមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦៣] ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអម្មណ៍ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកប្រាសាទៈ ចេញអំពីមគ្គ ពិចារណា ខ្សែមគ្គ ផង ខ្សែចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ទទួលបានទ្រព្យ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ វៃការពិចារណា ខ្សែចេតោបរិយញ្ញាណ ខ្សែបុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[២២៤] មគ្គុហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តន្តំ ។

[២២៥] មគ្គុហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេត្តន្តំ ចេតោ-
បរិយញ្ញាលោន មគ្គុហេតុកោ មគ្គាធិបតិចិត្តសមន្តិស្ស
ចិត្តំ នាទន្តំ មគ្គុហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
ចេតោបរិយញ្ញាលាស្ស បុរោខិកំសាទុស្សតិញ្ញាលាស្ស
អនាគតិសញ្ញាលាស្ស អារម្មណយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២៦] មគ្គុហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តន្តំ ។

[២២៧] មគ្គុហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស

[២២៤] ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអារ-
ម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្ញុំមគ្គ ឱ្យជាខី
គោរព ហើយពិចារណា ។

[២២៥] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយ
អារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា ខ្ញុំ
មគ្គ ដឹង ខ្ញុំពិត របស់មគ្គលម្អិតប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានមគ្គជាហេតុ
និងដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយចេតោបរិយញ្ញាលា ខ្ញុំចាំឱ្យយ
ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ ខែការ
ពិចារណា ខ្ញុំពិចារណា បុរោខិកំសាទុស្សតិញ្ញាលា និង
អនាគតិសញ្ញាលា ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

[២២៦] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្ញុំមគ្គ ឱ្យជាខីគោរព
ហើយពិចារណា ។

[២២៧] ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែល
មានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិផង

(២៧២) មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ករំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

(២៧៣) មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ករំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ មគ្គហេតុកោធិបតិ សម្មយុត្តកានំ មគ្គាធិបតិំ ទទ្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៤) មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ករំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

(២៧៥) មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គហេតុកស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ មគ្គហេតុកោធិបតិ សម្មយុត្តកានំ មគ្គហេតុកានិក្ខ មគ្គាធិបតិំ ទទ្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៦) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមានមគ្គជាអាម្មណំ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់អាម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើឲ្យមគ្គ ឲ្យជាវិភាគ ហើយវិចារណា ។

(២៧៧) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់អាម្មណាធិបតិ និង សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ឲ្យមគ្គ ឲ្យជាវិភាគ ហើយវិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាច្រើន ខែពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(២៧៨) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមានមគ្គជាអាម្មណំផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់អាម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ឲ្យមគ្គ ឲ្យជាវិភាគ ហើយវិចារណា ។

(២៧៩) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាច្រើន ខែធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាច្រើន ខែពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

(២៧៦) មន្ត្រាជិបតិ ធម្មោ មន្ត្រាជិបតិស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាជិបតិ សហ-
ជាតាជិបតិ ។ អាម្មណាជិបតិ អវិយា មន្ត្រា វុដ្ឋ-
ហិត្វា ។ បេ ។ បច្ចុវេត្តន្តិ ។ សហជាតាជិបតិ មន្ត្រា-
ជិបតិ សម្មយុត្តកានំ ទន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ។

(២៧៧) មន្ត្រាជិបតិ ធម្មោ មន្ត្រាម្បាលស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាជិបតិ
សហជាតាជិបតិ ។ អាម្មណាជិបតិ អវិយា មន្ត្រា
វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។ បច្ចុវេត្តន្តិ ។ សហជាតាជិបតិ
មន្ត្រាជិបតិ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ មន្ត្រាម្បាល
ទន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៨) មន្ត្រាជិបតិ ធម្មោ មន្ត្រាហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតាជិបតិ
មន្ត្រាជិបតិ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ មន្ត្រាហេតុកានំ
ទន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៩) មន្ត្រាជិបតិ ធម្មោ មន្ត្រាម្បាលស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាជិបតិ
សហជាតាជិបតិ ។

(២៧៦) ធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានមន្តជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណាជិបតិ និង
សហជាតាជិបតិ ។ អាម្មណាជិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញពីមន្ត
។ បេ ។ ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាជិបតិ គឺ ធម៌ ដែលមានមន្ត
ជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកុទ្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៧) ធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមន្តជាអាម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណា-
ជិបតិ និងសហជាតាជិបតិ ។ អាម្មណាជិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ
ចេញពីមន្ត ។ បេ ។ ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាជិបតិ គឺ
អធិបតិធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកុទ្ធ
ដែលមានមន្តជាអាម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) ធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមន្តជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាជិបតិ
គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកុទ្ធ
ដែលមានមន្តជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៩) ធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមន្តជាអាម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមន្តជាអធិបតិផង ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណាជិបតិ និងសហជាតាជិបតិ ។

ការម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។
សហជាតាធិបតិ មគ្គាធិបតិ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
មគ្គារម្មណាធាន្ត មគ្គាធិបតិធាន្ត ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ ។

(២៥០) មគ្គាធិបតិ ធម្មា មគ្គហេតុកស្ស ច
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
សហជាតាធិបតិ មគ្គាធិបតិ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
មគ្គហេតុកាន្ត មគ្គាធិបតិធាន្ត ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៥១) មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
សហជាតាធិបតិ មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតិ ច អធិ-
បតិ សម្មយុត្តកានំ មគ្គារម្មណានំ ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៥២) មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
សហជាតាធិបតិ មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតិ ច
អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ មគ្គាធិបតិនំ ខន្ធានំ អធិ-
បតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

ការម្មណាធិបតិ គី ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ។ បេ ។ ឯសហជា-
តាធិបតិ គី អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្មយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតិផង
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៥០) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
មានមគ្គជាហេតុផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គី អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៥១) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គី អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្ត-
កក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៥២) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គី អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ម-
យុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៣) មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិប-
តិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិ មគ្គារម្មណា
ច មគ្គាធិបតិ ច អធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ មគ្គារម្ម-
ណានក្ខ មគ្គាធិបតិនក្ខ ទទ្ធាធំ អធិបតិប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ។

(២៧៤) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
អារម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វដ្តហត្ថា មគ្គំ កុំ
កត្តា បច្ចុវេត្តនំ ។

(២៧៥) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
សហជាតាធិបតិ មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
អធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ មគ្គហេតុកាធំ ទទ្ធាធំ
អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៦) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

(២៧៧) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធមិ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ
គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី
ជាបច្ច័យ នៃភូសម្បយុត្តកក្ខ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែល
មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញពីមគ្គ
ធ្វើ នូវមគ្គ ឱ្យជាវិភាគ ហើយវិចារណា ។

(២៧៩) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានមគ្គជា
ហេតុក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខ
ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៨០) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាធិបតី អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។
សហជាតាធិបតី មត្តាហតុកា ច មត្តាធិបតី ច
អធិបតី សម្បយុត្តកានំ មត្តាធិបតីនំ ខន្ធានំ អធិ-
បតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៧] មត្តាហតុកា ច មត្តាធិបតី ច ធម្មា
មត្តារម្មណស្ស ច មត្តាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
បតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី អរិយា
មត្តា ។ បេ ។ បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៤៨] មត្តាហតុកា ច មត្តាធិបតី ច ធម្មា
មត្តាហតុកាស្ស ច មត្តាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
បតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតី មត្តាហតុ-
កា ច មត្តាធិបតី ច អធិបតី សម្បយុត្តកានំ មត្តា-
ហតុកានន្ធ មត្តាធិបតីនន្ធ ខន្ធានំ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២៤៩] មត្តារម្មណា ធម្មា មត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
មត្តារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ មត្តារម្មណានំ
ខន្ធានំ អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារជ្ជនា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាធិបតី គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមត្ត ។ បេ ។ ឯសហ-
ជាតាធិបតី គឺ អធិបតីធមិ ដែលមានមត្តជាហេតុក្តី ដែលមាន
មត្តជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្វកសម្បយុត្តកទ្ធី ដែលមានមត្តជា
អធិបតី ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[២៤៧] ធមិ ដែលមានមត្តជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមត្តជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ផង ធមិ
ដែលមានមត្តជាអធិបតីផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតី គឺ ពួកព្រះអរិយៈ (ចេញ) អំពីមត្ត ។ បេ ។ ហើយ
ភិបារណា ។

[២៤៨] ធមិ ដែលមានមត្តជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមត្ត
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមានមត្តជាហេតុផង ធមិ ដែល
មានមត្ត ជាអធិបតីផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតា-
ធិបតី គឺ អធិបតីធមិ ដែលមានមត្ត ជាហេតុក្តី ដែលមានមត្តជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្វកសម្បយុត្តកទ្ធី ដែលមានមត្តជាហេតុផង
ដែលមានមត្តជាអធិបតីផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[២៤៩] ធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ ខែ
ធមិ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ខន្ធា មុន ។ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ ខែត្វកខន្ធា
ក្រោយ ។ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តប្បច្ច័យ អារជ្ជនា

មគ្គារម្មណគ្គិយេ បញ្ញាវិយេ

មគ្គារម្មណានំ ខន្ធានំ អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧០) មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គានិបតិស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
មគ្គារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មគ្គានិបតិណំ
ខន្ធានំ អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវដ្ឋនា មគ្គានិ-
បតិណំ ខន្ធានំ អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧១) មគ្គារម្មណា ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ច មគ្គានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មគ្គារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ
បច្ឆិមាណំ មគ្គារម្មណានក្ខ មគ្គានិបតិនក្ខ ខន្ធានំ
អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវដ្ឋនា មគ្គារម្មណា-
នក្ខ មគ្គានិបតិនក្ខ ខន្ធានំ អនន្តរម្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២៧២) មគ្គានិបតិ ធម្មោ មគ្គានិបតិស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មគ្គានិបតិ
ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មគ្គានិបតិណំ ខន្ធានំ អនន្ត-
រម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណគ្គិយេ បញ្ញាវិយេ

ជាបច្ច័យ នៃតួកខន្ធ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ។

(២៧០) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ គឺ តួកខន្ធ មុន ។
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃតួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ អាវដ្ឋនា ជាបច្ច័យ នៃតួក
ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ។

(២៧១) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ
អនន្តរម្បច្ច័យ គឺ តួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ជាបច្ច័យ
នៃតួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំផង ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ អាវដ្ឋនា ជាបច្ច័យ នៃតួក
ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ
អនន្តរម្បច្ច័យ ។

(២៧២) ធមិ ដែលមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ គឺ តួកខន្ធ មុន ។ ដែលមាន
មគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃតួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ
ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ។

(២៧៣) មគ្គាធិបតី ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
 មគ្គាធិបតី ទន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មគ្គារម្មណាណំ
 ទន្ធាណំ អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៤) មគ្គាធិបតី ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ច
 មគ្គាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា មគ្គាធិបតី ទន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ
 មគ្គារម្មណាណា មគ្គាធិបតីនា ទន្ធាណំ អនន្ត-
 រវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៥) មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មោ
 មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតី ច ទន្ធា
 បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មគ្គារម្មណាណំ ទន្ធាណំ អនន្ត-
 រវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៦) មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មោ
 មគ្គាធិបតីស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចុយោ
 បុរិមា បុរិមា មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតី ច ទន្ធា
 បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មគ្គាធិបតីណំ ទន្ធាណំ អនន្តរវ្យាប្ប-
 យេន បច្ចុយោ ។

(២៧៧) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ ពួកខន្ធ មុន ។
 ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមាន
 មគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(២៧៨) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយ
 អនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជា
 អធិបតីផង ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(២៧៩) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអ-
 នន្តរវ្យាប្បយេន គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គ
 ជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(២៨០) ធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយអនន្ត-
 រវ្យាប្បយេន គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី
 ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(២៩៧) មគ្គារម្មណោ ច មគ្គានិបតិ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណាស្ស ច មគ្គានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មគ្គារម្មណោ ច
មគ្គានិបតិ ច ខន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ មគ្គារម្មណា នក្ខ
មគ្គានិបតិនក្ខ ខន្ធាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៨) មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសមិសំ ។
សហនាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិសុបិ សត្ត-
រស បញ្ញា កាតត្វា ។

(២៩៩) មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
មកក្ខបនិស្សយោ ។ មកក្ខបនិស្សយោ បច្ចវេត្តណា
បច្ចវេត្តណាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០០) មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គានិ-
បតិស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនន្តរូបនិស្សយោ មកក្ខបនិស្សយោ ។
មកក្ខបនិស្សយោ បច្ចវេត្តណា បច្ចវេត្ត-
ណាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៧) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី ធមិ ដែលមាន
មគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ផង
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ត្នកខន្ធ មុន ។
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្នក
ខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ
ផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(២៩៨) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ បទទាំងអស់
ប្រពៃលក្ខន្តីអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
បញ្ញាទាំង ១៧ បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើឱ្យដូចគ្នា ក្នុងបទទាំងបីផងចុះ ។

(២៩៩) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូប-
និស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ ការពិចារណា
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣០០) ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូ-
បនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ ការពិចារណា
(ជាបច្ច័យ) នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០១] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ច
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។
បកក្ខបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ បច្ចវេក្ខណាយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០២] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គហេតុកស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកក្ខប-
និស្សយោ បរមោ មគ្គោ ធុតិយស្ស មគ្គស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ តតិយោ
មគ្គោ ចក្កុក្កស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣០៣] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណូ-
បនិស្សយោ អវិយោ មគ្គា វុដ្ឋហិតា មគ្គំ ករុំ កត្វា
បច្ចវេក្ខន្តំ ។

[៣០៤] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណូប-
និស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។

[៣០១] ធមិ ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។
បកក្ខបនិស្សយ គឺ ភារាពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃភារាពិចារណា
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០២] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកក្ខ-
បនិស្សយ គឺ មគ្គ ទី ១ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ទី ២ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រាញ ។ មគ្គ ទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ទី ៤
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៣] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាភារម្មណំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ភា-
រម្មណូបនិស្សយ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្ញុំមគ្គ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[៣០៤] ធមិ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
ការម្មណូបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។

បកក្ខបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ធុតិយស្ស មក្កស្ស
តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៥] មក្កៈហតុកោ ធម្មោ មក្កាវម្ពណ្ណស្ស
ច មក្កានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាវម្ពណ្ណបនិស្សយោ អរិ យាមក្កា វុដ្ឋ-
ហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តន្តិ ។

[៣០៦] មក្កៈហតុកោ ធម្មោ មក្កៈហតុកស្ស
ច មក្កានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បកក្ខបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ធុតិ-
យស្ស មក្កស្ស ។ បេ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣០៧] មក្កានិបតិ ធម្មោ មក្កានិបតិស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវម្ពណ្ណបនិស្ស-
យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បក-
ក្ខបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ធុតិយស្ស មក្កស្ស
តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចវេត្តណា បច្ចវេត្តណាយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បកក្ខបនិស្សយោ គី មក្កទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមក្កទី ២ មក្កទី ៣
ជាបច្ច័យ នៃមក្កទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៥] ធម៌ ដែលមានមក្កជាហតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមក្កជាតារាម្ពណ្ណផង ធម៌ ដែលមានមក្កជាអធិបតិផង ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់តារាម្ពណ្ណបនិស្សយោ គឺ ព្រះអរិយៈទាំង
ឡាយ ចេញអំពីមក្ក ធ្វើ ខ្យល់មក្ក ឲ្យជាទីគោរព ហើយគិតចារណា ។

[៣០៦] ធម៌ ដែលមានមក្កជាហតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមក្កជាហតុផង ធម៌ ដែលមានមក្កជាអធិបតិផង ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកក្ខបនិស្សយោ គឺ មក្កទី ១ ជាបច្ច័យ
នៃមក្កទី ២ ។ បេ ។ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៧] ធម៌ ដែលមានមក្កជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមក្កជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់តារាម្ពណ្ណ-
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ និងបកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ
គឺ មក្កទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមក្កទី ២ មក្កទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមក្កទី ២
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៨] មត្តានិបតិ ធម្មោ មត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ មកក្ខបទិស្សយោ ។ មកក្ខបទិស្សយោ បច្ចវេត្តណា បច្ចវេត្តណាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] មត្តានិបតិ ធម្មោ មត្តហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មកក្ខបទិស្សយោ បវេទោ មត្តោ ។ បេ ។ ចក្កុស្ស មត្តស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១០] មត្តានិបតិ ធម្មោ មត្តារម្មណស្ស ច មត្តានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ មកក្ខបទិស្សយោ ។ មកក្ខបទិស្សយោ បច្ចវេត្តណា បច្ចវេត្តណាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១១] មត្តានិបតិ ធម្មោ មត្តហេតុកស្ស ច មត្តានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មកក្ខបទិស្សយោ បវេទោ មត្តោ ។ បេ ។ ចក្កុស្ស មត្តស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាពារុណំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងមកក្ខបទិស្សយ ។ មកក្ខបទិស្សយ គឺ ការភិចារណា ជាបច្ច័យ ខែការភិចារណា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់មកក្ខបទិស្សយ គឺ មគ្គវិ ១ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ខែមគ្គវិ ២ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាពារុណំផង មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងមកក្ខបទិស្សយ ។ មកក្ខបទិស្សយ គឺ ការភិចារណា ជាបច្ច័យ ខែការភិចារណា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់មកក្ខបទិស្សយ គឺ មគ្គវិ ១ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ខែមគ្គវិ ២ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣០២) មត្តារម្មណោ ច មត្តាធិបតិ ច ធម្មា
 មត្តារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តូបទិស្សយោ ។ បក-
 ត្តូបទិស្សយោ បច្ចុវេត្តណា បច្ចុវេត្តណាយ ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣០៣) មត្តារម្មណោ ច មត្តាធិបតិ ច ធម្មា
 មត្តាធិបតិស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តូបទិស្សយោ ។ បក-
 ត្តូបទិស្សយោ បច្ចុវេត្តណា បច្ចុវេត្តណាយ ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣០៤) មត្តារម្មណោ ច មត្តាធិបតិ ច ធម្មា
 មត្តារម្មណាស្ស ច មត្តាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បក-
 ត្តូបទិស្សយោ ។ បកត្តូបទិស្សយោ បច្ចុវេត្តណា
 បច្ចុវេត្តណាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣០៥) មត្តហេតុតោ ច មត្តាធិបតិ ច ធម្មា
 មត្តារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អារម្មណូបទិស្សយោ អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្តា
 មត្តំ ករុំ កត្តា បច្ចុវេត្តន្តិ ។

(៣១២) ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តូបទិស្សយ ។
 បកត្តូបទិស្សយ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ ខែការពិចារណា
 ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣១៣) ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមាន
 មគ្គជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តូបទិស្សយ ។
 បកត្តូបទិស្សយ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ ខែការពិចារណា ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣១៤) ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែល
 មានមគ្គអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង
 ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
 អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តូបទិស្សយ ។ បកត្តូបទិស្សយ គឺ ការ
 ពិចារណា ជាបច្ច័យ ខែការពិចារណា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣១៥) ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
 អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយឧប-
 ទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណូបទិស្សយ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ
 ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ខ្ញុំមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

(៣០៦) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គានិបតិ ច ធម្មា
មគ្គហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បកត្តបនិស្សយោ បថមោ មគ្គោ ទុតិយស្ស
មគ្គស្ស តតិយោ មគ្គោ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៧) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គានិបតិ ច
ធម្មា មគ្គានិបតិស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ
បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ បថមោ
មគ្គោ ទុតិយស្ស មគ្គស្ស តតិយោ មគ្គោ ចតុត្ថស្ស
មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៨) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គានិបតិ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណស្ស ច មគ្គានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ភវំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

(៣០៩) មគ្គហេតុកោ ច មគ្គានិបតិ ច ធម្មា
មគ្គហេតុកស្ស ច មគ្គានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្តបនិស្សយោ

(៣១៦) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់បកត្តបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
ទី ២ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣១៧) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្យបនិស្ស័យ អនន្តរ្យបនិស្ស័យ និងបកត្តប-
និស្ស័យ ។ បកត្តបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២
មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣១៨) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធមិ
ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
ណ្យបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរិយៈវាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ ឲ្យមគ្គ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយនាំចារណា ។

(៣១៩) ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធមិ ដែលមានមគ្គជាអ-
ធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធមិ ដែលមាន
មគ្គ ជាអធិបតីផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្តបនិស្ស័យ

បថមោ មត្តោ ទុតិយស្ស មត្តស្ស តតិយោ បត្តោ
ចតុត្ថស្ស មត្តស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៣២០] មត្តារម្មណោ ធម្មោ មត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
មត្តារម្មណា ទន្ធិ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ មត្តារម្មណាធំ
ទន្ធិធំ អាសេវនប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៣២១] មត្តារម្មណោ ធម្មោ មត្តាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ មនន្តវសទិសំ
នវ បញ្ញា កាតត្វា ។ អាវច្ឆនា ន កាតត្វា ។

[៣២២] មត្តារម្មណោ ធម្មោ មត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ បាណិកា នត្ថុ សត្តស បញ្ញា
កាតត្វា ។ មត្តារម្មណោ ធម្មោ មត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ណាមប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ មត្តប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ សម្បយុត្តប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អត្ថិប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ ។ ឥមេ សត្ត បច្ចុយោ សត្តស
បញ្ញា ហេតុសទិសា ។ នត្ថុប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ

គី មត្តវិ ១ (ជាបច្ចុយ) នៃមត្តវិ ២ មត្តវិ ៣ ជាបច្ចុយ នៃ
មត្តវិ ២ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចុយ ។

[៣២០] ធម៌ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ចុយ នៃធម៌
ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ដោយអាសេវនប្បច្ចុយ គឺ ពួកទន្ធិ មុន ។
ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ចុយ នៃពួកទន្ធិ ក្រោយ ។ ដែលមាន
មត្តជាអារម្មណ៍ ដោយអាសេវនប្បច្ចុយ ។

[៣២១] ធម៌ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ចុយ នៃធម៌
ដែលមានមត្តជាធម៌បតិ ដោយអាសេវនប្បច្ចុយ គឺ បញ្ញា ៧ បណ្ឌិត
ត្រូវធ្វើឱ្យប្រហែលគ្នា នឹងអន្តរប្បច្ចុយចុះ ។ ការពិចារណា បណ្ឌិត
មិនត្រូវធ្វើឡើយ ។

[៣២២] ធម៌ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ចុយ នៃធម៌
ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ដោយកក្កប្បច្ចុយ ជាបច្ចុយ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ចុយ គឺ បាណិកៈ មិនមានទេ ឯបញ្ញា ១៧ បណ្ឌិត
ត្រូវធ្វើផងចុះ ។ ធម៌ ដែលមានមត្ត ជាអារម្មណ៍ ជាបច្ចុយ នៃ
ធម៌ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ដោយអាហារប្បច្ចុយ ជាបច្ចុយ
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ចុយ ជាបច្ចុយ ដោយណាមប្បច្ចុយ ជាបច្ចុយ
ដោយមត្តប្បច្ចុយ ជាបច្ចុយ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ចុយ ជាបច្ចុយ
ដោយអត្ថិប្បច្ចុយ ។ បច្ចុយទាំង ៧ នេះ មានបញ្ញា ១៧
ប្រហែលគ្នា នឹងហេតុប្បច្ចុយដែរ ។ ជាបច្ចុយ ដោយអត្ថិប្បច្ចុយ

វិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសធិសា ។ អវិភ-
ត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្តរស បញ្ញា ។

(៣២៣) ហេតុយោ សត្តរស អារម្មណេ នវ
អធិបតិយោ ឯកវិស អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ
សហជាតេ សត្តរស អញ្ញមញ្ញោ សត្តរស ធិស្សយេ
សត្តរស ឧបធិស្សយេ ឯកវិស អាសេវនេ នវ
កត្មេ សត្តរស អាហារេ វេទ្ធិយេ ឈារន មត្ត
សម្បយុត្តេ សត្តរស អត្តិយោ សត្តរស នត្តិយោ នវ
វិភត្តេ នវ អវិភតេ សត្តរស ។ ឯវំ គណេតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

(៣២៤) មត្តារម្មណោ នម្មោ មត្តារម្មណស្ស
នម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបធិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៥) មត្តារម្មណោ នម្មោ មត្តាធិបតិស្ស
នម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបធិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ជាបច្ច័យ ដោយវិភត្តប្បច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នា នឹងអនន្តរ្យច្ច័យ
ដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិភត្តប្បច្ច័យ គឺ មានបញ្ញា ១៧ ។

(៣២៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានព័រៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១១ ក្នុងអនន្តរ្យច្ច័យ មាន
ព័រៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរ្យច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ១៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងធិស្សយប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ១៧ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១១ ក្នុងអាសវនេប្បច្ច័យ
មានព័រៈ ៧ ក្នុងកត្មប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វេទ្ធិ-
យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មត្តប្បច្ច័យ និងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ១៧ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុង
វិភត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអវិភត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ។ ហត្ថិក
តប្បកប់ យ៉ាងនេះទុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៣២៤) ធម៌ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបធិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣២៥) ធម៌ ដែលមានមត្តជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមត្តជាអធិបតិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបធិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៦] មត្តារម្មណោ នធម្មោ មត្តារម្មណស្ស ច
មត្តានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន មច្ចុ-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ។

[៣២៧] មត្តុហតុកោ នធម្មោ មត្តុហតុកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ។

[៣២៨] មត្តុហតុកោ នធម្មោ មត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ។

[៣២៩] មត្តុហតុកោ នធម្មោ មត្តានិបតិស្ស
ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន មច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចុ-
យេន មច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន មច្ចុយោ ។

[៣៣០] មត្តុហតុកោ នធម្មោ មត្តារម្មណស្ស
ច មត្តានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន
មច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។

[៣៣១] មត្តុហតុកោ នធម្មោ មត្តុហតុកស្ស
ច មត្តានិបតិស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
មច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន មច្ចុយោ ។

[៣២៦] ធមិ ដែលមានមគ្គជាអាម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាអាម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៧] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
មានមគ្គជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[៣២៨] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាអាម្មណ៍ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៩] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣០] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
មានមគ្គជាអាម្មណ៍ផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយកា-
រម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] ធមិ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធមិ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មគ្គាម្មណនិកេ បញ្ញាវិហារ

ឈាយេ ធម្មក្កេ ធម៌ប្បយុត្តេ ឆោធនុតិយា ឆោវិគតេ
សត្តាស ។ វិវំ គណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចធីយំ ។

(៣២៧) ឈាយេត្តប្បច្ចយា អាម្មណោ ធម៌... អធិ-
បតិយា ឯកវិស មនន្តរេ ធម៌ សមនន្តរេ ធម៌ សហ-
ជានេ សត្តាស អញ្ញាមញ្ញា សត្តាស ធិស្សយេ សត្ត-
រាស ឧបធិស្សយេ ឯកវិស អាសវេ ធម៌ កង្កេ
សត្តាស អាហារេ សត្តាស ឥន្ទ្រិយេ ឈាយេ មក្កេ
សប្បយុត្តេ សត្តាស អត្ថិយា សត្តាស ធនុតិយា ធម៌
វិគតេ ធម៌ អវិគតេ សត្តាស ។ វិវំ គណោតត្ថំ ។

បច្ចនិយានុលោមំ ។

បញ្ញាវិហារ និដ្ឋិតោ ។

មគ្គាម្មណនិកេ សោឡសមំ និដ្ឋិតំ ។

មគ្គាម្មណនិកេ បញ្ញាវិហារ

ឈាយេត្តប្បច្ចយ ធម្មក្កប្បច្ចយ និប្បយុត្តប្បច្ចយ ឆោធនុតិប្បច្ចយ និង
ឆោវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ អនុលោមប្បច្ចធីយៈ ។

(៣២៧) ក្នុងការម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ព្រោះទេវតាប្បច្ចយ
... ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ២១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ចយ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជានាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧
ក្នុងអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងធិស្សយាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឧបធិស្សយាប្បច្ចយ មានវារៈ ២១ ក្នុងអាសវាប្បច្ចយ មានវារៈ ៧
ក្នុងកង្កេប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអាហារាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឥន្ទ្រិយាប្បច្ចយ ឈាយេប្បច្ចយ មក្កប្បច្ចយ និងសម្បយុត្តប្បច្ចយ
មានវារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងធនុតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។

ចប់ បញ្ញាវិហារ ។

ចប់ មគ្គាម្មណនិកេ ទី ១២ ។

ឧប្បន្នតិក
បញ្ញាវិវេ

(៣២៨) ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នា ហេតុ សម្បយុត្ត-
កានំ ទន្ធានំ ចិត្តសមុប្បាទានព្យ រូបានំ ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកុណោ ឧប្បន្នា ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ កាធហត្តា ច រូបានំ ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៩) ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នំ ចត្តុំ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ មស្សននេតិ អភិទន្ធិតិ
តំ អាវុត្ត ធានោ ឧប្បន្នតិ វិច្ឆិ ឧប្បន្នតិ វិច្ឆិត្តា...
ទុក្ខំ ... ទោមនស្សំ ... ឧប្បន្នំ សោតំ ... យានំ
ជិវ្ហំ កាយំ រូប សន្ត កន្ធនោ សោ ដោជ្ជទ្វេ វត្តំ ...
ឧប្បន្ន ទន្ធនោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្ស-
នំ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ វិច្ឆេន ចត្តុនា
រូបំ មស្សនិ វិច្ឆាយ សោតនាតុយា សន្ធិ សុណាតិ
ឧប្បន្នា ទន្ធា វិច្ឆិវិច្ឆាណស្ស អាវុត្តនាយ អាម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧប្បន្នតិកៈ
បញ្ញាវិវេ

(៣២៨) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលកើតឡើង
ហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកុដ្ឋន៍ នៃពួកចិត្តសមុប្បាទប្រដង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកុដ្ឋន៍ នៃពួកកដ្ឋកុប្រដង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៣២៩) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ខ្សែ
ចក្ខុ ដែលកើតឡើងហើយ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កំរើក
អា កែតយ កន្លះ ប្រាណ ខ្សែចក្ខុនោះ រើបកើតឡើង វិច្ឆិ កើតឡើង
វិច្ឆិត្តា ... ទុក្ខច្នះ ... ទោមនស្ស ... ខ្សែត្រចៀក ដែលកើតឡើង
ហើយ ... ខ្សែប្រមុរ អណ្តាត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក
សេ ពួករាជ្ជញ្ចៈ វត្ថុ ... ឃើញច្បាស់ ខ្សែពួកខន្ធ ដែលកើតឡើង
ហើយ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ទោមនស្ស
កើតឡើង បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ខ្សែរូប ដោយវិភូចក្ខុ ព្រ ខ្សែសំឡេង
ដោយទិវុសោតនាតុ ពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
ការពិចារណា ខ្សែវិច្ឆិវិច្ឆាណ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ។

ឧប្បន្ទកថា បញ្ញាវិហារ

[៣៥០] អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ចម្មស្ស
 ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុប្បន្ន រូបេ ...
 សន្តេ កន្តេ រសេ ដោជ្ឈេត្វ ... អនុប្បន្ន ខន្ធ
 អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ។ បេ ។
 ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ អនុប្បន្នោ ខន្ធា ឥន្ធិវិជញ្ញាណស្ស
 រោគាបរិយញ្ញាណស្ស មហាគតំសញ្ញាណស្ស
 អាវជ្ជនាយ ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥១] ឧប្បន្នំ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ចម្មស្ស
 ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នំ ចត្តំ ...
 កាយំ រូបេ សន្តេ កន្តេ រសេ ដោជ្ឈេត្វ វត្តំ ...
 ឧប្បន្នំ ខន្ធ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ ។ បេ ។
 ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ឧប្បន្នំ ខន្ធា ឥន្ធិវិជញ្ញាណស្ស
 ។ បេ ។ អាវជ្ជនាយ ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥២] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ចម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ សហ
 យានធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ ឧប្បន្នំ ចត្តំ
 ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា
 ។ បេ ។ ធិជ្ជំ ឧប្បន្នតិ ឧប្បន្នំ សោតំ ...

ឧប្បន្ទកថា បញ្ញាវិហារ

[៣៥០] ធម៌ ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់
 ខ្ញុំវត្តកម្ម ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ... ខ្ញុំវត្តកសំរឿន ត្បកត្បិន ត្បក
 រស ត្បកដាវ្យាវៈ ... ខ្ញុំវត្តកខន្ធ ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ថាមិន
 ឡើង ជាខុត្ត មិនមែនខន្ធ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ត្បកខន្ធ ដែល
 មិនខាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃការវិចារណា ខ្ញុំវត្តវិជញ្ញាណ
 រោគាបរិយញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[៣៥១] ធម៌ ដែលកំរុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត
 ឡើងហើយ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល (ឃើញច្បាស់) ខ្ញុំវត្ត
 ដែលកំរុងកើតឡើង ... ខ្ញុំវត្តកាយ ត្បករូប ត្បកសំរឿន ត្បកត្បិន ត្បករស
 ត្បកដាវ្យាវៈ រត្ត ... ខ្ញុំវត្តកខន្ធ ដែលកំរុងកើតឡើង ថាមិនឡើង ជា
 ខុត្ត មិនមែនខន្ធ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ត្បកខន្ធ ដែល
 កំរុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃការវិចារណា ខ្ញុំវត្តវិជញ្ញាណ ។ បេ ។
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[៣៥២] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានដល់ការម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតិធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំវត្តក ដែលកើត
 ឡើងហើយ ឲ្យជាវិភារា ហើយត្រួតត្រា តែធាយ ធ្វើ ខ្ញុំវត្តកទោះ ឲ្យ
 ជាវិភារា ។ បេ ។ ធិជ្ជំ កើតឡើង ខ្ញុំវត្តករឿក ដែលកើតឡើងហើយ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

យោធំ ជំនុំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធ រសេ ដោជ្ជេ ឲ្យ
វត្ថុំ . . . ឧប្បន្នេ ខន្ធ កវុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
នន្តតិ តំ កវុំ កត្វា រកោ ឧប្បន្នតិ ។ បេ ។ សហ-
ជាតាធិបតិ ឧប្បន្នា អធិបតិ សម្មយុត្តកាធំ ចិត្ត-
សម្មន្នាជាធានត្វ រូបាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៣) អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ អនុប្បន្ន
រូបេ . . . សន្នេ កន្ធ រសេ ដោជ្ជេ . . . អនុប្បន្ន
ខន្ធ កវុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កវុំ កត្វា
រកោ ឧប្បន្នតិ ធំដ្ឋំ ឧប្បន្នតិ ។

(៣៥៤) ឧប្បាធិ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ ឧប្បាធិ
ចក្កំ . . . កាយំ រូបេ . . . ដោជ្ជេ វត្ថុំ . . . ឧប្បាធិ
ខន្ធ កវុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កវុំ កត្វា
រកោ ឧប្បន្នតិ ធំដ្ឋំ ឧប្បន្នតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ប្រមុះ អណ្ណត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួក
ដោជ្ជន្តៈ វត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើ ឲ្យពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យ
ជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពន្លះ ធ្វើ ឲ្យពួកខន្ធនោះ ដែល
កើតឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ឯសហជា-
តាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខែពួក
សម្មយុត្តកធម៌ផង ពួកចិត្តសម្មន្នាធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៣៥៣) ធម៌ ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខែធម៌
ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ គឺ
បុគ្គល (ធ្វើ) ឲ្យពួករូប ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ . . . ឲ្យពួក
សំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកដោជ្ជន្តៈ . . . បុគ្គល ធ្វើ ឲ្យពួកខន្ធ
ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
ពន្លះ ធ្វើ ឲ្យពួកខន្ធនោះ ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោរ-
ព ទើបកើតឡើង ធំដ្ឋំ កើតឡើង ។

(៣៥៤) ធម៌ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ គឺ
បុគ្គល ធ្វើ ឲ្យពួក ដែលកំពុងកើតឡើង . . . ឲ្យកាយ ពួករូប . . .
ឲ្យពួកដោជ្ជន្តៈ វត្ថុ . . . ធ្វើ ឲ្យពួកខន្ធ ដែលកំពុងកើតឡើង ឲ្យជាទី
គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពន្លះ ធ្វើ ឲ្យខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ទើបកើតឡើង ធំដ្ឋំ កើតឡើង ។

(៣៥៥) ឧប្បន្តោ ធម្មោ ឧប្បន្តស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្តោ ឯកោ
 ទន្ធិ តិណ្ណន្នំ ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ក រូបានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទន្ធា ទ្ធិន្នំ ទន្ធា-
 នំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ក រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ អនុប្បន្តោ ឯកោ ទន្ធិ
 តិណ្ណន្នំ ទន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ទន្ធា ទ្ធិន្នំ ទន្ធានំ កដត្តា
 ច រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទន្ធា
 វត្ថុស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ទន្ធានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯតំ មហាក្ខតំ
 តិណ្ណន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 មហាក្ខតា ... មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 ឧបាណារូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តាហិវ
 ... អាហារោ ... ឧត្ត ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ
 មហាក្ខតំ ... ទ្វេ មហាក្ខតា ... មហាក្ខតា កដត្តារូ-
 បានំ ឧបាណារូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៦) ឧប្បន្តោ ធម្មោ ឧប្បន្តស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្តោ ឯកោ ទន្ធិ

(៣៥៥) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើត
 ឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធ ៣ ផង តួកចិត្តសមុដ្ឋានុប្បជនំ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធ ២ ផង តួកចិត្តសមុដ្ឋានុ-
 ប្បជនំ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនទាន់កើតឡើង ជា
 បច្ច័យ ខែខន្ធ ៣ ផង តួកកដត្តារូបជនំ ក្នុងខណៈខែធម៌សន្តិ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធ ២ ផង តួកកដត្តារូបជនំ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ តួកខន្ធ ជាបច្ច័យ ខែវត្ថុ ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែតួកខន្ធ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១
 ជាបច្ច័យ ខែមហាក្ខត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ...
 តួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ ខែតួកចិត្តសមុដ្ឋានុប្ប ខិន្នតួកឧបាណារូប ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ តាហិវ... អាហារ ... វដ្ត ... មហាក្ខត ១
 របស់តួកអសញ្ញាសត្ត ... មហាក្ខត ២ ... តួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ
 ខែតួកកដត្តារូប ខិន្នតួកឧបាណារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៣៥៦) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលកើត
 ឡើងហើយ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើតឡើងហើយ

តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធា . . . បដិសន្ធិក្កុណោ ឧប្បន្នោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ វត្តុស្ស ច អត្តាមត្តាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . ខន្ធា វត្តុស្ស អត្តា-
 មត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្តុ ខន្ធានំ អត្តាមត្តាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្កតំ . . . ពាហិរំ . . .
 អាហារោ . . . ឧត្តុ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្កតំ តិណ្ណាដ្ឋំ មហាក្កតានំ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទ្វេ មហាក្កតា . . . ។

(៣៥៧) ឧប្បន្នោ នន្ទោ ឧប្បន្នស្ស ឧប្បស្ស
 ជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ចិត្តុសមុត្តាទានត្វា រុទានំ ជិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិក្កុ-
 ណោ ខន្ធា វត្តុស្ស វត្តុ ខន្ធានំ ឯកំ មហាក្កតំ
 . . . ពាហិរំ . . . អាហារោ . . . ឧត្តុ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ . . . មហាក្កតា កដត្តារុទានំ
 ឧបាទារុទានំ ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្តុ ឧប្បន្នានំ ខន្ធានំ
 ជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធា ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ១
 ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធា ជន វត្តុជន ក្នុងខណៈ
 ខៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . តួកខន្ធ ជាបច្ច័យ
 ខៃវត្តុ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ វត្តុ ជាបច្ច័យ ខៃតួកខន្ធ ដោយអត្តា-
 មត្តាប្បច្ច័យ មហាក្កត ១ . . . ពាហិរៈ . . . អាហារ . . . រដ្ឋ . . .
 មហាក្កត ១ របស់តួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ ខៃមហាក្កត ៣ ដោយ
 អត្តាមត្តាប្បច្ច័យ មហាក្កត ២ . . . ។

(៣៥៧) ធមិ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយខិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធា ជន តួកជិត្តុសមុត្តាទានត្វា ដោយខិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . តួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ) ខៃវត្តុ ក្នុងខណៈខៃបដិសន្ធិ
 វត្តុ (ជាបច្ច័យ) ខៃតួកខន្ធ មហាក្កត ១ . . . ពាហិរៈ . . . អាហារ . . .
 រដ្ឋ . . . មហាក្កត ១ របស់តួកអសញ្ញាសត្វ . . . តួកមហាក្កត (ជា
 បច្ច័យ) ខៃតួកកដត្តារុទ្ធ និងតួកទុបាទុប ចក្កាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 ខៃចក្កុវិញ្ញាណ កាយយតនៈ (ជាបច្ច័យ) ខៃកាយវិញ្ញាណ វត្តុ ជា
 បច្ច័យ ខៃតួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយខិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៥៨) ឧប្បន្ទន្តិកៈ ធម្មោ ឧប្បន្ទន្តិកៈ ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកកុបនិស្សយោ ។ បក-
 កុបនិស្សយោ ឧប្បន្ទំ ទុក្ខំ ឧបនិស្សយ ណានំ
 ឧប្បន្ទនេតិ វិបស្សនំ ... មគ្គំ ... អភិញ្ញំ ... សមា-
 បត្តិ ... មាណំ ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ ឧប្បន្ទំ
 កោដនំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សយ ណានំ ឧប្ប-
 នេតិ វិបស្សនំ ... មគ្គំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ
 ... មាណំ ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ ឧប្បន្ទំ ទុក្ខំ ...
 កោដនំ ... សេនាសនំ ឧប្បន្ទយ សន្ទាយ បញ្ញា-
 យ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 មគ្គស្ស វេទនសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

(៣៥៩) អនុប្បន្ទន្តិកៈ ធម្មោ ឧប្បន្ទន្តិកៈ ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកកុបនិស្សយោ ។ បក-
 កុបនិស្សយោ អនុប្បន្ទំ វណ្ណសម្បទំ បក្ខយមាណ-
 ណានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ ករោតិ
 អនុប្បន្ទំ សន្តសម្បទំ ... កន្ធិសម្បទំ វេទនសម្បទំ

(៣៥៨) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាប់ជំពាក់ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បានដល់ការម្សាន្ត
 និស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកកុបនិស្សយ ។ បកកុប-
 និស្សយ គឺ ចុក្កល កាស្រ័យ ខ្យល់ ដែលកើតឡើងហើយ ញ៉ាំងណាន ឲ្យកើត
 ឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមគ្គ ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ... ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ ... អម្បិទិមាខៈ ប្រគាន់ទិដ្ឋិ ខ្យល់ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ... កាស្រ័យ ខ្យល់សនាសនៈ ហើយញ៉ាំងណាន ឲ្យកើតឡើង
 ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមគ្គ ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 ... អម្បិទិមាខៈ ប្រគាន់ទិដ្ឋិ ខ្យល់ ដែលកើតឡើងហើយ ...
 កោដន ... សេនាសនៈ ជាប់ជំពាក់ វិបស្សនា ដែលកើតឡើងហើយ
 វិបស្សនា កាយិកស្ស កាយិកស្ស មគ្គ និងវេទនសមាបត្តិ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន ។

(៣៥៩) ធម៌ ដែលមិនខាន់កើតឡើងហើយ ជាប់ជំពាក់ វិប
 ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បានដល់
 ការម្សាន្តនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកកុបនិស្សយ ។ បកកុប-
 និស្សយ គឺ ចុក្កល កាលប្រាថ្នា ខ្យល់សម្បទា ដែលមិនខាន់កើត
 ឡើងហើយ ឲ្យខាន សមាខានសីល ធ្វើឧទោសថកម្ម ខ្យល់
 សម្បទា ដែលមិនខាន់កើតឡើង ... ខ្យល់សម្បទា វេទនសម្បទា

ដោដ្ឋត្ថសម្បទំ . . . អនុប្បន្ន ខន្ធ បន្តយមារោ
នាធំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . អនុប្បន្ន
វណ្ណសម្បទា . . . អនុប្បន្ន ខន្ធ ឧប្បន្នាយ
សន្តាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
កស្ស ធុត្តស្ស មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
និស្សយប្បន្នយេន បច្ចយោ ។

(៣៦០) ឧប្បន្នំ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បន្នយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តប-
និស្សយោ ឧប្បន្នំ ចត្តសម្បទំ បន្តយមារោ នាធំ
. . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . ឧប្បន្នំ សោត-
សម្បទំ . . . កាយសម្បទំ វណ្ណសម្បទំ តន្តសម្បទំ
. . . វសសម្បទំ . . . ដោដ្ឋត្ថសម្បទំ . . . ឧប្បន្នំ ខន្ធ
បន្តយមារោ នាធំ . . . សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . .
ឧប្បន្នំ ចត្តសម្បទា . . . កាយសម្បទា វណ្ណសម្ប-
ទា ។ មេ ។ ដោដ្ឋត្ថសម្បទា . . . ឧប្បន្នំ ខន្ធ
ឧប្បន្នាយ សន្តាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
កាយិកស្ស ធុត្តស្ស មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា
ឧបនិស្សយប្បន្នយេន បច្ចយោ ។

ដោដ្ឋត្ថសម្បទា . . . កាលប្រាជ្ញា ខ្ញុំវត្តកខន្ធ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ
ទាន . . . សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . វណ្ណសម្បទា ដែលមិនទាន់
កើតឡើងហើយ . . . ត្នកខន្ធ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ
នៃសត្វ ដែលកើតឡើងហើយ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បន្ន័យ ។

(៣៦០) ធម៌ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បន្ន័យ បានដល់ការម្មណ្ឌប-
និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តបនិស្ស័យ ។ បកត្តបនិស្ស័យ គឺ
ត្នកល កាលប្រាជ្ញា ខ្ញុំវត្តកសម្បទា ដែលកំពុងកើតឡើង ទាន . . .
សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . ខ្ញុំវសោតសម្បទា ដែលកំពុងកើតឡើង
. . . ខ្ញុំវាយសម្បទា វណ្ណសម្បទា តន្តសម្បទា . . . ខ្ញុំវសសម្បទា
. . . ខ្ញុំវដោដ្ឋត្ថសម្បទា . . . កាលប្រាជ្ញា ខ្ញុំវត្តកខន្ធ ដែលកំពុងកើត
ឡើង ទាន . . . សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . ចត្តសម្បទា ដែល
កំពុងកើតឡើង . . . កាយសម្បទា វណ្ណសម្បទា ។ មេ ។ ដោដ្ឋត្ថ-
សម្បទា . . . ត្នកខន្ធ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃសត្វ
ដែលកើតឡើងហើយ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និង
ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បន្ន័យ ។

ឧប្បន្ទដ្ឋិតេ បញ្ញាវិពេ

[៣៦០] ឧប្បន្ទោ ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អាវុស្ណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អាវុស្ណាបុរេជាតំ ចត្តំ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ
 ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ
 តំ អាវុត្ត វតោ ឧប្បន្ទតិ ទោមនស្សំ ឧប្បន្ទតិ
 ទិព្វេន ចត្តុបា រូបំ . . . ទិព្វាយ លោកនាគុយា
 សន្តំ សុណាតិ រូបាយនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជ-
 ញាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចត្តាយនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស
 ។ មេ ។ វត្ថុ ឧប្បន្ទានំ ខន្ទានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

[៣៦២] ឧប្បន្ទោ ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស
 បដ្ឋាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដ្ឋាជាតា ឧប្បន្ទា
 ខន្ទា បុរេជាតស្ស វិមស្ស កាយស្ស បដ្ឋាជា-
 តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣៦៣] ឧប្បន្ទោ ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស
 កត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧប្បន្ទា ទេតនា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ទានំ ចត្តុសមុដ្ឋានាទក្ខ រូបានំ

ឧប្បន្ទដ្ឋិតា បញ្ញាវិពេ

[៣៦១] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលកើតឡើងហើយ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន បានដល់ការម្សុណបុរេ-
 ជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្សុណបុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញ
 ច្បាស់ ខ្លួនកុំ . . . ខ្លួនវត្ថុ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក្រេក-
 កា រីករាយ រាគៈ ប្រាជ្ញា ខ្លួនវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ពោមមស្ស
 កើតឡើង ខ្លួនរូប ដោយទិព្វចក្ខុ . . . ឬ ខ្លួនសំឡេង ដោយទិព្វសាស្តនាគុ
 រូបាយននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយជ្ជញាយននៈ ជាបច្ច័យ
 នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន ។ វត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយ-
 ននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ មេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុខន្ទ
 ដែលកើតឡើងហើយ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន ។

[៣៦២] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយបដ្ឋាជាតប្បដ្ឋយេន បានដល់បដ្ឋាជាត គឺ ក្នុង
 ខន្ទ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃកាយននៈ ដែលកើតមុន
 ដោយបដ្ឋាជាតប្បដ្ឋយេន ។

[៣៦៣] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលកើតឡើងហើយ ដោយកត្តប្បដ្ឋយេន គឺ ពេតនា ដែលកើតឡើង
 ហើយ ជាបច្ច័យ នៃកត្តសម្បយុត្តកក្ខន្ធន៍ ក្នុងចក្ខុសមុដ្ឋានាទក្ខន្ធន៍

កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកូលោ ឧប្បន្នា
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដន្តា ច រូបាទំ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៤] ឧប្បន្នា ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា ឧប្បន្នោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណាទំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាទំ
វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិ-
កូលោ ឧប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាទំ ខន្ធានំ
កដន្តា ច រូបាទំ ទ្វេ ខន្ធា ... ខន្ធា វត្តស្ស វិចា-
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៥] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នា អាហារា សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាទំ អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកូលោ កកឡិកានោ
អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៦៦] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នា ឥន្ទ្រិយា

ដោយកម្មប្បច្ចយេន គឺ ចេតនា ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដន ពួកកដន្តាប្រដន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
កម្មប្បច្ចយេន ។

[៣៦៦] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត
ឡើងហើយ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធខ ដែលកើតឡើងហើយ ជា
វិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធខ ព្យ ជន ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រដន ដោយវិបា-
កប្បច្ច័យ ខន្ធខ ២ ... ខន្ធខ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធខ ព្យ ជន ពួកកដន្តាប្រដន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធខ ២ ... ពួក
ខន្ធខ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៦៧] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែលកើត
ឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដន ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ-
ដន ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡើងអាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣៦៨] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត
ឡើងហើយ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលកើតឡើងហើយ

សម្បយុត្តប្បដ្ឋានំ ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ចក្កុ-
ទ្រិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយទ្រិយំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស រូបដិវិត្តិយំ កាដន្តារូបានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋានំ
បដ្ឋយោ ។

(៣៦៧) ឧប្បន្ទោ ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស
ណានប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ មន្តប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ
សម្បយុត្តប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានំ
បដ្ឋយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហ-
ជាតា ឧប្បន្ទោ ខន្ទោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិញ្ញ-
យុត្តប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ឧប្បន្ទោ
ខន្ទោ កាដន្តារូបានំ វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ
ខន្ទោ វត្តុស្ស វត្តុ ខន្ទានំ វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានំ បដ្ឋ-
យោ ។ បុរេជាតំ ចក្កាយនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
កាយាយនំ ... វត្តុ ឧប្បន្ទានំ ខន្ទានំ វិញ្ញយុត្ត-
ប្បដ្ឋានំ បដ្ឋយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧប្បន្ទោ ខន្ទោ
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋានំ
បដ្ឋយោ ។

ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកសម្បយុត្តកក្កនដនី ត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូបដនី ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ចក្កុទ្រិយ (ជាបច្ច័យ) ខៃចក្កុវិញ្ញាណ កាយទ្រិយ
(ជាបច្ច័យ) ខៃកាយវិញ្ញាណ រូបដិវិត្តិយ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកកដន្តារូប
ក្កនខណៈខៃបដិសន្ធិ ដោយឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ។

(៣៦៧) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយធានប្បដ្ឋាយ ធាបច្ច័យ ដោយមន្តប្បដ្ឋាយ
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ធាបច្ច័យ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ
បុរេជាតំ សហជាតំ បុរេជាតំ ឧបច្ឆាជាតំ ។ សហជាតំ គឺ ត្ថក
ខន្ទ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ត្ថកខន្ទ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកកដន្តា-
រូប ក្កនខណៈខៃបដិសន្ធិ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ត្ថកខន្ទ (ជាបច្ច័យ)
ខៃវត្តុ វត្តុ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកខន្ទ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ បុរេជាតំ
គឺ ចក្កាយននៈ (ជាបច្ច័យ) ខៃចក្កុវិញ្ញាណ កាយាយននៈ ... វត្តុ
ធាបច្ច័យ ខៃត្ថកខន្ទ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ។
បច្ឆាជាតំ គឺ ត្ថកខន្ទ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ ខៃកាយ
នេះ ដែលកើតមុន ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

(៣៦៨) ឧប្បន្ទោ ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆា-
 ជាតំ អាហារំ វេទ្រិយំ ។ សហជាតោ ឧប្បន្ទោ
 ឋានោ ឧប្បន្ទំ វេទ្រិយំ ឧប្បន្ទំ វេទ្រិយំ វេទ្រិយំ វេទ្រិយំ
 វេទ្រិយំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្ទោ ... បដិ-
 សន្និក្កុណោ ។ សន្និក្កុណំ ។ ឋានំ មហាក្កុណំ ... តា-
 ហារំ ... អាហារោ ... ឧត្តំ ... អសញ្ញាសន្តានំ ... ។
 បុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ ... វេទ្រិយំ អនិច្ច-
 តោ ... ធម្មោធម្មំ ឧប្បន្ទនិ ធម្មោ ចក្កោ ...
 ធម្មោយ សោតតាតុយា សន្និ សុណាតិ រូបាយនំ
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ធម្មោធម្មោយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កោយនំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណស្ស កាយាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វេទ្រិ ឧប្ប-
 ន្ទានំ ឧប្បន្ទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជា-
 តា ឧប្បន្ទោ ឧប្បន្ទំ បុរេជាតស្ស វេទ្រិស្ស កាយស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតន្និដ្ឋានោ អាហារ-
 ោ វេទ្រិស្ស កាយស្ស រូបវិវេទ្រិយំ កតន្នារូបានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៨) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
 បច្ឆាជាត អាហារ វេទ្រិស្ស ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ដែលកើត
 ឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ព្រមទាំង ភូតិភូតិសមុដ្ឋានុបដន្ធ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធខន្ធ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
 មហាក្កុណ ។ ... តាហិរៈ ... តាហារ ... រដ្ឋី ... របស់ភូតិសមុដ្ឋានុ-
 សក្ខ ... ។ បុរេនាគ គឺ (បុគ្គល) ខ្លួនក្នុង ថាមិនទៀត ជាទុក្ខ ...
 ខ្លួនក្នុង ថាមិនទៀត ... រោងនស្ស កើតឡើង (បុគ្គល) ដោយទិព្វចក្ខុ ...
 ខ្លួន ខ្លួនឡើង ដោយទិព្វសោតតាតុ រូបាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ជាដុតាយនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 ចក្កោយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 កាយវិញ្ញាណ វេទ្រិ ជាបច្ច័យ នៃភូតិភូតិ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ភូតិភូតិ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ
 នៃកាយនៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតន្និដ្ឋានោ (ជា
 បច្ច័យ) នៃកាយនៈ រូបវិវេទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃភូតិភូតិសមុដ្ឋានុ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៣៦៧) ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

អវិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៨) ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ តីណិ

អធិបតិយា តីណិ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញ

ឯកំ ធិស្សយេ ឯកំ ឧបធិស្សយេ តីណិ បុរេ

ជាតេ ឯកំ បន្តាជាតេ កាម្ម វិចារេក អាហារេ

វគ្គិយេ ណារេ មន្តេ សម្មយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្ថិ

យា អវិភតេ ឯកំ ។ ឯវំ ករណេតតំ ។

អនុលោមំ ។

(៣៦៩) ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា

តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ វគ្គិយប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

(៣៧០) អធិប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

(៣៦៧) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល

កើតឡើងហើយ ដោយអវិភត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ

១ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងធិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង

ឧបធិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

ក្នុងបន្តាជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិចារេកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ វគ្គិយ-

ប្បច្ច័យ ណារប្បច្ច័យ មន្តប្បច្ច័យ សម្មយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

អត្ថិប្បច្ច័យ និងអវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាជ

យោនីនេត្តេ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៣៦៩) ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល

កើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ

ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបធិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ

បុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបន្តាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ

អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវគ្គិយប្បច្ច័យ ។

(៣៧០) ធម៌ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប

ធិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៧៣) ឧប្បាធិ ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស

អារម្មណាប្បច្ចយេន ន បច្ចយោ ឧបនិស្សយេប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៣៧៤) នរោត្តយា តីណិ នអារម្មណោ តីណិ

នអធិបតិយា តីណិ ។ បេ ។ នវិប្បយុត្តោ តីណិ
នោមត្តិយា ទ្វេ នោនត្តិយា តីណិ ។ នោវិគតោ តីណិ
នោមវិគតោ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចេយំ ។

(៣៧៥) ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ឯកំ ។

សម្ពិទ្ធីតំ ។ នោនត្តិយា នោវិគតោ ឯកំ ។

អនុលោមប្បច្ចេយំ ។

(៣៧៦) នរោត្តយា អារម្មណោ តីណិ ...

អធិបតិយា តីណិ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេ
ជាតេ ឯកំ បន្ទាជាតេ ឯកំ កម្មេ វិចារេត

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៧៧) ធមិ វេលកំតុនិកេតរោច្ឆិនំ ជាបច្ច័យ វិនធមិ វេលកេត

ទៀនិហិយ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយេប្បច្ច័យ ។

(៣៧៨) ក្នុងនរោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បេ ។ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោមត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោមត្តិប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោមវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ ចណិកត កប្បិកចំ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចេយៈ ។

(៣៧៩) ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនរោត្តប្បច្ច័យ ។

វេលចក្កិបំប្រញា ។ ... ក្នុងនោមត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចេយៈ ។

(៣៨០) ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនរោត្តប្បច្ច័យ

... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយេប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងឧបនិស្សយេប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងបន្ទាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វិចារកប្បច្ច័យ

ឧប្បន្នតិកា បញ្ញាវិណ

អាហារាច្ឆ័យ វិប្បិស្សនាច្ឆ័យ ឈានច្ឆ័យ មគ្គច្ឆ័យ សម្មយុត្ត

វិប្បិស្សនាច្ឆ័យ អន្តិយា អវិភត្តច្ឆ័យ វិភត្ត ។

ចប់ បញ្ញាវិណ ។

បញ្ញាវិណ ច្បាប់ ។

ឧប្បន្នតិកា ឧប្បន្នតិកា ច្បាប់

ឧប្បន្នតិកា បញ្ញាវិណ

អាហារាច្ឆ័យ វិប្បិស្សនាច្ឆ័យ ឈានច្ឆ័យ មគ្គច្ឆ័យ សម្មយុត្ត

ច្ឆ័យ វិប្បិស្សនាច្ឆ័យ អន្តិយា អវិភត្តច្ឆ័យ វិភត្ត ។

ចប់ បញ្ញាវិណ ។

ចប់ បញ្ញាវិណ ។

ចប់ ឧប្បន្នតិកា ទី ១៧

អតីតត្ថិក៍

បញ្ញាវិវា

(៣៧៧) បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បច្ចុប្បន្នា ហេតុ សម្ម-
យុត្តកាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសម្មដ្ឋានានត្ថ រូបាណំ ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(៣៧៨) អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ នាណំ នត្វា សីលំ ...
ឧបោសថកម្មំ ... បច្ចុវេត្តនំ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
បច្ចុវេត្តនំ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចុវេត្តនំ
អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចុវេត្តនំ ដលំ បច្ចុ-
វេត្តនំ បហំនេ តិលេសេ បច្ចុវេត្តនំ វិត្តមិត្ត
តិលេសេ បច្ចុវេត្តនំ អតីតំ ចត្តំ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ
ឧប្បជ្ឈតិ អតីតំ សោតំ ... ឃានំ ជីវំ កាយំ
រូបេ សន្នេ កន្ធិ វសេ ដោដ្ឋត្វេ វត្តំ ... អតីតោ
ទន្ធិ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ

អតីតត្ថិក៍:

បញ្ញាវិវ:

(៣៧៧) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយហេ-
តុប្បច្ច័យ គឺ បច្ចុប្បន្នហេតុ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសម្បយុត្តកខ្លួននៃ
ចិត្តចិត្តសម្មដ្ឋានរូបនៃ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ... ។

(៣៧៨) អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យខាន សីល ... ឧបោសថកម្ម ... ហើយ
ពិចារណា ពិចារណា ឲ្យកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សម្របសម្រួលហើយ
ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ហើយពិចារណា ឲ្យឈាន ព្រះអរិយៈទាំង-
ឡាយ ចេញអំពីមត្ត ហើយពិចារណា ឲ្យមត្ត ពិចារណា ឲ្យដល ពិចារណា
ឲ្យត្ថកតិលេស ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា ឲ្យតិលេស ដែលសន្តិក
សន្តិនហើយ ឃើញច្បាស់ ឲ្យអតីតចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែន
ខ្លួន ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតទៀង ឲ្យត្រចៀក ដែលកន្លងហើយ ...
ឲ្យច្រមុះ អណ្តាត កាយ ត្នករូប ត្នកសំឡេង ត្នកាស ត្នកដង្ហក់ វត្ថុ ...
ឃើញច្បាស់ ឲ្យអតីតក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

អស្សុទ្ធផ្លូវ អតីតភ្នំពេញ តំ អារត្ត ពតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចីកិត្តា ... ឧទ្ធច្ច្ច ... ទោមនស្ស
 ឧប្បជ្ជតិ អាណាសាទញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយត-
 នំ អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាភិក្ខុញ្ញាយ-
 តនំ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ អាម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អតីតា ខន្ធ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណស្ស ទេតាបរិ-
 យញ្ញាណស្ស បុត្រេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យេតា-
 ក្កម្មបកញ្ញាណស្ស អាវុជ្ជនាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៣៧៧) អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនាគតំ ចក្កំ ...
 វត្ថុំ ... អនាគតោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ... ទោមនស្ស
 ឧប្បជ្ជតិ អនាគតា ខន្ធ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណស្ស ទេតា-
 បរិយញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុជ្ជនាយ
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៨) បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុប្បន្នំ
 ចក្កំ ... កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធូ រសេ
 ដោដ្ឋង្វេ វត្ថុំ ... បច្ចុប្បន្នោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ...

ហើយក្រែកករ កែវយ ភគៈ ប្រាជ្ញ ឲ្យខ្លួននោះ ទើបកើតឡើង
 ទង្គិ កើតឡើង វិចីកិត្តា ... ឧទ្ធច្ច្ច ... ទោមនស្ស កើតឡើង អា-
 ណាសាទញ្ញាយតនៈ ជាប់ច្រើន នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយការម្មណ-
 ប្បច្ចយ អាភិក្ខុញ្ញាយតនៈ ជាប់ច្រើន នៃទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ
 ដោយការម្មណប្បច្ចយ អតីតក្នុងទាំងឡាយ ជាប់ច្រើន នៃការវិចារណ
 ឲ្យឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ទេតាបរិយញ្ញាណ បុត្រេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និង
 យេតាក្កម្មបកញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ចយ ។

(៣៧៩) អនាគតធម៌ ជាប់ច្រើន នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
 ការម្មណប្បច្ចយ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យអនាគតចក្ក... ឲ្យវត្ថុ... ឲ្យអនា-
 គតក្នុងទាំងឡាយ ជាប់ខ្លះៗ ... ទោមនស្ស កើតឡើង អនា-
 គតក្នុងទាំងឡាយ ជាប់ច្រើន នៃការវិចារណ ឲ្យឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ
 ទេតាបរិយញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ចយ ។

(៣៨០) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាប់ច្រើន នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយការម្មណ-
 ប្បច្ចយ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបច្ចុប្បន្នចក្ក... កាយ ក្នុងរូប ក្នុងសំឡេង ក្នុងក្លិន
 ក្នុងរស ក្នុងដោដ្ឋង្វេ វត្ថុ ... ឲ្យបច្ចុប្បន្នក្នុងទាំងឡាយ ជាប់ខ្លះៗ ...

នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វេន ពក្កុលា . . . ធិត្វាយ
 សោគនាតុយា សន្និ សុណាតិ រូបាយននំ ចក្កុ
 វិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជត្វាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 ចត្តប្បញ្ញា ខន្ធា ឥន្ទ្រិធិត្វាណស្ស អារម្មណាយ អារម្ម
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧០) អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ពានំ
 ឧត្តា សីលំ ។ បេ ។ បុរេត្វ សុចិណ្ណាធិ ករុំ កត្តា
 បច្ចុវេក្កុតិ យា នា វុដ្ឋហិត្វា ណា នំ ករុំ កត្តា
 បច្ចុវេក្កុតិ អរិយា បត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ ករុំ កត្តា
 បច្ចុវេក្កុតិ ផលំ ករុំ កត្តា បច្ចុវេក្កុតិ អតីតំ
 ចក្កំ . . . កាយំ រូបេ សន្និ កន្ធិ វសេ ដោជ្ជត្វេ វត្តំ
 . . . អតីតេ ខន្ធិ ករុំ កត្តា អស្សាទេតិ អភិធន្នតិ
 តំ ករុំ កត្តា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

(៣៧២) អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 អនាគតំ ចក្កំ . . . វត្តំ . . . អនាគតេ ខន្ធិ ករុំ
 កត្តា អស្សាទេតិ អភិធន្នតិ តំ ករុំ កត្តា វាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

ពោមនស្ស កើតឡើង ដោយចិត្តចក្ក . . . ឮ ខ្យល់ឡើង ដោយចិត្ត
 សោគនាតុ រូបាយននៈ (ជាបច្ច័យ) ខែត្តុវិញ្ញាណ ដោជ្ជត្វាយននៈ
 (ជាបច្ច័យ) ខែកាយវិញ្ញាណ បច្ចុប្បន្នក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ ខែ
 ការពិចារណា ខ្យល់ខ្យល់វិញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(៣៧១) អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ ខែបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអធិបតិ
 ប្បច្ច័យ បានផល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន ខ្យល់សីល
 ។ បេ ។ ធ្វើ ខ្យល់សីលទាំងឡាយ ដែលសម្បូរល្អហើយ ក្នុងកាលមុន
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញកំភយាន ធ្វើ ខ្យល់យាន ឲ្យជា
 ទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញកំភយាន ធ្វើ ខ្យ
 ល់ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្យល់សីល ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ខ្យល់ធម៌ . . . ខ្យល់កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន
 ពួករស ពួកជាតិគ្រោះ វត្ថុ . . . (បុគ្គល) ធ្វើ ខ្យល់អតីតក្នុងទាំងឡាយ
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយក្រេកអរ រីករាយ រានៈ ធ្វើ ខ្យល់ខ្លះខាត ឲ្យជា
 ទីគោរព ទើបកើតឡើង ចិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៣៧២) អនាគតធម៌ ជាបច្ច័យ ខែបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
 អធិបតីប្បច្ច័យ បានផល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ខ្យល់អនាគតចក្ក
 . . . ខ្យល់វត្ថុ . . . ធ្វើ ខ្យល់អនាគតក្នុងទាំងឡាយ ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ក្រេកអរ រីករាយ រានៈ ធ្វើ ខ្យល់ខ្លះខាត ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
 ឡើង ចិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៣៨៣) បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ ...
 វត្ថុំ ... បច្ចុប្បន្ន កុំ កក្កា អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ
 តំ កុំ កក្កា ពុតោ ឧប្បន្នតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បន្នតិ ។
 សហជាតាធិបតិ បច្ចុប្បន្នាធិបតិ សម្បយុត្តកាខំ
 ទន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋានាធានា រូបាខំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

(៣៨៤) អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អតីតា
 ទន្ធា បច្ច័នាខំ បច្ច័នាខំ បច្ចុប្បន្នាខំ ទន្ធាខំ អនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុ-
 លោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ
 មត្តស្ស មត្តោ ធនស្ស ផលំ ធនស្ស អនុលោមំ
 ផលសមាបត្តិយា ធិរោជា វុដ្ឋហន្តស្ស លេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរាប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

(៣៨៥) អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 សអនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនន្តរសទិសំ ។

(៣៨៦) បច្ចុប្បន្នធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
 ណាធិបតិ គឺ (ចុត្តល) ទ្រវបច្ចុប្បន្នចក្ក ... ទ្រវវត្ថុ ... ធ្វើ ទ្រវបច្ចុប្បន្ន-
 កុទ្ធាវិស្សាយ ឲ្យជាទិវគោរោ ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ធ្វើ ទ្រវ
 ខន្ធនាៈ ឲ្យជាទិវគោរោ រើបរិក័តៈឡើង ទិដ្ឋិ ភើតឡើង ។ ឯសហជា-
 តាធិបតិ គឺ បច្ចុប្បន្នាធិបតិធមិ ជាបច្ច័យ នៃភូកសម្បយុត្តកកុទ្ធផង
 នៃភូកចិត្តសម្មដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៣៨៧) អតីតធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ គឺ អតីតកុទ្ធមុខា ជាបច្ច័យ នៃភូកបច្ចុប្បន្នកុទ្ធន ក្រោយៗ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)
 នៃវេទានៈ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត
 មត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃផល ធន (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជា-
 បច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ រេវសុត្តលកាល
 ចេញអតិវិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(៣៨៨) អតីតធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយសមនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ គឺ ប្រវេលាត្នានីន៍អនន្តរាប្បច្ច័យវេរ ។

(៣៨៦) បច្ចុប្បន្នោ ធានោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
សមាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ សន្តិកំ ។

(៣៨៧) អតីតោ ធានោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តុបនិស្សយោ ។ បកត្តុប-
និស្សយោ ។ បេ ។ អតីតំ សន្តំ ឧបនិស្សយោ ណាមំ
ទេតិ សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ។ បេ ។
វិបស្សនំ ... មត្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
មាមំ ធម្មេតិ ធម្មិ កណ្ណាតិ អតីតំ សីលំ ... មញ្ញា
រាតំ បន្តំ កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ ធុត្តំ
ឧបនិស្សយោ ណាមំ ទេតិ សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ
។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហានតិ សង្ឃំ
កិណ្ឌិកំ អតីតា សម្មា ... មញ្ញា រាតោ បន្តុបា
កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ ធុត្តំ បច្ចុប្បន្នាយ
បញ្ញាយ រាគស្ស បន្តុបាយ ។ បេ ។ ជលសមា-
បត្តិយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣៨៦) បច្ចុប្បន្នមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នមិ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(៣៨៧) អតីតមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នមិ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ និងបកត្តុប-
និស្សយោ ។ បកត្តុបនិស្សយោ គឺ ។ បេ ។ បុគ្គល កាស្រីយ ឡូ
សំឡេងដែលកន្លងហើយ ឲ្យបាន សីល ... ធ្វើឧបោសថកម្ម
ញ្ញានិយោ ។ បេ ។ ញ្ញានិវិបស្សនា ... ញ្ញានិមត្ត ... ញ្ញានិអភិញ្ញា
... ញ្ញានិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង តម្លៃនិមាទៈ ប្រកាន់ខ្ជិល កាស្រីយ
ឡូអតីតសីល ... ឡូបញ្ញា រាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... កាស្រីយ
ឡូកាយិកសុខហើយ ឲ្យបាន សីល ... ឧបោសថកម្ម ។ បេ ។
ញ្ញានិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្រាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ អតីតសត្វ
... បញ្ញា រាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... កាយិក-
សុខ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នប្បញ្ញា រាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា ។ បេ ។
និងជលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៨៨) អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចាយា អាម្ពណ្ណប-
 ទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។
 បកក្ខបទិស្សយោ អនាគតំ ចក្កុសម្បទំ បត្តយមា-
 យោ សោតសម្បទំ . . . យោ ធនសម្បទំ ជីវិតសម្បទំ
 កាយសម្បទំ វណ្ណសម្បទំ សទ្ធិសម្បទំ កន្ធិសម្បទំ
 វសសម្បទំ . . . ដោដ្ឋត្វសម្បទំ បត្តយមាយោ អនា-
 គតេ ខាន្ត បត្តយមាយោ ធានំ ទេតិ សីលំ . . .
 ឧបោសថកម្មំ . . . អនាគតា ចក្កុសម្បទា . . .
 វណ្ណសម្បទា . . . ដោដ្ឋត្វសម្បទា . . . អនាគតា
 ខន្ធា បច្ចុប្បន្នាយ សន្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ធុក្ខុស្ស មគ្គស្ស វលស-
 មាបតិយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចាយោ ។

(៣៨៩) បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចាយា អាម្ពណ្ណប-
 ទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។
 បកក្ខបទិស្សយោ បច្ចុប្បន្នំ ឧត្តំ ឧបទិ-
 ស្សយ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ។ មេ ។

(៣៨៨) អនាគតេ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នេ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និង
 បកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ ចុក្កល កាលប្រាថ្នា ខ្ញុំវចក្កុ-
 សម្បទា ជាអនាគត ខ្ញុំវសោតសម្បទា . . . ខ្ញុំវយានសម្បទា ជីវិត-
 សម្បទា កាយសម្បទា វណ្ណសម្បទា សទ្ធិសម្បទា កន្ធិសម្បទា
 វសសម្បទា . . . កាលប្រាថ្នា ខ្ញុំវដ្ឋត្វសម្បទា កាលប្រាថ្នា ខ្ញុំវ
 អនាគតក្នុងទាំងឡាយ ឲ្យបាន សីល . . . បុប្ផសថកម្ម . . .
 ចក្កុសម្បទា ជាអនាគត . . . វណ្ណសម្បទា . . . ដោដ្ឋត្វសម្បទា . . .
 អនាគតក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ជាបច្ចុប្បន្ន នៃបញ្ញា កាយិ-
 កសុខ កាយិកខុក្ខ មគ្គ និងវលសមាបតិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៨៩) បច្ចុប្បន្នេ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នេ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និង
 បកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ ចុក្កល កាលប្រាថ្នា ខ្ញុំវដ្ឋត្វ ជា
 បច្ចុប្បន្ន ហើយញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ។ មេ ។

បច្ចុប្បន្នំ កោដនំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
ណានំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បច្ចុប្បន្នំ
ឧតុ ... កោដនំ ... សេនាសនំ បច្ចុប្បន្នាយ សទ្ធាយ
បញ្ញាយ កាយិកស្ស ។ បេ ។ ផលសមាបត្តិយា
ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៣៧០] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
បុរោជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អារម្មណាបុរោជាតំ វត្ថុ-
បុរោជាតំ ។ អារម្មណាបុរោជាតំ ចក្កំ ... វត្ថុ អនិច្ច-
តោ ... ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ និព្វេន ចក្កុនា រូបំ
បស្សតិ និព្វាយ សោតនាតុយា ... រូបាយនំ
ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជតាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរោជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ វត្ថុបុរោជាតំ ចក្កា-
យនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយនំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស វត្ថុ បច្ចុប្បន្នានំ ទន្ធានំ បុរោជាតប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ។

[៣៧១] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
ធម្មស្ស បញ្ញាជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បញ្ញាជាតា
បច្ចុប្បន្នា ទន្ធា បុរោជាតស្ស វេស្ស កាយស្ស
បញ្ញាជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

ខ្យវកោដនំ ជាបច្ចុប្បន្ន . . បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្យវសេនាសនៈ ហើយ
ញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដូច ជា
បច្ចុប្បន្ន ... កោដនំ ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ជាបច្ចុប្បន្ន
បញ្ញា កាយិកៈ ។ បេ ។ និវេទនសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សាយប្បច្ច័យ ។

[៣៧០] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយបុរោ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្នោលបុរោជាត នឹងវត្ថុបុរោជាត ។ ការម្នោលបុរោ-
ជាត គឺ បុគ្គល ឃើញ ខ្យវចក្ក . . ខ្យវវត្ថុ ចានិទឡើង ... ទោម-
នស្ស កើតឡើង ឃើញ ខ្យវច ដោយទិព្វចក្ក ដោយទិព្វសោតនាតុ...
រូបាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោជ្ជតាយនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។ វត្ថុបុរោជាត គឺ ចក្កាយនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធា ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

[៣៧១] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយបញ្ញា-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បញ្ញាជាត គឺ ពួកទន្ធា ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃ
កាយនៈ ដែលកើតមុន ដោយបញ្ញាជាតប្បច្ច័យ ។

អតីត្តិ: បញ្ញាវិទ

(៣៧២) អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បរិមា បរិមា អតីតា
ខន្ធា បច្ចិមាណំ បច្ចិមាណំ បច្ចុប្បន្នាណំ ខន្ធាណំ អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
អនុលោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ
មគ្គស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣៧៣) អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ នានាខណិកា អតីតា
ចេតនា បច្ចុប្បន្នាណំ វិហាកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា ច
រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣៧៤) បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បច្ចុប្បន្នា ចេតនា សម្ម-
យុត្តកាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុប្បាទានញ្ច រូបាណំ កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តុលោ បច្ចុប្បន្នា
ចេតនា សម្មយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា ច រូបាណំ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣៧៥) បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
ធម្មស្ស វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចុយោ វិហាកា
បច្ចុប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាណំ ខន្ធាណំ

អតីត្តិ: បញ្ញាវិ:

(៣៧២) អតីតធមិ ជាបច្ច័យ ខៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយការសេវន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអភិក្ខុក្ខ មុនៗ ជាបច្ច័យ ខៃពួកបច្ចុប្បន្នក្ខ ក្រោយៗ
ដោយការសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) ខៃតោត្រកុ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) ខៃវេទនា: តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) ខៃមគ្គ វេទនា:
ជាបច្ច័យ ខៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣៧៣) អតីតធមិ ជាបច្ច័យ ខៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
ពុទ្ធដល់នាខណិក: គឺ អភិក្ខុចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិហាកក្ខ
ជាបច្ចុប្បន្នធម៌ ខៃពួកកដត្តាប្បធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៧៤) បច្ចុប្បន្នធមិ ជាបច្ច័យ ខៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយកម្មប្ប-
ច្ច័យ គឺ បច្ចុប្បន្នចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្មយុត្តកក្ខធម៌
ខៃពួកចិត្តសមុប្បាទប្បធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បច្ចុប្បន្នចេតនា ជាបច្ច័យ
ខៃសម្មយុត្តកក្ខធម៌ ខៃពួកកដត្តាប្បធម៌ ក្នុងខណៈខៃបដិសន្ធិ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៧៥) បច្ចុប្បន្នធមិ ជាបច្ច័យ ខៃបច្ចុប្បន្នធមិ ដោយវិហាក-
ប្បច្ច័យ គឺ វិហាកក្ខ ១ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធ ៣ ធម៌

ចិត្តសមុដ្ឋាណនាម រូតានំ វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធ វត្ថុស្ស វិចា-
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៦] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អាហារម្បច្ចយេន បច្ចយោ វស្ត្រិយម្បច្ចយេន បច្ចយោ
ណាម្បច្ចយេន បច្ចយោ មន្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ
សម្មយុត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ វិប្បយុត្តម្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
ចច្ចុប្បន្នា ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូតានំ វិប្បយុត្តម្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នា ខន្ធ
កងត្តារូតានំ វិប្បយុត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធ
វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធនំ វិប្ប-
យុត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្ខុកាយតនំ
ក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ . . . វត្ថុ បច្ចុប្បន្នានំប
ខន្ធនំ វិប្បយុត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា
បច្ចុប្បន្នា ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
វិប្បយុត្តម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានប្បដ្ឋាន ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ត្ថកខន្ធ
ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៧៦] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
កាយាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវស្ត្រិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយណា-
ម្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមន្តម្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តម្ប-
ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តម្បច្ច័យ ពុទ្ធសហជាត បុរេជាត
និវច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ត្ថកបច្ចុប្បន្នក្នុង ជាបច្ច័យ នៃត្ថកចិត្ត-
សមុដ្ឋានប្ប ដោយវិប្បយុត្តម្បច្ច័យ ត្ថកបច្ចុប្បន្នក្នុង ជាបច្ច័យ នៃត្ថក
កងត្តារូត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តម្បច្ច័យ ត្ថកខន្ធ ជាបច្ច័យ
នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តម្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធ ដោយវិប្ប-
យុត្តម្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ ចក្ខុកាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
កាយាយតនៈ . . . វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកបច្ចុប្បន្នក្នុង ដោយវិប្ប-
យុត្តម្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ត្ថកបច្ចុប្បន្នក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយានៈ
នៃសរក៏តមុខ ដោយវិប្បយុត្តម្បច្ច័យ ។

(៣៧៧) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអតីតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ប្រវែងលក្ខណ៍ និងអតីតប្បច្ច័យ ក្នុងឧប្បន្នភិក្ខុវិជ្ជា ។

(៣៧៨) អតីតភិក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអតីតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយវិភក្សប្បច្ច័យ ។

(៣៧៩) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអតីត-
ប្បច្ច័យ ។ ល ។

(៤០០) ហេតុយោ ឯកំ អាម្មណោ តីណិ
អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
សហជាតេ អត្តាមត្តោ វិស្សយេ ឯកំ ឧបវិស្ស-
យេ តីណិ បុរេជាតេ បច្ឆាជាតេ អាសេវនេ ឯកំ
កម្មេ ទ្វេ វិចារេត អាហារេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។
អវិភត្តេ ឯកំ ។ ឯវំ តណោតតំ ។

អនុលោមំ ។

(៤០១) អតីតភិក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបវិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៧៧) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអតីតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ប្រវែងលក្ខណ៍ និងអតីតប្បច្ច័យ ក្នុងឧប្បន្នភិក្ខុវិជ្ជា ។

(៣៧៨) អតីតភិក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអតីតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយវិភក្សប្បច្ច័យ ។

(៣៧៩) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអតីត-
ប្បច្ច័យ ។ ល ។

(៤០០) ក្នុងវេទកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងការម្មណាប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ អត្តា-
មត្តាប្បច្ច័យ និងវិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបវិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនេប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិចារេតប្បច្ច័យ និង
អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងអវិភក្សប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៤០១) អតីតភិក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបវិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

(២០២) អនាគតធម៌ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ម ធម្មស្ម
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។

(២០៣) បច្ចុប្បន្នា ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ម ធម្មស្ម
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរេជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ ចន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាហារ-
រម្មច្ចយេន បច្ចុយោ ភ័ន្ត្រិយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២០៤) នេហត្ថយា តិណំ នអារម្មណេ តិណំ
នអនិច្ចតិយា តិណំ នអនន្តរេ តិណំ ។ សង្ខត្តំ ។
នសម្មយុត្តេ តិណំ នវិប្បយុត្តេ តិណំ លោកត្ថយា
ទ្វេ លោកត្ថយា តិណំ លោកតេ តិណំ លោកវិគ-
តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចុយេ ។

(២០៥) ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកំ . . .
នអនិច្ចតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញាមញ្ញា
នឧបទិស្សយេ ។ សង្ខត្តំ ។ នសម្មយុត្តេ នវិប្បយុត្តេ
លោកត្ថយា លោកតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បដិសន្ធិ ។

(២០៦) អនាគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២០៧) បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ចន្ទាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ភ័ន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។

(២០៨) ក្នុងនោះហេតុប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ក្នុងនោះការម្មណាប្បច្ច័យ
មានពីរ ៗ ក្នុងនោះអនិច្ចតិប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ក្នុងនោះអនន្តរប្បច្ច័យ
មានពីរ ៗ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងនោះសម្មយុត្តប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ
ក្នុងនោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ក្នុងនោះលោកត្ថប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ
ក្នុងនោះលោកតិប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ក្នុងនោះលោកវិគប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ក្នុង
នោះអវិគប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ចល្លាត គប្បីកប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចុយេ ។

(២០៩) ក្នុងនោះការម្មណាប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនោះអនិច្ចតិប្បច្ច័យ អនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញា-
មញ្ញាប្បច្ច័យ ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ (មានពីរ ៗ) ។ សេចក្តីបំ-
ប្រែញ ។ ក្នុងនោះសម្មយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ លោកត្ថប្បច្ច័យ ឧបទិស្ស-
យប្បច្ច័យ លោកតិប្បច្ច័យ មានពីរ ៗ ចល្លាត គប្បីកប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដិសន្ធិ ។

អតីតភ្នំពេ បញ្ញាវារ

(៤០៦) ឧបោតុប្បច្ចយា អាវម្មណោ តីណិ ...

អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ

អត្តាមត្តោ ជិស្សយេ ឯកំ ឧបជិស្សយេ តីណិ

បុរេនាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ អាសេវនេ ឯកំ ។

សង្ខតំ ។ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ ឥមេសុ បនេ

សុ ឯកំយេវ អវិគតេ ឯកំ ។ ឯវំ កុណាតតំ ។

បច្ចុប្បាយនុលោមំ ។

បញ្ញាវារ ខិដ្ឋិវោ ។

អតីតភ្នំពេ អដ្ឋារសេចំ ខិដ្ឋិវំ ។

អតីតភ្នំពេ បញ្ញាវារ

(៤០៦) ក្នុងអាវម្មណប្បច្ចយ មានពៈ ៣ ព្រោះនេហតុប្បច្ចយ

... ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានពៈ ៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ចយ សមនន្ត-

រាប្បច្ចយ សហជាតប្បច្ចយ អត្តាមត្តាប្បច្ចយ និងនិស្សយប្បច្ចយ មាន

ពៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានពៈ ៣ ក្នុងបុរេនាតប្បច្ចយ មាន

ពៈ ១ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ចយ និងអាសេវនប្បច្ចយ មានពៈ ១ ។

សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មានពៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ចយ មាន

ពៈ ១ ក្នុងបទចាំងអស់នេះ សុទ្ធតែមានពៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មាន

ពៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរកប្រយោជន៍នេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចុប្បាយនុលោម ។

ចប់ បញ្ញាវារ ។

ចប់ អតីតភ្នំពេ ទំ ១៧ ។

អតីតារម្មណាត្តិក

បដិច្ចវិហា

(៤០៧) អតីតារម្មណា ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អតីតារម្មណំ ឯកំ
ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា
បដិសន្ធិក្កុណោ អតីតារម្មណំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។

(៤០៨) អនាគតារម្មណា ធម្មំ បដិច្ច អនាគតា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អនាគតា-
រម្មណំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា... ។

(៤០៩) បច្ចុប្បន្នារម្មណា ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា...
បដិសន្ធិក្កុណោ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា... ។

(៤១០) អតីតារម្មណា ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ច-
យា អធិបតិយា បដិសន្ធិ ទន្ធិ ។ អនន្តរប្បច្ចយា

អតីតារម្មណាត្តិក :

បដិច្ចវិហា :

(៤០៧) អតីតារម្មណាធម៌ (ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍កន្លងទៅហើយ)
អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ទន្ធិ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ទន្ធិ ២ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ២
ទន្ធិ ៣ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ទន្ធិ ២ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ២ ។

(៤០៨) អនាគតារម្មណាធម៌ (ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មិនបាន
មានក) អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធិ ៣ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ១ ជាអនាគតារម្មណ៍ នូវទន្ធិ ២ ... ។

(៤០៩) បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធិ ៣ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ១ ជា
បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ នូវទន្ធិ ២ ... ទន្ធិ ៣ អាស្រ័យ នូវទន្ធិ ១ ជា
បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវទន្ធិ ២ ... ។

(៤១០) អតីតារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណាធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
បដិសន្ធិ មិនមាន ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យទេ ។ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ

អតីតារម្មណ៍ក្តី៣ បដិច្ចវិញ្ញាណ

សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ
និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ឫរេជា-
តប្បច្ច័យ អាសេវនប្បច្ច័យ ឫរេជាភេមិ អាសេវ-
នេមិ បដិសន្ធិ ទត្តិ ។ កក្កប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ
វិបាកំ អតីតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធ ... ។ តិសេដ្ឋិមិ
បន្តា បរិមុណ្ណា បរិមុណ្ណិយបដិសន្ធិ កាតត្តា ។ អាហា-
រម្បច្ច័យ វស្ស័យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័-
យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ
ទត្តិប្បច្ច័យ វិភតប្បច្ច័យ អវិភតប្បច្ច័យ ។

(៤០០) ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
អធិបតីយា តីណិ ។ សន្ធិត្តំ ។ សទ្ធិត្តំ តីណិ
វិភតេ តីណិ អវិភតេ តីណិ ។ ឯវំ កលោតត្តំ ។
អនុលោមំ ។

(៤០២) អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ច័យា អហេតុកំ អតីតា-
រម្មណំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
... អហេតុកប្បដិសន្ធិត្តាលោ វិចីកិញ្ញាសហគតេ
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចីកិញ្ញាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

អតីតារម្មណ៍ក្តី៣ បដិច្ចវិញ្ញាណ

សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ឫរេជាតប្បច្ច័យ និសេវនប្បច្ច័យ គី ក្កប្ប-
ជាតប្បច្ច័យ និសេវនប្បច្ច័យ មិនមានបដិសន្ធិខេ ។ ព្រោះ
កម្មប្បច្ច័យ និវិបាកប្បច្ច័យ គី វិបាកកម្ម ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ... ។
ឯប្រស្នាទាំង ៣ ចប់បិទ្ធាណិហើយ បដិសន្ធិដែលប្រព្រឹត្តទៅ ចល្លិត
គប្បីធ្វើផងចុះ ។ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គ្រឿងប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ
មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ នត្តិ-
ប្បច្ច័យ វិភតប្បច្ច័យ និងអវិភតប្បច្ច័យ ។

(៤០១) ក្កហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្កអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្កអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រាញ ។
ក្កបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ក្កវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្កអវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ចល្លិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ អនុលោម ។

(៤០២) អតីតារម្មណធមិ អាស្រ័យ ទ្ធិអតីតារម្មណធមិ វេច
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គី ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ ទ្ធិអហេតុកកម្ម ១
ជាអតីតារម្មណ៍ ទ្ធិខន្ធ ២ ... មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចីកិញ្ញា
ច្រឡំដោយខន្ធចុះ អាស្រ័យ ទ្ធិក្កខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចីកិញ្ញា
ច្រឡំដោយខន្ធចុះ ក្កខណវិនិច្ឆ័យហេតុប្បដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(៤០៣) អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបោតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនាគតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

(៤០៤) បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបោតុប្បច្ចយា អហេតុកំ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

(៤០៥) អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា អនុលោមសហជាតសនិសំ ។

(៤០៦) អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបុរេជាតប្បច្ចយោ អរូបេ អតីតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធេ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(៤០៧) អនាគតារម្មណធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនាគតារម្មណធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះទេហតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ ខ្ញុំអហេតុកក្ខន្ធទ ជាអនាគតារម្មណំ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ។

(៤០៨) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំបច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះទេហតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ ខ្ញុំអហេតុកក្ខន្ធទ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ក្នុងខណៈវៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

(៤០៩) អតីតារម្មណធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអតីតារម្មណធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះទេអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នាខ័ងសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងអនុលោមវដ្ត ។

(៤១០) អតីតារម្មណធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអតីតារម្មណធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះទេបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ជាអតីតារម្មណំ ក្នុងអរូប ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ... ។

[២០៧] អនាគតារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្មណ៍ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា អរូប អនាគតារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . ។

[២០៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . ។

[២០៩] អតីតារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណ៍ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បវេជាតប្បច្ចយា នរាសេវនប្បច្ចយា នអធិបតិសនិសិទ្ធ ។ នកម្មប្បច្ចយា អតីតារម្មណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច អតីតារម្មណោ ចេតនា ។

[២១០] អនាគតារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា អនាគតារម្មណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ ចេតនា ។

[២១១] បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ចេតនា ។

[២១២] អនាគតារម្មណ៍ធម្មិ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនប្បវេជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធទ្វេ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ ក្នុងសរុប ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ . . . ។

[២១៣] បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ធម្មិ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនប្បវេជាតប្បច្ចយ គឺ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ . . . ។

[២១៤] អតីតារម្មណ៍ធម្មិ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនប្បវេជាតប្បច្ចយ នឹងនរាសេវនប្បច្ចយ គឺ ដូចគ្នា នឹងនរាសេវនប្បច្ចយដែរ ។ ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ជាអតីតារម្មណ៍ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ ។

[២១៥] អនាគតារម្មណ៍ធម្មិ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ជាអនាគតារម្មណ៍ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ ។

[២១៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ធម្មិ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ កាស្រ័យ ទ្ធិវនាគតារម្មណ៍ ។

អតីការម្មណ្ឌីកៈ បដិច្ចវារៈ

នវិបាកេ តីណិ នណាទេ ឯកំ នមក្កេ តីណិ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតតំ ។
បច្ចុដ័យំ ។

[២២៨] ហេតុប្បដ្ឋយា នមតិបតិយា តីណិ ...
នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសវាទេ នកម្មេ នវិ-
បាកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតតំ ។
អនុលោមប្បច្ចុដ័យំ ។

[២២៩] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ ។
សង្ខតំ ។ សត្វត្ត តីណិ ។ អវិកតេ តីណិ ។
ឯវំ កណោតតំ ។
បច្ចុដ័យានុលោមំ ។
បដិច្ចវារេ ធីដ្ឋិតេ ។

សហជាតវារៈក្តិ បច្ចុយវារៈក្តិ និស្សយវារៈក្តិ
សំសង្កវារៈក្តិ សម្បយុត្តវារៈក្តិ បដិច្ចវារៈសនិសា ។

អតីការម្មណ្ឌីកៈ បដិច្ចវារៈ

និនិវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនណាទេប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុង
នមក្កប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ បច្ចុដ័យៈ ។

[២២៨] ក្នុងនមតិបតិយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ នអាសវាទប្បដ្ឋយ
នកម្មប្បដ្ឋយ និនិវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ អនុលោមប្បច្ចុដ័យៈ ។

[២២៩] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្ប-
ដ្ឋយ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ គ្រប់បច្ចុយវារៈក្តិ អស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣
ដូចគ្នា ។ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុដ័យានុលោម ។
ចប់ បដិច្ចវារៈ ។
សហជាតវារៈក្តិ បច្ចុយវារៈក្តិ និស្សយវារៈក្តិ សំសង្កវារៈក្តិ
សម្បយុត្តវារៈក្តិ ប្រវេហលត្ថានីនិបដិច្ចវារៈវិដេវ ។

បញ្ហាវិវា

[២៣០] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អតីតារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កណោ អតីតារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ។

[២៣១] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អនាគតារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៣២] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កណោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៣៣] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អតីតំ វិញ្ញាណញាយតនំ បច្ចវេក្ខតំ លេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ

បញ្ហាវិវា

[២៣០] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ពួកហេតុ ជាអតីតារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកានុំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ពួកហេតុ ជាអតីតារម្មណំ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកានុំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៣១] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ពួកហេតុ ជាអនាគតារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកានុំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[២៣២] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ពួកហេតុ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកានុំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ពួកហេតុ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកានុំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៣៣] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយេន គឺ បុគ្គល ពិចារណា ខ្ញុំវិញ្ញាណញាយតនៈ ជាអតីត ពិចារណា ខ្ញុំនៃវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ

បច្ចុវេក្ខតិ អតីតារម្មណ៍ អតីតំ វេទ្ធិវិញ្ញាណំ បច្ចុ-
 វេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសាទុស្ស្ត-
 តិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបតញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ
 អរិយា អតីតារម្មណោ បហំ ធី កិលេសេ បច្ចុវេក្ខតិ
 វិក្ខម្ពិភេ កិលេសេ . . . បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . .
 អតីតារម្មណោ អតីតេ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សនេន្តិ អនិទន្តិ តំ ការត្ត
 អតីតារម្មណោ ភវតា ទុប្បន្នតិ ធិន្តិ . . . វិចិត្តិច្ឆា
 . . . ទុទ្ធជំ . . . ទោមនស្សំ ទុប្បន្នតិ អតីតារម្មណោ
 អតីតា ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា-
 ទុស្ស្តតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបតញ្ញាណស្ស ការត្ត
 ធាយ ការម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៧២) អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស ការម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនា-
 គតំ វិញ្ញាណញ្ញាយននំ បច្ចុវេក្ខតិ ទេវសញ្ញាធា-
 សញ្ញាយននំ បច្ចុវេក្ខតិ អតីតារម្មណំ អនាគតំ វេទ្ធិ-
 វិញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិ-
 វាសាទុស្ស្តតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបតញ្ញាណំ . . .
 អតីតារម្មណោ អនាគតេ ខន្ធ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ

តិចារណា ទ្រុវេក្ខតិវិញ្ញាណា ជាអតីតារម្មណំ ទ្រុវេតោបរិយញ្ញាណ
 . . . ទ្រុវេក្ខតិវិញ្ញាណា . . . តិចារណា ទ្រុវេតោ-
 បរិយញ្ញាណា ពួកព្រះអរិយៈ តិចារណា ទ្រុវេក្ខតិលេស ជាអតីតា-
 រម្មណំ ដែលលះលើហើយ ទ្រុវេក្ខតិលេស ដែលសន្តតិសន្តិទេហើយ
 . . . ទ្រុវេក្ខតិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . .
 ឃើញច្បាស់ ទ្រុវេក្ខតិក្នុង ជាអតីតារម្មណំ ថាមិនទៀង ធាតុក្នុង
 មិនមែនខ្លួន ពួកអារ រីករាយ ពនៈ ជាអតីតារម្មណំ ប្រាស
 ទ្រុវេក្ខតិក្នុងនោះ រើចេតិក្សៀង ធិន្តិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ទុទ្ធជុ-
 . . . ខោមនស្ស កើតទៀង ពួកអតីតក្នុង ជាអតីតារម្មណំ ជាបច្ចុយ
 វៃនាការតិចារណា ទ្រុវេតោបរិយញ្ញាណា បុព្វេនិវាសាទុស្ស្តតិញ្ញាណា
 នីយថាកម្មបតញ្ញាណា ដោយការម្មណប្បច្ចុយ ។

(២៧២) អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ចុយ វៃនាការតិចារណា
 ធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ចុយ គឺ បុគ្គល តិចារណា ទ្រុវេក្ខតិ-
 ណាញាយននៈ ជាអនាគត តិចារណា ទ្រុវេវេសញ្ញាណាញាយននៈ តិ-
 ចារណា ទ្រុវេក្ខតិវិញ្ញាណា ជាអតីតារម្មណំ ទ្រុវេតោបរិយញ្ញាណា
 . . . ទ្រុវេក្ខតិវិញ្ញាណា . . . ទ្រុវេតោបរិយញ្ញាណា . . .
 ឃើញច្បាស់ ទ្រុវេក្ខតិក្នុង ជាអតីតារម្មណំ ថាមិនទៀង . . .

អស្សុទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ អាវុត្តំ អនាគតារម្មណោ
រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អតីតារម្មណា
អនាគតា ទន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អនាគតំ
សញ្ញាណស្ស អាវុជ្ជនាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន ។

[៤៣៥] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ចេ-
តោបរិយញ្ញាណេន អតីតារម្មណាប្បច្ចុប្បជ្ជតិសម-
ត្ថិស្ស ចិត្តំ នាណតិ អតីតារម្មណោ បច្ចុប្បន្នា ទន្ធា
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អាវុជ្ជនាយ អាម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ ។

[៤៣៦] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតា-
រម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
អនាគតារម្មណំ អនាគតំ វដ្តិវិជញ្ញាណំ បច្ចុ-
វេត្តតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ ... អនាគតំសញ្ញាណំ
... អនាគតារម្មណោ អនាគតេ ទន្ធា អនិច្ច-
តោ ... វិបស្សតិ អស្សុទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ
អាវុត្តំ អនាគតារម្មណោ រាតោ ... ទោម-
ទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អនាគតារម្មណា អនាគតា ទន្ធា

ត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ជាអនាគតារម្មណំ ប្រាណូ ខ្ញុំខ្លះនោះ ទើប
កើតឡើង ទោមទស្ស កើតឡើង ពួកអនាគតត្រូវ ជាអតីតារម្មណំ
(ជាប់ច្រើន) ខែការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ និងអនាគតំ-
សញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ចយេន ។

[៤៣៧] អតីតារម្មណធម៌ ជាប់ច្រើន ខែបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយ
ការម្មណាប្បច្ចយេន គឺ បុគ្គល ដឹង ខ្ញុំចិត្ត ខែបុគ្គលអ្នកប្រកថាដោយ
បច្ចុប្បន្នចិត្ត ជាអតីតារម្មណំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកបច្ចុប្បន្នត្រូវ
ជាអតីតារម្មណំ ជាប់ច្រើន ខែការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ
ដោយការម្មណាប្បច្ចយេន ។

[៤៣៨] អនាគតារម្មណធម៌ ជាប់ច្រើន ខែអនាគតារម្មណធម៌
ដោយការម្មណាប្បច្ចយេន គឺ បុគ្គល ពិចារណា ខ្ញុំអនាគតវដ្តិវិជញ្ញាណ
ជាអនាគតារម្មណំ ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ ... ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណ ...
ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំពួកអនាគតត្រូវ ជាអនាគតារម្មណំ ជាប់នឿង ...
ត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ជាអនាគតារម្មណំ ប្រាណូ ខ្ញុំខ្លះនោះ
... ទោមទស្ស កើតឡើង ពួកអនាគតត្រូវ ជាអនាគតារម្មណំ

ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អាវច្ឆន្តសញ្ញាណស្ស អាវច្ឆន្តនាយ អាវច្ឆន្តាយុច្ឆយេន បច្ចុយោ ។

(៤៣៧) អនាគតារម្មណោ ទម្មោ អតីតារម្មណស្ស ទម្មស្ស អាវច្ឆន្តាយុច្ឆយេន បច្ចុយោ អនាគតារម្មណំ អតីតំ វិនិច្ឆ័យញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ . . . អរិយោ អនាគតារម្មណោ បហំនេ តិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ តិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . អនាគតារម្មណោ អតីតេ ទន្ធិ អនិច្ចរតោ . . . វិបស្សន្តិ អស្សនេន្តិ អនិមន្តន្តិ តំ អាវច្ឆន្ត អតីតារម្មណោ កតោ ឧប្បន្នតិ នោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ អនាគតារម្មណោ អតីតា ទន្ធិ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មបកញ្ញាណស្ស អាវច្ឆន្តនាយ អាវច្ឆន្តាយុច្ឆយេន បច្ចុយោ ។

(៤៣៨) អនាគតារម្មណោ ទម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ទម្មស្ស អាវច្ឆន្តាយុច្ឆយេន បច្ចុយោ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អនាគតារម្មណាប្បច្ចុប្បន្នចិត្តសមម្ព័ស្ស ចិត្តំ ជាជាតិ អនាគតារម្មណោ បច្ចុប្បន្នា ទន្ធិ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អាវច្ឆន្តនាយ អាវច្ឆន្តាយុច្ឆយេន បច្ចុយោ ។

ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(៤៣៧) អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា ខ្ញុំអតីតវិនិច្ឆ័យញ្ញាណ ជាអនាគតារម្មណំ ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណ . . . ពួកប្រុសអរិយៈ ពិចារណា ខ្ញុំពួកគិលេស ជាអនាគតារម្មណំ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា ខ្ញុំពួកគិលេស ដែលសង្កត់សន្តិទេហើយ ខ្ញុំពួកគិលេស ដែលទប់ស្កប់មកហើយ ក្នុងការមុខ . . . ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំពួកអភិក្ខុខ្លូ ជាអនាគតារម្មណំ ថាមិនឡើយ . . . គ្រូកអា រិក រាយ រតៈ ជាអតីតារម្មណំ ប្រព្វ ខ្ញុំទន្ធិនោះ ទើបតើឡើយ គោមនស្ស តើឡើយ ពួកអភិក្ខុខ្លូ ជាអនាគតារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ និងយថាកម្មបកញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(៤៣៨) អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ដឹង ខ្ញុំចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយបច្ចុប្បន្នចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកបច្ចុប្បន្នខ្លូ ជាអនាគតារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៣៧) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចេតោបរិយញ្ញាលោន បច្ចុប្បន្នារម្មណាប្បច្ចុប្បន្នចិត្ត-
 សមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតាតំ បច្ចុប្បន្នារម្មណា បច្ចុប្បន្នា
 ទន្ធិ ចេតោបរិយញ្ញាលាស្ស អាវុដ្ឋោយ ការម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណា-
 ស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អតីតំ
 ទិព្វំ ចត្តំ បច្ចុវេត្តាតិ ទិព្វំ សោតទាតុំ បច្ចុវេត្តាតិ
 បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អតីតំ ឥន្ទ្រិយញ្ញាលំ បច្ចុវេត្តាតិ ចេ-
 តោបរិយញ្ញាលំ . . អរិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ បហិ-
 រោ តិលេសេ បច្ចុវេត្តាតិ វិក្កម្ហិនេ តិលេសេ . . .
 បុព្វេ សមុទាចិល្លោ . . . បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អតីតេ
 ទន្ធិ អនិច្ចតោ . . វិបស្សន្តិ អស្សនេនិ អភិទទ្ធី
 តំ អាវុត្តំ អតីតារម្មណោ វតោ . . . ខោមទស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណា អតីតា ទន្ធិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាលាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាលាស្ស យថា-
 កម្មបកញ្ញាលាស្ស អាវុដ្ឋោយ ការម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៣៧) បច្ចុប្បន្នារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធមិ
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ដឹង ខ្លួនចិត្ត របស់បុគ្គលនីមួយៗ
 ដោយបច្ចុប្បន្នចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួក
 បច្ចុប្បន្នទុក្ខ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្លួនចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(២២៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធមិ ដោយ
 ការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា ខ្លួនខ្លួនចិត្ត ជាអតីត ពិចារណា
 ខ្លួនវិញ្ញាណ ពិចារណា ខ្លួនអតីតវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ
 ខ្លួនចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា ខ្លួនពួកតិលេស
 ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ដែលលះចំហើយ ខ្លួនពួកតិលេស ដែលសន្តិក
 សន្តិទេហើយ . . . ខ្លួនពួកតិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
 . . . ឃើញច្បាស់ ខ្លួនពួកអតីតទុក្ខ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ថាមិនទៀង
 . . . គ្រេកអរ រីករាយ រនៈ ជាអតីតារម្មណំ ព្រាត្ត ខ្លួនពួកទន្ធិនោះ
 . . . ខោមទស្ស តើតទៀង ពួកអតីតទុក្ខ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ជាបច្ច័យ
 នៃការពិចារណា ខ្លួនចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 នឹងយថាកម្មបកញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(៤៤១) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ធម្មោ អនាគតារម្មណ៍ស្ស ធម្មស្ស អាម្មណ៍ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនាគតំ និព្វំ ចត្តំ បច្ចុវេក្ខតិ និព្វំ សោតនាត្តំ បច្ចុវេក្ខតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ អនាគតំ វិនិច្ឆ័យញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ អនាគតេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ ។ បេ ។ តំ អាវុត្តំ អនាគតារម្មណ៍ វាតោ . . . ខោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ អនាគតា ខត្វា បេតោបរិយញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុត្តិយ អាម្មណ៍ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៤២) អតីតារម្មណ៍ ធម្មោ អតីតារម្មណ៍ស្ស ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ៍ជិបតិ សហជាតាជិបតិ ។ អាម្មណ៍ជិបតិ អតីតំ វិញ្ញាណញ្ញាយនំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ខេសញ្ញាណសញ្ញាយនំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ អតីតារម្មណ៍ អតីតំ វិនិច្ឆ័យញ្ញាណំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ អតីតារម្មណ៍ អតីតេ ខន្ធេ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ . . .

(៤៤១) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ៍ធម៌ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា ខ្ញុំទិព្វចក្ក ជាអនាគត ពិចារណា ខ្ញុំទិព្វសោតនាត្ត ពិចារណា ខ្ញុំអនាគតវិនិច្ឆ័យញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំពួកអនាគតក្នុង ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាមិនទៀង . . . ។ បេ ។ ពតៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំខន្ធនោរ . ខោមនស្ស កើតឡើង ពួកអនាគតក្នុង ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

(៤៤២) អតីតារម្មណ៍ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណ៍ធម៌ ដោយអនិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ៍ជិបតិ និងសេហជាតាជិបតិ ។ ការម្មណ៍ជិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ញាយនៈ ជាអតីត ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំខេសញ្ញាណសញ្ញាយនៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំអតីតវិនិច្ឆ័យញ្ញាណ ជាអតីតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ ខ្ញុំបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . ធ្វើ ខ្ញុំយថាកម្មបកញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំពួកអតីតក្នុង ជាអតីតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា . . .

អភិធម្មបិដក អនុណេមន្តិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា អតីតារម្មណោ
វគោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ
អតីតារម្មណាធិបតិ សម្មយុត្តកាធំ ខន្ធាធំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៤៣) អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណ-
ស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
ធិបតិ អនាគតំ វិញ្ញាណញ្ញាយនធំ កុំ កត្វា ...
ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយនធំ ... អតីតារម្មណំ អនាគតំ
ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ កុំ កត្វា ... ទេតោបរិយញ្ញាណំ ...
បុរុតិវិសាធុស្សនិញ្ញាណំ ... យថា កម្មបទញ្ញាណំ
... អតីតារម្មណោ អនាគតេ ខន្ធា កុំ កត្វា អស្សា-
ទេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា អនាគតារម្មណោ
វគោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

(៤៤៤) អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារ-
ម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
អនាគតារម្មណំ អនាគតំ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ កុំ កត្វា
... ទេតោបរិយញ្ញាណំ ... អនាគតំសញ្ញាណំ

អភិធម្មបិដក អនុណេមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ក្រតិកា វិភាយ ពតៈ ជាអតីតារម្មណំ ធ្វើ ខ្ញុំខ្លះខ្លះ ឲ្យជាទិវគោ-
រោ ទើបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អតីតា-
រម្មណាធិបតិធមិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកន្ធុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៤៥) អតីតារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធមិ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ញាយ-
ននៈ ជាអនាគត ឲ្យជាទិវគោរោ ... ខ្ញុំវិនិសញ្ញានាសញ្ញាយននៈ ...
ធ្វើ ខ្ញុំអនាគតឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ជាអតីតារម្មណំ ឲ្យជាទិវគោរោ ...
ខ្ញុំវិចតោបរិយញ្ញាណ ... ខ្ញុំបុរុតិវិសាធុស្សនិញ្ញាណ ... ខ្ញុំ
យថា កម្មបទញ្ញាណ ធ្វើ ខ្ញុំពួកអនាគតកន្ធុ ជាអតីតារម្មណំ ឲ្យ
ជាទិវគោរោ ហើយក្រតិកា វិភាយ ពតៈ ជាអនាគតារម្មណំ ធ្វើ
ខ្ញុំខ្លះខ្លះ ឲ្យជាទិវគោរោ ទើបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៤៤៦) អនាគតារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធមិ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំអនាគតឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ជាអនាគតារម្មណំ
ឲ្យជាទិវគោរោ ... ខ្ញុំវិចតោបរិយញ្ញាណ ... ធ្វើ ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណ

អតីតារម្មណ៍ព្រះ បញ្ញាវិញ្ញាណ

គរុំ កត្តា បច្ចុប្បន្នភាព អនាគតារម្មណ៍ អនាគតោ
ខន្ធ គរុំ កត្តា អស្សារម្មណ៍ អភិធម្មភាព តំ គរុំ កត្តា
អនាគតារម្មណ៍ ពោល ឧប្បន្នភាព ជំនុំ ឧប្បន្នភាព ។
សហជាតាធិបតី អនាគតារម្មណ៍ធិបតី សម្បយុត្ត-
កាធំ ខន្ធចំ អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន ។

(២២៥) អនាគតារម្មណ៍ ធម្មា អតីតារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន អា-
រម្មណ៍ធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណ៍ធិបតី
អនាគតារម្មណ៍ អតីតំ ភិក្ខុវិញ្ញាណំ គរុំ កត្តា ...
ចេតោបរិយញ្ញាណំ ... អនាគតំសញ្ញាណំ គរុំ
កត្តា ... អនាគតារម្មណ៍ អតីតោ ខន្ធ គរុំ កត្តា
អស្សារម្មណ៍ អភិធម្មភាព តំ គរុំ កត្តា អតីតារម្ម-
ណ៍ ពោល ឧប្បន្នភាព ជំនុំ ឧប្បន្នភាព ។

(២២៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន សហ-
ជាតាធិបតី បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ធិបតី សម្បយុត្តកាធំ
ខន្ធចំ អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន ។

អតីតារម្មណ៍ព្រះ បញ្ញាវិញ្ញាណ

ឲ្យជាវិគារោ ហើយពិចារណា ធ្វើ ឲ្យត្រូវអនាគតក្នុង ជាអនាគតារម្មណ៍
ឲ្យជាវិគារោ ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ធ្វើ
ឲ្យខន្ធនោះ ឲ្យជាវិគារោ រើបកើតឡើង ជំនុំ កើតឡើង ។
សហជាតាធិបតី គឺ អនាគតារម្មណ៍ធិបតី ជាបច្ចុយេន ខន្ធត្រូវសម្បយុត្ត-
កក្កន្ធ ដោយអធិបតីប្បច្ចុយេន ។

(២២៥) អនាគតារម្មណ៍ធម្មិ ជាបច្ចុយេន ខន្ធអតីតារម្មណ៍ធម្មិ ដោយ
អធិបតីប្បច្ចុយេន បានដល់អារម្មណ៍ធិបតី ខន្ធសហជាតាធិបតី ។ ឯអារ-
ម្មណ៍ធិបតី គឺ បុគ្គល ធ្វើ ឲ្យអតីតវិញ្ញាណ ជាអនាគតារម្មណ៍
ឲ្យជាវិគារោ... ឲ្យចេតោបរិយញ្ញាណ ... ធ្វើ ឲ្យអនាគតំសញ្ញាណ
ឲ្យជាវិគារោ... ធ្វើ ឲ្យត្រូវអតីតក្នុង ជាអនាគតារម្មណ៍ ឲ្យជាវិគារោ
ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ធ្វើ ឲ្យខន្ធនោះ ឲ្យជា
វិគារោ រើបកើតឡើង ជំនុំ កើតឡើង ។

(២២៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ធម្មិ ជាបច្ចុយេន ខន្ធបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ធម្មិ
ដោយអធិបតីប្បច្ចុយេន បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍-
ធិបតីធម្មិ ជាបច្ចុយេន ខន្ធត្រូវសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយអធិបតីប្បច្ចុយេន ។

(៤៤៧) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អភិការម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ អតីតំ ទិព្វំ ចក្កំ កុំ កត្វា បច្ច-
 វេក្ខតិ ទិព្វំ សោភនាតុំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អតីតំ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ កុំ កត្វា...
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ កុំ កត្វា... បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
 អតីតេ ខន្ធេ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ
 កុំ កត្វា អភិការម្មណោ វគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៤៤៨) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ អនាគតំ ទិព្វំ ចក្កំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 ទិព្វំ សោភនាតុំ កុំ កត្វា... បច្ចុប្បន្នារម្មណំ
 អនាគតំ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ កុំ កត្វា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
 អនាគតេ ខន្ធេ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ
 កុំ កត្វា អនាគតារម្មណោ វគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៤៤៩) អភិការម្មណោ ធម្មោ អភិការម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អទន្ត្រប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

(៤៤៧) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអភិការម្មណធមិ
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំវិញ-
 ចក្ក ជាអតីត ឲ្យជាវិគោរព ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំវិញសោភនាតុ
 ឲ្យជាវិគោរព ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំអតីតឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ
 ឲ្យជាវិគោរព... ធ្វើ ខ្ញុំវិញចេតោបរិយញ្ញាណ ឲ្យជាវិគោរព...
 ធ្វើ ខ្ញុំវិញអភិកក្កុន ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ ឲ្យជាវិគោរព ហើយត្រេកអរ
 វិភាយ វគៈ ជាអភិការម្មណ ធ្វើ ខ្ញុំវិញខន្ធនោះ ឲ្យជាវិគោរព ទើប
 កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៤៤៨) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនាគតារម្មណធមិ
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំវិញ-
 ចក្ក ជាអនាគត ឲ្យជាវិគោរព ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំវិញសោភនាតុ
 ឲ្យជាវិគោរព... ធ្វើ ខ្ញុំអនាគតឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ
 ឲ្យជាវិគោរព ធ្វើ ខ្ញុំវិញអនាគតកក្កុន ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ ឲ្យជាវិគោរព
 ហើយត្រេកអរ វិភាយ វគៈ ជាអនាគតារម្មណ ធ្វើ ខ្ញុំវិញខន្ធនោះ
 ឲ្យជាវិគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៤៤៩) អភិការម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអភិក-
 រម្មណធមិ ដោយអទន្ត្រប្បច្ច័យ គឺ ពួកអភិការម្មណកុន

អតីតារម្មណក្ខ័ត្តេ បញ្ញាវិហារ

អតីតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អតីតារម្មណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ ។

[៤៥០] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ អតីតារម្មណំ កវុដ្ឋំ អនាគតារម្មណាយ អាវុដ្ឋនាយ អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ ។

[៤៥១] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ឆុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ អតីតារម្មណំ តុតិច្ឆិកំ បច្ឆុប្បន្នារម្មណាស្ស បដិសន្ធិច្ឆិកុស្ស អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ អតីតារម្មណំ កវុដ្ឋំ បច្ឆុប្បន្នារម្មណាយ អាវុដ្ឋនាយ អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ ។

[៤៥២] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ បុរិមា បុរិមា អនាគតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អនាគតារម្មណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ ។

[៤៥៣] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ឆុយេន បច្ឆុយោ អនាគតារម្មណំ វុដ្ឋិវិជញ្ញាណំ អតីតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស

អតីតារម្មណក្ខ័ត្តេ បញ្ញាវិហារ

មុន វា ជាបច្ឆិម ខៃត្ថកអតីតារម្មណក្ខ័ត្តេ ក្រោយ វា ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ ។

[៤៥០] អតីតារម្មណធមិ ជាបច្ឆិម ខៃអនាគតារម្មណធមិ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ គឺ អតីតារម្មណកវុដ្ឋំ ជាបច្ឆិម ខៃអាវុដ្ឋនា ជាអនាគតារម្មណំ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ ។

[៤៥១] អតីតារម្មណធមិ ជាបច្ឆិម ខៃបច្ឆុប្បន្នារម្មណធមិ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ គឺ តុតិច្ឆិកំ ជាអតីតារម្មណំ ជាបច្ឆិម ខៃបដិសន្ធិច្ឆិកុ ជាបច្ឆុប្បន្នារម្មណំ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ អតីតារម្មណកវុដ្ឋំ ជាបច្ឆិម ខៃអាវុដ្ឋនា ជាបច្ឆុប្បន្នារម្មណំ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ ។

[៤៥២] អនាគតារម្មណធមិ ជាបច្ឆិម ខៃអនាគតារម្មណធមិ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ គឺ ត្ថកអនាគតារម្មណក្ខ័ត្តេ មុន វា ជាបច្ឆិម ខៃត្ថកអនាគតារម្មណក្ខ័ត្តេ ក្រោយ វា ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ ។

[៤៥៣] អនាគតារម្មណធមិ ជាបច្ឆិម ខៃអតីតារម្មណធមិ ដោយអនន្តរម្បច្ឆុយ គឺ វុដ្ឋិវិជញ្ញាណ ជាអនាគតារម្មណំ ជាបច្ឆិម ខៃវុដ្ឋានៈ (ការចញ្ច) ជាអតីតារម្មណំ

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចេតោបរិយញ្ញាណំ អភិការម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនា-
កត្តសញ្ញាណំ អភិការម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនាគតា-
រម្មណា ខន្ធ អភិការម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
រម្មច្ចយេន បច្ចយេន ។

(៤៥៤) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្មច្ចយេន បច្ចយេ បុរិ-
មា បុរិមា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ខន្ធ បដ្ឋិមាធំ បដ្ឋិ-
មាធំ បច្ចុប្បន្នារម្មណាធំ ខន្ធចំ អនន្តរម្មច្ចយេន
បច្ចយេ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ បដិសម្ពិច្ឆិត្តំ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណាស្ស កវង្គស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណំ កវង្គំ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណាស្ស កវង្គស្ស អនន្តរម្មច្ចយេន បច្ចយេ ។

(៤៥៥) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អភិការម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្មច្ចយេន បច្ចយេ បច្ចុប្ប-
ន្នារម្មណំ បដិសម្ពិច្ឆិត្តំ អភិការម្មណាស្ស កវង្គស្ស
បច្ចុប្បន្នារម្មណំ កវង្គំ អភិការម្មណាស្ស កវង្គស្ស
បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ខន្ធ អភិការម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស
អនន្តរម្មច្ចយេន បច្ចយេ ។

(៤៥៦) អភិការម្មណោ ធម្មោ អភិការម្មណាស្ស
ធម្មស្ស សមនន្តរម្មច្ចយេន បច្ចយេ អនន្តរសទិសំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចេតោបរិយញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ជាអភិការម្មណំ អនាគត-
សញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ជាអភិការម្មណំ ពួកអនាគតារម្ម-
ណក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ជាអភិការម្មណំ ដោយអនន្តរម្មច្ច័យ ។

(៤៥៤) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ
ដោយអនន្តរម្មច្ច័យ គឺ ពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរម្មច្ច័យ បដិសម្ពិច្ឆិត្ត
ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ (ជាបច្ច័យ) នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណកវង្គំ បច្ចុប្បន្នារម្មណ-
កវង្គំ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណកវង្គំ ដោយអនន្តរម្មច្ច័យ ។

(៤៥៥) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃអភិការម្មណធមិ
ដោយអនន្តរម្មច្ច័យ គឺ បដិសម្ពិច្ឆិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ (ជាបច្ច័យ)
នៃកវង្គំ ជាអភិការម្មណំ បច្ចុប្បន្នារម្មណកវង្គំ (ជាបច្ច័យ) នៃអភិការ-
ម្មណកវង្គំ ពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ជាអភិការ-
ម្មណំ ដោយអនន្តរម្មច្ច័យ ។

(៤៥៦) អភិការម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃអភិការម្មណធមិ ដោយ
សមនន្តរម្មច្ច័យ គឺ ដូចគ្នាទ័ន្តអនន្តរម្មច្ច័យដែរ ។

(៤៩៧) អតីតកម្មលក្ខណៈ ធម្មា អតីតកម្មលក្ខណៈស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ តយោបិ បច្ចយោ បដិច្ចវាសនិសោ ។

(៤៩៨) អតីតកម្មលក្ខណៈ ធម្មា អតីតកម្មលក្ខណៈស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ អតីតកម្មលក្ខណៈ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខាទុបស្សនា អនត្តាទុបស្សនា អតីតកម្មលក្ខណៈយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខាទុបស្សនាយ អនត្តាទុបស្សនាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៩៩) អតីតកម្មលក្ខណៈ ធម្មា អនាគតកម្មលក្ខណៈស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ អតីតកម្មលក្ខណៈ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខាទុបស្សនា អនត្តាទុបស្សនា អនាគតកម្មលក្ខណៈយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខាទុបស្សនាយ អនត្តាទុបស្សនាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៩៧) អតីតកម្មលក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃអតីតកម្មលក្ខណៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ច័យទាំង ៣ (នេះ) ដូចគ្នាទាំងបដិច្ចវាសនៈដែរ ។

(៤៩៨) អតីតកម្មលក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃអតីតកម្មលក្ខណៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខាទុបស្សនា និងអនត្តាទុបស្សនា ជាអតីតកម្មលក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខាទុបស្សនា និងអនត្តាទុបស្សនា ជាអតីតកម្មលក្ខណៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤៩៩) អតីតកម្មលក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតកម្មលក្ខណៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខាទុបស្សនា និងអនត្តាទុបស្សនា ជាអតីតកម្មលក្ខណៈ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខាទុបស្សនា និងអនត្តាទុបស្សនា ជាអនាគតកម្មលក្ខណៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

អតីតការម្ពណ្ណាយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៦៣) អនាគតារម្មណៈ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្តបនិស្សយោ អនាគតារម្មណា អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា បច្ចុប្បន្នារម្មណាយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៦៤) បច្ចុប្បន្នារម្មណៈ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស . . . អនន្តបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា បច្ចុប្បន្នារម្មណាយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៦៥) បច្ចុប្បន្នារម្មណៈ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ណបនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ

នៃអនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ។

(៤៦៣) អនាគតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ពុទ្ធសាសនាបច្ចុប្បន្ន គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ។

(៤៦៤) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ (ជាបច្ច័យ) នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ . . . ពុទ្ធសាសនាបច្ចុប្បន្ន និងបកត្តបនិស្សយេន ។ បកត្តបនិស្សយេន គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ។

(៤៦៥) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធមិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ពុទ្ធសាសនាបច្ចុប្បន្ន អនន្តបនិស្សយេន

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បវត្តន៍

បកកម្មនិស្សយោ ។ បកកម្មនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណា អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តា-
នុបស្សនា អតីតារម្មណាយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ
ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤២៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណ្យនិស្សយោ អនន្ត្រ្យនិស្សយោ បកកម្ម-
និស្សយោ ។ បកកម្មនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា
អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា
អនាគតារម្មណាយ អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្ស-
នាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៤២៧) អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
អតីតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អតីតារម្ម-
ណាទំ ខន្ធាទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បវត្តន៍

ខិន្ទបកកម្មនិស្សយោ ។ ឯបកកម្មនិស្សយោ គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុ-
បស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចាទុ-
បស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤២៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ-
ធមិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យនិស្សយោ អនន្ត្រ្យ-
និស្សយោ និងបកកម្មនិស្សយោ ។ ឯបកកម្មនិស្សយោ គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា
ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
នៃអនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតា-
រម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤២៧) អតីតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធមិ
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ភ្នកខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ មុនៗ ជាបច្ច័យ
នៃភ្នកខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អតីតារម្មណ៍ព្រះ បញ្ញាវិព

(៤៦៤) អនាគតារម្មណ៍ ធម្មោ អនាគតារម្ម-

ណស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនាគតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អនាគតារម្មណាធំ ខន្ធាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៦៥) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-

ណស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ បច្ចុប្បន្នារម្មណាធំ ខន្ធាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៦៦) អតីតារម្មណ៍ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស

ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា អតីតារម្មណា ចេតនា សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធាធំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណិកា អតីតារម្មណា ចេតនា វិបាកាធំ អតីតារម្មណាធំ ខន្ធាធំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណ៍ព្រះ បញ្ញាវិព

(៤៦៧) អនាគតារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនាគតារម្មណាធមិ

ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ភ្នកខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ មុខ ។ ជាបច្ច័យ ខៃភ្នកខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៤៦៨) បច្ចុប្បន្នារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធមិ

ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ភ្នកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មុខ ។ ជាបច្ច័យ ខៃភ្នកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៤៦៩) អតីតារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអតីតារម្មណាធមិ ដោយ

កម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងធានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ ខៃភ្នកសម្បយុត្តកុន្ធ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ ។ ធានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ ខៃភ្នកវិបាកុន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អំពីធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៧១] អតីតារម្មណោ នធម្មា អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណាខណិកា អតីតារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ អនាគតារម្មណានំ ទន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧២] អតីតារម្មណោ នធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណាខណិកា អតីតារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណានំ ទន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៣] អនាគតារម្មណោ នធម្មា អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណាខណិកា ។ សហជាតា អនាគតារម្មណា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណាខណិកា អនាគតារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ អនាគតារម្មណានំ ទន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៤] អនាគតារម្មណោ នធម្មា អតីតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណាខណិកា អនាគតារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ អតីតារម្មណានំ ទន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អំពីធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៧៥] អតីតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនាគតារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អតីតារម្មណា ចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិបាកក្នុង ជាអនាគតារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៦] អតីតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អតីតារម្មណា ចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិបាកក្នុង ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៧] អនាគតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនាគតារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ខ័ណ្ឌនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អនាគតារម្មណា ចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អនាគតារម្មណា ចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិបាកក្នុង ជាអនាគតារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៨] អនាគតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអតីតារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អនាគតារម្មណា ចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិបាកក្នុង ជាអតីតារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៩] អនាគតារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអតីតារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អនាគតារម្មណា ចេតនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិបាកក្នុង ជាអតីតារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(២៧៥) អនាគតារម្មណ៍ ឆម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ស្ម័ ធម្មស្ម័ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ធានាខណ៌កា អនាគតារម្មណ៍ ចេតនា វិហាកានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ខន្ធានំ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៦) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឆម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ស្ម័ ធម្មស្ម័ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ សហជាតា ធានាខណ៌កា ។ សហជាតា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ។ ធានាខណ៌កា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា វិហាកានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ខន្ធានំ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៧) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឆម្មោ អតីតារម្មណ៍ ស្ម័ ធម្មស្ម័ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ធានាខណ៌កា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា វិហាកានំ អតីតារម្មណ៍ ខន្ធានំ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៨) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឆម្មោ អនាគតារម្មណ៍ ស្ម័ ធម្មស្ម័ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ធានាខណ៌កា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា វិហាកានំ អនាគតារម្មណ៍ ខន្ធានំ កម្មប្បន្នយេន បច្ចុយោ ។

(២៧៩) អនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន បានដល់នាទណ៌កៈ គឺ អនាគតារម្មណ៍ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតិបុកក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន ។

(២៨០) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន បានដល់សហជាត ខិននាទណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតសម្បយុត្តក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បន្នយេន ។ ធានាខណ៌កៈ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតិបុកក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន ។

(២៨១) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន បានដល់នាទណ៌កៈ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតិបុកក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន ។

(២៨២) បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន បានដល់នាទណ៌កៈ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃភូតិបុកក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បន្នយេន ។

(៤៧៧) អតីតារម្មណោ ធម្មោ ... ការម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វគ្គិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឈានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធម្មិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិភត្តប្បច្ចយេន អវិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៧៨) ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ធម៌ អធិប-
 តិយា សត្ត អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហ-
 ជាតេ អញ្ញមញ្ញោ ធិស្សយេ តីណិ ឧបធិស្សយេ
 ធម៌ អាសវេន តីណិ កក្កេ ធម៌ វិចារកេ តីណិ
 អាហារេ តីណិ វគ្គិយេ ឈានេ មគ្គេ សម្មយុត្តេ
 តីណិ ធម្មិយា តីណិ ធម្មិយា សត្ត វិភត្តេ សត្ត
 អវិភត្តេ តីណិ ។ ឃី កណោតត្ថំ ។

(៤៧៧) អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយក្រ-
 ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយធម្មិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិភត្តប្បច្ច័យ ដោយ
 អវិភត្តប្បច្ច័យ ។

(៤៧៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ច័យ និងធិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសវេនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកក្កប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងវគ្គិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ និងសម្មយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងធម្មិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិភត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិភត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

(៤៨៦) អនាគតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៤៨៧) បច្ចុប្បន្តារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៤៨៨) បច្ចុប្បន្តារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៤៨៩) បច្ចុប្បន្តារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៤៩០) នវេហតុយា នវំ នអាម្ពណោ នវំ នអនិបតិយា នវំ នអនន្តរេ នវំ នសមនន្តរេ នវំ ។ សន្តិភ្នំ ។ សត្វត្ត នវំ លោកិតេ នវំ លោអិតេ នវំ ។ ឃំ កលោកតំ ។

បច្ចុនិយំ ។

(៤៨៦) អនាគតារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្តារម្មណាធមិ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

(៤៨៧) បច្ចុប្បន្តារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្តារម្មណាធមិ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

(៤៨៨) បច្ចុប្បន្តារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធមិ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

(៤៨៩) បច្ចុប្បន្តារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធមិ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

(៤៩០) ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ មានករៈ៧ ក្នុងនអាម្ពណាប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនអនិបតិប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរេប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរេប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងបច្ច័យ ពំនិអសំ សុទ្ធនៃមានករៈ៧ ក្នុងលោកិតប្បច្ច័យ មានករៈ៧ ក្នុងលោអិតប្បច្ច័យ មានករៈ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនិយៈ ។

[២៧១] ហេតុប្បដ្ឋយា នអាម្មណោ ភីណិ . . .
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នឧបនិស្សយេ
 នបុរោជិតេ នបញ្ញាជិតេ នអាសវំនេ នកាម្មេ នវិ-
 ហារេភិ ភីណិ សត្តត្ថ ភីណិ ។ សង្ខតំ ។ ឃោ-
 នត្ថិយា ឃោវិតតេ ភីណិ ។ ឯវំ គណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋន័យំ ។

[២៧២] នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណោ នវិ . . .
 អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ សមនន្តរេ សត្ត សហ-
 ជិតេ ភីណិ អញ្ញមញ្ញោ ភីណិ និស្សយេ ភីណិ
 ឧបនិស្សយេ នវំ អាសវំនេ ភីណិ កាម្មេ នវិ
 វិហារេភិ ភីណិ អាហារេ វគ្រិយេ ណារេ មត្តេ
 សម្បយុត្តេ អត្ថិយា ភីណិ នត្ថិយា សត្ត វិតតេ
 សត្ត អវិតតេ ភីណិ ។ ឯវំ គណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ញាវិព ធិដ្ឋិពោ ។

អតីតារម្មណត្ថិកំ ឯព្វនវិសេនិមំ ធិដ្ឋិកំ ។

[២៧១] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តរេប្បដ្ឋយ នសមនន្តរេប្បដ្ឋយ នឧប-
 និស្សយប្បដ្ឋយ នបុរោជិតប្បដ្ឋយ នបញ្ញាជិតប្បដ្ឋយ នអាសវំនប្ប-
 ដ្ឋយ នកាម្មប្បដ្ឋយ និងនវិហារប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់
 សុទ្ធតែមានវាៈ ៣ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ក្នុងនានត្ថិប្បដ្ឋយ និងនិហោ-
 វិតតប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ។ បណ្ឌិត ភយ្យាវប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋន័យំ ។

[២៧២] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរេប្បដ្ឋយ និងនសមនន្ត-
 រេប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងនសហជិតប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ក្នុងនញ្ញមញ្ញោ-
 ប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ក្នុងននិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយ-
 ប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងនអាសវំនប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ក្នុងនកាម្មប្បដ្ឋយ
 មានវាៈ ៧ ក្នុងនវិហារប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ វគ្រិយ-
 ប្បដ្ឋយ ណារេប្បដ្ឋយ មត្តប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ និងនត្ថិប្បដ្ឋយ
 មានវាៈ ៣ ក្នុងនវិតតប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧ ក្នុងនវិហារប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៧
 ក្នុងនអវិតតប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ។ បណ្ឌិត ភយ្យាវប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ញាវិព ។

ចប់ អតីតារម្មណត្ថិក ទី ១៧ ។

អង្គរត្ថិតិ

បដិច្ចវិហារ

[២៧៣] អង្គរត្ថិតិ ធម្មំ បដិច្ច អង្គរត្ថិតិ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយា អង្គរត្ថិតិ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធទេ ...
 បដិសន្ធិត្តុណោ អង្គរត្ថិតិ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កាដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធទេ ... ខន្ធទេ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កាដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[២៧៤] តហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយោ តហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធទេ ...
 បដិសន្ធិត្តុណោ តហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កាដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធទេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 ខន្ធទេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហា-
 ក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កាដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

អង្គរត្ថិតិ

បដិច្ចវិហារ

[២៧៥] ធម៌ ខានក្កន្ធ អស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ខានក្កន្ធ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ខន្ធសក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានោ
 ក្កិ អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ខានក្កន្ធ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ខន្ធសក្កិ
 កដត្តារូបក្កិ អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ខានក្កន្ធ ក្កន្ធខណៈវិទេបដិសន្ធិ ខ្ញុំ
 ខន្ធ ២ ... វត្ថុ អស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុខន្ធ វត្ថុខន្ធ អស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុ
 មហាក្កត ៣ អស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានោ កដត្តារូប
 និងឧបាទារូប អស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កតទាំងឡាយ ។

[២៧៦] ធម៌ ខានក្ករា អស្រ័យ ខ្ញុំធម៌ ខានក្ករា ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ គឺ ខន្ធសក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានោ
 អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ខានក្ករា ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ខន្ធសក្កិ កដត្តារូប
 ក្កិ អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ខានក្ករា ក្កន្ធខណៈវិទេបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 អស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ២ វត្ថុ អស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុខន្ធ វត្ថុខន្ធ អស្រ័យ
 ខ្ញុំវត្ថុ មហាក្កត ៣ អស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានោ
 កដត្តារូប និងឧបាទារូប អស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កតទាំងឡាយ ។

អដ្ឋកថា្តិក បដិច្ចាហ

(២៧៥) អដ្ឋកថា្តិក ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋកថា្តិក ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណប្បច្ចយា អដ្ឋកថា្តិក ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច កយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ បដិច្ច បដិសន្ធិត្តិ-
ណោ អដ្ឋកថា្តិក ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច កយោ ខន្ធ វត្ថុ
បដិច្ច ខន្ធ ។

(២៧៦) តហំន្តា ធម្មំ បដិច្ច តហំន្តា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណប្បច្ចយា តហំន្តា ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច កយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិត្តិ-
ណោ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ ។

(២៧៧) អដ្ឋកថា្តិក ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋកថា្តិក ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អនិបតិប្បច្ចយា អដ្ឋកថា្តិក ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
កយោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានេ រូបំ ទេ ខន្ធ . . .
ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
រូបំ ឧបាទារូបំ ។

(២៧៨) តហំន្តា ធម្មំ បដិច្ច តហំន្តា ធម្មោ . . .
អនិបតិប្បច្ចយា តហំន្តា ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច កយោ
ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានេ រូបំ ទេ ខន្ធ . . . ឯកំ
មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
រូបំ ឧបាទារូបំ ។

អដ្ឋកថា្តិក បដិច្ចាហ

(២៧៩) ធមិ ខានិក្ខន្ធ កាស្រ័យ ខ្យធមិ ខានិក្ខន្ធ ទើប
កើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព កាស្រ័យ ខ្យឧន្ធ ១
ខានិក្ខន្ធ កាស្រ័យ ខ្យឧន្ធ ២ ខន្ធ ព កាស្រ័យ ខ្យឧន្ធ ១ ខានិក្ខន្ធ
ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ កាស្រ័យ ខ្យវត្ថុ ។

(២៨០) ធមិ ខានិក្ខត្រ កាស្រ័យ ខ្យធមិ ខានិក្ខត្រ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព កាស្រ័យ ខ្យឧន្ធ ១ ខានិ
ក្ខត្រ ខ្យឧន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ កាស្រ័យ ខ្យវត្ថុ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ ។

(២៨១) ធមិ ខានិក្ខន្ធ កាស្រ័យ ខ្យធមិ ខានិក្ខន្ធ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអនិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព កំ ចិត្តសម្មដ្ឋានេ កាស្រ័យ
ខ្យឧន្ធ ១ ខានិក្ខន្ធ ខ្យឧន្ធ ២ . . . ចិត្តសម្មដ្ឋានេ ខន្ធឧបាទារូប
កាស្រ័យ ខ្យមហាក្ខត ១ កាស្រ័យ ខ្យមហាក្ខត ខន្ធឧបាទារូប ។

(២៨២) ធមិ ខានិក្ខត្រ កាស្រ័យ ខ្យធមិ ខានិក្ខត្រ . . .
ព្រោះអនិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព កំ ចិត្តសម្មដ្ឋានេ កាស្រ័យ
ខ្យឧន្ធ ១ ខានិក្ខត្រ ខ្យឧន្ធ ២ . . . ចិត្តសម្មដ្ឋានេ ខន្ធឧបាទារូប
កាស្រ័យ ខ្យមហាក្ខត ១ កាស្រ័យ ខ្យមហាក្ខត ខន្ធឧបាទារូប ។

អភិធម្មបិដក អបុណ្ណបិដកប្បញ្ញាសំ

(៤៧៧) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋង្គោ ធម្មោ . . .

អនន្តរវ្យាប្បាយា សមនន្តរវ្យាប្បាយា សហជាតវ្យា . . .
អដ្ឋង្គំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នកា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្កុណោ អដ្ឋង្គំ ឯកំ
ខន្ធនំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ក្កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
. . . ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហា-
ក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក្កដត្តារូបំ ខន្ធានារូបំ អាហារ-
រសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំមហាក្កតំ បដិច្ច មហាក្កតេ បដិច្ច ក្កដត្តារូបំ
ឧត្តានារូបំ ។

(៥០០) តហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធា ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតវ្យាប្បាយា តហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធនំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
. . . បដិសន្ធិក្កុណោ តហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធនំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ក្កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ខន្ធធ្វេ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច
មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក្កដត្តារូបំ
ឧត្តានារូបំ តហិទ្ធា . . . អាហាររសមុដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អបុណ្ណបិដកប្បញ្ញាសំ

(៤៧៧) ធមិ ខាណ្ឌក្កំ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ខាណ្ឌក្កំ . . .

ព្រោះអនន្តរវ្យាប្បាយំ សមនន្តរវ្យាប្បាយំ និសហជាតវ្យាប្បាយំ គឺ ខន្ធា
ក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានវ្យាប្បាយំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ខាណ្ឌក្កំ ខ្ញុំខន្ធទ ២ . . .
ខន្ធា ក្កំ ក្កដត្តាវ្យាប្បាយំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ខាណ្ឌក្កំ ក្កដខណៈ
វៃបដិសន្ធិ ខ្ញុំខន្ធទ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្កតខន្ធធ ក្កតខន្ធធ
អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុ មហាក្កត ក អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ខ ចិត្តស-
មុដ្ឋានវ្យាប្បាយំ ក្កដត្តាវ្យាប្បាយំ និសន្តវ្យាប្បាយំ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ខាណ្ឌក្កយ
អាហាររសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . ក្កដត្តាវ្យាប្បាយំ និសន្តវ្យាប្បាយំ
អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ខ យស្សក្កតអាសញ្ញាសត្ថ អាស្រ័យ ខ្ញុំ
មហាក្កត ខាណ្ឌក្កយ ។

(៥០០) ធមិ ខាណ្ឌក្កំ អាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ខាណ្ឌក្កំ

វៃបដិសន្ធិ ព្រោះសហជាតវ្យាប្បាយំ គឺ ខន្ធា ក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
វ្យាប្បាយំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ខាណ្ឌក្កំ ខ្ញុំខន្ធទ ២ . . . ខន្ធា ក្កំ
ក្កដត្តាវ្យាប្បាយំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ខាណ្ឌក្កំ ក្កដខណៈវៃបដិសន្ធិ
ខ្ញុំខន្ធទ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្កតខន្ធធ ក្កតខន្ធធ អាស្រ័យ ខ្ញុំ
វត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានវ្យាប្បាយំ ក្កដត្តាវ្យាប្បាយំ និសន្តវ្យាប្បាយំ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ខ
អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ខាណ្ឌក្កយ តហិទ្ធា . . . អាហាររសមុដ្ឋាន

ឧត្តសម្ព័ន្ធ... អសញ្ញាសត្វានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(៥០០) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋង្គោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា ធិស្សយប្បច្ចយា ឧប-
ធិស្សយប្បច្ចយា បុរោជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា
បុរោជាតេបិ អាសេវនេបិ បដិសន្ធិំ នត្ថំ ។ កម្ម-
ប្បច្ចយា វិហាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ចយា ណាទប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា
វិភត្តប្បច្ចយា អវិភត្តប្បច្ចយា ។

(៥០២) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ ។
សម្ពិទ្ធិត្ថំ ។ អវិភតេ ទ្វេ ។
អនុលោមំ ។

(៥០៣) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋង្គោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អដ្ឋង្គំ ឯកំ
ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធិ ចិត្តសម្ព័ន្ធនា រូបំ
ទ្វេ ទទ្វេ ... អហេតុកប្បដិសន្ធិកុណោ ទទ្វេ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធិ ឯកំ មហាក្ខតំ
... អាហារសម្ព័ន្ធនំ ... ឧត្តសម្ព័ន្ធនំ ...

ឧត្តសម្ព័ន្ធ... កដត្តារូប និង ឧបាទារូប អាស្រ័យ ទ្វេមហាក្ខត ១
របស់តួកអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យ ទ្វេមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(៥០១) ធមិ ខានិក្ខំ អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខានិក្ខំ
វេចកេតវេជ្ជិ ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ ធិស្សយប្បច្ចយ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយ បុរោជាតប្បច្ចយ និង អាសេវនប្បច្ចយ គឺ បដិសន្ធិ
និងមាន ក្នុងបុរោជាតប្បច្ចយ និង អាសេវនប្បច្ចយទេ ។ ព្រោះកម្ម-
ប្បច្ចយ វិទុកប្បច្ចយ អាហារប្បច្ចយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយ ណាទ-
ប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្បយុត្តប្បច្ចយ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថិ-
ប្បច្ចយ នត្ថិប្បច្ចយ វិភត្តប្បច្ចយ និង អវិភត្តប្បច្ចយ ។

(៥០២) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ
មានព័រៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ ក្នុងអវិភត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ២ ។
ចប់ អនុលោម ។

(៥០៣) ធមិ ខានិក្ខំ អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខានិក្ខំ វេច
កេតវេជ្ជិ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ទន្ធិ ព្រឹក្សិ ចិត្តសម្ព័ន្ធនា រូបក្តី
អាស្រ័យ ទ្វេអហេតុកក្នុង ១ ខានិក្ខំ ទ្វេទន្ធិ ២ ... ក្នុងទណៈវិន
អហេតុកប្បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ ទ្វេតួកទន្ធិ តួកទន្ធិ អាស្រ័យ
ទ្វេវត្ថុ ទ្វេមហាក្ខត ១ ... អាហារសម្ព័ន្ធនំ ... ឧត្តសម្ព័ន្ធនំ ...

ឧត្តសម្មជានំ . . . អសត្តាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(៥០០) អដ្ឋក្កំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា ធិស្សយប្បច្ចយា ឧប-
ធិស្សយប្បច្ចយា បុរោជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា
បុរោជាតេបិ អាសេវនេបិ បដិសន្ធិ នត្ថំ ។ កម្ម-
ប្បច្ចយា វិហាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ចយា ណាទប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា
វិភត្តប្បច្ចយា អវិភត្តប្បច្ចយា ។

(៥០២) ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ ។
សម្ពិក្កំ ។ អវិភតេ ទ្វេ ។
អនុលោមំ ។

(៥០៣) អដ្ឋក្កំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អដ្ឋក្កំ ឯកំ
ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធិ ចិត្តសម្មជានោ រូបំ
ទ្វេ ទទ្វេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កណោ ទទ្វេ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធិ ឯកំ មហាក្ខតំ
. . . អាហារសម្មជានំ . . . ឧត្តសម្មជានំ . . .

ឧត្តសម្មជានំ . . . កដត្តារូបំ និងទទាទារូបំ អាស្រ័យ ទ្វេមហាក្ខត ១
របស់ត្ថកអសត្តាសត្ត អាស្រ័យ ទ្វេមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(៥០១) ធមិ ខានិក្កំ អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខានិក្កំ
វេចកេត្តេវនិ ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ ធិស្សយប្បច្ចយ ទេវនិស្ស-
យប្បច្ចយ បុរោជាតប្បច្ចយ និងអាសេវនប្បច្ចយ គឺ បដិសន្ធិ
និងមាន ក្នុងបុរោជាតប្បច្ចយ និងអាសេវនប្បច្ចយទេ ។ ព្រោះកម្ម-
ប្បច្ចយ វិទុកប្បច្ចយ អាហារប្បច្ចយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយ ណាទ-
ប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្បយុត្តប្បច្ចយ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថិ-
ប្បច្ចយ នត្ថិប្បច្ចយ វិភត្តប្បច្ចយ និងអវិភត្តប្បច្ចយ ។

(៥០២) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ
មានព័រៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ ក្នុងអវិភត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ២ ។
ចប់ អនុលោម ។

(៥០៣) ធមិ ខានិក្កំ អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខានិក្កំ វេច
កេត្តេវនិ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ទន្ធិ ព្រឹក្សិ ចិត្តសម្មជានប្បច្ចក្តិ
អាស្រ័យ ទ្វេអហេតុកក្នុង ១ ខានិក្កំ ទ្វេទន្ធិ . . . ក្នុងទណៈវិន
អហេតុកប្បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ ទ្វេក្នុងទន្ធិ ក្នុងទន្ធិ អាស្រ័យ
ទ្វេវត្ថុ ទ្វេមហាក្ខត ១ . . . អាហារសម្មជានំ . . . ឧត្តសម្មជានំ . . .

អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្កំ . . . មហាក្កេតេ បដិច្ច
 កេតន្តារូបំ ឧបាទារូបំ វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ឧទ្ធច្ចស-
 ហតតោ ខន្ធ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ឧទ្ធច្ចស-
 ហតតោ មោហោ ។

(៥០២) ភហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ភហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈនំ ឧបោតុប្បច្ចយា មហេតុកំ ភហិទ្ធា ឯកំ
 ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានន្ទ រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធ . . . មហេតុកុប្បដិសន្ធិត្តុណោ ខន្ធ បដិច្ច
 វត្ត វត្តំ បដិច្ច ខន្ធ ឯកំ មហាក្កំ បដិច្ច
 ភហិទ្ធា . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្កំ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញា-
 សហតតោ ឧទ្ធច្ចសហតតោ ខន្ធ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញា-
 សហតតោ ឧទ្ធច្ចសហតតោ មោហោ ។

(៥០៥) អជ្ឈត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈនំ ឧហារម្ពណាប្បច្ចយា អជ្ឈត្តោ ខន្ធ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អជ្ឈត្តោ ខន្ធ
 បដិច្ច ក្ការូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ត ឯកំ មហា-
 ក្កំ បដិច្ច អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្កំ បដិច្ច ។

ន្ទមហាក្កំ ខ របស់ត្ថកអសញ្ញាសត្វ . . . កដត្តារូប និងឧបាទារូប
 អាស្រ័យ ន្ទវត្តកមហាក្កំ មោហា: ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំ
 ដោយឧទ្ធច្ច: អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំ
 ដោយឧទ្ធច្ច: ។

(៥០២) ធមិ ខាណ្ឌក្រៅ អាស្រ័យ ន្ទវត្ត ខាណ្ឌក្រៅ រើចរិតិក
 ឡើង ព្រោះនោះហេតុច្បង គឺ ខន្ធ ត្រូវ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 ន្ទវត្តកខន្ធ ខាណ្ឌក្រៅ ន្ទវត្ត ខន្ធ . . . ក្នុងខណៈវែងអាហារកុប្បដិ-
 សន្ធិ វត្ត អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ ត្តកខន្ធ អាស្រ័យ ន្ទវត្ត អាស្រ័យ
 ន្ទវត្តកខន្ធ ភហិទ្ធា: . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
 អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ របស់ត្ថកអសញ្ញាសត្វ មោហា: ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ច: អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ច: ។

(៥០៥) ធមិ ខាណ្ឌក្នុង អាស្រ័យ ន្ទវត្ត ខាណ្ឌក្នុង រើចរិតិកឡើង
 ព្រោះនោះហេតុច្បង គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ ខាណ្ឌ
 ក្នុង ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ ខាណ្ឌក្នុង វត្ត
 អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ អាហារសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អាស្រ័យ ន្ទវត្តកខន្ធ របស់ត្ថកអសញ្ញាសត្វ ។

(៥០៦) តហិណ្ហា ធម្មំ បដិច្ច តហិណ្ហា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណប្បច្ចយា តហិណ្ហា ខន្ធ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ តហិណ្ហា ខន្ធ
 បដិច្ច កកដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហា-
 ភូតំ ... ពាហិវំ ... អាហារោ ... ឧត្តុ ... អសញ្ញា-
 សត្តានំ ... ។

(៥០៧) អដ្ឋកថា ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋកថោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។ បេ ។ អនុលោមស-
 ហសាតសនិសំ និទ្ធាករណំ ។ នអនន្តរាប្បច្ចយា នស-
 មនន្តរាប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយា នបុរេជានប្បច្ចយា អរូបេ អដ្ឋកថំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច ។ បេ ។ អដ្ឋកថោ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អដ្ឋកថំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តណោ
 ខន្ធា កកដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ... ខន្ធ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាភូតំ បដិច្ច អា-
 ហារោ ... ឧត្តុ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

(៥០៨) តហិណ្ហា ធម្មំ បដិច្ច តហិណ្ហា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នបុរេជានប្បច្ចយា អរូបេ តហិណ្ហា ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច

(៥០៦) ធមិ ខាណ្ឌក្រោ អាស្រ័យ ទ្ធិវធមិ ខាណ្ឌក្រោ ទើបកើត
 រឿង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុ
 ខន្ធ ខាណ្ឌក្រោ ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិ កកដត្តារូប អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុខន្ធ
 ខាណ្ឌក្រោ វត្ថុ អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុខន្ធ ទ្ធិវហាកូត ១ ... ពាហិវៈ ...
 អាហារ ... ឧត្តុ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្តុ ... ។

(៥០៧) ធមិ ខាណ្ឌក្នុង អាស្រ័យ ទ្ធិវធមិ ខាណ្ឌក្នុង ទើបកើតរឿង
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ ។ បេ ។ ដូចគ្នានឹងសហជានប្បច្ចយ ក្នុងអនុ-
 លោមវេទ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នា និទាននេះ ។ ព្រោះនអនន្តរាប្បច្ចយ
 នសមនន្តរាប្បច្ចយ នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយ នឧបនិស្សយប្បច្ចយ ននិទបុរេ-
 ជានប្បច្ចយ គឺ អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុ ១ ខាណ្ឌក្នុង ក្នុងអរូប ។ បេ ។
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុខន្ធ ខាណ្ឌក្នុង ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិ
 ខន្ធគត្តិ កកដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុ ១ ខាណ្ឌក្នុង ... ទ្ធិវត្ថុ ២
 ... វត្ថុ អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុ អាហារ អា-
 ស្រ័យ ទ្ធិវហាកូត ១ ... ឧត្តុ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្តុ ... ។

(៥០៨) ធមិ ខាណ្ឌក្រោ អាស្រ័យ ទ្ធិវធមិ ខាណ្ឌក្រោ ទើបកើតរឿង
 ព្រោះនបុរេជានប្បច្ចយ គឺ ក្នុងអរូប អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុ ១ ខាណ្ឌក្រោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ទទ្វេ ... តហិម្ហា ទទ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
បដិសន្ធិត្តុលោ បរិមុណ្ណំ ។ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ពា-
ហិរំ ... អាហារេ ... ឧតុ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

(៥០៧) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បដិច្ច ... ឧបត្តាជា-
តប្បច្ចយា នអាសវឧប្បច្ចយា នកម្មប្បច្ចយា អដ្ឋង្គត្ត
ទទ្វេ បដិច្ច អដ្ឋង្គត្តា ចេតនា អាហារសមុដ្ឋានំ ...
ឧតុសមុដ្ឋានំ ... ។

(៥០៨) តហិម្ហា ធម្មំ បដិច្ច តហិម្ហា ធម្មា ...
នកម្មប្បច្ចយា តហិម្ហា ទទ្វេ បដិច្ច តហិម្ហា ចេតនា
តាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... ។

(៥០៩) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បដិច្ច ... នវិចារកប្បច្ច-
យា បដិសន្ធិ នត្តិ ។ នអាហារប្បច្ចយា ឧតុ ...
អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

(៥១០) តហិម្ហា ធម្មំ បដិច្ច ... នអាហារប្ប-
ច្ចយា តាហិរំ ... ឧតុ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

(៥១១) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បដិច្ច ... នវគ្រិ-
យប្បច្ចយា អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...
អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបដិវិត្តិយំ ។

(៥១២) តហិម្ហា ធម្មំ បដិច្ច ... នវគ្រិយប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេទទ្វេ ... ចិត្ត ... ។ កាស្រ័យ ទ្វេភ្នកខន្ធ ខាត្រៃ ក្នុង
នលាវៃឧបដិសន្ធិ មាទេសចក្កិបិច្ចណិ ។ ទ្វេមហាក្ខត ១ ... តាហិរៈ
... អាហារ ... ឧតុ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្ត ... ។

(៥០៧) កាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាត្រៃ ... ព្រោះឧបត្តាជាតប្បច្ច័យ
នអាសវឧប្បច្ច័យ និងនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ខាត្រៃ កាស្រ័យ
ទ្វេភ្នកខន្ធ ខាត្រៃ អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... ។

(៥០៨) ធមិ ខាត្រៃ កាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាត្រៃ ... ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ខាត្រៃ កាស្រ័យ ទ្វេភ្នកខន្ធ ខាត្រៃ
តាហិរៈ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... ។

(៥០៩) កាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាត្រៃ ... ព្រោះនវិចារកប្បច្ច័យ
គឺបដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ឧតុ ... របស់ពួក
អសញ្ញាសត្ត ... ។

(៥១០) កាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាត្រៃ ... ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ
គឺតាហិរៈ ... ឧតុ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្ត ... ។

(៥១១) កាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាត្រៃ ... ព្រោះនវគ្រិយប្បច្ច័យ
គឺអាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... រូបដិវិត្តិយ កាស្រ័យ
ទ្វេភ្នកមហាក្ខត របស់ពួកអសញ្ញាសត្ត ។

(៥១២) កាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាត្រៃ ... ព្រោះនវគ្រិយប្បច្ច័យ

ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .

អសញ្ញាសត្តានំ មហាភូតេ បដិច្ច រូបជីវិត្រ័យំ ។

[៥០៥] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ . . .

នយានប្បច្ចយា មញ្ញវិញ្ញាណំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ

. . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥០៦] តហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធា ធម្មោ . . .

នយានប្បច្ចយា មញ្ញវិញ្ញាណំ . . . ពាហិរំ . . . អាហារ

សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥០៧] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នមត្តប្បច្ចយា

នហេតុសនិសំ មោហោ នត្តិ ។ នសម្មយុត្តប្បច្ច

យា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥០៨] តហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច . . . នវិប្បយុត្តប្ប

ច្ចយា អរូបេ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុ

សមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ចោនត្តប្បច្ចយា

ចោវិតតប្បច្ចយា ។

គី ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . រូបជីវិត្រ័យ

អាស្រ័យ ទ្វេត្តកមហាក្ខត របស់ត្តកអសញ្ញាសត្ថ ។

[៥១៥] ធមិ ខាន់ក្កំ អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាន់ក្កំ . . . ព្រោះ

នយានប្បច្ចយ គី មញ្ញវិញ្ញាណ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុ

សមុដ្ឋានំ . . . របស់ត្តកអសញ្ញាសត្ថ . . . ។

[៥១៦] ធមិ ខាន់ក្រៃ អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាន់ក្រៃ . . . ព្រោះ

នយានប្បច្ចយ គី មញ្ញវិញ្ញាណ . . . ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ

. . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . របស់ត្តកអសញ្ញាសត្ថ . . . ។

[៥១៧] អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាន់ក្កំ . . . ព្រោះនមត្តប្បច្ចយ គី

ដូចគ្នានឹងនហេតុប្បច្ចយដែរ វិគរមាហា មិទមាទេ ។ ព្រោះនសម្ប

យុត្តប្បច្ចយ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គី ក្នុងអរូប អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . របស់ត្តកអសញ្ញាសត្ថ . . . ។

[៥១៨] អាស្រ័យ ទ្វេធមិ ខាន់ក្រៃ . . . ព្រោះនវិប្បយុត្ត

ប្បច្ចយ គី ក្នុងអរូប ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុស

មុដ្ឋានំ . . . របស់ត្តកអសញ្ញាសត្ថ . . . ព្រោះនានត្តិប្បច្ចយ និងនា

វិតតប្បច្ចយ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមប្បវិទ្ធាន

[៥១៧] ឧបេកុយា ទ្វេ ឧអាម្មណោ ទ្វេ ឧអ-
ធិបតិយា ទ្វេ ឧអនន្តរេ ទ្វេ ឧសមនន្តរេ ទ្វេ ។
សង្កតំ ។ សត្វត្ថ ទ្វេ ហោវិគតេ ទ្វេ ។ ឯ-
តណោតតំ ។

បច្ចុទ្ទេយំ ។

[៥២០] ហេតុប្បដ្ឋយា ឧអាម្មណោ ទ្វេ ។
សង្កតំ ។ ឧវិចារតោ ឧសម្បយុត្តោ ហោធន្តិយា ហោ-
វិគតេ ទ្វេ ។ ឯវំ តណោតតំ ។

អនុលោមប្បវិទ្ធាន

[៥២១] ឧបេកុយា អាម្មណោ ទ្វេ ...
អនន្តរេ ទ្វេ ។ សង្កតំ ។ មត្តោ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។
ឯវំ តណោតតំ ។

បច្ចុទ្ទេយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសវិហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមប្បវិទ្ធាន

[៥១៧] ក្នុងនេហតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ
មានព័រៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
មានព័រៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
បច្ចុយពាំងអស់ សុទ្ធវិគមានព័រៈ ២ ក្នុងនាវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទេយៈ ។

[៥២០] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងនវិចារតប្បដ្ឋយ ឧសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ រោធន្តិប្ប-
ដ្ឋយ ឱវិគតាវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
នេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បវិទ្ធានៈ ។

[៥២១] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ព្រោះនេហតុប្បដ្ឋយ
... ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងនមត្តប្បដ្ឋយ
មានព័រៈ ២ ក្នុងនាវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
នេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទេយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បច្ចុយវារៈ

[៥២២] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា អដ្ឋត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានតា រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ...
បដិសន្ធិត្តុណោ បរិបុណ្ណំ ។ ឯកំ មហាក្ខតំ ... វត្ថុ
បច្ចុយា អដ្ឋត្ថោ ខន្ធា ។

[៥២៣] តហិទ្ធា ធម្មំ បច្ចុយា តហិទ្ធា ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា តហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ ...
បដិសន្ធិត្តុណោ ឯកំ មហាក្ខតំ ... វត្ថុ បច្ចុយា
តហិទ្ធា ខន្ធា ។

[៥២៤] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចុយា បដិច្ចវាសនិសំ ។
ចក្កាយតនំ បច្ចុយា ចក្កវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ ...
វត្ថុ បច្ចុយា អដ្ឋត្ថោ ខន្ធា ។

[៥២៥] តហិទ្ធា ធម្មំ បច្ចុយា តហិទ្ធា ធម្មោ
... បដិច្ចវាសនិសំ ។ ចក្កាយតនំ ... កាយាយ-
តនំ ... វត្ថុ បច្ចុយា តហិទ្ធា ខន្ធា ។

[៥២៦] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុ អតិរេកំ បដិច្ចវាសនិសំ ។

បច្ចុយវារៈ

[៥២៦] ធមិ ខានក្កន្ធ ពិន័វដ្ឋក ខិនធមិ ខានក្កន្ធ វេចកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ គឺ ខន្ធាត្ថំ ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្កំ ពិន័វដ្ឋក
ខិនខន្ធទ ខានក្កន្ធ ខិនខន្ធទ ... ពិក្កន្ធាណាវៃបដិសន្ធិ មានសេចក្តី
បរិបូណ៌ ។ មហាក្ខត ១ ... ពួកខន្ធ ខានក្កន្ធ ពិន័វដ្ឋក ខិនវត្ថុ ។

[៥២៧] ធមិ ខានក្រៅ ពិន័វដ្ឋក ខិនធមិ ខានក្រៅ វេច
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ គឺ ពិន័វដ្ឋក ខិនខន្ធទ ខានក្រៅ ...
ក្កន្ធាណាវៃបដិសន្ធិ ខិនមហាក្ខត ១ . . ពួកខន្ធ ខានក្រៅ ពិន័វដ្ឋក
ខិនវត្ថុ ។

[៥២៨] ធមិ ខានក្កន្ធ ពិន័វដ្ឋក ខិនធមិ ខានក្កន្ធ វេចកើត
ឡើង ព្រោះការម្បណប្បច្ចុយ គឺ ដូចបដិច្ចវាសនា ។ ចក្កវិញ្ញាណ
ពិន័វដ្ឋក ខិនចក្កាយតនៈ ខិនកាយាយតនៈ ... ពួកខន្ធ ខានក្កន្ធ
ពិន័វដ្ឋក ខិនវត្ថុ ។

[៥២៩] ធមិ ខានក្រៅ ពិន័វដ្ឋក ខិនធមិ ខានក្រៅ . .
ដូចគ្នាខិនបដិច្ចវាសនា ។ ខិនចក្កាយតនៈ . . . ខិនកាយាយតនៈ
. . . ពួកខន្ធ ខានក្រៅ ពិន័វដ្ឋក ខិនវត្ថុ ។

[៥៣០] ធមិ ខានក្កន្ធ ពិន័វដ្ឋក ខិនធមិ ខានក្កន្ធ វេចកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បច្ចុយ គឺ វត្ថុ ដ៏លើសលែង ដូចគ្នាខិនបដិច្ចវាសនា ។

អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា
 សហជាតវារ បរិបុណ្ណា មហាកូតេ បច្ចយា មហា-
 កូតានំ ទន្ធនញ្ច បដ្ឋា. បញ្ជាយតននញ្ច វត្ថុ ច
 កាតត្វា ។ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា ។
 សន្និទ្ធី ។ អវិគតប្បដ្ឋយា ។

(៥២៧) ហេតុយា ទ្វេ អាម្មណោ ។ សន្និទ្ធី ។
 អវិគតេ ទ្វេ ។

អនុលោមំ ។

(៥២៨) អដ្ឋង្គំ ធម្មំ បច្ចយា អដ្ឋង្គត្តា ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ អដ្ឋង្គំ ឯកំ
 ទន្ធី . អហេតុកប្បដ្ឋិសន្និទ្ធីណោ ទន្ធី បច្ចយា
 វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ទន្ធា ឯកំ មហាកូតំ . . អា-
 ហារោ . . . ទតុ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ចក្ខុវាយតនំ
 . . . កាយាយតនំ . . . វត្ថុ បច្ចយា អហេតុកា
 អដ្ឋង្គតា ទន្ធា វិចិកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ
 ទន្ធី ច វត្ថុតា បច្ចយា វិចិកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ច-
 សហគតោ ហោហោ ។

ប្រោអនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ និងសហជាតប្បដ្ឋយ គឺ ពួក
 បច្ចយ ក្នុងមហាកូត (ចប់) បរិបុណ្ណិ ក្នុងសហជាតវារ បញ្ជាយតនៈក្នុ
 វត្ថុក្នុ បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ ក្នុងកាលជាខាងគ្រាយ នៃពួកមហាកូតផង
 នៃពួកទន្ធផងចុះ ។ ប្រោអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ និងនិស្សយប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រែញ ។ ប្រោអវិគតប្បដ្ឋយ ។

(៥២៧) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអាម្មណប្បដ្ឋយ

(មានវារៈ ២) ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ចប់ អនុលោម

(៥២៨) ធម្មិ ខានិក្នុនំ ពិនិវដ្តកំ នីតិធម្មិ ខានិក្នុនំ ទើបរក្ស

ទៀង ប្រោនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ នឹងអហេតុកទន្ធី ខានិក្នុនំ . . .
 វត្ថុ ពិនិវដ្តកំ នឹងពួកទន្ធី ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដ្ឋិសន្និ ពួកទន្ធី
 ពិនិវដ្តកំ នឹងវត្ថុ នឹងមហាកូត ១ . . . អាហារ . . . ទតុ . . .
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្ថ . . . ចក្ខុវាយតនៈ . . . កាយាយតនៈ . . . ពួក
 អហេតុកទន្ធី ខានិក្នុនំ ពិនិវដ្តកំ នឹងវត្ថុ ហោហោ ដែលច្រឡំដោយ
 វិចិកិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពិនិវដ្តកំ នឹងពួកទន្ធី ដែលច្រឡំដោយ
 វិចិកិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។

(៥២៧) តហិទ្ធា ធម្មំ បច្ចុយា តហិទ្ធា ធម្មោ
 ... នហេតុប្បដ្ឋយា បវត្តិ បដិសន្ធិថិ មហាក្ខតាបិ
 កាតត្វា ។ ចក្ខាយតទំ ... កាយាយតទំ ... វត្តុ
 បច្ចុយា អហេតុកា តហិទ្ធា ទត្វា វិចិត្តិញ្ញាសហ-
 កតេ ឧទ្ធច្ធាសហកតេ ទន្ធវេ ច វត្តុញ្ញ បច្ចុយា
 វិចិត្តិញ្ញាសហកតោ ឧទ្ធច្ធាសហកតោ មោហោ ។ មេ ។
 នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា សហជាត-
 សទិសំ ។ នអនន្តរាប្បដ្ឋយា នសមនន្តរាប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមត្តាប្បដ្ឋយា នឧបទិស្សយប្បដ្ឋយា នចុរាជា-
 តប្បដ្ឋយា បដិច្ចវារសទិសំ ។ នបញ្ញាជាតប្បដ្ឋយា
 នអាសវនប្បដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា ។ សន្ធិត្តំ ។
 នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិច្ចវារបច្ចុនិយេ វិប្បយុត្តស-
 ទិសំ ។ នោនត្តិប្បដ្ឋយា នោវិកតប្បដ្ឋយា ។

(៥៣០) នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណ ទ្វេ ។
 សន្ធិត្តំ ។ នោវិកតេ ទ្វេ ។

បច្ចុប្បន្ន ។

(៥២៧) ធម្មិ ខាណ្ឌក្រៅ តីនិវដ្តក ខីនិធមិ ខាណ្ឌក្រៅ
 ... ព្រាននហេតុប្បដ្ឋយ គី បវត្តិប្បដិសន្ធិក្តី ពួកមហាក្ខត្តី
 បណ្ឌិត គប្បធ្វើផងចុះ ។ ចក្ខាយតទះ ... កាយាយតទះ ...
 ពួកអហេតុកត្តខ្ល ខាណ្ឌក្រៅ តីនិវដ្តក ខីនិវត្ត មោហា ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ា តីនិវដ្តក ខីនិវត្តខ្ល ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ាននិ ខីនិវត្តផង ។ មេ ។ ព្រាន
 នការម្មណប្បដ្ឋយ ខីនិវត្តបតិប្បដ្ឋយ គី ដូចគ្នាខីនិវត្តសហជាតវារៈ
 ដែរ ។ ព្រាននអនន្តរាប្បដ្ឋយ នសមនន្តរាប្បដ្ឋយ នញ្ញាមត្តាប្បដ្ឋយ
 នឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ខីនិវត្តរោតប្បដ្ឋយ គី ដូចគ្នាខីនិវត្តចុរា
 ដែរ ។ ព្រាននបញ្ញាជាតប្បដ្ឋយ នអាសវនប្បដ្ឋយ ខីនិវត្តមប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ព្រាននវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គី ដូចគ្នាខីនិវត្តវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននិយោបដិច្ចការដែរ ។ ព្រាននោវិកតប្បដ្ឋយ ខីនិ
 នោវិកតប្បដ្ឋយ ។

(៥៣០) ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ៦ ក្នុងនអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ៦ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ក្នុងនោវិកតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ៦ ។

ឃប់ បច្ចុប្បន្ន ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមប្បដ្ឋាន

[៥៣១] ហេតុប្បដ្ឋយោ ធម្មាម្មណោ ទ្វេ . . .
ធម្មិបតិយោ ទ្វេ ។ បេ ។ ធម្មិបតិយោ ធម្មិបតិយោ
លោកិយោ លោកិយោ ទ្វេ ។
អនុលោមប្បដ្ឋាយំ ។

[៥៣២] ធម្មិបតិយោ ធម្មាម្មណោ ទ្វេ ។ បេ ។
អភិធម្ម ទ្វេ ។
បច្ឆេយ្យានុលោមំ ។

និស្សយន្តរោ បច្ឆេយ្យានុលោមំ
និស្សយន្តរោ បច្ឆេយ្យានុលោមំ វិញ្ញាណេតោ ។

បញ្ញាវិវោ

[៥៣៣] អដ្ឋក្កោ ធម្មោ អដ្ឋក្កស្ម្ម ធម្មស្ម្ម
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ឆេយោ អដ្ឋក្កោ ហេតុ សម្ម-
យុត្តកាណំ ទុក្ខាណំ ចិក្ខុសមុដ្ឋាបាទក្ខ រូបាណំ ហេ-
តុប្បដ្ឋយេន បច្ឆេយោ បដិសន្ធិក្កណោ . . . ។

[៥៣៤] តហិក្ខោ ធម្មោ តហិក្ខោ ធម្មស្ម្ម ហេតុ-
ប្បដ្ឋយេន បច្ឆេយោ តហិក្ខោ ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ
ទុក្ខាណំ ចិក្ខុសមុដ្ឋាបាទក្ខ រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
បច្ឆេយោ បដិសន្ធិក្កណោ . . . ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមប្បដ្ឋាន

[៥៣១] ក្នុងធម្មាម្មណប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ព្រោះនេះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ . . . ក្នុងធម្មិបតិយប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។ បេ ។ ក្នុងនិបាត-
ប្បដ្ឋាយ ធម្មិបតិយប្បដ្ឋាយ លោកិយប្បដ្ឋាយ និងនិបាតប្បដ្ឋាយ
មានព្រះ ២ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋាយ ។

[៥៣២] ក្នុងធម្មាម្មណប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ព្រោះនេះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ ។ បេ ។ ក្នុងនិបាតប្បដ្ឋាយ មានព្រះ ២ ។
ចប់ បច្ឆេយ្យានុលោម ។

និស្សយន្តរោ បច្ឆេយ្យានុលោមំ ធម្មិបតិយោ ធម្មិបតិយោ
និស្សយន្តរោ បច្ឆេយ្យានុលោមំ វិញ្ញាណេតោ ។

បញ្ញាវិវោ

[៥៣៣] ធម្មិ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃធម្មិ ខានិក្កំ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកហេតុ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធដ៏
ខៃពួកចិក្ខុសមុដ្ឋានរូបផ្សេង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ក្នុងឧទាហរណ៍នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៥៣៤] ធម្មិ ខានិក្កោ ជាបច្ច័យ ខៃធម្មិ ខានិក្កោ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ពួកហេតុ ខានិក្កោ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធដ៏
ខៃពួកចិក្ខុសមុដ្ឋានរូបផ្សេង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ក្នុងឧទាហរណ៍នៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៥៣៤) អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ ទត្តា សំលំ
 សមាទិយិត្តា ចរោសថកម្មំ កត្តា តំ បច្ចុវត្តតិ
 បុត្រេ សុចិដ្ឋានិ ... យាពា វុដ្ឋហិត្តា ... អរិយា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្តា មត្តំ បច្ចុវត្តនំ ផលំ បច្ចុវត្តនំ
 មហិទេ កំលេសេ បច្ចុវត្តនំ វិត្តក្ខតោ កំលេសេ
 បច្ចុវត្តនំ បុត្រេ សុគុណចិដ្ឋានិ កំលេសេ ជាទន្តិ
 អដ្ឋត្តំ ធម្មំ ... កាយំ រូបេ ... ដោដ្ឋត្រេ វត្តំ
 ... អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អចំបូរោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនំ ឧស្សននំ អភិទន្ធនំ តំ អាម្ព ពតោ ...
 នោមទស្សំ ឧប្បច្ឆនំ ទិព្វេន ធម្មយា រូបំ ... ទិក្ខយ
 សោតតាវុយា, សន្តំ សុណា តិ អាគាសានិយាយនំ
 វិញ្ញាណញ្ញាយនទស្ស អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាតិក្ខញ្ញាយនំ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយនទស្ស អា-
 ម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាយនំ ... ដោដ្ឋត្រា-
 យនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អដ្ឋត្តា ទត្តា ឥន្ទិវិញ្ញាណស្ស បុត្រេនិទសាទុស្ស-
 តិញ្ញាណស្ស យតកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញា-
 ណស្ស អាវជ្ជនាយ អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៥) ធមិ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខានិក្កំ ដោយការ
 ម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាម សមាទានសំល ធ្វើទេវោសថកម្ម
 ហើយនិពារណា ឲ្យកុសលនោះ ឲ្យកុសលភ័នឲ្យយ ដែលធ្លាប់
 សឡុំហើយ ក្នុងកាលមុន ... ចេញតំរិយាន ... ត្អូកព្រះអរិយៈ
 ចេញតំរិមត្ត ហើយនិពារណា ឲ្យមត្ត និពារណា ឲ្យផល និពារ-
 ណា ឲ្យត្អូកកិលេស ដែលលាបដំហើយ និពារណា ឲ្យត្អូកកិលេស
 ដែលសន្តត់សន្តិទេហើយ ដឹង ឲ្យត្អូកកិលេស ដែលធ្លាប់សឡុំហើយ
 ក្នុងកាលមុន ឲ្យចក្ខុ ខានិក្កំ ... ឲ្យកាយ ត្អូករូប ... ឲ្យត្អូក
 ដោដ្ឋត្រា វត្ត ... ឃើញច្បាស់ ឲ្យត្អូកទទ្ធិ ខានិក្កំ ថាមិនរឿង
 ជាត្អូក មិនមែនទទ្ធិ ហើយត្រេកលា វិភាយ ពនៈ ព្រះភ្នំ ឲ្យទទ្ធិ
 ទោរ ... ទោមទស្ស កើតរឿង ឃើញ ឲ្យរូប ដោយទិក្ខុចក្ខុ ...
 ឮ ឲ្យសំឡឹង ដោយទិក្ខុសោតតាវុ អាគាសានិយាយនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវិញ្ញាណញ្ញាយនៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ អាតិក្ខញ្ញាយនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃទេវសញ្ញាណសញ្ញាយនៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ រូបាយ-
 នៈ ... ដោដ្ឋត្រាយនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយការម្ម-
 ណប្បច្ច័យ ត្អូកទទ្ធិ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃការនិពារណា ឲ្យតំរិ-
 មញ្ញាណ បុត្រេនិទសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ និងអនា-
 គតសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(៥៣៦) អដ្ឋត្តោ ធម្មោ តហិត្វា ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ អដ្ឋត្តំ ចក្កំ ។
 សន្តិកំ ។ វត្ថុ... អដ្ឋត្តោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ធុត្តិ-
 តោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អតិទទ្គតិ តំ
 អារក្ខ រកោ... ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
 ចក្កុយា រូបំ... ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្តិ...
 រោតោបរិយញ្ញាណោ អដ្ឋត្តចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជា-
 នាតិ អដ្ឋត្តំ រូបាយតនំ តហិត្វា ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
 អដ្ឋត្តំ ដោដ្ឋក្ខាយតនំ តហិត្វា កាយវិញ្ញាណស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តា ខន្ធ វត្ថុវិ-
 ជញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាគម្មបតិញ្ញាណស្ស អនាត-
 តំសញ្ញាណស្ស អារម្មណយ អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៥៣៧) តហិត្វា ធម្មោ តហិត្វា ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ នាទំ ទិព្វា
 សីលំ... ឧបោសថកម្មំ... តំ បច្ចុវេក្ខតិ បុព្វេ
 សុចិណ្ណានិ បច្ចុវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា...
 អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចុវេក្ខតិ ផលំ...

(៥៣៦) ធម៌ ខានក្ក ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ខានក្ក ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ (ឃើញ) ខ្ញុំបក្ស ខានក្ក ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ ខ្ញុំវត្ថុ... ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំបក្សខ្លួន ខានក្ក ថាមិនទៀង
 ជាខ្ញុំ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពន្លឺ ប្រាណ ខ្ញុំខ្លួននោះ
 ... ទោមទស្ស កើតឡើង ខ្ញុំបែប ដោយទិព្វចក្ក... ខ្ញុំសំឡេង
 ដោយទិព្វសោតនាតុ... ដឹង ខ្ញុំចិត្ត របស់បុគ្គលអក្របកបដោយចិត្ត
 ខានក្ក ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ រូបាយននៈ ខានក្ក (ជាបច្ច័យ)
 ខៃចក្កវិញ្ញាណ ខានក្ក ដោយដ្ឋក្ខាយននៈ ខានក្ក ជាបច្ច័យ
 ខៃកាយវិញ្ញាណ ខានក្ក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ តួកខ្លួន ខាន
 ក្ក ជាបច្ច័យ ខៃការពិចារណា ខ្ញុំវត្ថុវិជញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ
 បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ យថាគម្មបតិញ្ញាណ និវេទនាគតំសញ្ញាណ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(៥៣៧) ធម៌ ខានក្ក ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ខានក្ក ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ ឲ្យខាន ខ្ញុំសីល... ខ្ញុំឧបោសថ-
 កម្ម... ហើយពិចារណា ខ្ញុំកុសលនោះ ពិចារណា ខ្ញុំកុសលទាំង-
 ឡាយ ដែលធ្លាប់ស្សៀបហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអរិយាន... តួក
 ប្រាណិយៈ ចេញតិម្កត្ត ហើយពិចារណា ខ្ញុំមក្ត ពិចារណា ខ្ញុំផល...

ទិញ្ចានំ បច្ឆវេក្ខន្តិ ទិញ្ចានំ តោត្រកុស្ស វេណានស្ស
 មក្ខស្ស ផលស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ឆ-
 យោ អរិយា បហីនេ កិលេសេ បច្ឆវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិទេ
 កិលេសេ ... ទុទ្ធ សមុទាចិណ្ណោ ... បរោ តហិទ្ធា
 ចក្កំ ... វត្ថុំ ... តហិទ្ធា ទទ្ធ អចិច្ចតោ ...
 គោមនស្សំ ទុប្បជ្ជតិ ទិញ្ចានំ ចក្កុយា រូបំ ... ទិញ្ច-
 យ សោតនាទុយា សន្តំ ... ចេតោបរិយញ្ញាលោក
 តហិទ្ធា ចិត្តសមុទ្រិស្សំ ... អាសាសានញាយតនំ
 វិញ្ញាណញាយតនស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ឆយោ
 អាគិញ្ញញាយតនំ វេសញ្ញាយសញ្ញាយតនស្ស អា-
 ម្មណាប្បច្ចយេន បច្ឆយោ តហិទ្ធា ទទ្ធា វត្ថុវិ-
 ចញ្ញាលស្ស ចេតោបរិយញ្ញាលស្ស អាវុដ្ឋនាយ
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ឆយោ ។

(៥៣៨) តហិទ្ធា ចេតោ អដ្ឋកុស្ស ចម្មស្ស
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ឆយោ អរិយា ទិញ្ចានំ
 បច្ឆវេក្ខន្តិ ទិញ្ចានំ តោត្រកុស្ស វេណានស្ស
 មក្ខស្ស ផលស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ឆយោ តហិទ្ធា ចក្កំ ... វត្ថុំ ... តហិទ្ធា
 ទទ្ធ អចិច្ចតោ ... គោមនស្សំ ទុប្បជ្ជតិ

ម្យុព្រះទិញ្ចានំ ឯព្រះទិញ្ចានំ ជាបច្ច័យ ខែការវិចារណា ម្យុតោត្រកុ
 វេទានៈ មក្ខ និងផល ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ
 វិចារណា ម្យុត្រកុកិលេស ដែលលះបង់ហើយ ម្យុត្រកុកិលេស ដែល
 សន្តិកសន្តិកៈហើយ ... ម្យុត្រកុកិលេស ដែលព្រះសង្ឃខ្លះករហើយ ក្នុង
 កាលមុន... បុគ្គលដទៃ ម្យុចក្ក ខាងក្រៅ ... ម្យុវត្ថុ ... ម្យុ
 ពួកខ្លះ ខាងក្រៅ ចាមិនទៀត ... គោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល
 ម្យុវេ ដោយវិច្ឆកុ ... ម្យុសំខ្លួន ដោយវិច្ឆសោតនាទុ ... របស់
 បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តខាងក្រៅ ដោយចេតោបរិយញ្ញាល ...
 អាសាសនញាយតនៈ ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណញាយតនៈ ដោយការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ អាគិញ្ញញាយតនៈ ជាបច្ច័យ វេសញ្ញាយសញ្ញាយតនៈ
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ពួកខ្លះ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ ខែការវិចារណា
 ម្យុត្រកុវិចារណា និងចេតោបរិយញ្ញាល ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(៥៣៨) គមិ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ ខែគមិ ខាងក្នុង ដោយ
 ការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ វិចារណា ម្យុព្រះទិញ្ចានំ ព្រះ
 ទិញ្ចានំ ជាបច្ច័យ ខែការវិចារណា ម្យុតោត្រកុ វេទានៈ មក្ខ និង
 ផល ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ បុគ្គល ម្យុចក្ក ខាងក្រៅ... ម្យុវត្ថុ
 ... ម្យុពួកខ្លះ ខាងក្រៅ ចាមិនទៀត ... គោមនស្ស កើតឡើង

ដំឡើង ចក្កុយា រូបំ បស្សតិ ធិញ្ញាយ សោតនាតុយា
 សន្តំ សុណនតិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន តហិទ្ធា ចិត្ត-
 សមម្ពិស្ស ចិត្តំ ជាតានិ តហិទ្ធា រូបាយតំ អដ្ឋត្តស្ស
 ចក្កុវិញ្ញាលាស្ស តហិទ្ធា ដោដ្ឋញ្ញាយតំ អដ្ឋត្តស្ស
 កាយវិញ្ញាលាស្ស តហិទ្ធា ទទ្ធា វន្តិវិញ្ញាលាស្ស
 ចេតោបរិយញ្ញាលាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាលាស្ស
 យថា កម្មបតញ្ញាលាស្ស អនាគតសញ្ញាលាស្ស អា-
 វជ្ជតាយ អាវច្ឆណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៥៣៧) អដ្ឋត្តា ចក្កោ អដ្ឋត្តស្ស ចម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាវច្ឆណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អាវច្ឆណាធិបតិ ពានំ ធិញ្ញា សីលំ
 ... ឧបោសថកម្មំ ... តំ ករុំ កត្វា បច្ចុ-
 វេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណាធិ ករុំ កត្វា ... ឈាតា
 វុដ្ឋហិទ្ធា ឈានំ ករុំ កត្វា ... អរិយា មត្តា វុដ្ឋ-
 ហិទ្ធា មត្តំ ករុំ កត្វា ... មលំ ករុំ កត្វា បច្ចុ-
 វេក្ខតិ អដ្ឋត្តំ ចក្កំ ... វត្តំ ... អដ្ឋត្តេ ទទ្ធវេ
 ករុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ ករុំ កត្វា
 រកោ ... ធិញ្ញំ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ

បុគ្គល ឃើញ ឡើយ ដោយវិញ្ញាណ ឬ ឡើយ ដោយវិញ្ញាណ ឬ
 ដឹង ឡើយ របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តខាងក្រៅ ដោយចេតា-
 បរិយញ្ញាណ ប្រាយនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ខាង
 ក្នុង ដោយដ្ឋត្តាយនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ខាង
 ក្នុង តួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ឡើងវិញ្ញាណ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា កម្មបតញ្ញាណ
 នឹងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការប្រណិប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៧] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការប្រណិប្បដ្ឋន៍ នឹងសហជាតាធិបតិ ។ អា-
 វច្ឆណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យខាន ឡើយ... ឡើយ បុគ្គល... ធ្វើ
 ឡើយ កុសលនោះ ឲ្យជាវិភាគ ហើយវិញ្ញាណ ធ្វើ ឡើយ កុសលទាំងឡាយ
 ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាវិភាគ ... ចេញអំពី
 ឈាន ធ្វើ ឡើយ ឲ្យជាវិភាគ... តួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមត្ត
 ហើយធ្វើ ឡើយ ឲ្យជាវិភាគ ... ធ្វើ ឡើយ ឲ្យជាវិភាគ
 ហើយវិញ្ញាណ ធ្វើ ឡើយ ខាងក្នុង ... ឡើយ... ឡើយ តួកខន្ធ
 ខាងក្នុង ឲ្យជាវិភាគ ហើយក្រែកអរ រីករាយ ពនៈ ធ្វើ ឡើយ
 ខន្ធនោះ ឲ្យជាវិភាគ ... ចំន្រី កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ

អង្គជំនុំជម្រះ សម្បយុត្តកាណ៍ ខ្លាំង ចិត្តសម្បជ្ជាណា-
នា រូបាណ៍ អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(៥៤០) អង្គជំនុំជម្រះ ធម្មា តហិទ្ធា ធម្មស្ស

អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតី បរោ

អង្គជំនុំជម្រះ បក្ខំ ... វត្ថុ ... អង្គជំនុំជម្រះ ទទេ កុំ

កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ កុំ កត្វា រាតោ

ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

(៥៤១) តហិទ្ធា ធម្មា តហិទ្ធា ធម្មស្ស អធិ-

បតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតី សហ-

ណាធិបតី ។ អាម្មណាធិបតី បរោ ឆាន់ នត្វា

សីលំ ... ខេទាសថកម្មំ ... តំ កុំ កត្វា ...

ឧត្ត ស្មិទ្ធិណាធិ កុំ កត្វា ... ឈាណ វុដ្ឋហិទ្ធា

... អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិទ្ធា មត្តំ កុំ កត្វា ...

ដលំ កុំ កត្វា ... ទិញាណំ កោត្រកុស្ស រោណា-

នស្ស មត្តស្ស ដលស្ស អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ

តហិទ្ធា បក្ខំ ... វត្ថុ ... តហិទ្ធា ទទេ កុំ

កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ កុំ កត្វា រាតោ

... ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហណាធិបតី តហិទ្ធា-

ធិបតី សម្បយុត្តកាណ៍ ខ្លាំង ចិត្តសម្បជ្ជាណា
នា រូបាណ៍ អធិបតីប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

គឺ អធិបតីធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ ខែត្តសម្បយុត្តកក្ខន្ធន៍ ខែត្ត
ចិត្តសម្បយុត្តកក្ខន្ធន៍ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៥៤០) ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
អធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណាធិបតី គឺ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ ឲ្យចក្ខុ
ខាងក្នុង ... ឲ្យវត្ថុ ... ឲ្យវត្ថុខន្ធន ខាងក្នុង ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ ឲ្យខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបតើគ
ឡើង ទិដ្ឋិ តើគឡើង ។

(៥៤១) ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
អធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណាធិបតី និងសហណាធិបតី ។ អាម្ម-
ណាធិបតី គឺ បុគ្គលដទៃ ឲ្យខាន ឲ្យសីល ... ឲ្យខេទាសថកម្ម ...
ធ្វើ ឲ្យកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ... ធ្វើ ឲ្យកុសលខាងក្នុង
ដែលសម្បជ្ជហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ... ចេញគំនិតយាន
... ត្រេកអររិករាយ ចេញគំនិតមត្ត ធ្វើ ឲ្យមត្ត ឲ្យជាទីគោរព ...
ធ្វើ ឲ្យផល ឲ្យជាទីគោរព ... ព្រះទិព្វាន ជាបច្ច័យ ខែគោត្រកុ
រោខានៈ មត្ត និងផល ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ឲ្យចក្ខុ ខាងក្រៅ...
ឲ្យវត្ថុ ... ធ្វើ ឲ្យវត្ថុខន្ធន ខាងក្រៅ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ ធ្វើ ឲ្យខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ តើគឡើង ។
និសហណាធិបតី គឺ អធិបតីធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ ខែត្តសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធន៍ ខែត្តចិត្តសម្បយុត្តកក្ខន្ធន៍ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៥៤២) តហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ មរិយា
 ធិញ្ចនំ កុំ កត្វា បច្ចុវត្តន្តំ និញ្ចនំ គោត្រកុស្ស
 វេណានស្ស មត្តស្ស ជលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តហិទ្ធា ធម្មតំ ... វត្តំ ... តហិទ្ធា ទរុ
 កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ធតិ តំ កុំ កត្វា
 វាតា ... និដ្ឋំ ឧប្បជ្ជនំ ។

(៥៤៣) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អដ្ឋត្ថា
 ទន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អដ្ឋត្ថានំ ទន្ធានំ អនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ គោត្រកុស្ស អនុ-
 លោមំ វេណានស្ស គោត្រកុ មត្តស្ស វេណានំ មត្តស្ស
 មត្តា ជលស្ស ។ បេ ។ អនុលោមំ ជលសមាបត្តិ-
 យា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស លេសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ
 ជលសមាបត្តិយា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៤) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស
 អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា តហិទ្ធាតិ
 ធានាភារណំ តំយេវ កមនំ ។

(៥៤៥) ធម៌ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាន់ក្រៅ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ គឺ ត្រូវព្រះអរិយៈ ធ្វើ ខ្ញុំ
 ព្រះនិទ្ទាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិទ្ទាន ជាបច្ច័យ
 នៃគោត្រកុ វេណាៈ មត្ត និងជល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ខ្ញុំចក្ក
 ខាន់ក្រៅ ... ខ្ញុំវត្ត ... ធ្វើ ខ្ញុំត្រូវខ្លួន ខាន់ក្រៅ ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយគ្រួសារ កែរយ រតៈ ធ្វើ ខ្ញុំខ្លួននោះ ឲ្យជាទីគោរព ...
 និដ្ឋំ កើតឡើង ។

(៥៤៦) ធម៌ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាន់ក្រៅ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ត្រូវខ្លួន ខាន់ក្រៅ មុន ជាបច្ច័យ នៃត្រូវខ្លួន ខាន់ក្រៅ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុ
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេណាៈ គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត
 វេណាៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត មត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃជល ។ បេ ។
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃជលសមាបត្តិ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃជលសមាបត្តិ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(៥៤៧) ធម៌ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាន់ក្រៅ
 ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ត្រូវពាក្យថា ត្រូវខ្លួន ខាន់ក្រៅ មុន ។ នោះ
 ជាដំណើរធ្វើឲ្យផ្សេងគ្នា ប៉ុណ្ណោះឯង ។

អដ្ឋត្ថកិច្ច បញ្ញាវិហារ

(២៤៥) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
 សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តវសនិសំ ។ បេ ។
 សហជាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តវប-
 និស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ
 អដ្ឋត្ថំ សន្ធីំ ឧបនិស្សយេន ធានំ ទេតិ សិលំ ...
 ទុច្ចារសថកត្តំ ... ឈានំ ... វិបស្សនំ ... មត្តំ ...
 អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិំ ឧប្បារទេតិ មាណំ ទេប្បតិ ទិដ្ឋិ
 កណ្ណាតិ អដ្ឋត្ថំ សិលំ ... បញ្ញា វាតំ បត្តនំ កា-
 យិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ទុក្ខំ កោដនំ ...
 សេនាសនំ ឧបនិស្សយេន ធានំ ទេតិ ... សមាបត្តិ
 ឧប្បារទេតិ ចានំ បាណំ បាណំ សន្ធីំ ភិក្ខុតិ អដ្ឋត្ថោ
 សន្ធា ... បញ្ញា វាតោ បត្តនា កាយិកំ សុខំ
 កាយិកំ ទុក្ខំ ... សេនាសនំ អដ្ឋត្ថាយ សន្ធាយ
 បញ្ញាយ វាតស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អដ្ឋត្ថកិច្ច បញ្ញាវិហារ

(២៤៥) ធមិ ខានិក្កនំ ជាបច្ច័យ វិនិមិ ខានិក្កនំ ដោយ
 សមនន្តវប្បច្ច័យ គឺ ដូចអនន្តវប្បច្ច័យវេរ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
 ណ្ឌបនិស្សយ អនន្តវបនិស្សយ និងបកត្តបនិស្សយ ។ ឯបកត្តបនិស្សយ
 គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ ខ្យល់ខ្យល់ ខានិក្កនំ ហើយខ្យល់ខ្យល់ ខ្យល់សិល ...
 ខ្យល់ឧបាសចកម្ម ... ខ្យល់ឈាន ... ញ្ញាវិហារស្សនា ... ញ្ញាវិមត្ត
 ... ញ្ញាវិកតិញ្ញា ... ញ្ញាវិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ខ្ញុំដ្ឋិ ខ្យល់សិល ខានិក្កនំ ... ខ្យល់ញា វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ កោដន ... អាស្រ័យ ខ្យល់សនាសនៈ
 ហើយ ខ្យល់ខ្យល់ ... ញ្ញាវិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្រាប់សត្វ
 បំបែកសង្ឃី សុទ្ធ ខានិក្កនំ ... បញ្ញា វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ វិនិស្តា
 ខានិក្កនំ វិនិស្តា វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
 មត្ត ខឹងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៤៦] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌូបទិស្សយោ
 បតត្ថបទិស្សយោ ។ បតត្ថបទិស្សយោ បរោ
 អដ្ឋត្តំ សទ្ធិំ ឧបទិស្សយោ ទានំ ទេតិ ... មាណ
 ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ បរោ អដ្ឋត្តំ សីលំ ...
 សេនាសនំ ឧបទិស្សយោ ទានំ ទេតិ ... ខាលាំ
 ហានតិ សង្ឃំ កិទ្ធាតិ អដ្ឋត្តា សទ្ធា ... សេនាសនំ
 តហិទ្ធា សទ្ធាយ មគ្គស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៧] តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌូបទិស្សយោ
 អនន្តរូបទិស្សយោ បតត្ថបទិស្សយោ ។ បតត្ថ
 បទិស្សយោ បរោ តហិទ្ធា សទ្ធិំ ... បត្តនំ
 កាយិកំ សុខំ ... សេនាសនំ ឧបទិស្សយោ ទានំ
 ទេតិ ... សង្ឃំ កិទ្ធាតិ តហិទ្ធា សទ្ធា ...
 សេនាសនំ តហិទ្ធា សទ្ធាយ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៨] តហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌូបទិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៤៩] ធម៌ ខានិក្កន្តំ ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ខានិក្រោ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌូបទិស្សយោ និងបកត្ថបទិស្សយោ ។
 បកត្ថបទិស្សយោ គឺ បុគ្គលដទៃ កាស្រីយ ឡូសត្វា ខានិក្កន្តំ ហើយឲ្យ
 ខាន... កម្លាំងមានៈ ប្រកាន់ខ្ញុំ បុគ្គលដទៃ ឡូសីល ខានិក្កន្តំ ...
 កាស្រីយ ឡូសតាសខៈ ហើយឲ្យខាន ... សម្លាប់សត្វ ចំបែក
 សង្ឃ សត្វ ខានិក្កន្តំ ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខៃសត្វា ខានិ
 ក្រោ ខៃមគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៥០] ធម៌ ខានិក្រោ ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ខានិក្រោ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌូបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និង
 បកត្ថបទិស្សយោ ។ បកត្ថបទិស្សយោ គឺ បុគ្គលដទៃ កាស្រីយ ឡូសត្វា
 ខានិក្រោ ... ឡូសចត្តិប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... ឡូសតាសខៈ
 ហើយឲ្យខាន ... ចំបែកសង្ឃ សត្វ ខានិក្រោ ... សេនាសនៈ
 ជាបច្ច័យ ខៃសត្វា ខានិក្រោ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ។

[៥៥១] ធម៌ ខានិក្រោ ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ខានិ
 ក្កន្តំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌូបទិស្សយោ

បកក្ខបដិស្សយោ ។ បកក្ខបដិស្សយោ តហិទ្ធា
 សន្និ . . . សេនាសនំ ឧបដិស្សយេ នាមំ ទេតិ . . .
 សង្កំ កិច្ចតិ តហិទ្ធា សន្និ . . . សេនាសនំ
 អដ្ឋក្កាយ សន្និយេ ផលសមាមគ្គិយា ឧបដិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៧] អដ្ឋក្កោ ធម្មោ អដ្ឋក្កស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ អដ្ឋក្កំ ចក្កំ . . . វត្ថុ-
 អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ជិត្វេន ចក្កបា រូបំ . . . ទិញាយ សោតនាតុយា
 សន្និ សុណាតំ រូបាយនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ទោ-
 ជ្ជញាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយនំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណស្ស កាយាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ
 អដ្ឋក្កានំ ឧប្បាណំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៨] អដ្ឋក្កោ ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ បរេ អដ្ឋក្កំ
 ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ

និងបកក្ខបដិស្សយោ ។ បកក្ខបដិស្សយោ គឺ បុគ្គល អារម្មណ ខ្សែសង្វាក់
 ខាងក្រៅ . . . ខ្សែសង្វាក់ខាងក្នុង ហើយខ្សែខាងក្នុង . . . បំបែកសង្វាក់ សង្វាក់
 ខាងក្រៅ . . . សេនាសនៈ ជាច្រើន ខែសង្វាក់ ខាងក្នុង និងផល-
 សមាមគ្គិ ដោយឧបដិស្សយេប្បច្ចយោ ។

[៥៤៧] ធម៌ ខាងក្នុង ជាច្រើន ខែធម៌ ខាងក្នុង ដោយបុរេ-
 ជាតប្បច្ចយោ បុរេដល់អារម្មណបុរេជាតំ គឺ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណ-
 បុរេជាតំ គឺ បុគ្គល ខ្សែចក្ក ខាងក្នុង . . . ខ្សែចក្ក ថាមិនទៀង ជាខ្សែ
 មិនមែនខ្សែ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល (ឃើញ) ខ្សែរូប
 ដោយទិព្វចក្ក . . . ឬ ខ្សែសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាតុ រូបាយនៈ
 (ជាច្រើន) ខែចក្កវិញ្ញាណ ដោយទិព្វវាយនៈ ជាច្រើន ខែកាយវិញ្ញាណ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ គឺ ចក្កាយនៈ (ជាច្រើន)
 ខែចក្កវិញ្ញាណ កាយាយនៈ (ជាច្រើន) ខែកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជា
 ច្រើន ខែពួកខ្សែ ខាងក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ចយោ ។

[៥៤៨] ធម៌ ខាងក្នុង ជាច្រើន ខែធម៌ ខាងក្រៅ ដោយបុរេ-
 ជាតប្បច្ចយោ បុរេដល់អារម្មណបុរេជាតំ គឺ បុគ្គលដទៃ (ឃើញ) ខ្សែ
 ចក្ក ខាងក្នុង . . . ខ្សែវត្ថុ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង

ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា
សន្នំ សុណាតិ អដ្ឋត្តំ រូបាយននំ តហិទ្ធា
ចក្កុវិញ្ញាណស្ស អដ្ឋត្តំ ដោដ្ឋញ្ញាយននំ តហិទ្ធា
កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥០) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស បុរេ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវុធលាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ ។ អាវុធលាបុរេជាតំ បរោ តហិទ្ធា ចក្កុ
... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ
ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ តហិទ្ធា
រូបាយននំ តហិទ្ធា ចក្កុវិញ្ញាណស្ស តហិទ្ធា ដោ-
ដ្ឋញ្ញាយននំ តហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ តហិទ្ធា ចក្កាយននំ ... កាយាយននំ ...
វត្ថុ តហិទ្ធា ខន្ធនំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥២) តហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវុធលាបុរេជាតំ តហិទ្ធា ចក្កុ
... វត្ថុ អនិច្ចតោ ... ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
ចក្កុនា រូបំ ... ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ ...
តហិទ្ធា រូបាយននំ អដ្ឋត្តស្ស ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។

បុគ្គល ឃើញ ខ្ញុំរូប ដោយទិព្វចក្កុ ឬ ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វ-
សោតនាតុ រូបាយននៈ ខាងក្នុង (ជាបច្ច័យ) ខែចក្កុវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ដោយដ្ឋញ្ញាយននៈ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ ខែកាយវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥១) ធមិ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ខាងក្រៅ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ទានជល់អាវុធលាបុរេជាតំ និងវត្ថុបុរេជាតំ ។ អាវុធលា-
បុរេជាតំ គឺ បុគ្គលដទៃ (ឃើញ) ខ្ញុំ កុំ ខាងក្រៅ... ខ្ញុំវត្ថុ
ថាមិនទៀង... ឃើញ ខ្ញុំរូប ដោយទិព្វចក្កុ ឬ ខ្ញុំសំឡេង ដោយ
ទិព្វសោតនាតុ រូបាយននៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) ខែចក្កុវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ដោយដ្ឋញ្ញាយននៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) ខែកាយវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ។ ឯវត្ថុបុរេជាតំ គឺ ចក្កាយននៈ ខាងក្រៅ... កាយាយននៈ
... វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែភ្នកខន្ធ ខាងក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥២) ធមិ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ខាងក្នុង ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះលំអែរអាវុធលាបុរេជាតំ គឺ បុគ្គល (ឃើញ) ខ្ញុំចក្កុ
ខាងក្រៅ... ខ្ញុំវត្ថុ ថាមិនទៀង... ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល
(ឃើញ) ខ្ញុំរូប ដោយទិព្វចក្កុ... ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាតុ...
រូបាយននៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) ខែចក្កុវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ។ បេ ។

តហិទ្ធា ដោដ្ឋត្វាយតនំ អដ្ឋត្ថស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥៣) អដ្ឋត្ថោ ច តហិទ្ធា ច ធម្មា អដ្ឋ-
ត្ថស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ តហិទ្ធា រូបាយតនំ ធម្ម
អដ្ឋត្ថំ ចត្វាយតនំ អដ្ឋត្ថស្ស ចក្កវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិទ្ធា ដោដ្ឋត្វាយត-
នំ អដ្ឋត្ថំ កាយាយតនំ អដ្ឋត្ថស្ស កាយ
វិញ្ញាណស្ស តហិទ្ធា រូបាយតនំ អដ្ឋត្ថំ វត្ថុ ច
... តហិទ្ធា ដោដ្ឋត្វាយតនំ អដ្ឋត្ថំ វត្ថុ ច
អដ្ឋត្ថានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥៤) អដ្ឋត្ថោ ច តហិទ្ធា ច ធម្មា តហិទ្ធា
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណបុរេ-
ជានំ វត្ថុបុរេជានំ អដ្ឋត្ថំ រូបាយតនំ តហិទ្ធា
ចត្វាយតនំ តហិទ្ធា ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្ថំ ដោដ្ឋត្វាយតនំ
តហិទ្ធា កាយាយតនំ តហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្ថំ រូបាយតនំ
តហិទ្ធា វត្ថុ ច ... អដ្ឋត្ថំ ដោដ្ឋត្វាយតនំ

ដោដ្ឋត្វាយតនំ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាន់ក្រៅ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៥) ធម៌ ខាន់ក្រៅ ធម៌ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណបុរេជាត នឹង
វត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយតនំ ចត្វាយតនំ ខាន់ក្រៅ ជា
បច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ដោដ្ឋត្វាយ-
តនំ ខាន់ក្រៅ កាយាយតនំ ខាន់ក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ-
វិញ្ញាណ ខាន់ក្រៅ រូបាយតនំ ខាន់ក្រៅ វត្ថុ ខាន់ក្រៅ ...
ដោដ្ឋត្វាយតនំ ខាន់ក្រៅ វត្ថុ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធ
ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៦) ធម៌ ខាន់ក្រៅ ធម៌ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អាម្មណបុរេជាត
នឹងវត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយតនំ ចត្វាយតនំ ខាន់ក្រៅ
ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
ដោដ្ឋត្វាយតនំ ខាន់ក្រៅ កាយាយតនំ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ
នៃកាយវិញ្ញាណ ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ រូបាយតនំ
ខាន់ក្រៅ វត្ថុ ខាន់ក្រៅ ... ដោដ្ឋត្វាយតនំ ខាន់ក្រៅ

តហិទ្ធា វត្ត ច តហិទ្ធា ទទ្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៥៥៥) អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា អដ្ឋត្តា
ទទ្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥៦) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស បច្ឆា-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា តហិទ្ធា ទទ្ធា
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៥៥៧) អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អដ្ឋត្តា
ទទ្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អដ្ឋត្តានំ ទទ្ធានំ អាសេ-
វនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
អនុលោមំ វេណានស្ស តោត្រកុ. មត្តស្ស វេណានំ
មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥៨) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ។ បេ ។
អដ្ឋត្តសទិសំយេវ ។

វត្ត ខាន់ក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាន់ក្រៅ ដោយបុរេជា-
តប្បច្ច័យ ។

(៥៥៥) ធមិ ខាន់ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខាន់ក្តី ដោយ
បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ខាន់ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៦) ធមិ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខាន់ក្រៅ ដោយ
បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ខាន់ក្រៅ ជា
បច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៧) ធមិ ខាន់ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខាន់ក្តី ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ខាន់ក្តី មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
ខន្ធ ខាន់ក្តី ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជា
បច្ច័យ) នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេណានៈ តោត្រកុ
(ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត វេណានៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៥៥៨) ធមិ ខាន់ក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខាន់ក្រៅ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បុទ ។ ។ បេ ។ ដូចគ្នានឹងអដ្ឋក្តធមិដែរ ។

[៥៥៧] អដ្ឋង្គត្តោ ធម្មោ អដ្ឋង្គត្តស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណាខណិកា ។
 សហជាតា អដ្ឋង្គត្តា ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាណានក្ខ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នាណាខណិកា អដ្ឋង្គត្តា ចេតនា វិចារកានំ អដ្ឋង្គត្តានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៨] តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណាខណិកា ។
 សហជាតា តហិទ្ធា ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាណានក្ខ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នាណាខណិកា តហិទ្ធា ចេតនា វិចារកានំ តហិទ្ធា
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៩] អដ្ឋង្គត្តោ ធម្មោ អដ្ឋង្គត្តស្ស ធម្មស្ស
 វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិច្ចណិ ដូចបដិច្ចវរសនិសំ ។

[៥៦០] អដ្ឋង្គត្តោ ធម្មោ អដ្ឋង្គត្តស្ស ធម្មស្ស
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋង្គត្តា អាហារក
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានក្ខ រូចានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ

[៥៥៧] ធមិ ខាន្តក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខាន្តក្កំ ដោយកម្ម-
 ប្បច្ច័យ បាខដល់សហជាត និន័នាណាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា
 ខាន្តក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដន ខៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាណូបដន
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាណាខណិកៈ គឺ ចេតនា ខាន្តក្កំ ជាបច្ច័យ
 ខៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ខាន្តក្កំដន ខៃពួកកដត្តារូបដន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៥៨] ធមិ ខាន្តក្កោ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខាន្តក្កោ ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ បាខដល់សហជាត និន័នាណាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ
 ចេតនា ខាន្តក្កោ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធដន ខៃពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋាណូបដន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាណាខណិកៈ គឺ ចេតនា
 ខាន្តក្កោ ជាបច្ច័យ ខៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ខាន្តក្កោដន ខៃពួកកដត្តារូ-
 បដន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៥៩] ធមិ ខាន្តក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខាន្តក្កំ ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ គឺ (២៧) បរិច្ចណិ ដូចបដិច្ចវរសេវ ។

[៥៦០] ធមិ ខាន្តក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខាន្តក្កំ ដោយអា-
 ហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ខាន្តក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
 ដន ពួកចិត្តសមុដ្ឋាណូបដន ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈខៃបដិសន្ធិ

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អដ្ឋត្ថោ កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ អដ្ឋត្ថស្ស
កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៦៣) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្ថោ កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ តហិទ្ធា កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៦៤) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវត្តិច្ឆដិសទ្ធិ ។ តហិទ្ធា កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ តហិទ្ធា កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៦៥) តហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិទ្ធា កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ អដ្ឋត្ថស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៦៦) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ ច តហិទ្ធា ធម្មោ ច អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្ថោ កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ ច តហិទ្ធា កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ ច អដ្ឋត្ថស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កតត្ថិញ្ញារោ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខានិក្កំ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៦៧) ធមិ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខានិក្កោ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ គឺ កតត្ថិញ្ញារោ ខានិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខានិក្កោ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៦៨) ធមិ ខានិក្កោ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខានិក្កោ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ ចុះឧដល់បវត្តិច្ឆដិសទ្ធិ ។ កតត្ថិញ្ញារោ ខានិក្កោ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខានិក្កោ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៦៩) ធមិ ខានិក្កោ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខានិក្កំ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ គឺ កតត្ថិញ្ញារោ ខានិក្កោ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខានិក្កំ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៧០) ធមិ ខានិក្កិក្កំ ធមិ ខានិក្កោក្កំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ខានិក្កំ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតត្ថិញ្ញារោ ខានិក្កិក្កំ កតត្ថិញ្ញារោ ខានិក្កោក្កំ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខានិក្កំ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ ។

អាហារំ វេទ្រិយំ ។ សហជាតោ អជ្ឈត្តោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណិដ្ឋំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្វ រូបាណំ
 ទ្វេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិក្កុណោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ
 ខន្ធានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។ សន្ធិត្ថំ ។ អសញ្ញ
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណិដ្ឋំ មហាក្ខតានំ ។
 បុរេជានំ ចក្កំ ... វត្ថុ ... បុរេជានសនិសំ ។ វត្ថុ
 អជ្ឈត្តានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-
 ធាតា អជ្ឈត្តា ខន្ធា អជ្ឈត្តោ កតទ្បិញ្ញាណ អា-
 ហារោ ច វេស្ស កាយស្ស រូបឯវិត្រិយំ កាដត្តា-
 រូបាណំ ។

[៥៧០] អជ្ឈត្តោ ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ អាហារំ ។ បុរេជានំ
 បរោ អជ្ឈត្ថំ ចក្កំ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ... វិបស្សតិ
 ទិច្ចេន ចក្កុធា ... ទិក្ខាយ សោតនាគុយា ...
 អជ្ឈត្ថំ រូបាយននំ ... ដោដ្ឋញ្ញាយននំ តហិទ្ធា
 កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អជ្ឈត្តោ កតទ្បិញ្ញាណ អាហារោ តហិទ្ធា កា-
 យស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អាហារ ខិនវត្រិយ ។ សហជាត គី ខន្ធា ខានិក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ)
 ខៃខន្ធា ពុជនី ខៃចិត្តសមុដ្ឋាទ្បជនី ខន្ធា ... ត្វកខន្ធា (ជាបច្ច័យ)
 ខៃវត្ថុ កតទ្បិញ្ញាណវិបស្សនិ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) ខៃត្វកខន្ធា មហា-
 ក្ខតខ ... ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ មហាក្ខតខ របស់ត្វកអសញ្ញាសត្វ
 (ជាបច្ច័យ) ខៃមហាក្ខត ព ។ បុរេជាន គី ទ្បចក្ក ... ទ្បវត្ថុ ...
 ដូចគ្នានឹងបុរេជានវេទ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខៃត្វកខន្ធា ខានិក្ខន្ធ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាន គី ត្វកខន្ធា ខានិក្ខន្ធក្តី កតទ្បិញ្ញាណ
 ខានិក្ខន្ធក្តី (ជាបច្ច័យ) ខៃកាយ ខេ រូបវិគិទ្រិយ (ជាបច្ច័យ)
 ខៃត្វកកដត្តារូប ។

[៥៧១] ធម៌ ខានិក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ខានិក្រៅ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាន ខិនអាហារ ។ បុរេជាន គី បុគ្គល
 ជីវៈ ឃើញច្បាស់ ទ្បចក្ក ខានិក្ខន្ធ ... ទ្បវត្ថុ ចាមិនទៀង ...
 ដោយទិក្ខចក្ក ... ដោយទិក្ខសោតនាគុ ... ប្រាយននៈ ខានិក្ខន្ធ ...
 ដោយដ្ឋញ្ញាយននៈ ជាបច្ច័យ ខៃកាយវិញ្ញាណ ខានិក្រៅ ដោយអត្ថ-
 ប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិញ្ញាណ ខានិក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ ខៃកាយ ខានិក្រៅ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥៧២) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បុរេជានំ បច្ឆាជានំ
 អាហារំ វត្ថុយំ តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស អត្ថិ-
 បទានំ វិញ្ញាណេត្តាធម៌ ។

(៥៧៣) តហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋក្កស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ អាហារំ ។ បុរេ-
 ជានំ តហិទ្ធា ធម្មំ ... វត្ថុំ ... ធម្មោ ចក្កុយ
 រូបំ ... ធម្មោយ សោតនាគុយា សង្ខំ ... តហិទ្ធា
 រូបាយនំ ... វេដ្ឋនាយនំ អដ្ឋក្កស្ស កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ តហិទ្ធា
 កត្តវិញ្ញាណេ អាហារេ អដ្ឋក្កស្ស កាយស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧៤) អដ្ឋក្កោ ធម្មោ ច តហិទ្ធា ធម្មោ ច
 អដ្ឋក្កស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជានំ អាហារំ ។ បុរេជានំ តហិទ្ធា រូបាយន-
 ទក្ខ អដ្ឋក្កំ ចក្កុ ច អដ្ឋក្កស្ស ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
 តហិទ្ធា វេដ្ឋនាយនទក្ខ អដ្ឋក្កំ កាយាយនទក្ខ
 អដ្ឋក្កស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(៥៧៥) ធមិ ខាណ្ឌោ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខាណ្ឌោ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជានំ បុរេជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ធម៌វត្ថុយ
 មិមានការព្រឹទ្ធស្សេន ។ ត្នា គ្រងធមិជាខាណ្ឌោឡើយ ឯបទខៃ
 មាតិកាខាណ្ឌោយ ចក្កុតិ ធម្មវិទ្ធិស្ថេរេ ។

(៥៧៦) ធមិ ខាណ្ឌោ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខាណ្ឌោ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជានំ ធម៌អាហារំ ។ បុរេជានំ គឺ ចក្កុល
 (ឃើញច្បាស់) ខ្ញុំចក្កុ ខាណ្ឌោ ... ខ្ញុំវត្ថុ ... ខ្ញុំប្រ ដោយ
 ទិព្វចក្កុ ... ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាគុ ... រូបាយនទៈ ខាណ្ឌ
 ោ ... វេដ្ឋនាយនទៈ ជាបច្ច័យ ខៃកាយវិញ្ញាណ ខាណ្ឌោ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កត្តវិញ្ញាណោ ខាណ្ឌោ ជាបច្ច័យ ខៃកាយ
 ខាណ្ឌោ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៥៧៧) ធមិ ខាណ្ឌោ ធមិ ខាណ្ឌោ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ
 ខាណ្ឌោ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជានំ ធម៌អាហារំ ។ បុរេ-
 ជានំ គឺ រូបាយនទៈ ខាណ្ឌោ ចក្កុ ខាណ្ឌោ (ជាបច្ច័យ) ខៃ
 ចក្កុវិញ្ញាណ ខាណ្ឌោ វេដ្ឋនាយនទៈ ខាណ្ឌោ កាយាយនទៈ
 ខាណ្ឌោ ជាបច្ច័យ ខៃកាយវិញ្ញាណ ខាណ្ឌោ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

តហិទ្ធា រូបាយតទត្ថា អដ្ឋង្គំ វត្ថុ ច ... តហិទ្ធា
 ដោដ្ឋព្វាយតទត្ថា អដ្ឋង្គំ វត្ថុ ច អដ្ឋង្គានំ ខន្ធានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាហារំ អដ្ឋង្គោ ក-
 កតទ្បិញ្ញារោ អាហារោ ច តហិទ្ធា កកតទ្បិញ្ញារោ
 អាហារោ ច អដ្ឋង្គស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៧៥] អដ្ឋង្គោ ចន្ទោ ច តហិទ្ធា ចន្ទោ ច
 តហិទ្ធា ចន្ទស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេដាតំ
 អាហារំ ។ បុរេដាតំ អដ្ឋង្គំ រូបាយតទត្ថា តហិទ្ធា
 ចក្កាយតទត្ថា តហិទ្ធា ចក្កវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អដ្ឋង្គំ ដោដ្ឋព្វាយតទត្ថា តហិទ្ធា
 កាយាយតទត្ថា តហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋង្គំ រូបាយតទត្ថា តហិទ្ធា
 វត្ថុ ច តហិទ្ធា ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អដ្ឋង្គំ ដោដ្ឋព្វាយតទត្ថា តហិទ្ធា វត្ថុ ច តហិទ្ធា
 ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាហារំ អដ្ឋង្គោ
 កកតទ្បិញ្ញារោ អាហារោ ច តហិទ្ធា កកតទ្បិញ្ញារោ
 អាហារោ ច តហិទ្ធា កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

រូបាយតទៈ ខានិក្រៅក្តី វត្ថុ ខានិក្នុងក្តី ... ដោដ្ឋព្វាយតទៈ ខានិ
 ក្រៅក្តី វត្ថុ ខានិក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្ថកខន្ធ ខានិក្នុង ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ។ ឯអាហារ គឺ កតទ្បិញ្ញារោ ខានិក្នុងក្តី កតទ្បិញ្ញារោ
 ខានិក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ ខែកាយ ខានិក្នុង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៥៧៦] ធម៌ ខានិក្នុងក្តី ធម៌ ខានិក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ ខែធម៌
 ខានិក្រៅ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេដាត ខែនិកាយោ ។ បុរេ-
 ដាត គឺ រូបាយតទៈ ខានិក្នុងក្តី ចក្កាយតទៈ ខានិក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ
 ខែចក្កវិញ្ញាណ ខានិក្រៅ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ដោដ្ឋព្វាយតទៈ ខានិក្នុង
 ក្តី កាយាយតទៈ ខានិក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ ខែកាយវិញ្ញាណ ខានិក្រៅ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ រូបាយតទៈ ខានិក្នុងក្តី វត្ថុ ខានិក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ
 ខែត្ថកខន្ធ ខានិក្រៅ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ដោដ្ឋព្វាយតទៈ ខានិក្នុងក្តី
 វត្ថុ ខានិក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្ថកខន្ធ ខានិក្រៅ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។
 ឯអាហារ គឺ កតទ្បិញ្ញារោ ខានិក្នុងក្តី កតទ្បិញ្ញារោ ខានិក្រៅក្តី
 ជាបច្ច័យ ខែកាយ ខានិក្រៅ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៥៧៦] អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៧] ហត្ថយោ ទ្វេ អាម្ពណោ ចត្តាវិ អធិ-
បតិយោ ចត្តាវិ អនន្តរោ ទ្វេ សមនន្តរោ ទ្វេ សហ-
ជាតេ អក្ខមត្តោ វិស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តាវិ
បុរេជាតេ ន បច្ឆាជាតេ កាលេវេន ករុម្ព វិចារកេ
ទ្វេ អាហារេ ន វត្ថ្រិយេ ទ្វេ ឈារេន មត្តេ សម្ម-
យុត្តេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ន ធនត្ថិយា ទ្វេ វិភតេ
ទ្វេ អវិភតេ ន ។ ឃី កាលោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[៥៧៨] អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ វត្ថ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៦] ធមិ ខានិក្កន្តំ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខានិក្កន្តំ ដោយនត្ថិប្ប-
ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិភត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិភត្តប្បច្ច័យ ។

[៥៧៧] ក្កន្តិហត្ថប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិការម្ពណ-
ប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិអធិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិអនន្ត-
រប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិសមនន្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិសហជា-
តប្បច្ច័យ អក្ខមត្តាប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិបុរេជាតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៦
ក្កន្តិបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ កាលេវេនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិប្បាប្បច្ច័យ
មានព័រៈ ២ ក្កន្តិអាហារប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៦ ក្កន្តិវត្ថ្រិយប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ២ ក្កន្តិឈានប្បច្ច័យ មត្តប្បច្ច័យ សម្មយុត្តប្បច្ច័យ និងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិអត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៦ ក្កន្តិធនត្ថិប្បច្ច័យ
មានព័រៈ ២ ក្កន្តិវិភត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២ ក្កន្តិអវិភត្តប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ៦ ។ បណ្ឌិត គប្បិកបំ យ៉ាងៈខេត្តុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥៧៨] ធមិ ខានិក្កន្តំ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខានិក្កន្តំ ដោយ
អាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវត្ថ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមប្បិកប្បដ្ឋាន

(៥៧៧) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស
ការម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៥៧៨) តហិទ្ធា ធម្មោ តហិទ្ធា ធម្មស្ស
ការម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាន-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ក្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧៩) តហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
ការម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៥៨០) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ ច តហិទ្ធា ធម្មោ ច
អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស . . . បុរេជានំ អាហារំ ។

(៥៨១) អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ ច តហិទ្ធា ធម្មោ ច
តហិទ្ធា ធម្មស្ស . . . បុរេជានំ អាហារំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមប្បិកប្បដ្ឋាន

(៥៧៧) ធមិ ខានិក្កនំ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខានិក្រៅ
ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៧៨) ធមិ ខានិក្រៅ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខានិក្រៅ
ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ចុជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយក្រិយប្បច្ច័យ ។

(៥៧៩) ធមិ ខានិក្រៅ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ខានិក្កនំ
ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៨០) ធមិ ខានិក្កនិក្កំ ធមិ ខានិក្រៅក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃ
ធមិ ខានិក្កនំ . . . បុរេជានំ បុរេជានំ និងអាហារំ ។

(៥៨១) ធមិ ខានិក្កនិក្កំ ធមិ ខានិក្រៅក្កំ (ជាបច្ច័យ)
ខៃធមិ ខានិក្រៅ . . . បុរេជានំ បុរេជានំ និងអាហារំ ។

អដ្ឋកថា បញ្ចកថា

(៥៨២) នហេតុយា ឆ ន អារម្មណេ ឆ
 នអធិបតិយា ឆ ។ សង្ខត្តំ ។ សព្វត្ថ ឆ កា-
 តញ្ញា នវិប្បយុត្តេ ឆ លោកុត្តយា ចត្តារិ លោកុត្ត-
 យា ឆ លោកិកតេ ឆ លោកិកតេ ចត្តារិ ។ វិវា-
 កលោកញំ ។

បច្ចុទ្ទេយំ ។

(៥៨៣) ហេតុប្បដូយា នអារម្មណេ ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញមញ្ញេ
 នឧបទិស្សយេ ទ្វេ ។ សង្ខត្តំ ។ សព្វត្ថ ទ្វេ នសម្ប-
 យុត្តេ នវិប្បយុត្តេ លោកុត្តយា លោកិកតេ ទ្វេ ។ វិវា-
 កលោកញំ ។

អនុលោមប្បច្ចុទ្ទេយំ ។

អដ្ឋកថា: បញ្ចកថា:

(៥៨២) ក្នុងនហេតុប្បដូយ មានវា: ៦ ក្នុងនអារម្មណ-
 ប្បដូយ មានវា: ៦ ក្នុងនអធិបតិប្បដូយ មានវា: ៦ ។ សេចក្តី
 បំប្រែញ ។ គ្រប់ៗទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យមានវា: ៦ ផងចុះ
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដូយ មានវា: ៦ ក្នុងនោកុត្តប្បដូយ មានវា: ៤ ក្នុង
 នោកុត្តិប្បដូយ ក្នុងនោកិកប្បដូយ មានវា: ៦ ក្នុងនោកិកប្បដូយ
 មានវា: ៤ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទេយ: ។

(៥៨៣) ក្នុងនអារម្មណប្បដូយ មានវា: ២ ព្រោះហេតុប្បដូយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដូយ នអនន្តរេប្បដូយ នសមនន្តរេប្បដូយ
 នអញ្ញមញ្ញប្បដូយ និងនឧបទិស្សយប្បដូយ មានវា: ២ ។ សេចក្តី
 បំប្រែញ ។ ក្នុងច្បាប់ទាំងអស់ សុទ្ធតែ មានវា: ២ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បដូយ នវិប្បយុត្តប្បដូយ នោកុត្តិប្បដូយ និងនោកិកប្បដូយ មាន
 វា: ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុទ្ទេយ: ។

អភិធម្មបិដក អនុយោគបិដក

[៥៥២] នរោត្តមបុត្រយោ អនុយោគបិដក . . .

អនុយោគបិដក អនុយោគបិដក អនុយោគបិដក

អនុយោគបិដក អនុយោគបិដក អនុយោគបិដក

បច្ចុប្បន្នយោគបិដក ។

បច្ចុប្បន្នយោគបិដក ។

អនុយោគបិដក អនុយោគបិដក អនុយោគបិដក ។

អភិធម្មបិដក អនុយោគបិដក

[៥៥៣] ក្នុងការប្រព្រឹត្តិយ មានព័រៈ ៤ ព្រោះនរោត្តម

ប្រព្រឹត្តិយ . . . ក្នុងការប្រព្រឹត្តិយ មានព័រៈ ៤ អនុយោគបិដក

បច្ចុប្បន្ន គប្បីរាប់(ត្រូវទៀតចុះ) ក្នុងអភិធម្មបិដក មានព័រៈ ៦ ។

បច្ចុប្បន្ន គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុប្បន្នយោគបិដក ។

ចប់ បច្ចុប្បន្នយោគបិដក ។

ចប់ អនុយោគបិដក ទំព័រ ២១ ។

អង្គការមូលដ្ឋាន

បដិច្ចវាវ

(៥៥៧) អង្គការមូលដ្ឋាន ធម្ម៌ បដិច្ច អង្គការមូលដ្ឋាន ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អង្គការមូលដ្ឋាន ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . បដិសន្ធិត្តុលោ អង្គការមូលដ្ឋាន ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

(៥៥៨) តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ធម្ម៌ បដិច្ច តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . បដិសន្ធិត្តុលោ តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

(៥៥៩) អង្គការមូលដ្ឋាន ធម្ម៌ បដិច្ច អង្គការមូលដ្ឋាន ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្បច្ចយា សន្ធិត្តំ ។ អវិគតប្បច្ចយា ។

(៥៥០) ហេតុយា ទ្វេ អាម្មណ ទ្វេ ។ សន្ធិត្តំ ។ សព្វត្ត ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតត្បំ ។

អង្គការមូលដ្ឋាន

បដិច្ចវាវ

(៥៥៧) អង្គការមូលដ្ឋាន កាស្រ័យ ទ្វេអង្គការមូលដ្ឋាន ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ កាស្រ័យ ទ្វេខន្ធ ១ ជា អង្គការមូលដ្ឋាន ទ្វេខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ កាស្រ័យ ទ្វេខន្ធ ១ ជា អង្គការមូលដ្ឋាន ក្នុងខណៈវិបសន្ធិ ទ្វេខន្ធ ២ . . . ។

(៥៥៨) តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន កាស្រ័យ ទ្វេតហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ កាស្រ័យ ទ្វេខន្ធ ១ ជាតហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ទ្វេខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ កាស្រ័យ ទ្វេខន្ធ ១ ជា តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ក្នុងខណៈវិបសន្ធិ ទ្វេខន្ធ ២ . . . ។

(៥៥៩) អង្គការមូលដ្ឋាន កាស្រ័យ ទ្វេអង្គការមូលដ្ឋាន ទើបកើតឡើង ព្រោះអាម្មណប្បច្ចយ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះ អវិគតប្បច្ចយ ។

(៥៥០) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវរៈ ២ ក្នុងអាម្មណប្បច្ចយ មានវរៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ក្នុងច្បាប់តាំងអស់ សុទ្ធតែ មានវរៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានវរៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

(៥៧០) អដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋង្គត្តា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បព្វយា អហេ-
 តុកំ អដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធេ ... អហេតុកប្បជិសន្តិក្កុណោ អដ្ឋង្គត្តា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធេ ... វិចិកិត្តា
 សហគតេ ឧទ្ធចូសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិកិត្តា
 សហគតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ ។

(៥៧២) តហិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច តហិត្តារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បព្វយា អហេតុកំ
 តហិត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធេ ... អហេតុកប្បជិសន្តិក្កុណោ វិចិកិត្តាសហ-
 គតេ ឧទ្ធចូសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិកិត្តាសហ-
 គតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ ។

(៥៧៣) អដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋង្គត្តា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បព្វយា អនុ-
 លោមសហជាតសទិសំ ចិត្តាណករណំ ។ ឧបុរេជា-
 តប្បព្វយា អប្បេ អដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 បដិសន្តិក្កុណោ ... ។

(៥៧១) អដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ អាស្រ័យ ទូរអដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បព្វយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យ ទូរអហេ-
 តុកក្នុង ១ ជាអដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ទូរខន្ធ២ ... អាស្រ័យ ទូរខន្ធ ១ ជា
 អដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្តិ ទូរខន្ធ២ ... មោហៈ
 ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ អាស្រ័យ ទូរខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ។

(៥៧២) តហិត្តារម្មណធមិ អាស្រ័យ ទូរតហិត្តារម្មណធមិ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បព្វយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យ ទូរអហេតុ-
 កក្នុង ១ ជាតហិត្តារម្មណំ ទូរខន្ធ២ ... មោហៈ ដែលច្រឡំដោយ
 វិចិកិត្តា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ អាស្រ័យ ទូរខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្តិ ។

(៥៧៣) អដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ អាស្រ័យ ទូរអដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បព្វយ គឺ ដូចសហជាតប្បព្វយក្នុងអនុលោម
 វេរ មិនមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ៗ គ្នាទេ ។ ព្រោះនបុរេជាតប្បព្វយ គឺ
 អាស្រ័យ ទូរខន្ធ ១ ជាអដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ក្នុងអប្បេ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្តិ ... ។

(៥៧៤) តហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មេយោតប្បច្ចយា អរូបតហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បដិសន្ធិក្កុណោ ... ធម្មោយោតប្បច្ចយា ធម្មោសេវធម្មច្ចយា សហជាតសទិសំ ។ ធម្មោប្បច្ចយា អដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ខន្ធបដិច្ច អដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ចេតនា ។

(៥៧៥) តហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មោប្បច្ចយា តហិទ្ធារម្មណោ ខន្ធបដិច្ច តហិទ្ធារម្មណោ ចេតនា ។

(៥៧៦) អដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ធម្មំ បដិច្ច ... ធម្មោយោតប្បច្ចយា បដិសន្ធិ ធម្មំ ។ ធម្មោយោតប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ អដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ឯកំ ... ។

(៥៧៧) តហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ... ធម្មោយោតប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ តហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ ... ធម្មោប្បច្ចយា ធម្មោសេវធម្មេយោ មោហាធម្មំ ។ ធម្មោប្បច្ចយា អរូបតហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ ... ។

(៥៧៨) តហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ... ធម្មោយោតប្បច្ចយា អរូបតហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ ... ។

(៥៧៤) តហិទ្ធារម្មណោធមិ កាស្រ័យ ទ្ធិតហិទ្ធារម្មណោធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧប្បដោតប្បច្ច័យ គឺ កាស្រ័យ ទ្ធិខន្ធទ ជាតហិទ្ធារម្មណំ ក្នុងអរូប ក្នុងខណៈវិបសន្ធិ ... ព្រោះឧប្បដោតប្បច្ច័យ និងនិរតិសេវធម្មច្ច័យ គឺ ដូចគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ ព្រោះឧប្បដោតប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ទ្ធិខន្ធទ ជាអដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ។

(៥៧៥) តហិទ្ធារម្មណោធមិ កាស្រ័យ ទ្ធិតហិទ្ធារម្មណោធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧប្បដោតប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាតហិទ្ធារម្មណំ កាស្រ័យ ទ្ធិខន្ធទ ជាអដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ។

(៥៧៦) កាស្រ័យ ទ្ធិអដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ... ព្រោះនិរតិសេវធម្មច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ព្រោះនិរតិសេវធម្មច្ច័យ គឺ ទ្ធិខន្ធទ ជាអដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ដែលប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ... ។

(៥៧៧) កាស្រ័យ ទ្ធិតហិទ្ធារម្មណោធមិ ... ព្រោះឧប្បដោតប្បច្ច័យ គឺ ទ្ធិខន្ធទ ជាតហិទ្ធារម្មណំ ដែលប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ... ព្រោះឧប្បដោតប្បច្ច័យ គឺ ដូចគ្នានឹងនិរតិសេវធម្មច្ច័យដែរ តែមោហាមិនមានឡើយ ។ ព្រោះនិរតិសេវធម្មច្ច័យ គឺ ទ្ធិខន្ធទ ជាអដ្ឋកថាបិដកសុត្តនិកាយ ក្នុងអរូប ... ។

(៥៧៨) កាស្រ័យ ទ្ធិតហិទ្ធារម្មណោធមិ ... ព្រោះនិរតិសេវធម្មច្ច័យ គឺ ទ្ធិខន្ធទ ជាតហិទ្ធារម្មណំ ក្នុងអរូប ... ។

អភិធម្មចំណីពេ អនុលោមវ្តិកប្បដ្ឋានំ

(៥៧៧) នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ទ្វេ នបុរេ-
ជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ នកម្មេ
នវិហាកេ នឈានេ នមត្តេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។
ឯវំ ករណាតតំ ។

បច្ឆន្តិយំ ។

(៦០០) ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ទ្វេ ...
នវិហាកេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ ករណាតតំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋន្តិយំ ។

(៦០១) នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណោ ទ្វេ ...
អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ មត្តេ ទ្វេ
អវិកតេ ទ្វេ ។ ឯវំ ករណាតតំ ។

បច្ឆនិយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារេ និដ្ឋិវោ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មចំណីពេ អនុលោមវ្តិកប្បដ្ឋានំ

(៥៧៧) ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយា មាន
វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា មាន
វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិហាកប្បដ្ឋយា នឈា-
នប្បដ្ឋយា នមត្តប្បដ្ឋយា នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនិយៈ ។

(៦០០) ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា
... ក្នុងនវិហាកប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា មាន
វារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋន្តិយៈ ។

(៦០១) ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយា
... ក្នុងននន្តរេប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ។
សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ក្នុងនមត្តប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២ ក្នុងនវិហាកប្បដ្ឋយា
មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនិយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រវេហលក្ខានិទិបដិច្ចវារៈវេដា ។

បញ្ហាវិវា

[៦០២] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកុណោ អដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ។

[៦០៣] តហិត្តារម្មណោ ធម្មោ តហិត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិត្តារម្មណោ ហេតុ ... បដិសន្ធិកុណោ ... ។

[៦០៤] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ វិញ្ញាណញ្ញាយនំ បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញាបាសញ្ញាយនំ បច្ចវេក្ខតិ អដ្ឋត្តារម្មណំ អដ្ឋត្តំ ធិត្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ធិត្វំ សោតបាតុំ ... វេទ្ធិវិជញ្ញាណំ ... បុព្វេវិភាសានុស្សតិញ្ញាណំ ... យថា កម្មបកញ្ញាណំ ... អបាគត់សញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ អរិយោ អដ្ឋត្តារម្មណោ បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ វិក្ខម្ពិភេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ ... អដ្ឋត្តារម្មណោ អដ្ឋត្តេ ខន្ធានុ អនិច្ចតោ ... វិបស្សតិ

បញ្ហាវិវា

[៦០២] អដ្ឋត្តារម្មណោធមិ ជាបច្ច័យ វៃអដ្ឋត្តារម្មណោធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ វៃពួកសម្បយុត្តកុទ្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ (ជាបច្ច័យ) វៃពួកសម្បយុត្តកុទ្ធ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។

[៦០៣] តហិត្តារម្មណោធមិ ជាបច្ច័យ វៃតហិត្តារម្មណោធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុជា តហិត្តារម្មណំ . . . ក្នុងខណៈ វៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៦០៤] អដ្ឋត្តារម្មណោធមិ ជាបច្ច័យ វៃអដ្ឋត្តារម្មណោធមិ ដោយ អាម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា ខ្សែវិញ្ញាណញ្ញាយនៈ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ពិចារណា ខ្សែវិសញ្ញាណសញ្ញាយនៈ ពិចារណា ខ្សែវិច្ឆបក្ក ខាងក្នុង ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ពិចារណា ខ្សែវិទ្ធវេសាគពាតុ . . . ខ្សែវិទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . ខ្សែប្រវត្តិវិសាទុស្សតិញ្ញាណ . . . ខ្សែយថាគម្មបកញ្ញាណ . . . ខ្សែអនាគត់សញ្ញាណ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា ខ្សែពួកកិលេស ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ដែលបាទលះបង់ហើយ ពិចារណា ខ្សែពួកកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ខ្សែពួកកិលេស ដែលបាច់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ឃើញច្បាស់ ខ្សែពួកខន្ធានុ ខាងក្នុង ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ជាមិនទៀង . . .

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត រដ្ឋត្តារម្មណា
រតោ . . . ពោមនស្សំ ធម្មជ្ជតិ អដ្ឋត្តារម្មណា
អដ្ឋត្តា ខន្ធ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋ-
នាយ អារម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[២០៥] អដ្ឋត្តារម្មណា ធម្មោ តហិទ្ធារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បរោ
អដ្ឋត្តារម្មណំ វិញ្ញាណញ្ញាយននំ . . . ទេវសញ្ញា-
នាសញ្ញាយននំ បច្ចុវេក្ខតិ បរោ អដ្ឋត្តារម្មណំ
អដ្ឋត្តំ ទិព្វំ ធម្មំ បច្ចុវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតនាតុំ . . .
សន្តិវិជញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . .
យថាកម្មបកញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខ-
តិ អដ្ឋត្តារម្មណោ អដ្ឋត្តោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អដ្ឋត្តា-
រម្មណាអដ្ឋត្តចិត្តសមម្ពិស្សំ ចិត្តំ ជាតាតិ អដ្ឋត្តា-
រម្មណា តហិទ្ធា ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេ-
និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស
អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ត្រេកអរ តែកយ ពតៈ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំខន្ធនោះ
. . . ពោមនស្ស ទើបកើតឡើង ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដែលជាអដ្ឋត្តា-
រម្មណំ ជាបច្ច័យ ខែការពិចារណា ខ្ញុំបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា-
កម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[២០៥] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ ខែតហិទ្ធារម្មណាធម៌
ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ ពិចារណា ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ញាយ-
ននៈ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ . . . ខ្ញុំវិទេវសញ្ញានាសញ្ញាយននៈ បុគ្គលដទៃ
ពិចារណា ខ្ញុំទិព្វបុគ្គ ខាងក្នុង ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ពិចារណា ខ្ញុំទិព្វ-
សោតនាតុំ . . . ខ្ញុំវិទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . ខ្ញុំបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . .
ខ្ញុំយថាកម្មបកញ្ញាណ . . . ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំ
ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ដឹង
ខ្ញុំចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយអដ្ឋត្តចិត្តជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ដោយ
ចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ
ខែការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
យថាកម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[២០៦] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ តហិទ្ធារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អាវម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ តហិទ្ធារម្មណំ តហិទ្ធា ធិត្វំ ចត្តំ បច្ចុវេក្ខតិ ធិត្វំ រោគនាតុំ . . . ឥន្ទ្រិវិធីញ្ញាណំ . . . ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថា កម្មបកម្មញ្ញាណំ . . . អនាគតសញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ បរោ តហិទ្ធារម្មណោ តហិទ្ធា ទន្ធិ អនិច្ចតោ ទុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន តហិទ្ធារម្មណា តហិទ្ធា ទន្ធិ ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថា កម្មបកម្មញ្ញាណាស្ស អនាគតសញ្ញាណាស្ស អាវច្ចយាយ អាវម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៧] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អង្គការម្មណាស្ស ធម្មស្ស អាវម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាទំ ធិត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧចោសថកម្មំ កត្វាតំ បច្ចុវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ចុវេក្ខតិ ណា រុដ្ឋហិត្វា ណា ធិ បច្ចុវេក្ខតិ អរិយាមត្តា រុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចុវេក្ខតិ ផលំ បច្ចុវេក្ខតិ

[២០៦] តហិទ្ធារម្មណោធមិ ជាបច្ច័យ នៃតហិទ្ធារម្មណោធមិ ដោយ អាម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលវេទ ពិចារណា នូវចិត្តចក្ក ខាងក្រៅ ជាតហិទ្ធារម្មណំ នូវចិត្តសោតនាគុ . . . នូវចិត្តវិធីញ្ញាណ . . . នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថា កម្មបកម្មញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតសញ្ញាណ បុគ្គលវេទ ឃើញ ច្បាស់ នូវតួកខ្លួន ខាងក្រៅ ជាតហិទ្ធារម្មណំ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តខាងក្រៅ ជាតហិទ្ធារម្មណំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ តួកខ្លួន ខាងក្រៅ ជាតហិទ្ធារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ យថា កម្មបកម្មញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ អាម្មណប្បច្ច័យ ។

[២០៧] តហិទ្ធារម្មណោធមិ ជាបច្ច័យ នៃអង្គការម្មណោធមិ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឱ្យខន សមាខន សីល ធ្វើទះបាសថកម្ម ពិចារណា នូវកុសលនោះ ពិចារណា នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញ អំពីឈាន ហើយពិចារណា នូវឈាន ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមត្ត ហើយពិចារណា នូវមត្ត ពិចារណា នូវផល

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

បហិទេ តិលេសេ បច្ចុវេក្ខតិ វិក្ខម្ពិតេ តិលេសេ
 ... បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ ។ ថេ ។ តហិទ្ធាវម្មណំ
 អជ្ឈត្តំ ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចុវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតទាតុំ ...
 ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ ... ទេតោបរិយញ្ញាណំ ... បុព្វេនិ-
 វាសាទុស្សតិញ្ញាណំ ... យថាភម្មបកញ្ញាណំ ...
 អនាគតំសញ្ញាណំ ... តហិទ្ធាវម្មណោ អជ្ឈតេ ខន្ធ
 អនិច្ចតោ ... វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ
 អារត្ត អជ្ឈត្តារម្មណោ ពតោ ... ទោមទស្សិ
 ទុប្បជ្ឈតិ តហិទ្ធាវម្មណោ អជ្ឈត្តា ខន្ធ ឥន្ទ្រិវិជញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាភម្ម-
 បកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារត្តោយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦០៨) អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ អជ្ឈត្តារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារ-
 ម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិ-
 បតិ អជ្ឈត្តារម្មណំ អជ្ឈត្តំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ករុ
 កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ លេសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ករុ
 កត្វា ... អជ្ឈត្តារម្មណំ អជ្ឈត្តំ ទិព្វំ ចក្កំ ករុ
 កត្វា ... ទិព្វំ សោតទាតុំ ... ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

តិចារណា ខ្ញុំភ្នកតិលេស ដែលលះចង់ហើយ ... ខ្ញុំភ្នកតិលេស
 ដែលសន្តត់សន្តិទេហើយ ... ខ្ញុំភ្នកតិលេស ដែលប្តាប់សន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន ។ ថេ ។ បុគ្គល តិចារណា ខ្ញុំទិព្វចក្ក ខាន់ក្នុង ជាតហិទ្ធា-
 វម្មណំ ខ្ញុំទិព្វសោតទាតុ ... ខ្ញុំឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ... ខ្ញុំចេតោបរិយ-
 ញ្ញាណ ... ខ្ញុំបុព្វេនិវាសាទុស្សតិញ្ញាណ ... ខ្ញុំយថាភម្មបកញ្ញាណ
 ... ខ្ញុំអនាគតំសញ្ញាណ ... ឃើញរូបសំ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ខាន់ក្នុង
 ជាតហិទ្ធាវម្មណំ ជាមិនទៀង ... ត្រេកអរ រីករាយ ពតៈ ជា
 អជ្ឈត្តារម្មណំ ប្រារត្ត ខ្ញុំខន្ធនោះ ... ទោមទស្ស គំរើតទៀង
 ភ្នកខន្ធ ខាន់ក្នុង ជាតហិទ្ធាវម្មណំ ជាបច្ច័យ ខែការវិចារណា
 ខ្ញុំឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ បុព្វេនិវាសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបកញ្ញាណ
 ខ្លឹមអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

(៦០៩) អជ្ឈត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអជ្ឈត្តារម្មណធម៌ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណធិបតិ ខ្លឹមសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
 ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ខាន់ក្នុង ជាអជ្ឈត្តា-
 វម្មណំ ឲ្យជាវិភាគ ហើយវិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំវេទសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនៈ ឲ្យជាវិភាគ ... ធ្វើ ខ្ញុំទិព្វចក្ក ខាន់ក្នុង ជាអជ្ឈត្តារម្មណំ
 ឲ្យជាវិភាគ ... ខ្ញុំទិព្វសោតទាតុ ... ខ្ញុំឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណ ...

បុរេព្រះវិហារ ទុស្សតិញ្ញាល័យ . . . យថា កម្មបកញ្ញាល័យ . . . អនាគតសញ្ញាល័យ កុំ កត្វា . . . អង្គការមូលដ្ឋាន អង្គការ ទន្ទេ កុំ កត្វា អស្សារនេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា អង្គការមូលដ្ឋាន វគ្គ . . . ជំនុំ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អង្គការមូលដ្ឋានធិបតិ សម្បយុត្តកាដំ ទន្ទាដំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៦០៧] តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ធម្មោ តហិទ្ធារមូលដ្ឋានស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិ តហិទ្ធារមូលដ្ឋានធិបតិ សម្បយុត្តកាដំ ទន្ទាដំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៦០៨] តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ធម្មោ អង្គការមូលដ្ឋានស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណធិបតិ នាដំ ធាតុ សីលំ សមាធិបតិ ឧបោសថកម្ម កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចុយេត្តតិ បុរេ បុរិស្ថានិ . . . លា បុរិស្ថានិ . . . អរិយា មត្តា បុរិស្ថានិ មត្តំ . . . បលំ កុំ កត្វា . . . តហិទ្ធារមូលដ្ឋាន អង្គការ ធិត្វំ ធាតុ កុំ កត្វា . . . ធិត្វំ សោតនាតុំ . . . ឥន្ទ្រិវិញ្ញាល័យ . . . ចេតោបរិយញ្ញាល័យ . . . បុរេព្រះវិហារ ទុស្សតិញ្ញាល័យ . . . យថា កម្មបកញ្ញាល័យ . . .

ទ្រុប្បព្រះវិហារ ទុស្សតិញ្ញាល័យ . . . ទ្រុយថា កម្មបកញ្ញាល័យ . . . ធ្វើ ទ្រុអនាគតសញ្ញាល័យ ទ្រុជាវិគោត . . . ធ្វើ ទ្រុវត្តទន្ទ ខាងក្នុង ជាអង្គការមូលដ្ឋាន ទ្រុជាវិគោត ហើយគ្រួសារ រីករាយ ពន្ធៈ ជាអង្គការមូលដ្ឋាន ធ្វើ ទ្រុទន្ទនោះ ទ្រុជាវិគោត . . . ជំនុំ រើត ទ្រុវិស័ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អង្គការមូលដ្ឋានធិបតិ ជាបច្ចុយេន ខែត្តកសម្បយុត្តកទុន្ទ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

[៦០៩] តហិទ្ធារមូលដ្ឋានធិបតិ ជាបច្ចុយេន ខែតហិទ្ធារមូលដ្ឋានធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ តហិទ្ធារមូលដ្ឋានធិបតិ ជាបច្ចុយេន ខែត្តកសម្បយុត្តកទុន្ទ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

[៦១០] តហិទ្ធារមូលដ្ឋានធិបតិ ជាបច្ចុយេន ខែអង្គការមូលដ្ឋានធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់អារម្មណធិបតិ គឺ បុគ្គល ទ្រុបាន សមាគមសីល ធ្វើ ឧបោសថកម្ម ធ្វើ ទ្រុកុសលនោះ ទ្រុជាវិគោត ហើយពិចារណា ទ្រុវត្តកុសល ដែលរាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញអំពីឈាន . . . ព្រះអរិយៈខ័ន្ទរាយ ចេញអំពីមត្ត (ធ្វើ) ទ្រុមត្ត . . . ធ្វើ ទ្រុវេល ទ្រុជាវិគោត . . . ធ្វើ ទ្រុវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ដែលជាតហិទ្ធារមូលដ្ឋាន ទ្រុជាវិគោត . . . (ធ្វើ) ទ្រុវិញ្ញាណធាតុ (ទ្រុជាវិគោត) . . . ទ្រុវិញ្ញាណ . . . ទ្រុចេតោបរិយញ្ញាល័យ . . . ទ្រុបុរេព្រះវិហារ ទុស្សតិញ្ញាល័យ . . . ទ្រុយថា កម្មបកញ្ញាល័យ . . .

អនាគតសញ្ញាលំ កុំ កត្តា បច្ចុវេក្ខតិ តហិទ្ធា-
រម្មណោ អដ្ឋត្តោ ខន្ធ កុំ កត្តា អស្សារេតិ តំ
កុំ កត្តា អដ្ឋត្តារម្មណោ វគោ ... ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២០០] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
អដ្ឋត្តារម្មណា ខន្ធ បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អដ្ឋត្តារម្ម-
ណាធំ ខន្ធនំ អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២០២] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ តហិទ្ធារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចុយោ អដ្ឋត្តា-
រម្មណំ ចុតិចិត្តំ តហិទ្ធារម្មណស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចុយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ កវន្តំ
តហិទ្ធារម្មណាយ អវន្តាយ អនន្តរម្បច្ចយេន
បច្ចុយោ អដ្ឋត្តារម្មណា ខន្ធ តហិទ្ធារម្មណស្ស
វុដ្ឋានស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចុយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ
អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស
អនុលោមំ ជលសមាបត្តិយា ជិរោជា វុដ្ឋហន្តស្ស
លេវសញ្ញាណសញ្ញាយតធំ ជលសមាបត្តិយា អនន្ត-
រម្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

ធ្វើ ខ្ញុំ អនាគតសញ្ញាណ ទ្រព្យវិភាគ ហើយនិពាណា ធ្វើ ខ្ញុំ
ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដែលជាពហិទ្ធារម្មណំ ទ្រព្យវិភាគ ហើយក្រេត
អវ ភវៈ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ធ្វើ ខ្ញុំខន្ធនោះ ទ្រព្យវិភាគ ... ទិដ្ឋិ
កំភើតឡើង ។

[២១១] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌
ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន គឺ ពួកខន្ធ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ មុន ។ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន ។

[២១២] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌
ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន គឺ ចុតិចិត្តំ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ
នៃឧបបត្តិចិត្តំ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណំ ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន កវន្តំ ជា
អដ្ឋត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃអវន្ត ពហិទ្ធារម្មណំ ដោយអនន្ត-
រម្បច្ចយេន ពួកខន្ធ ជាអដ្ឋត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលជា
ពហិទ្ធារម្មណំ ដោយអនន្តរម្បច្ចយេន អនុលោម ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណំ
(ជាបច្ច័យ) នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ អនុ-
លោម (ជាបច្ច័យ) នៃជលសមាបត្តិ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតធំ រេស្ស
បុគ្គល កាលចេញអភិវិភាគ ជាបច្ច័យ នៃជលសមាបត្តិ ដោយ
អនន្តរម្បច្ចយេន ។

[២១៣] តហិទ្ធារម្មណា ធម្មោ តហិទ្ធារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា តហិទ្ធារម្មណា ខន្ធា បច្ចិមា បច្ចិមា តហិទ្ធារម្មណា ខន្ធា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិទ្ធារម្មណា អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ ពោនាធស្ស តោត្រកុ មត្តស្ស ពេនា មត្តស្ស មត្តោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៤] តហិទ្ធារម្មណា ធម្មោ អដ្ឋង្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិទ្ធារម្មណា តុតិច្ឆំ អដ្ឋង្គារម្មណាស្ស ឧបបត្តិច្ឆិត្តស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិទ្ធារម្មណា កវត្តំ អដ្ឋង្គារម្មណាយ អាវដ្ឋហាយ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិទ្ធារម្មណា ខន្ធា អដ្ឋង្គារម្មណាស្ស វិជ្ជាធស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៥] អដ្ឋង្គារម្មណា ធម្មោ អដ្ឋង្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អក្ខមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៦] តហិទ្ធារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខៃតហិទ្ធារម្មណាធមិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ត្នកខន្ធ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណា មុន ។ ជាបច្ច័យ ខៃត្នកខន្ធ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណា ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលជាតហិទ្ធារម្មណា (ជាបច្ច័យ) ខៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) ខៃវេទនៈ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) ខៃមត្ត វេទនៈ (ជាបច្ច័យ) ខៃមត្ត មត្ត (ជាបច្ច័យ) ខៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) ខៃផល អនុលោម ជាបច្ច័យ ខៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

[២១៧] តហិទ្ធារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអដ្ឋង្គារម្មណាធមិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ តុតិច្ឆំ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណា ជាបច្ច័យ ខៃឧបបត្តិច្ឆិត្ត ដែលជាអដ្ឋង្គារម្មណា ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ កវត្តំ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណា ជាបច្ច័យ ខៃអាវដ្ឋនៈ ដែលជាអដ្ឋង្គារម្មណា ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ត្នកខន្ធ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណា ជាបច្ច័យ ខៃវត្តនៈ ដែលជាអដ្ឋង្គារម្មណា ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

[២១៨] អដ្ឋង្គារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអដ្ឋង្គារម្មណាធមិ ដោយសមនន្តរាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអក្ខមត្តាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយធិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ។

(២១៨) តហិក្ខារម្មណ៍ ធម្មា អង្គការមូលនិធិ
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ៍
 ចិស្សយោ អនន្តរុបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។
 បកក្ខបនិស្សយោ តហិក្ខារម្មណ៍ អនិច្ចាទុបស្សនា
 ទុក្ខានុបស្សនា អនន្តរុបស្សនា អង្គការមូលនិធិ
 អនិច្ចាទុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនន្តរុបស្ស-
 នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២១៩) អង្គការមូលនិធិ ធម្មា អង្គការមូលនិធិ
 ធម្មស្ស ការសេវាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 អង្គការមូលនិធិ ទន្ធា បច្ចិមា បច្ចិមា អង្គការមូ-
 លនិធិ ទន្ធា ការសេវាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) អង្គការមូលនិធិ ធម្មា តហិក្ខារម្មណ៍
 ធម្មស្ស ការសេវាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អង្គការមូលនិធិ
 អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស កា-
 សេវាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២១) តហិក្ខារម្មណ៍ ធម្មា តហិក្ខារម្មណ៍
 ធម្មស្ស ការសេវាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តហិក្ខារម្មណ៍
 អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស តោ-
 ត្រកុ មក្ខស្ស វេទានំ មក្ខស្ស ការសេវាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២១៨) តហិក្ខារម្មណ៍ ធម្មា ជាបច្ច័យ នៃអង្គការមូលនិធិ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ៍បនិស្សយ អនន្តរុបនិស្សយ
 ចិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុ-
 បស្សនា និងអនន្តរុបស្សនា ដែលជាតហិក្ខារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ
 អនិច្ចាទុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនន្តរុបស្សនា ដែលជាអង្គការ-
 មូលនិធិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២១៩) អង្គការមូលនិធិ ជាបច្ច័យ នៃអង្គការមូលនិធិ ដោយ
 ការសេវាប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធា ដែលជាអង្គការមូលនិធិ មុន ។ ជាបច្ច័យ
 នៃទន្ធា ដែលជាអង្គការមូលនិធិ ក្រោយ ។ ដោយការសេវាប្បច្ច័យ ។

(២២០) អង្គការមូលនិធិ ជាបច្ច័យ នៃតហិក្ខារម្មណ៍ ដោយ
 ការសេវាប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលជាអង្គការមូលនិធិ (ជាបច្ច័យ)
 នៃតោត្រកុ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ ដោយការសេវាប្បច្ច័យ ។

(២២១) តហិក្ខារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃតហិក្ខារម្មណ៍
 ដោយការសេវាប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលជាតហិក្ខារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ)
 នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ)
 នៃមក្ខ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមក្ខ ដោយការសេវាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មប្រដិក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋានំ

[៦២២] អដ្ឋង្គត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋង្គត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា- ខណ៌កា ។ សហជាតា អដ្ឋង្គត្តារម្មណា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខត្វានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណ៌កា អដ្ឋង្គត្តារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ អដ្ឋង្គត្តារម្មណានំ ខត្វានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៣] អដ្ឋង្គត្តារម្មណោ ធម្មោ តហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណ៌កា អដ្ឋង្គត្តារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ តហិទ្ធារម្មណានំ ខត្វានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៤] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ តហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា- ខណ៌កា ។ សហជាតា តហិទ្ធារម្មណា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខត្វានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណ៌កា តហិទ្ធារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ តហិទ្ធារម្មណានំ ខត្វានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មប្រដិក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋានំ

[៦២២] អដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ឯន៍នានាខណ៌កៈ ។ សហ- ជាត គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណ៌កៈ គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ជា បច្ច័យ នៃត្ថកវិបាកក្ខន្ធ ដែលជាអដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦២៣] អដ្ឋង្គត្តារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃតហិទ្ធារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណ៌កៈ គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋង្គត្តារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកវិបាកក្ខន្ធ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦២៤] តហិទ្ធារម្មណធមិ ជាបច្ច័យ នៃតហិទ្ធារម្មណធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ឯន៍នានាខណ៌កៈ ។ សហ- ជាត គឺ ចេតនា ជាតហិទ្ធារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណ៌កៈ គឺ ចេតនា ជាតហិទ្ធារម្មណំ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកវិបាកក្ខន្ធ ដែលជាតហិទ្ធារម្មណំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២២៥] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋកថាបិដក
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នា នា ខណិកា
 តហិទ្ធារម្មណោ ចេតនា វិចារកាណំ អដ្ឋកថាបិដក
 ខណិកា កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៦] អដ្ឋកថាបិដក ធម្មោ អដ្ឋកថាបិដក
 ណស្ស ធម្មស្ស វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 ណាវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ណាធិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ នត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អវិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៧] ហេតុយា ទ្វេ អាម្មណោ ចត្តារិ
 អធិបតីហា តីណិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ
 ចត្តារិ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញ ទ្វេ និស្សយេ
 ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អាសេវនេ តីណិ កាម្ម
 ចត្តារិ វិចារកេ ទ្វេ ។ សង្កតំ ។ សត្វត្ត ទ្វេ

[២២៥] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋកថាបិដក
 ដោយកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នា នា ខណិកា
 ដោយកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នា នា ខណិកា
 ដោយកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នា នា ខណិកា ។

[២២៦] អដ្ឋកថាបិដក ធម្មោ អដ្ឋកថាបិដក
 ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន
 ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន
 ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន
 ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន
 ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ដោយវិបាកប្បច្ចយេន ។

[២២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ចយេន មានវារៈ ២ ក្នុងការម្មណាប្បច្ចយេន
 មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតីប្បច្ចយេន មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ចយេន មាន
 វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ចយេន មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតាប្បច្ចយេន មាន
 វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញមញ្ញាប្បច្ចយេន មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយាប្បច្ចយេន មាន
 វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយាប្បច្ចយេន មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនាប្បច្ចយេន
 មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ចយេន មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ចយេន មាន
 វារៈ ២ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ក្នុងបច្ចយេននៃអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២

សម្បយុត្ត ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ចត្តារិ វិគតេ
ចត្តារិ អវិគតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[២២៥] អដ្ឋក្ការម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋក្ការម្មណស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[២២៧] អដ្ឋក្ការម្មណោ ធម្មោ តហិទ្ធារម្មណស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[២៣០] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ តហិទ្ធារម្មណស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតប្ប-
ច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[២៣១] តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋក្ការម្មណស្ស
ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ចុយ មានវារៈ ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចុយ មានវារៈ ២ ក្នុង
នត្ថិប្បច្ចុយ មានវារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ចុយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគត-
ប្បច្ចុយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២២៨] អដ្ឋក្ការម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខែអដ្ឋក្ការម្មណាធមិ
ដោយការម្មណាប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ចុយ ។

[២២៩] អដ្ឋក្ការម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខែតហិទ្ធារម្មណាធមិ
ដោយការម្មណាប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ចុយ ។

[២៣០] តហិទ្ធារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខែតហិទ្ធារម្មណាធមិ
ដោយការម្មណាប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ចុយ ។

[២៣១] តហិទ្ធារម្មណាធមិ ជាបច្ច័យ ខែអដ្ឋក្ការម្មណាធមិ
ដោយការម្មណាប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចុយ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ចុយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកេ ទ្វេ ។ សង្ខិតំ ។ សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា
ទ្វេ ធន្តិយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ ។ ឯវិ
កលោតញំ ។

ច្បង័យានុលោមំ ។

ចញ្ញារិកេ និដ្ឋិតោ ។

អដ្ឋិញ្ញារម្មណត្តិកំ ឯពវិសតិមំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

កងវិបាកប្បច្ចយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ កងសម្បយុត្ត-
ប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កងអត្តិប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កងធន្តិប្បច្ចយ
មានវារៈ ២ កងវិគតប្បច្ចយ មានវារៈ ២ កងអវិគតប្បច្ចយ មាន
វារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចង័យានុលោម ។

ចប់ បញ្ញារិកេ ។

ចប់ អដ្ឋិញ្ញារម្មណត្តិកៈ ទំ ២១ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ បដិច្ចារិរោ

(២៣៥) អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ
 អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយំ ចិត្តសមុប្បាធំ រូបំ កង្ខាររូបំ ឧបាទារូបំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតធំ បដិច្ច វុច្ចាយតធំ រសាយតធំ ។
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ចិត្តសមុប្បាធំ រូបំ កង្ខាររូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋញ្ច-
 យតធំ បដិច្ច វុច្ចាយតធំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុប្បាធំ
 រូបំ កង្ខាររូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតធំ បដិច្ច
 អាទោនាគុ វុច្ចិយំ កតទ្បិក្ខិរោ អាហារោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចារិរោ

(២៣៥) អនិទស្សនសប្បដិយធមិ (ធមិ ដែលមិនប្រកប
 ដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការរំពាល់) អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មហា-
 ក្ខត២ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាក្ខត ១
 អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្ខត២ ចិត្តសមុប្បាធំរូប កង្ខាររូប និងឧបាទារូប ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយៈ ចត្តាយតនៈ និងរសាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំវេជ្ជញ្ចាយតនៈ ។
 សនិទស្សនសប្បដិយធមិ (ធមិ ដែលប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកប
 ដោយការរំពាល់) អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនសប្បដិយធមិ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុប្បាធំរូប កង្ខាររូប និងឧបាទា-
 រូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងមហាក្ខត ជាអនិទស្ស-
 នសប្បដិយៈ វុច្ចាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំវេជ្ជញ្ចាយតនៈ ។ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនសប្បដិយធមិ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុប្បាធំរូប កង្ខាររូប និងឧបាទារូប ជាអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាទោនាគុ វុច្ចិយំ និងកតទ្បិក្ខិរោ អាស្រ័យ ខ្ញុំវេជ្ជញ្ចាយតនៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយត្វ អនិទស្សនអប្បដិ-
 យត្វ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កង្ការូបំ ឧបាទារូបំ ដោ-
 ជ្ជញ្ញាយតនំ បដិច្ច រូបាយតនំ អាចោធាតុ វស្ត្រិយំ
 កកធិន្តិក្ការោ អាហារោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
 អប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
 ក្កតា អាចោធាតុ ច ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្កតំ អាចោធាតុ ច អនិទស្សនសប្បដិយេ
 មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយត្វ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយត្វ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កង្ការូបំ ឧបា-
 ទារូបំ ដោជ្ជញ្ញាយតនំ បដិច្ច ចក្ខុយតនំ រសាយ-
 តនំ អាចោធាតុ វស្ត្រិយំ កកធិន្តិក្ការោ អាហារោ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

សនិទស្សនសប្បដិយធម្មិត្តិ អនិទស្សនអប្បដិយធម្មិ (ធម្មិ ដែលមិន
 ប្រកេះដោយការយំញ ទាំងមិនប្រកេះដោយការប៉ះពាល់)ក្តី អាស្រ័យ
 នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កង្ការូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវតួកមហាក្កត ជាអនិទស្ស-
 នសប្បដិយៈ រូបាយតនៈ អាចោធាតុ វស្ត្រិយ និងកកធិន្តិក្ការហារ
 អាស្រ័យ នូវដោជ្ជញ្ញាយតនៈ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម្មិត្តិ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយធម្មិត្តិ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម្មិ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ មហាក្កត ២ ក្តី អាចោធាតុក្តី អាស្រ័យ
 នូវមហាក្កត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាក្កត ១ ក្តី អាចោធាតុក្តី
 អាស្រ័យ នូវមហាក្កត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កង្ការូប និងឧបាទារូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវ
 តួកមហាក្កត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ចក្ខុយតនៈ រសាយតនៈ អា-
 ចោធាតុ វស្ត្រិយ និងកកធិន្តិក្ការហារ អាស្រ័យ នូវដោជ្ជញ្ញាយតនៈ ។

សនិទស្សនសប្បដិយន្តិកេ បដិច្ចវាហ

អនិទស្សនសប្បដិយន្តិ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កៈត បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយេ អនិទស្សនសប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដន្តារូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋកាយតនំ បដិច្ច រូបាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយន្តិ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កៈត បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយេ អនិទស្សនសប្បដិយេ អនិទស្សនសប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដន្តារូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋកាយតនំ បដិច្ច រូបាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ អាចោទាតុ ឥន្ទ្រិយំ កកលឡិដ្ឋានំ អាហារោ ។

(២៣៦) អនិទស្សនសប្បដិយន្តិ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មា . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយន្តិ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធិ អនិទស្សនសប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយន្តិកេ បដិច្ចវាហ

សនិទស្សនសប្បដិយន្តិកំ អនិទស្សនសប្បដិយន្តិកំ អាស្រ័យ ខ្ញុំ អនិទស្សនសប្បដិយន្តិ ខើចក៏តឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដន្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំរក្សកមហាក្កៈត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ រូបាយតនៈ ចក្កាយតនៈ រសាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំដោដ្ឋកាយតនៈ ។ សនិទស្សនសប្បដិយន្តិកំ អនិទស្សនសប្បដិយន្តិកំ អនិទស្សនសប្បដិយន្តិកំ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនសប្បដិយន្តិ ខើចក៏តឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដន្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំរក្សកមហាក្កៈត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ រូបាយតនៈ ចក្កាយតនៈ រសាយតនៈ អាចោទាតុ ឥន្ទ្រិយ និង កកលឡិដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ខ្ញុំដោដ្ឋកាយតនៈ ។

(២៣៦) អនិទស្សនសប្បដិយន្តិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនសប្បដិយន្តិ . . . ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធិ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវិហ

អាចោតាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កង្ការូបំ ឧបាទារូបំ អាចោតាតុំ បដិច្ច តត្ថា-
 យតនំ រសាយតនំ ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិ-
 យោ ច ធម្មា . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា សនិទស្សន-
 សប្បដិយត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ . . . បដិសន្ធិត្តលោ អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ក-
 ង្ការូបំ ទ្វេ ខទ្វេ . . . អាចោតាតុំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កង្ការូបំ ឧបាទារូបំ អាចោតាតុំ
 បដិច្ច រូបាយតនំ វត្ថុយំ កតត្ថិដ្ឋានេ អាហា-
 រោ ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា
 . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា អនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយត្ថា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ . . .

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវិហ

ចិត្តសមុដ្ឋានេ កង្ការូបេ និទិទុបាភារូបេ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ ខ្ញុំអាចោតាតុំ ចត្តាយតនៈ និទិរសាយតនៈ អាស្រ័យ
 ខ្ញុំអាចោតាតុំ ។ សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌
 ក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធតក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានេ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ខ្ញុំខន្ធល . . . ខន្ធតក្តី កង្ការូបេ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ជាអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយៈ ក្នុងខណៈវេទនាសន្ធិ ខ្ញុំខន្ធល . . . ចិត្តសមុដ្ឋានេ កង្ការូបេ
 និទិទុបាភារូបេ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី
 អាស្រ័យ ខ្ញុំអាចោតាតុំ រូបាយតនៈ វត្ថុយំ និទិកតទ្ធិដ្ឋានេ អា-
 ស្រ័យ ខ្ញុំអាចោតាតុំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិ-
 យធម៌ក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធតក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានេ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សន-
 អប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ខ្ញុំខន្ធល . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមវគ្គកប្បដ្ឋាន

បដិសន្ធិត្តុណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធ អនិទស្សនសប្បដិយត្វ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយត្វ កកត្តារូបំ ទ្វេ ខទ្វេ . . . អា-
 ចោទានុំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយត្វ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយត្វ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កកត្តារូបំ ឧចា-
 ទារូបំ អាចោទានុំ បដិច្ច ចត្តាយភនំ រសាយភនំ
 វស្ត្រិយំ កកត្តារូបំ អាហារោ ឧ អនិទស្សន-
 អប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច
 អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខទ្វេ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយត្វ អនិទស្សនសប្បដិយត្វ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខទ្វេ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយត្វ អនិទស្សន-
 សប្បដិយត្វ កកត្តារូបំ អាចោទានុំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយត្វ អនិទស្សនសប្បដិយត្វ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ កកត្តារូបំ ឧចាទារូបំ អាចោទានុំ បដិច្ច
 រូចាយភនំ ចត្តាយភនំ រសាយភនំ ឧ អនិទស្សន-
 អប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមវគ្គកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ព្យក្កំ កដត្តារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយេភិ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ-
 ភិ កាស្រ័យ ខ្យុខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ
 ខ្យុខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយេភិ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេភិ កាស្រ័យ ខ្យុអាចោទានុំ ចត្តា-
 យភនៈ រសាយភនៈ វស្ត្រិយ និងកកត្តារូប កាស្រ័យ ខ្យុ
 អាចោទានុំ ។ សនិទស្សនសប្បដិយេភិ អនិទស្សនសប្បដិយេភិ
 កាស្រ័យ ខ្យុអនិទស្សនអប្បដិយេ វេទក៏តវឌ្ឍិ ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយេភិ ជាអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយេភិ កាស្រ័យ ខ្យុក្នុខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ-
 កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយេភិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេភិ
 កាស្រ័យ ខ្យុក្នុខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយេ-
 ភិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេភិ កាស្រ័យ ខ្យុអាចោទានុំ រូចា-
 យភនៈ ចត្តាយភនៈ និងរសាយភនៈ កាស្រ័យ ខ្យុអាចោទានុំ ។
 សនិទស្សនសប្បដិយេភិ អនិទស្សនសប្បដិយេភិ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយេភិ កាស្រ័យ ខ្យុអនិទស្សនអប្បដិយេ

សិវស្សនសម្បជ័យវគ្គ ៣ បដិច្ចវគ្គ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ
 ទន្ធំ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា សនិទស្សនសប្បដិយត្ថា
 អនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ចិត្ត-
 សមុត្តានំ រូបំ ទេ ទទ្ធលោ ... បដិសន្ធិក្កុណោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ទន្ធំ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា
 សនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិទស្សនសប្បដិយត្ថា
 អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា កតត្ថារូបំ ទេ ទទ្ធលោ ...
 អាចារ្យោ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ចិត្តស-
 មុត្តានំ រូបំ កតត្ថារូបំ ទទ្ធានារូបំ អាចារ្យោ បដិច្ច
 រូបាយតំ ចត្តាយតំ រសាយតំ វស្សិយំ កតត-
 ទ្ធិត្ថារោ អាហារោ ។

(៦៣៧) អនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយត្ថា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ទទ្ធលោ
 ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុត្តានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ទទ្ធលោ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយំ កតត្ថារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ ទទ្ធលោ ច

សិវស្សនសម្បជ័យវគ្គ ៣ បដិច្ចវគ្គ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទទ្ធលោ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជា
 សនិទស្សនសប្បដិយត្ថា ជាអនិទស្សនសប្បដិយត្ថា ជាអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយត្ថា អាស្រ័យ ទ្រវទទ្ធលោ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ទ្រវទទ្ធលោ ២ ...
 ទទ្ធលោ ក្តី កតត្ថារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយត្ថា ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយត្ថា ជាអនិទស្សនអប្បដិយត្ថា អាស្រ័យ ទ្រវទទ្ធលោ ១ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ក្នុងទណៈខែចដិសន្ធិ ទ្រវទទ្ធលោ ២ ... ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កតត្ថារូប ខែទទ្ធលោ ជាសនិទស្សនសប្បដិយត្ថា
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយត្ថា ជាអនិទស្សនអប្បដិយត្ថា អាស្រ័យ ទ្រវ
 អាចារ្យោ រូបាយតំ ចត្តាយតំ រសាយតំ វស្សិយំ និង
 កតត្ថារូបោ អាស្រ័យ ទ្រវអាចារ្យោ ។

(៦៣៨) សនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អាស្រ័យ ទ្រវអនិទស្ស-
 នសប្បដិយត្ថា ទ្រវអនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយត្ថា
 អាស្រ័យ ទ្រវក្នុងទទ្ធលោ ជាអនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ទ្រវក្នុងមហាក្កត
 ផល កតត្ថារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយត្ថា អាស្រ័យ ទ្រវក្នុង
 ទទ្ធលោ ជាអនិទស្សនអប្បដិយត្ថា ទ្រវក្នុងមហាក្កតផល ក្នុងទណៈខែ
 ចដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កតត្ថារូប ខែទទ្ធលោ ជាសនិទស្ស-
 នសប្បដិយត្ថា អាស្រ័យ ទ្រវក្នុងទទ្ធលោ ជាអនិទស្សនសប្បដិយត្ថា ផល

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

២៣១

មហាក្កតេ ច អាថោតាតុក្កា បដិច្ច សនិទស្សនស-
 ប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កកេត្តារូបំ ឧបាទារូបំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតននក្កា អាថោតាតុក្កា បដិច្ច រូបាយ-
 តនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយក្កា អនិទស្សនអប្បដិ-
 យក្កា ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ចរន្ត
 ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្និគ្គុរណា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយេ ចរន្ត ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច អនិទស្សន-
 សប្បដិយំ កកេត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ
 មហាក្កតក្កា អាថោតាតុក្កា បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា
 ទ្វេ មហាក្កតេ ច អាថោតាតុក្កា បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ ច
 អាថោតាតុក្កា បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កកេត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋញ្ចា-
 យតននក្កា អាថោតាតុក្កា បដិច្ច ចត្តាយតនំ
 រសាយតនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយក្កា អនិទស្ស-
 នអប្បដិយក្កា ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បដិយេ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កកេត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកមហាក្កតផង អាថោតាតុផង រូបាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈផង អាថោតាតុផង ។ អនិទស្សនសប្បដិយធមិ អា-
 ស្រ័យ អនិទស្សនសប្បដិយធមិផង អនិទស្សនអប្បដិយធមិផង ទើប
 រកិកាឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកខ្លួន ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ភ្នែកមហា-
 ក្កតផង កកេត្តារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកខ្លួន
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ភ្នែកមហាក្កតផង ក្នុងទណៈវិទ្ធជិសន្តិ
 មហាក្កត ២ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កតរូប ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិ-
 យៈផង អាថោតាតុផង មហាក្កត ១ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ២ ផង
 អាថោតាតុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កកេត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្ស-
 នសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំភ្នែកមហាក្កត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង
 អាថោតាតុផង ចត្តាយតនៈ និងរសាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំដោដ្ឋញ្ចា-
 យតនៈផង អាថោតាតុផង ។ អនិទស្សនអប្បដិយធមិ អាស្រ័យ
 ខ្ញុំអនិទស្សនសប្បដិយធមិផង អនិទស្សនអប្បដិយធមិផង ទើបរកិក
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារេ

ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អនិទស្សន-
 អប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ កងត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ
 មហាក្ខតេ ច អាចោនាតុញ្ច បដិច្ច អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កងត្តារូបំ ឧបាទារូបំ
 យោដ្ឋង្គាយតទញ្ច អាចោនាតុញ្ច បដិច្ច វត្ថុដ៏យំ
 កកឡិដ្ឋានំ អាហារំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ
 អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច
 កងត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ ច អា-
 ចោនាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កងត្តារូបំ ឧបាទារូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារេ

អស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផន ពួកមហាក្ខតផន កងត្តា-
 រូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិ-
 យៈផន ពួកមហាក្ខតផន ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តា-
 រូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកមហាក្ខត
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផន អាចោនាតុផន វត្ថុដ៏យំ និងកតទ្ធិដ្ឋាន-
 ហារ អស្រ័យ ខ្ញុំវោដ្ឋង្គាយតទៈផន អាចោនាតុផន ។ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនឧប្បដិយធម៌ក្តី អស្រ័យ អនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ផន អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផន រឿបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអ-
 និទស្សនអប្បដិយៈក្តី អស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផន
 ពួកមហាក្ខតផន កងត្តារូប ជាសនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្ស-
 នអប្បដិយៈក្តី អស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផន ពួក
 មហាក្ខតផន ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និង
 ឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អ-
 ស្រ័យ ខ្ញុំភ្នកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផន អាចោនាតុផន

ដោយដ្ឋកាយតទក្ខ អាណោនាតុក្ក បដិច្ច រូបាយតទំ
 ឥន្ទ្រិយំ កតតន្ត្រិក្ការោ អាហារោ ។ អនិទស្សន-
 នសប្បដិយេក្ក អនិទស្សនអប្បដិយេក្ក ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ច ធម្មា ឧប្បដ្ឋន្តិ ហេតុប្បក្កយា អនិទស្សន-
 អប្បដិយេ ទេទុ ច មហាក្កេត ច បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយេក្ក អនិទស្សនអប្បដិយេក្ក ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ទេទុ ច មហាក្កេត ច បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិ-
 យេក្ក អនិទស្សនអប្បដិយេក្ក កតតន្ត្រិក្ការោ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ មហាក្កេត ច អាណោនាតុក្ក បដិច្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយេក្ក អនិទស្សនអប្បដិយេក្ក ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កតតន្ត្រិក្ការោ ទោនារូបំ ដោយដ្ឋកាយ-
 តទក្ខ អាណោនាតុក្ក បដិច្ច ចក្កាយតទំ រសាយ-
 តទំ ឥន្ទ្រិយំ កតតន្ត្រិក្ការោ អាហារោ ។ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេក្ក អនិទស្សនអប្បដិយេក្ក ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច

រូបាយតទនៈ ឥន្ទ្រិយំ និងកតតន្ត្រិក្ការោ អាស្រ័យ ខ្លួនដោយដ្ឋកាយត-
 ទនៈផង អាណោនាតុក្ក ។ អនិទស្សនសប្បដិយេក្ក អនិទស្សន-
 អប្បដិយេក្ក អាស្រ័យ អនិទស្សនសប្បដិយេក្កផង អនិទស្សន-
 អប្បដិយេក្កផង រឿបកើតឡើង ក្រោមហេតុប្បក្កយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយេក្ក ជាអនិទស្សនអប្បដិយេក្ក អាស្រ័យ ខ្លួន
 ក្នុងខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេក្កផង ក្នុងហេតុក្កផង កតតន្ត្រិក្ការោ ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយេក្ក ជាអនិទស្សនអប្បដិយេក្ក អាស្រ័យ ខ្លួនក្នុង
 ខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេក្កផង ក្នុងហេតុក្កផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កតតន្ត្រិក្ការោ និងទោនារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយេក្ក
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយេក្ក អាស្រ័យ ខ្លួនក្នុងហេតុក្ក ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយេក្កផង អាណោនាតុក្ក ចក្កាយតទនៈ រសាយតទនៈ ឥន្ទ្រិយំ
 និងកតតន្ត្រិក្ការោ អាស្រ័យ ខ្លួនដោយដ្ឋកាយតទនៈផង អាណោនាតុ-
 ក្ក ។ សនិទស្សនសប្បដិយេក្ក អនិទស្សនសប្បដិយេក្ក
 អាស្រ័យ ខ្លួនអនិទស្សនសប្បដិយេក្កផង អនិទស្សនអប្បដិយេក្កផង

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិ៣ បដិច្ចវារោ

ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិ-
 យេត្ថា អនិទស្សនសប្បដិយេត្ថា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិ-
 សន្និក្កណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយេត្ថា អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយេត្ថា ក្កេត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ
 ច អាចោតតុក្កា បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយេត្ថា
 អនិទស្សនសប្បដិយេត្ថា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក្កេត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋិញាយតនត្ថា អាចោតតុក្កា បដិច្ច
 រូបាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ ។ អនិទស្សន-
 សប្បដិយេត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយេត្ថា ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច
 អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ច-
 យា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយេត្ថា អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយេត្ថា អនិទស្សនអប្បដិយេត្ថា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិ៣ បដិច្ចវារោ

វេច.ក៏តឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សន-
 សប្បដិយេត្តិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេត្តិ អាស្រ័យ ឡូក្ខកខន្ធ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយេផង ត្ថកមហាក្ខតផង កដត្តារូប ជាសនិទស្សន-
 សប្បដិយេត្តិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេត្តិ អាស្រ័យ ឡូក្ខកខន្ធ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយេផង ត្ថកមហាក្ខតផង ក្កេត្តារូបដ៏សន្និ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយេត្តិ
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយេត្តិ អាស្រ័យ ឡូក្ខកមហាក្ខត ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយេផង អាចោតតុផង រូបាយតនៈ ចក្កាយតនៈ និងរសាយ-
 តនៈ អាស្រ័យ ឡូក្ខដ្ឋិញាយតនៈផង អាចោតតុផង ។ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយេធមិត្តិ អនិទស្សនសប្បដិយេធមិត្តិ អនិទស្សនអប្បដិយេធមិ-
 ត្តិ អាស្រ័យ ឡូក្ខអនិទស្សនសប្បដិយេធមិផង អនិទស្សនអប្បដិយេធមិ-
 ផង វេច.ក៏តឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិ-
 ទស្សនសប្បដិយេត្តិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេត្តិ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ-
 ត្តិ អាស្រ័យ ឡូក្ខកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេផង ត្ថកមហាក្ខតផង

អនិច្ចប្បិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិក្ខណោ អនិច្ចស្សន្តអប្បដិយេ ទទ្ធវ ច មហា
 ក្ខតេ ច បដិច្ច សនិច្ចស្សន្តសប្បដិយត្វ អនិច្ចស្ស-
 នសប្បដិយត្វ អនិច្ចស្សន្តអប្បដិយត្វ កតត្តារូបំ
 អនិច្ចស្សន្តសប្បដិយេ មហាក្ខតេ ច អាចោតាត្តត្វ
 បដិច្ច សនិច្ចស្សន្តសប្បដិយត្វ អនិច្ចស្សន្តសប្ប-
 ដិយត្វ អនិច្ចស្សន្តអប្បដិយត្វ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កតត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋន្តាយតទត្ត អាចោតា-
 ត្តត្វ បដិច្ច រូបាយតទតំ ចក្ខុយតទតំ រសាយតទតំ
 ឥន្ទ្រិយំ កតត្តារូបំ អាហារោ ។

(២៣៦) អនិច្ចស្សន្តអប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ច្ចស្សន្តអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណប្បច្ច-
 យា អនិច្ចស្សន្តអប្បដិយេ ឯកំ ទទ្ធវ បដិច្ច តយោ
 ទទ្ធវ ទទ្ធវ . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិច្ចស្សន្តអប្ប-
 ដិយេ ឯកំ ទទ្ធវ បដិច្ច តយោ ទទ្ធវ ទទ្ធវ ទទ្ធវ . .
 វត្ថុ បដិច្ច ទទ្ធវ ។

(២៣៧) អនិច្ចស្សន្តសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ច្ចស្សន្តសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនិបតិប្បច្ចយា
 អនិច្ចស្សន្តសប្បដិយេ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទទ្ធវ
 មហាក្ខតា ទទ្ធវ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ

អភិប្បិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

កដក្ខប្ប វាសនិទស្សនសប្បដិយេក្កិ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេក្កិ ជា
 អនិទស្សនកប្បដិយេក្កិ អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្តកខន្ធ ជាអនិទស្សនកប្ប-
 ដិយេផនិ ពួកមហាក្ខតផនិ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដក្ខប្ប និទទ្ធវាប្ប ជាសនិទស្សនសប្បដិយេក្កិ ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយេក្កិ ជាអនិទស្សនកប្បដិយេក្កិ អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្តកមហាក្ខត
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយេផនិ អាចោតាត្តផនិ រូបាយតទៈ ចក្ខុយតទៈ
 រសាយតទៈ ឥន្ទ្រិយ និរុត្តិកខ្ញុំវត្តិកហារ អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្តដោដ្ឋន្តាយតទៈ
 ផនិ អាចោតាត្តផនិ ។

(២៣៨) អនិទស្សនកប្បដិយេក្កិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សន-
 កប្បដិយេក្កិ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត
 អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ជាអនិទស្សនកប្បដិយេ ខ្ញុំខន្ធទ . . . ខន្ធត
 អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធទ ជាអនិទស្សនកប្បដិយេ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ
 ខ្ញុំខន្ធទ . . . ពួកខន្ធក អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្ត ។

(២៣៩) អនិទស្សនសប្បដិយេក្កិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សនសប្បដិ-
 យេក្កិ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិបតិប្បច្ច័យ គឺ មហាក្ខត អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 មហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខត អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្ខត

អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កត បដិច្ច ចិត្តស
មុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយមូលគេ
សមីទា កាវណោ ធិសត្ត បញ្ញា វិភជិតញា បរិយោ-
សានបទា ទត្ថំ ។

(៦៤០) អនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនិបតិប្បច្ចយា
អនិទស្សនសប្បដិយេ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
អនិទស្សនសប្បដិយញា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទេ ខន្ធ
... អាទោនាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយេ ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ សមីទា កាវណោ អនិទស្សនសប្បដិយ-
មូលគេ សត្ត បញ្ញា វិភជិតញា ធិដ្ឋានបទា ទត្ថំ ។

(៦៤១) អនិទស្សនសប្បដិយញា អនិទស្សន-
សប្បដិយញា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនិបតិប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្ប-
ដិយេ ខន្ធ ច មហាក្កត ច បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ
មហាក្កត ច អាទោនាតុញា បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ សមីទា
កាវណោ សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតញា ។

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ ទ្ធាត្តកមហាក្កត អនិទស្ស-
នសប្បដិយេ បញ្ញា ៧ ក្នុងអនិទស្សនសប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក ដោយហេតុនេះចុះ បទចាំឯឡាយទាន់ចុង មិនមានឡើយ ។

(៦៤០) អនិទស្សនសប្បដិយធមិ អាស្រ័យ ទ្ធានិទស្សនសប្ប-
ដិយធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព្យ ក្តី ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ ទ្ធានិទស្សន
សប្បដិយៈ ទ្ធានិទស្សន ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិ-
យៈ អាស្រ័យ ទ្ធានិទស្សន ៧ ក្នុងអនិទស្សនសប្បដិយមូលកៈ
បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ បទបញ្ចប់ មិនមានឡើយ ។

(៦៤១) សនិទស្សនសប្បដិយធមិ អាស្រ័យ ទ្ធានិទស្សន-
សប្បដិយធមិផង អនិទស្សនសប្បដិយធមិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ
ទ្ធាត្តកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង ពួកមហាក្កតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ទ្ធាត្តកមហាក្កត
ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង អាទោនាតុផង បញ្ញា ៧ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

(២៤២) អនិទស្សនអប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនន្តរាប្បច្ចយា
សមនន្តរាប្បច្ចយា អារម្មណសន្តិសំ ។

(២៤៣) អនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចុ-
យា អនិទស្សនសប្បដិយេ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហា-
ក្ខតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កាដត្តារូបំ
ឧបាទារូបំ លោក្ខញ្ញាយតនំ បដិច្ច ចត្វាយតនំ ភា-
ហិវំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
ក្ខតា អនិទស្សនសប្បដិយេម្ពលកា សត្ត បញ្ញា
ឥមិទា ការណោ វិករិតត្វា ។

(២៤៤) អនិទស្សនអប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
នអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចុយា អនិ-
ទស្សនអប្បដិយេ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច កយោ ទន្ធា អនិទ-
ស្សនអប្បដិយេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ . . .

(២៤៥) អនិទស្សនអប្បដិយេ ធម្មំ ឥន្ទ ទន្ធា ទន្ធា
អប្បដិយេ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ចុយា ឯកំ
គឺ ដូចគ្នានឹងការម្នាលប្បច្ចុយាដែរ ។

(២៤៦) អនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ ឥន្ទ ទន្ធា ទន្ធា
អប្បដិយេ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ចុយា គឺ មហាក្ខត ២
កាស្រ័យ ទ្វេមហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខត ១ កា-
ស្រ័យ ទ្វេមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាដត្តារូប និងវាចាទារូប
ជាអនិទស្សនសប្បដិយេ កាស្រ័យ ទ្វេកុមហាក្ខត ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយេ ចត្វាយតនៈ កាស្រ័យ លោក្ខញ្ញាយតនៈ ភាហិវៈ . . .
អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . មហាក្ខត ២ កាស្រ័យ
ទ្វេមហាក្ខត ១ របស់កុមហាក្ខត បញ្ញា ៧ ជាអនិទស្សនសប្ប-
ដិយេម្ពលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

(២៤៧) អនិទស្សនអប្បដិយេ ធម្មំ ឥន្ទ ទន្ធា ទន្ធា
អនិទស្សនអប្បដិយេ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ចុយា
គឺ ទន្ធិ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ ក្តី
កាស្រ័យ ទ្វេទន្ធិ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ ទ្វេទន្ធិ ២ . . .

សន្តិសុខសម្បជ័យប្បដិសេធ បដិសេធ

បដិសន្ធិត្តុណោ អនិទស្សនអប្បដិសេ ឯកំ ខន្ធំ បដិក្ក
 តយោ ខន្ធោ អនិទស្សនអប្បដិសេ កដត្តា ច
 រូបំ ទេ ខន្ធោ . . . ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច
 ខន្ធោ អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិសេ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាធារូបំ អាចោធាតុំ
 បដិច្ច វត្ថុយំ កតត្ថិយំ អាហារោ តាហិវ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិសេ កដត្តារូបំ
 អនិទស្សនអប្បដិសេ បូលកោ សត្ត បច្ឆា វត្ថេនា
 តារាលោ តាតត្ថា ។

[២៤៥] អនិទស្សនសម្បជ័យញា អនិទស្សនអ-
 ប្បដិសេញា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសម្បដិសេ
 ធម្មោ ឧប្បដ្ឋតំ សហជាតប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិសេ ខន្ធោ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច សនិទស្សន-
 សម្បដិសេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិសេ ខន្ធោ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសម្បដិសេ កដត្តារូបំ អនិទស្សនសម្បដិសេ
 មហាក្កតោ ច អាចោធាតុញា បដិច្ច សនិទស្សន-
 សម្បដិសេ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាធារូបំ

សន្តិសុខសម្បជ័យប្បដិសេធ បដិសេធ

ខន្ធោ ក្តី កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិសេ ក្តី កាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ខ
 ជាអនិទស្សនអប្បដិសេ ក្តី ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ ខ្ញុំខន្ធ ២ . . . វត្ថុ
 កាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងខន្ធ ក្នុងខន្ធ កាស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដត្តារូប និងឧបាធារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិសេ កាស្រ័យ ខ្ញុំអា-
 ចោធាតុ វត្ថុយំ និងកតត្ថិយំ កាស្រ័យ ខ្ញុំអាចោធាតុ តាហិវ
 . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប ជាអនិទស្សន-
 អប្បដិសេ កាស្រ័យ ខ្ញុំអាចោធាតុ របស់ក្នុងកសញ្ញាសត្ត ចក្ខា វ
 ក្នុងអនិទស្សនអប្បដិសេ បដិច្ច កដត្តារូប តាហិវ ។

[២៤៥] សនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ កាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សន-
 សម្បជ័យធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិសេធម៌ផង ខ្ញុំចក្កិកខ្សែង ព្រោះ
 សហជាតប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ
 កាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិសេផង ក្នុងមហាក្កតផង
 កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ កាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងខន្ធ ជាអនិ-
 ទស្សនអប្បដិសេផង ក្នុងមហាក្កតផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាធារូប ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ
 កាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងមហាក្កត ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈផង អាចោធាតុផង

អភិធម្មបិដក វិនយសម្ព័ន្ធសម្ពាស

ដោយស្រាយតទៅ អាចោនាតុត្ថា មដិច្ច រូបាយនាវិ
តាហិវ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
. . . អសញ្ញាសន្តានំ អនិទស្សនសម្បជ័យេ មហាកូរោ
ច អាចោនាតុត្ថា មដិច្ច សនិទស្សនសម្បជ័យំ កដ-
ត្តារូបំ ឧចានារូបំ ឥមិទា កាវណោ ឥត្ត មញ្ញា
វិភជិតត្ថា ។

(៦២៦) អនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ មដិច្ច អនិ-
ទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញាប្បច្ចុ-
យា អនិទស្សនសម្បជ័យំ ឯកំ មហាកូតំ មដិច្ច
ទ្វេ មហាកូតា ទ្វេ មហាកូត មដិច្ច ឯកំ មហា-
កូតំ ។ អនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ មដិច្ច អនិទ-
ស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញាប្បច្ចុយា
អនិទស្សនសម្បជ័យេ មហាកូតេ មដិច្ច អាចោ-
នាតុ ។ អនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ មដិច្ច អនិទស្ស-
នសម្បជ័យោ ច អនិទស្សនសម្បជ័យោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញាប្បច្ចុយា អនិទស្សនសម្បជ័យំ
ឯកំ មហាកូតំ មដិច្ច ទ្វេ មហាកូតា អាចោនាតុ
ច ទ្វេ មហាកូតេ មដិច្ច ឯកំ មហាកូតំ អា-
ចោនាតុ ច ។

អភិធម្មបិដក វិនយសម្ព័ន្ធសម្ពាស

ស្រាយនេះ អាស្រ័យ ទ្រូវដោយស្រាយនេះផង ទ្រូវអាចោនាតុផង តាហិវ
. . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . កដត្តារូប ទិវិទុបាចារូប
ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ អាស្រ័យ ទ្រូវភ្នកមហាកូត ជាសនិទស្សន-
សម្បជ័យៈ របស់ភ្នកអសញ្ញាសន្តានំ ទ្រូវអាចោនាតុផង បញ្ញា ព
បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុនេះចុះ ។

(៦២៦) អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ (ធម៌ មិនប្រកបដោយការ
ឃើញ តែប្រកបដោយការចេះតាស់) អាស្រ័យ ទ្រូវអនិទស្សនសម្បជ័-
យធម៌ រើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញាប្បច្ចុយ គឺ មហាកូត ២ អា-
ស្រ័យ ទ្រូវមហាកូត ១ ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ មហាកូត ១ អាស្រ័យ
ទ្រូវមហាកូត ២ ។ អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ (ធម៌ មិនប្រកបដោយការ
ឃើញ មិនប្រកបដោយការចេះតាស់) អាស្រ័យ ទ្រូវអនិទស្សនសម្បជ័-
យធម៌ រើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញាប្បច្ចុយ គឺ អាចោនាតុ អាស្រ័យ
ទ្រូវភ្នកមហាកូត ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ ។ អនិទស្សនសម្បជ័យ-
ធម៌ក្តី អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្តី អាស្រ័យ ទ្រូវអនិទស្សនសម្បជ័យធម៌
រើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញាប្បច្ចុយ គឺ មហាកូត ២ ក្តី អាចោនាតុក្តី
អាស្រ័យ ទ្រូវមហាកូត ១ ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ មហាកូត ១ ក្តី
អាចោនាតុក្តី អាស្រ័យ ទ្រូវមហាកូត ២ ។

(២៤៧) អនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ច្ចយា អនិទស្សនសម្បជ័យំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... បដិសន្ធិក្ករណា អនិ-
 ទស្សនសម្បជ័យំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 វត្ថុ ច ទ្វេ ខន្ធេ ... ខន្ធេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ
 បដិច្ច ខន្ធា ។ អនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយា អាចោនាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនសម្បជ័យោ
 មហាក្កតា ។

(២៤៨) អនិទស្សនសម្បជ័យន្តិ អនិទស្សនសម្ប-
 ជ័យន្តិ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា អនិទស្សនសម្បជ័យំ
 ឯកំ មហាក្កតន្តិ អាចោនាតុន្តិ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ ច អាចោនាតុន្តិ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្កតំ ។

(២៤៩) អនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ទិស្សយប្បច្ចយា

(២៤៧) អនិទស្សនសម្បជ័យនិ អាស្រ័យ ទ្ធិអនិទស្សនសម្បជ័-
 យនិ ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 ទ្ធិខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ ទ្ធិខន្ធ ២ ... ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី
 អាស្រ័យ ទ្ធិខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ ក្នុងទណៈវិនិច្ឆ័យ
 ទ្ធិខន្ធ ២ ... វត្ថុ អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ ទ្ធិវត្ថុ ។
 អនិទស្សនសម្បជ័យនិ អាស្រ័យ ទ្ធិអនិទស្សនសម្បជ័យនិ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ គឺ ពួកមហាក្កត ជាអនិទស្សន-
 សម្បជ័យៈ អាស្រ័យ ទ្ធិអាចោនាតុ ។

(២៤៨) អនិទស្សនសម្បជ័យនិ អាស្រ័យ ទ្ធិអនិទស្សន-
 សម្បជ័យនិផង ទ្ធិអនិទស្សនសម្បជ័យនិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ គឺ មហាក្កត ២ អាស្រ័យ ទ្ធិមហាក្កត ១ ជាអនិ-
 ទស្សនសម្បជ័យៈផង ទ្ធិអាចោនាតុផង មហាក្កត ១ អាស្រ័យ ទ្ធិ
 មហាក្កត ២ ផង អាចោនាតុផង ។

(២៤៩) អនិទស្សនសម្បជ័យនិ អាស្រ័យ ទ្ធិអនិទ-
 ស្សនសម្បជ័យនិ ទើបកើតឡើង ព្រោះទិស្សយប្បច្ចយ

ឧបទិស្សយប្បច្ចយា បុរោជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយា វិចារកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វេទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្មយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា ទត្ថិប្បច្ចយា វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

[២៥០] ហេតុយា ឯកវិស ការដ្ឋុណ ឯកំ អធិបតិយា ឯកវិស អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកវិស អន្តរាមញ្ញា ទ ទិស្សយេ ឯកវិស ឧបទិស្សយេ ឯកំ បុរោជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កត្តេ ឯកវិស វិចារកេ អាហារេ ឯកវិស វេទ្រិយេ ឯកវិស ឈានេ មគ្គេ ឯកវិស សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកវិស អត្ថិយា ឯកវិស ទត្ថិយា ឯកំ វិភតេ ឯកំ អវិភតេ ឯកវិស ។ ឯវំ ករណតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[២៥១] អធិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អធិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា

ឧបទិស្សយប្បច្ចយ បុរោជាតប្បច្ចយ អាសេវនប្បច្ចយ កម្មប្បច្ចយ វិចារកប្បច្ចយ អាហារប្បច្ចយ វេទ្រិយប្បច្ចយ ឈានប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្មយុត្តប្បច្ចយ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថិប្បច្ចយ ទត្ថិប្បច្ចយ វិភតប្បច្ចយ និងអវិភតប្បច្ចយ ។

[២៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងការដ្ឋណប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងអន្តរាមញ្ញប្បច្ចយ មានព័រៈ ៦ ក្នុងទិស្សយប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងឧបទិស្សយប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងបុរោជាតប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងវិចារកប្បច្ចយ និងអាហារប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងវេទ្រិយប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងឈានប្បច្ចយ និងមគ្គប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងសម្មយុត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ក្នុងទត្ថិប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងវិភតប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងអវិភតប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាច យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២៥១] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ អាស្រ័យ ខ្ញុំ អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ទើបកើតឡើង ក្រោនេះហេតុប្បច្ចយ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិៗ បដិច្ចវិហ

អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ
 អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក្កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ បដិច្ច ចក្កាយតនំ រសាយតនំ
 តាហិ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ...
 អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្កតំ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយមូលរកេ ឥវិណ កា-
 រណាន សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតញា ។

[២៥២] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នរហតុប្បច្ចយា
 អរហតុកំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ ... អរហតុកប្បដិសន្ធិក្កណោ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 អនិទស្សនសប្បដិយញ ក្កដត្តារូបំ ខន្ធេ បដិច្ច វត្ថុ
 វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា អាចោទាតុំ បដិច្ច អនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក្កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិៗ បដិច្ចវិហ

គី មហាក្កត ២ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 មហាក្កត ១ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 ខិន្ទបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្កតមហាក្កត ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈ ចក្កាយតនៈ វិនិសាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ តាហិវៈ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ...
 មហាក្កត ២ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ របស់
 ក្កតអសញ្ញាសត្ថ មហាក្កត ១ អាស្រ័យ ខ្ញុំមហាក្កត ២ ប្រស្នាទាំងពី
 ក្កដអនិទស្សនសប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បវិចកតាមហេតុនេះចុះ ។

[២៥២] អនិទស្សនសប្បដិយធម្មិ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្ស-
 នសប្បដិយធម្មិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព
 ក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្កំ អាស្រ័យ ខ្ញុំ
 អហេតុកក្កន្ធ ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ខ្ញុំខន្ធ ២ ... ខន្ធ ព ក្កំ
 កដត្តារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្កំ អាស្រ័យ ខ្ញុំខន្ធ ១ ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈ ក្កដខណៈវិនិសាយកប្បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ
 ខ្ញុំវត្ថុ ខន្ធ ព ក្កំ អាស្រ័យ ខ្ញុំវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 ខិន្ទបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំវិហេតុពាតុ

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយបិដក

អាចោទានុំ បដិច្ច វេទន្តិយំ កក្កដាភិក្ខុវិញ្ញាណោ^(១) អាហារោ
 ពាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ...
 អសញ្ញសន្តានំ អាចោទានុំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយំ កក្កដារូបំ ឧបាទារូបំ វិចិត្តិញ្ញាសហគរោ
 ឧទ្ធច្ចសហគរោ ខន្ធ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញាសហគរោ
 ឧទ្ធច្ចសហគរោ មោហា អនិទស្សនអប្បដិយម្ប-
 តា វេទនា កាវណោន សត្វ បញ្ញា វិកដិទ្ធា ។

(២៩៣) អនិទស្សនសប្បដិយន្តា អនិទស្សន-
 អប្បដិយន្តា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយ-
 នេម្មា ឧប្បន្តិកំ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុក អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អាហេតុកប្ប-
 ដិសន្តិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ កក្កដារូបំ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ ច អាចោទានុំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កក្កដារូបំ
 ឧបាទារូបំ មោដ្ឋន្តាយតនញ្ច អាចោទានុំ បដិច្ច
 រូនាយតនំ ពាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...

១- ម កវធម្មបិដក ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយបិដក

វេទន្តិយ កក្កដាភិក្ខុវិញ្ញាណោ អាស្រ័យ ខ្ញុំអាចោទានុំ ពាហិវៈ ...
 អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... កដក្ការូប វិចិត្តិទុបាទារូប
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំអាចោទានុំ របស់ក្នុងអសញ្ញសត្វ
 មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្ចៈ អាស្រ័យ
 ខ្ញុំក្នុងខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធច្ចៈ ច្រសាទាំង ៧
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយម្បលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុនេះចុះ ។

(២៩៣) សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ ខ្ញុំអនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ផង ខ្ញុំអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អា-
 ស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងអហេតុកក្នុង ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ខ្ញុំក្នុងមហាក្ខត
 ផង កដក្ការូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងខន្ធ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្តិផង ខ្ញុំក្នុងមហា-
 ក្ខតផង ចិត្តសមុដ្ឋារូប កដក្ការូប វិចិត្តិទុបាទារូប ជាសនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំក្នុងមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយៈផង ខ្ញុំអាចោទានុំផង រូនាយតនៈ អាស្រ័យ ខ្ញុំជាដ្ឋន្តា-
 យតនៈផង ខ្ញុំអាចោទានុំផង ពាហិវៈ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិ៣ បដិច្ចវាហ

ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ ច អាចោនាតុក្កា បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ កងត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ឥមិហ កាវណោន សត្ត បញ្ញា វិគ្គារេតត្វា អសម្មោហន្តេន ។

[២៥២] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាម្មណាប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កងត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ដោដ្ឋក្កាយននំ បដិច្ច ចត្តាយននំ រសាយននំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយមូលកា ឥមិហ កាវណោន សត្តបិ បញ្ញា វិគ្គារេតត្វា ។

[២៥៥] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាម្មណាប្បច្ចយា

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិ៣ បដិច្ចវាហ

ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . កងត្តារូបំ និង ឧបាទារូបំ ជាសនិទស្សនសប្បដិយេ អាស្រ័យ ទ្រវត្តកមហាក្កតេ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេ របស់ពួកអសញ្ញាសត្តផង អាចោនាតុផង ប្រស្នាទាំង ៧ ដែលបណ្ឌិត អ្នកមិនគាន់ ច្រឡំ គប្បីឱ្យភិក្ខុវា តាមហេតុនេះចុះ ។

[២៥២] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ អាស្រ័យ ទ្រវត្តកមហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កងត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ជាសនិទស្សនសប្បដិយេ អាស្រ័យ ទ្រវត្តកមហាក្កតេ ជាអនិទស្សនសប្បដិយេ ចត្តាយននេ និង រសាយននេ អាស្រ័យ ទ្រវត្តកមហាក្កតេ ពាហិរេ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយមូលកេ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យភិក្ខុវា តាមហេតុនេះចុះ ។

[២៥៥] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ អាស្រ័យ ទ្រវត្តកមហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយមូលកេ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យភិក្ខុវា តាមហេតុនេះចុះ ។

-អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនិទស្សន-
អប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទ-
ស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ
កដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនអប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចា-
នារូបំ អាចោធាតុំ បដិច្ច វត្ថុយំ កតត្យម្ពិណ្ណំ អា-
ហារោ តាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ
... អសញ្ញាសត្តានំ អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិទស្សន-
អប្បដិយំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ អនិទស្សនអប្បដិ-
យម្មលៈក ឥមិធា កាវណោ ឧសត្តមិ បញ្ញា វិគ្គា-
រេត្តា ។

(២៥៦) អនិទស្សនសប្បដិយេត្វ អនិទស្សន-
អប្បដិយេត្វ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នការម្មណាប្បច្ចយោ អនិទស្សនអប្ប-
ដិយេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ កដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ

តិ ចិត្តសមុដ្ឋានេ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ អាស្រ័យ ឡូក្ខកខន្ធ
ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ អាស្រ័យ
ឡូក្ខកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ អា-
ស្រ័យ ឡូក្ខកខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានេ កដត្តារូប និងឧចានារូប ជាអ-
និទស្សនអប្បដិយេ អាស្រ័យ ឡូកាវណាតុ វត្ថុយំ និងកតត្យម្ពិណ្ណ-
កហារ អាស្រ័យ ឡូកាវណាតុ តាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋាន
... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... កដត្តារូប ឧចានារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយេ អាស្រ័យ
ឡូកាវណាតុ របស់ក្នុងអសញ្ញាសត្វ ប្រស្នាទាំង ៧ ក្នុង
អនិទស្សនអប្បដិយម្មលៈក បណ្ឌិត គប្បីឲ្យវិស្តារតាមរោក្ខនេវុះ ។

(២៥៦) សនិទស្សនសប្បដិយេធមិ អាស្រ័យ ឡូកនិទស្សនសប្ប-
ដិយេធមិផង អនិទស្សនអប្បដិយេធមិផង រទ័បកើតឡើង ព្រោះនការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ តិ ចិត្តសមុដ្ឋានេ ជាសនិទស្សនសប្បដិយេ អាស្រ័យ
ឡូក្ខកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយេផង ឡូក្ខកមហាក្កតផង កដត្ត-
រូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយេ អាស្រ័យ ឡូក្ខកខន្ធ ជាអនិទស្សនអ-
ប្បដិយេ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិផង ឡូក្ខកមហាក្កតផង ចិត្តសមុដ្ឋានេ

មហាក្កតេ ច អាចោតាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សន-
 ទសប្បដាយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កង្ការូបំ ឧបា-
 នារូបំ ដោដ្ឋកាយតទេញ្ច អាចោតាតុញ្ច បដិច្ច រូបា-
 យតទំ ... ពាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដាយេ
 មហាក្កតេ ច អាចោតាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សន-
 សប្បដាយំ កង្ការូបំ ឧបាណារូបំ យេដនេ ឥវិដា
 ការណេន សត្តបំ បញ្ញា វិភជិតញ្ច ។

(២៥៧) អនិទស្សនសប្បដាយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដាយោ ធម្មោ ឧប្បវត្តតិ នអធិបតិប្បច្ច-
 យា សហជាតសនិសំ ។ នអនន្តវប្បច្ចយា នសម-
 នន្តវប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្ប-
 ដាយេ មហាក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដាយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កង្ការូបំ ឧបាណារូបំ ដោដ្ឋកាយតទំ
 បដិច្ច ចក្កាយតទំ រសាយតទំ ពាហិវំ ... អាហារ-
 សមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ មហា-
 ក្កតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដាយំ កង្ការូបំ ឧបាណា-
 រូបំ ឥវិដា ការណេន ឯកវិស បញ្ញា វិភជិតញ្ច ។

កដ្ឋក្ការូប និងឧបាណារូប ជាសនិទស្សនសប្បដាយៈ អាស្រ័យ ទ្រព្យក
 មហាក្កតេ ជាសនិទស្សនសប្បដាយៈផង ទ្រព្យអាចោតាតុផង រូបាយតទៈ
 អាស្រ័យ ទ្រព្យដោដ្ឋកាយតទៈផង ទ្រព្យអាចោតាតុផង ... ពាហិវៈ
 ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... កដ្ឋក្ការូប និងឧបាណារូប
 ជាសនិទស្សនសប្បដាយៈ អាស្រ័យ ទ្រព្យកមហាក្កតេ ជាសនិទស្សន-
 សប្បដាយៈ របស់ភ្នកអសញ្ញាសត្តផង ទ្រព្យអាចោតាតុផង ក្នុងការជាប់
 ពាក់ផង បណ្ឌិត គប្បីចែកប្រស្នាទាំង ៧ តាមហេតុនេះចុះ ។

(២៥៧) អនិទស្សនសប្បដាយធម៌ អាស្រ័យ ទ្រព្យអនិទស្សនសប្ប-
 ដាយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ដូចគ្នានឹងសហជា-
 តប្បច្ចយដែរ ។ ព្រោះនអនន្តវប្បច្ចយ នសមនន្តវប្បច្ចយ និងនអញ្ញា-
 មញ្ញាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដ្ឋក្ការូប និងឧបាណារូប ជាសនិទស្សន-
 សប្បដាយៈ អាស្រ័យ ទ្រព្យកមហាក្កតេ ជាសនិទស្សនសប្បដាយៈ ចក្កា-
 យតទៈ និងរសាយតទៈ អាស្រ័យ ទ្រព្យដោដ្ឋកាយតទៈ ពាហិវៈ ...
 អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... កដ្ឋក្ការូប និងឧបាណារូប
 ជាសនិទស្សនសប្បដាយៈ អាស្រ័យ ទ្រព្យកមហាក្កតេ របស់ភ្នក
 អសញ្ញាសត្ត ប្រស្នា ២១ បណ្ឌិត គប្បីចែក តាមហេតុនេះចុះ ។

អំណាចដ៏ធំ អនុលោមត្រូវគ្នា

និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា
 និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ។ និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា
 និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ... អាហារសម្បត្តិដ៏ធំ ... ឧត្តមសម្បត្តិ
 ដ៏ធំ ... អនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ឯកំ មហាក្ខត្ត
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខត្ត ទ្វេ មហាក្ខត្ត បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្ខត្ត អនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា មហាក្ខត្ត បដិច្ច
 អនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ឧបាសាស្ត កត្ត វិភជិត្ត
 និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ឯកំ មហាក្ខត្ត កត្ត វិភជិត្ត
 ប្បវត្តិយា បដិស្ឋិត កត្ត វិភជិត្ត បញ្ចវេទនា
 យេវ កត្ត វិភជិត្ត ។ និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា តាហិវ ...
 ឧត្តមសម្បត្តិ ... មហាក្ខត្ត ... ឧត្តមសម្បត្តិ ...
 ឧត្តមសម្បត្តិ ឯកំ មហាក្ខត្ត ។ និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា
 តាហិវ ... អាហារសម្បត្តិដ៏ធំ ... ឧត្តមសម្បត្តិ ...
 អនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ឯកំ មហាក្ខត្ត ... មហាក្ខត្ត
 សត្តិ មហាក្ខត្ត បដិច្ច រូបដ៏វិភជិត្ត ។ សត្តិ ។
 សត្តិ បញ្ចវេទនា វិភជិត្ត ។ និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា តាហិវ
 ... អាហារសម្បត្តិដ៏ធំ ... ឧត្តមសម្បត្តិ ... មហាក្ខត្ត
 សត្តិ ឯកំ មហាក្ខត្ត ។ សត្តិ ។ សត្តិ
 បញ្ចវេទនា វិភជិត្ត ។

អំណាចដ៏ធំ អនុលោមត្រូវគ្នា

ព្រះនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា
 និទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ។ ព្រះនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា តាហិវ ... អាហារសម្បត្តិ
 ... ឧត្តមសម្បត្តិ ... មហាក្ខត្ត ២ អាស្រ័យ ឧត្តមសម្បត្តិ ១ ជាអនិ-
 ទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា: មហាក្ខត្ត ១ អាស្រ័យ ឧត្តមសម្បត្តិ ២ ឧបាសាស្ត
 ជាអនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា: អាស្រ័យ ឧត្តមសម្បត្តិ ជាអនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា-
 ដ៏ធំ: ប្រសា ២១ បណ្ឌិត ចែកកត្តប្បវត្តិយា ហើយគប្បីធ្វើ តាមនិទាន
 ប្បវត្តិយាដ៏ធំ: ។ ព្រះនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា បដិស្ឋិត កត្ត វិភជិត្ត មិនមាន
 ទេ (បដិស្ឋិត មិនកត្ត វិភជិត្ត) បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងបញ្ចវេទនា: ។
 ព្រះនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា គឺ តាហិវ ... ឧត្តមសម្បត្តិ: ... របស់ក្នុង
 អនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ... ប្រសា ២១ បណ្ឌិត គប្បីចែក តាមនិទាន: ។
 ព្រះនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា តាហិវ ... អាហារសម្បត្តិ ... ឧត្តមសម្បត្តិ
 ... មហាក្ខត្ត ១ ជាអនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា: ... ប្រសា ២១ បណ្ឌិត អា-
 ស្រ័យ ឧត្តមសម្បត្តិ របស់ក្នុងអនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ។ សេចក្តីចម្រើន ។
 ប្រសា ២១ បណ្ឌិត គប្បីចែកដ៏ធំ: ។ ព្រះនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា
 តាហិវ ... អាហារសម្បត្តិ ... ឧត្តមសម្បត្តិ ... មហាក្ខត្ត ១
 របស់ក្នុងអនិទានស្រ្តីយ៍ប្បវត្តិយា ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ប្រសា ២១ បណ្ឌិត
 គប្បីចែកដ៏ធំ: ។

[២៩៨] អនិទស្សនអប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ នយា ធម្មច្ច-
 យា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច
 នយោ ទច្ចា ទ្វេ ទទ្វេ ... ពាហិរំ ... អាហារស-
 ម្មដ្ឋានំ ... ឧតុសម្មដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ
 អាចោជានុំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយេ កដត្តារូបំ
 ទុច្ចាទារូបំ ឯវំ សត្តមិ បញ្ញា វិភជិតញា ។

[២៩៩] អនិទស្សនសប្បដិយត្ថុ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយត្ថុ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ទុប្បជ្ជតិ នយា ធម្មច្ចយា ពាហិរំ ... អាហារសម្មដ្ឋានំ
 ... ឧតុសម្មដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ មហាភូតេ ច អាចោជានុញ្ញា បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយេ កដត្តារូបំ ទុច្ចាទារូបំ ឯវំ
 សត្តមិ បញ្ញា វិភជិតញា ។ ធម្មក្កប្បច្ចយា ធម្មេតុ-
 សនិសំ កាតត្ថំ បរិបុណ្ណំ មោហោ នត្ថិ ។ នសម្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ ។ ទោ-
 នត្ថិប្បច្ចយា ទោវិភតប្បច្ចយា ។

[២៩៨] អនិទស្សនអប្បដិយតមិ កាស្រ័យ ទ្ធិអនិទស្សនអប្បដិ-
 យតមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនយាធម្មច្ច័យ គឺ ទន្ធិ កាស្រ័យ ទ្ធិ
 ទន្ធិ ប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ទ្ធិទន្ធិ ២ ... ពាហិរំ... អាហារស-
 ម្មដ្ឋានំ ... ឧតុសម្មដ្ឋានំ ... កដត្តារូបំ និងឧបាទារូបំ ជាអនិទស្សន-
 អប្បដិយៈ កាស្រ័យ ទ្ធិអាចោជានុ របស់ភ្នកអសញ្ញាសត្ថ ប្រស្នា
 ទាំង ៧ បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ។

[២៩៩] សនិទស្សនសប្បដិយតមិ កាស្រ័យ ទ្ធិអនិទស្សន
 សប្បដិយតដេនំ ទ្ធិអនិទស្សនអប្បដិយតដេនំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នយាធម្មច្ច័យ គឺ ពាហិរំ... អាហារសម្មដ្ឋានំ ... ឧតុសម្មដ្ឋានំ ...
 កដត្តារូបំ និងឧបាទារូបំ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ កាស្រ័យ ទ្ធិភ្នក
 មហាភូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ របស់ភ្នកអសញ្ញាសត្ថដេនំ ទ្ធិអា-
 ចោជានុដេនំ ប្រស្នាទាំង ៧ បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ។ ព្រោះ
 ធម្មក្កប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យគ្រប់គ្រាន់ ដូចនរោត្តប្បច្ច័យដែរ
 មោហា មិនមានទេ ។ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ ព្រោះនោនត្ថិប្បច្ច័យ និងទោវិភតប្បច្ច័យ ។

[២២០] នហេតុច្បូរច្បាយ ឯកភវីស នអារម្មណេ
 ឯកភវីស នអធិបតិយា ឯកភវីស ។ សង្ខត្តំ ។
 សត្វត្ថ ឯកភវីស យោនតិយា ឯកភវីស ៖ យោវិគតេ
 ឯកភវីស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។
 បច្ចនិយំ ។

[២២១] ហេតុច្បូរច្បាយ នអារម្មណេ ឯកភវីស
 ... នអធិបតិយា ឯកភវីស ។ សង្ខត្តំ ។ នវិ-
 ចាកេ ឯកភវីស នសម្បយុត្តេ ឯកភវីស នវិប្បយុត្តេ
 ឯកភវីស យោនតិយា ឯកភវីស យោវិគតេ ឯកភវីស ។
 ឯវំ កណោតត្ថំ ។
 អនុលោមប្បច្ចនិយំ ។

[២២២] នហេតុច្បូរច្បាយ អារម្មណេ ឯកំ ...
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯក-
 ភវីស ។ សង្ខត្តំ ។ ណារេ ឯកភវីស មត្តេ ឯក-
 ភវីស សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកភវីស អត្តិយា
 ឯកភវីស នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯ-
 កភវីស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។
 បច្ចនិយានុលោមំ ។
 បដិច្ចវាពេ និដ្ឋិតោ (១) ។

១ ម. បដិច្ចវាពេ និដ្ឋិតោ ន ទិស្សតិ ។

[២២០] ក្នុងនហេតុច្បូរច្បាយ មានវារៈ២១ ក្នុងនអារម្មណច្បូរច្បាយ
 មានវារៈ ២១ ក្នុងនអធិបតិច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ក្នុងច្បូរច្បាយពាំងអស់ មានវារៈ២១ ក្នុងនោតិច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១
 ក្នុងនោវិគតច្បូរច្បាយ មានវារៈ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ បច្ចនិយៈ ។

[២២១] ក្នុងនអារម្មណច្បូរច្បាយ មានវារៈ២១ ព្រោះនហេតុច្បូរច្បាយ
 ... ក្នុងនអធិបតិច្បូរច្បាយ មានវារៈ២១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនសម្បយុត្តច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១
 ក្នុងនវិប្បយុត្តច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនោតិច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១
 ក្នុងនោវិគតច្បូរច្បាយ មានវារៈ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ អនុលោមប្បច្ចនិយៈ ។

[២២២] ក្នុងនអារម្មណច្បូរច្បាយ មានវារៈ១ ព្រោះនហេតុច្បូរច្បាយ
 ... ក្នុងនអនន្តរច្បូរច្បាយ មានវារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរច្បូរច្បាយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនសហជាតច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនណារច្បូ-
 រច្បាយ មានវារៈ២១ ក្នុងនមត្តច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនសម្បយុត្តច្បូរច្បាយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តច្បូរច្បាយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនអត្តិច្បូរច្បាយ មានវារៈ
 ២១ ក្នុងនោតិច្បូរច្បាយ មានវារៈ១ ក្នុងនោវិគតច្បូរច្បាយ មានវារៈ ១ ក្នុងន-
 វិគតច្បូរច្បាយ មានវារៈ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។
 ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតករោចិ បច្ចុយវារោចិ និស្សយវារោចិ បដិច្ច-
វារសនិសា សំសដ្ឋវារោចិ សម្បយុត្តវារោចិ អរូបេ-
យេវ កាតត្វា ។

បញ្ញាវិហ

[៦៦៣] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
អនិទស្សនអប្បដិយា ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ ទទ្ធាចំ
អនិទស្សនអប្បដិយានក្ខ ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូទាចំ
ហេតុប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយា ហេតុ សម្បយុត្តកាចំ ទទ្ធាចំ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយានក្ខ កដត្តារូទាចំ ហេតុប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ។

[៦៦៤] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្ស-
នសម្បដិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
អនិទស្សនអប្បដិយា ហេតុ សនិទស្សនសម្បដិយា-
ចំ ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូទាចំ ហេតុប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ . . . អនិទស្សនអប្បដិយមូលកេ-
យេវ នមិទា កាវណោន សត្ត បញ្ញា វិភជិតត្វា ។

សហជាតករោចិ បច្ចុយវារោចិ និស្សយវារោចិ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារវែវ ។
សំសដ្ឋវារោចិ សម្បយុត្តវារោចិ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងអរូបផលចុះ ។

បញ្ញាវិហ

[៦៦៣] អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជា
បច្ច័យ នៃតួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃតួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្ស-
នអប្បដិយៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ តួកហេតុ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃតួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃតួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្ប-
ដិយៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៦៦៤] អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្ប-
ដិយធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជា
បច្ច័យ នៃតួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយហេតុ-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ប្រស្នាវាំង ៧ ក្នុងអនិទស្សនអប្ប-
ដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែកភាមហេតុនេះចុះ ។

(២២៥) សនិទស្សនសប្បដិយោ ចម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ចម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបេ អនិច្ចតោ វុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អាវុត្ត វតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិច្ឆា ... ឧទ្ធច្ចំ ... តោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិវត្ថន ចត្តុយា រូបំ បស្សតិ រូបាយតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ខន្ធា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស មុទ្ធលិវិសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៦) អនិទស្សនសប្បដិយោ ចម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ចម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ ... កាយំ សន្តេ តន្តេ វសេ ... ដោដ្ឋត្រេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ តោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិញ្ញាយ សោតតាតុយា សន្តំ សុណាតិ សន្តាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋត្រាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អនិទស្សនសប្បដិយោ ខន្ធា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស មុទ្ធលិវិសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៧) សនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំរូបទាំងឡាយ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ព្រេកអរ រីករាយ ពនៈ ប្រាវត្ត ខ្ញុំរូបនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិច្ឆា ... ឧទ្ធច្ចុះ ... តោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ ខ្ញុំរូប ដោយទិព្វចក្ខុ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំឥន្ទ្រិវិញ្ញាណ បុព្វេនិវេសនុស្សតិញ្ញាណ ឱនិអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(២២៨) អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខ្ញុំចក្ខុ... ខ្ញុំវាយ ពួកសំឡេង ពួកភ្លឺន ពួកវស... ខ្ញុំពួករាជ្ជព្វៈ ជាមិនទៀង ។ បេ ។ តោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឮ ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វសោតតាតុ សន្តាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ ដោដ្ឋត្រាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំឥន្ទ្រិវិញ្ញាណ បុព្វេនិវេសនុស្សតិញ្ញាណ ឱនិអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(៦៦៧) អនិទស្សនអប្បដិយោ ចេត្នា អនិទស្សន
 អប្បដិយស្ស ចម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ នាមំ ធនា សីលំ សមាទិយំត្វា ទុច្ឆោសថ-
 កម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ ឬព្វេ សុចិណ្ណាទិ បច្ច-
 វេក្ខតិ ឈានា . . . អរិយោ មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ
 បច្ចវេក្ខន្តិ ដលំ បច្ចវេក្ខន្តិ ជិញ្ជាមំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 ជិញ្ជាមំ តោត្រកុស្ស កេនាទស្ស មត្តស្ស មលស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អរិយា
 បហីនេ កំលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិរេត កំលេសេ
 បច្ចវេក្ខន្តិ ឬព្វេ សមុទាចិណ្ណា . . . វត្ថុ . . . វត្ថុទ្រិយំ
 បុរិសទ្រិយំ ជិវិតទ្រិយំ អាទាទាតុំ កាតប្បិដ្ឋាវំ អា-
 ហារំ . . . អនិទស្សនអប្បដិយោ ទទ្ទេ អនិច្ចតោ . . .
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន អនិទ-
 ស្សនអប្បដិយចិត្តសមធម៌ស្ស ចិត្តំ ជាទានំ អាគា-
 សា នឡោ យនំ វិញ្ញាណញោ យនំ ធនស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាភិក្ខញ្ញាយនំ ទេវ-
 សញ្ញា នាសញ្ញាយនំ ធនស្ស អនិទស្សនអប្បដិយា
 ទទ្ទា វត្ថុវិចញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស

(៦៦៧) អនិទស្សនអប្បដិយោ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយធម៌ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលឲ្យទូរំពាន សមាទានទូរំសីល
 ធ្វើ ឲ្យទុច្ឆោសថកម្ម ហើយពិចារណា ឲ្យកុសលនោះ ពិចារណា
 ឲ្យកុកុសល ដែលជាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន
 . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមត្ត ហើយពិចារណា ឲ្យមត្ត ពិចារណា
 ឲ្យដល ពិចារណា ឲ្យព្រះនិរ្យាន ព្រះនិរ្យាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារ-
 ណា ឲ្យតត្រកុ ពេទានៈ មត្ត ខឹងដល ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ
 ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា ឲ្យកុកុសល ដែលលះបង់ហើយ ពិចារ-
 ណា ឲ្យកុកុសល ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ឲ្យកុកុសល ដែលជាប់
 សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ឲ្យវត្ថុ . . . ឲ្យវត្ថុទ្រិយ បុរិសទ្រិយ
 ជិវិតទ្រិយ អាទាទាតុ កាតប្បិដ្ឋាវហារ . . . ឲ្យពួកទទ្ទ ជាអនិទ-
 ស្សនអប្បដិយៈ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតទៀង បុគ្គល
 ដឹង ឲ្យចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្ត ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ដោយចេតោ បរិយញ្ញាណ អាគាសានញ្ញាយនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញា-
 ណញ្ញាយនៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ពាក្យញ្ញាយនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយនៈ ពួកទទ្ទ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជា
 បច្ច័យ នៃការពិចារណា ឲ្យវត្ថុវិចញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មបកត្តាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៦៥) សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ ភ្នំ កវុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតំ កវុំ កត្វា វរោតា . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បដ្ឋិតិ ។

(២៦៧) អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ ចក្កំ . . . កាយំ សន្នេ កន្ធុ . . . ចោដ្ឋនេ កវុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតំ កវុំ កត្វា វរោតា . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បដ្ឋិតិ ។

(២៧០) អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ នាធំ ទត្វា សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . តំ កវុំ កត្វា . . . ឈាជា វុដ្ឋហិត្វា . . . អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា . . . ផលា វុដ្ឋហិត្វា . . . ផលំ កវុំ កត្វា . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា កម្មបកត្តាណ និងវរោតាតំសញ្ញាណ ដោយអាម្មណប្បច្ចុយ ។

(២៦៨) សនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ចុយ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធមិ ដោយអនិបតិប្បច្ចុយ បានដល់អាម្មណាធិបតិ គឺ ចុក្កល ធ្វើ ឲ្យរូប ឲ្យជាវិគារោ ហើយត្រេកអរ រីករាយ រកៈ ធ្វើ ឲ្យរូបនោះ ឲ្យជាវិគារោ . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(២៦៧) អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ចុយ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធមិ ដោយអនិបតិប្បច្ចុយ បានដល់អាម្មណាធិបតិ គឺ (ចុក្កល) ឲ្យចក្ក . . . ឲ្យកាយ ពួកសំឡេង ពួកភ្លើង . . . ធ្វើ ឲ្យពួកដេវតា ឲ្យជាវិគារោ ហើយត្រេកអរ រីករាយ រកៈ ធ្វើ ឲ្យដេវតានោះ ឲ្យជាវិគារោ . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(២៧០) អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ចុយ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធមិ ដោយអនិបតិប្បច្ចុយ បានដល់អាម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ គឺ ចុក្កល ឲ្យ ឲ្យវិនិច្ឆ័យ . . . ឲ្យវិទេវតាសថកម្ម . . . ធ្វើ ឲ្យកុសលនោះ ឲ្យជាវិគារោ . . . ចេញអំពីឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ . . . ចេញអំពីផល . . . ធ្វើ ឲ្យផល ឲ្យជាវិគារោ . . .

សនិទស្សនសម្បជ័យត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

និព្វានំ កុំ កត្វា . . . និព្វានំ តោត្រកុស្ស វេទា-
នស្ស មគ្គស្ស ផលស្ស អនិច្ចតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វត្ថុ . . . ឥត្ថិច្ឆ័យំ ពុរិសិច្ឆ័យំ ដីវិតិច្ឆ័យំ អាណាតាតុ
កករាឡិដ្ឋារំ អាហារំ . . . អនិទស្សនអប្បជ័យេ ខទ្វេ
កុំ កត្វា អស្សានេតិ អភិទន្ធតិ តំ កុំ កត្វា
វាតោ . . . និដ្ឋិ ឧប្បន្ធតិ ។ សហជាតានិច្ចតិ អនិ-
ទស្សនអប្បជ័យានិច្ចតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អនិ-
ទស្សនអប្បជ័យានក្ខ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អនិ-
ច្ចតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] អនិទស្សនអប្បជ័យោ ធម្មោ សនិទស្ស-
នសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស អនិច្ចតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ សហជាតានិច្ចតិ អនិទស្សនអប្បជ័យានិច្ចតិ
អនិទស្សនសម្បជ័យានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អនិ-
ច្ចតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បជ័យម្ភលកេ
សត្តបំ បញ្ញា វិកលិត្វា អនិច្ចតិ តិវិច្ឆបសង្កហោន ។

[២៧២] អនិទស្សនអប្បជ័យោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បជ័យស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ពុរិមា បុរិមា អនិទស្សនអប្បជ័យា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
បច្ឆិមានំ អនិទស្សនអប្បជ័យានំ ខន្ធានំ បច្ចយោ

សនិទស្សនសម្បជ័យត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

ធ្វើ ខ្ញុំព្រះខិត្តាន ឲ្យជាវិភោគ . . . ព្រះខិត្តាន ជាបច្ច័យ នៃ
តោត្រកុ វេទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ . . . ខ្ញុំ
វត្ថុ . . . ខ្ញុំវត្ថុច្ឆ័យ បុរិសិច្ឆ័យ ដីវិតិច្ឆ័យ អាណាតាតុ កក-
រាឡិដ្ឋារាហារ . . . ធ្វើ ខ្ញុំព្រះខន្ធា ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ឲ្យ
ជាវិភោគ ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពនៈ ធ្វើ ខ្ញុំខន្ធានោះ
ឲ្យជាវិភោគ . . . ចំដួ កើតវឌ្ឍន ។ ឯសហជាតានិច្ចតិ
គឺ អធិបតិធមិ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃត្ថក
សម្មយុត្តកក្ខន្ធដនំ នៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានុប ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ
ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧១] អនិទស្សនអប្បជ័យធមិ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សន-
សម្បជ័យធមិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតានិច្ចតិ គឺ
អធិបតិធមិ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានុប
ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ប្រស្នាពាំង ៧ ក្នុង
អនិទស្សនអប្បជ័យមូលកៈ ឯអធិបតិធមិ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមការ
សង្កេតៈ ខ្ញុំរូប ៣ ប្រការទៀតចុះ ។

[២៧២] អនិទស្សនអប្បជ័យធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ជ័យធមិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ត្ថកខន្ធា ជាអនិទស្សនអប្បជ័យធមិ
មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធា ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ក្រោយ ។

អនន្តរច្បុច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ
 មគ្គស្ស មត្តោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ
 ផលសមាបត្តិយា ជិវេនា វុដ្ឋហន្តស្ស ទេវសញ្ញា-
 បាសញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរច្បុច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

(២៧៣) អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរច្បុច្ចយេន
 បច្ចុយោ អនន្តរសទិសំ ។

(២៧៤) អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតច្បុច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ បដិច្ចវាសទិសំ សាធុកំ កាតត្ថំ ។ អញ្ញា-
 មញ្ញាច្បុច្ចយេ បដិច្ចវារ អញ្ញមញ្ញសទិសំ ។ ជិស្ស-
 យច្បុច្ចយេ បដិច្ចវាសទិសំ ។

(២៧៥) សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយច្បុច្ចយេន
 បច្ចុយោ អាម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ វណ្ណា-
 សម្បទំ បតុយមាទោ នានំ ទេតិ សីលំ . . .

ដោយអនន្តរច្បុច្ចយេ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) ខែតោត្រកុ អនុលោម
 (ជាបច្ច័យ) ខែវេទានៈ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) ខែមគ្គ វេទានៈ
 (ជាបច្ច័យ) ខែមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) ខែផល ផល (ជាបច្ច័យ) ខែ
 ផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) ខែផលសមាបត្តិ ទេវសញ្ញាបាសញ្ញា-
 យតនៈ របស់បុគ្គលកាលចេញ អំពីខែនោះ ជាបច្ច័យ ខែផល-
 សមាបត្តិ ដោយអនន្តរច្បុច្ចយេ ។

(២៧៦) អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សន-
 អប្បដិយធម៌ ដោយសនន្តរច្បុច្ចយេ គឺ ដូចគ្នានឹងអនន្តរច្បុច្ចយេដែរ ។

(២៧៧) អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតច្បុច្ចយេ គឺដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារដែរ តែ
 បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើឲ្យមានរបៀបរៀបរយដ៏ល្អ ។ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញច្បុច្ចយេ
 ដូចអញ្ញាមញ្ញច្បុច្ចយេ ក្នុងបដិច្ចវារ ។ ក្នុងនិស្សយច្បុច្ចយេ ដូចគ្នា
 នឹងបដិច្ចវារដែរ ។

(២៧៨) សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សន-
 អប្បដិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយច្បុច្ចយេ បានដល់អាម្មណ្យបនិស្សយ
 អនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្តបនិស្សយ ។ ឯបកត្តបនិស្សយ គឺ
 បុគ្គល កាលប្រាថ្នា ទូវណ្ណសម្បទា ឲ្យ ឲ្យខាន ឲ្យសីល . . .

ឧបោសថកម្មំ . . . វណ្ណសម្បទា សង្ខាយ បញ្ញាយ
រាគស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
កស្ស ទុក្ខស្ស មត្តស្ស ដលសមាមត្តិយា ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៧៦) អនិទន្តសម្បជ័យនិព្វេ ធម្មោ អនិ-
ទន្តសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាម្ពន្ធហនិស្សយោ អនន្តរ្ធហនិស្សយោ
បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ ចក្កសម្បជ័-
បត្តយមារោ . . . កាយសម្បជ័ . . . សទ្ធិសម្បជ័
. . . ដោដ្ឋត្វសម្បជ័ បត្តយមារោ នាធំ នេតិ សិលំ
. . . ឧបោសថកម្មំ . . . ទុតំ . . . សេនាសធំ ឧប-
និស្សយ នាធំ នេតិ សិលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
. . . យាធំ . . . វិបស្សនំ . . . មត្តំ . . . អភិញ្ញំ . . .
សមាមត្តិ . ពាលាំ ហនតិ សង្ខំ ភិណ្ឌតិ ពក្ក-
សម្បទា . . . ដោដ្ឋត្វសម្បទា . . . ទុតុ . . . សេនា-
សធំ សង្ខាយ បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ កាយិ-
កស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មត្តស្ស
ដលសមាមត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ខ្យវុទ្ធតាសចកម្ម . . . វណ្ណសម្បទា ជាបច្ច័យ ខែសត្វា បញ្ញា
រាគ: សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មត្ត និងដលសមា-
មត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៦៧៦) អនិទន្តសម្បជ័យនិព្វេ ជាបច្ច័យ ខែអនិទន្តសម្ប-
ជ័យនិព្វេ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្បត្តិបច្ច័យ
អនន្តរ្ធហនិស្សយ និងបកត្តបនិស្សយ ។ ឯបកត្តបនិស្សយ គឺ បុគ្គល
កាលប្រាថ្នា ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា . . . ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា . . . ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា
. . . កាលប្រាថ្នា ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា ឲ្យ ខ្យវុទ្ធតា ខ្យវុទ្ធតា . . .
ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា . . . ខ្យវុទ្ធតា . . . អាស្រ័យ ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា ហើយ
ឲ្យ ខ្យវុទ្ធតា ខ្យវុទ្ធតា . . . ខ្យវុទ្ធតាសម្បទា . . . ខ្យវុទ្ធតា . . . ខ្យ
វុទ្ធតា . . . ខ្យវុទ្ធតា . . . ខ្យវុទ្ធតា . . . ខ្យវុទ្ធតា . . .
សម្បត្តិ ខ្យវុទ្ធតា បច្ចេក ខ្យវុទ្ធតា ចក្កសម្បទា . . . ដោដ្ឋត្វស-
ម្បទា . . . ដោដ្ឋត្វ . . . សេនាសធំ ជាបច្ច័យ ខែសត្វា បញ្ញា រាគ:
សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មត្ត និងដលសមាមត្តិ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៧] អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ អនិទ-
 ស្សនសប្បជិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ធម្មយោ អាម្ពណ្ណាធម្មិយោ អនន្តបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ សន្តំ ឧប-
 និស្សយេ ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ
 . . . ឈានំ . . . សមាបត្តិ . . . មាណសិ ជម្រេតិ ធិដ្ឋ
 តណ្ហាតិ សីលំ . . . បញ្ញំ វាតំ បត្តនំ កាយិកំ
 សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ភោជនំ ឧបនិស្សយ
 ទានំ ទេតិ . . . សង្ឃំ ភិក្ខុតិ អនិទស្សនអប្បជិយា
 ឧត្តា . . . សន្តា បញ្ញា វាតា បត្តនា កាយិកំ
 សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ភោជនំ សន្តាយ បញ្ញា-
 យ ។ សន្តិកំ ។ មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន ធម្មយោ ។

[២៧៨] សនិទស្សនសប្បជិយោ ធម្មោ អនិទ-
 ស្សនអប្បជិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន ធម្ម-
 យោ ។ អាម្ពណ្ណាបុរេជាតំ ទិព្វេន តត្តុលា . . . រូបា-
 យនំ ចក្កិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន ធម្មយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៧] អនិទស្សនអប្បជិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
 សប្បជិយធមិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្សយ
 អនន្តបនិស្សយ និងបកត្តបនិស្សយ ។ បកត្តបនិស្សយ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ ខ្ញុំសទ្ធា ហើយឲ្យ ខ្ញុំទាន ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំឧបោស-
 ថកម្ម . . . ខ្ញុំឈាន . . . ខ្ញុំសមាបត្តិ . . . កម្មីនី ខ្ញុំទាន៖
 ប្រកាន់ ខ្ញុំវិជ្ជិ ខ្ញុំសីល . . . ខ្ញុំបញ្ញា វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ . . . អាស្រ័យ ខ្ញុំភោជន ហើយឲ្យ ខ្ញុំ
 ទាន . . . បំបែក ខ្ញុំសង្ឃ ភិក្ខុទន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បជិយៈ . . .
 សទ្ធា បញ្ញា វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ . . .
 ភោជន (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា បញ្ញា ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ជាបច្ច័យ
 នៃមត្ត និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] សនិទស្សនសប្បជិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្ស-
 នអប្បជិយធមិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ បានដល់ការម្មណ្ឌបុរេជាត
 គឺ ដោយទិព្វចក្ក . . . រូបាយនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្កិញ្ញាណ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧៧) អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សន
 អប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ
 ចក្កំ ... កាយំ ... សន្តិ ... ដោដ្ឋព្វ ... អនិច្ច-
 តោ ... ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិត្វាយ សោគជា-
 តុយា សន្តំ សុណាតិ សន្តាយតនំ សោតវិញ្ញា-
 ណស្ស ។ បេ ។ ដោដ្ឋត្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៨) អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សន-
 អប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ
 វត្ថុ ... ឥត្ថិទ្ធិយំ បុរិសិទ្ធិយំ ជីវិតិទ្ធិយំ អាចោ-
 ជាតុំ កតត្ថិញ្ញាវំ អាហារំ អនិច្ចតោ ... ទោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អនិទស្សន-
 អប្បដិយានំ ទត្ថានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៧) អនិទស្សនសប្បដិយនិ ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សន-
 អប្បដិយនិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាទដល់អារម្មណបុរេជាត និង
 វត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ ខ្ញុំចក្ក ... ខ្ញុំតាយ ...
 ខ្ញុំភ្នកសំឡេង ... ខ្ញុំភ្នកដោដ្ឋព្វ ... ថាមិនទៀង ... ទោមនស្ស
 កើតឡើង បុគ្គល ឮ ខ្ញុំសំឡេង ដោយទិព្វសោគធាតុ សទ្ធាយកខៈ
 (ជាបច្ច័យ) ខៃសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ដោដ្ឋត្វាយកខៈ ជាបច្ច័យ
 ខៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្កា-
 យកខៈ (ជាបច្ច័យ) ខៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយកខៈ ជាបច្ច័យ ខៃ
 កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) អនិទស្សនអប្បដិយនិ ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សន-
 អប្បដិយនិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាទដល់អារម្មណបុរេជាត និង
 វត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ ខ្ញុំវត្ថុ ... ខ្ញុំឥត្ថិទ្ធិយ បុរិ-
 សិទ្ធិយ ជីវិតិទ្ធិយ អាចោជាតុំ កតត្ថិញ្ញាហារ ថាមិនទៀង ...
 ទោមនស្ស កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខៃភ្នក
 ខ្ញុំ ជាអនិទស្សនអប្បដិយនិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៨០) សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្ម-
ស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាម្មណាបុរេជាតំ
វត្ថុបុរេជាតំ រូតាយតទត្តា វត្ថុ ច អនិទស្សនអប្ប-
ដិយោនំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៨២) អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
បុរេជាតំ ចក្កាយតទត្តា វត្ថុ ច . . . ដោជ្ឈាយត-
ទត្តា វត្ថុ ច អនិទស្សនអប្បដិយោនំ ខន្ធានំ បុរេ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៨៣) សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាម្មណាបុ-
រេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ រូតាយតទត្តា ចក្កាយតទត្តា
ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៨១) សនិទស្សនសប្បដិយធមិក្កំ អនិទស្សនអប្បដិយធមិក្កំ
ជាបច្ច័យ វៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
អាម្មណាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយគនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ
វៃត្បកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៨២) អនិទស្សនសប្បដិយធមិក្កំ អនិទស្សនអប្បដិយធមិក្កំ
ជាបច្ច័យ វៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
អាម្មណាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្កាយគនៈក្តី វត្ថុក្តី . . .
ដោជ្ឈាយគនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ វៃត្បកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្ប-
ដិយៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៨៣) សនិទស្សនសប្បដិយធមិក្កំ អនិទស្សនសប្បដិយធមិក្កំ
ជាបច្ច័យ វៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
អាម្មណាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយគនៈក្តី ចក្កាយគនៈក្តី
ជាបច្ច័យ វៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២៨៤] អនិទស្សនអប្បជ័យោ ធម្មោ អនិទស្សនអប្បជ័យស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បជ័យា ទុក្ខាប្បវេជាតស្ស ឥមស្ស អនិទស្សនអប្បជ័យស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[២៨៥] អនិទស្សនអប្បជ័យោ ធម្មោ សនិទស្សនសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បជ័យា ទុក្ខាប្បវេជាតស្ស ឥមស្ស សនិទស្សនសម្បជ័យស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ វិវិសុត្តបញ្ញា វិភជិត្តា តិវិធរូបសង្ក្កេតោ ។

[២៨៦] អនិទស្សនអប្បជ័យោ ធម្មោ អនិទស្សនអប្បជ័យស្ស ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា បុរិមា អនិទស្សនអប្បជ័យា ទុក្ខាបច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អនិទស្សនអប្បជ័យោណំ ទុក្ខាណំ អាសវនប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ អនុលោមំ គោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស គោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស អាសវនប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[២៨៤] អនិទស្សនអប្បជ័យធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បជ័យធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ឆ័យ ។ បុរេវេទានបច្ឆាជាត គឺ ពួកទុក្ខ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ឆ័យ ។

[២៨៥] អនិទស្សនអប្បជ័យធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ឆ័យ ។ បុរេវេទានបច្ឆាជាត គឺ ពួកទុក្ខ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ឆ័យ ប្រសា ទាំង ៧ បណ្ឌិត តប្បិវេកយ៉ាងនេះចុះ តែការសង្ក្រាន្តៈ ខ្ញុំរូបមាន ៣ យ៉ាងដែរ ។

[២៨៦] អនិទស្សនអប្បជ័យធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បជ័យធម៌ ដោយអាសវនប្បច្ឆ័យ គឺ ពួកទុក្ខ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកទុក្ខ ជាអនិទស្សនអប្បជ័យៈ ក្រោយ ។ ដោយអាសវនប្បច្ឆ័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសវនប្បច្ឆ័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៦៨៧) អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សន
 អប្បដិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 សហជាតា នាពាខណិកា ។ សហជាតា អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខត្តានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានក្ស ចិត្តសម្មដ្ឋានានំ រូបានំ
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ នាពាខណិកា អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ចេតនា វិចារកានំ ខត្តានំ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយានក្ស កនត្តារូបានំ កក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

(៦៨៨) អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្សន-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 សហជាតា នាពាខណិកា ។ សហជាតា អនិទស្សន-
 អប្បដិយោ ចេតនា សនិទស្សនសប្បដិយានំ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានំ រូបានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 នាពាខណិកា អនិទស្សនអប្បដិយោ ចេតនា សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយានំ កនត្តារូបានំ កក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ វិវិ សន្ត បច្ច្ឆា សហជាតា នាពាខណិ-
 កា វេទិចា ការណោ វិកជិត្តា វិវិចរូបសង្កហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៦៨៧) អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិ-
 យធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនាពាខណិកៈ ។
 សហជាត គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសម្ប-
 យុត្តកក្កដនំ នៃត្ថកចិត្តសម្មដ្ឋានុបេ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ ។ នាពាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃត្ថកវិហាកក្កដនំ នៃត្ថកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៦៨៨) អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនស-
 ប្បដិយធមិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនាពាខណិកៈ ។
 សហជាត គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានុបេ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ នាពាខ-
 ណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកកដត្តារូប
 ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ប្រស្នា ទាំង ៧ ដែល
 ជាសហជាត និងនាពាខណិកៈ បណ្ឌិត គប្បវិចកតាមហេតុយ៉ាង
 នេះចុះ តែការសង្រ្គោះ ឲ្យរូបមាន ៣ យ៉ាងដែរ ។

សនិស្សន្ទសម្បជ័យគ្គិយោ បញ្ញាវារោ

[២៨៧] អនិទស្សន្ទអប្បជ័យោ ធម្មោ អនិទស្សន្ទ-
 អប្បជ័យស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារោ អនិទស្សន្ទអប្បជ័យោ ឃគោ ខន្ធោ
 តិណ្ណាភ្នំ ខន្ធានំ អនិទស្សន្ទអប្បជ័យានំ ចិក្ខុសមុដ្ឋា-
 ណានក្ខ រូតានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
 ... បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្សន្ទអប្បជ័យោ ឃគោ
 ខន្ធា តិណ្ណាភ្នំ ខន្ធានំ អនិទស្សន្ទអប្បជ័យានក្ខ
 កដត្តារូតានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធា
 វត្តស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៨] អនិទស្សន្ទអប្បជ័យោ ធម្មោ សនិទស្សន្ទ-
 អប្បជ័យស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារោ អនិទស្សន្ទអប្បជ័យោ ខន្ធា សនិទស្សន្ទ-
 សប្បជ័យានំ ចិក្ខុសមុដ្ឋាណានំ រូតានំ វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្សន្ទអប្បជ័យោ ខន្ធា
 សនិទស្សន្ទសប្បជ័យានំ កដត្តារូតានំ វិចារកប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឃវិ សត្ត បញ្ញា វិញ្ញា វេតញ្ញា បវត្តិ-
 ប្បជ័យសន្ធិ ។

សនិស្សន្ទសម្បជ័យគ្គិយោ បញ្ញាវារោ

[២៨៧] អនិទស្សន្ទអប្បជ័យធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន្ទអប្ប-
 ជ័យធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ជាអនិទស្សន្ទអប្បជ័យៈ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិក្ខុសមុដ្ឋានុរូប ជាអនិទស្សន្ទអប្បជ័យៈ
 ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ខន្ធ ១ ជាអនិទស្សន្ទអប្បជ័យៈ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សន្ទអប្បជ័យៈផង
 ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ក្នុងខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ត
 ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[២៨៨] អនិទស្សន្ទអប្បជ័យធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សន្ទសប្ប-
 ជ័យធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកក្នុង ជាអនិទស្សន្ទអប្បជ័យៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិក្ខុសមុដ្ឋានុរូប ជាសនិទស្សន្ទសប្បជ័យៈ ដោយវិបា-
 កប្បច្ច័យ ក្នុងខន្ធ ជាអនិទស្សន្ទអប្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
 ជាសនិទស្សន្ទសប្បជ័យៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ឯ
 បញ្ញា ចាំង ៧ និងបវត្តិប្បជ័យសន្ធិ បណ្ឌិត អប្បវិទ្យាស្តាយោនីនេះចុះ ។

[២៧០] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធាន្មា អនិទស្សន
 អប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនិទស្សនអប្បដិយា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានក្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុលោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានក្ស កងត្តារូទានំ អាហារប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ វេសស្ស
 អនិទស្សនអប្បដិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៧២] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធាន្មា សនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនិទស្សនអប្បដិយា អាហារា សនិទស្សនសប្បដិយា-
 នំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តុលោ អនិទស្សនអប្បដិយា អាហារា សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយានំ កងត្តារូទានំ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ វេសស្ស សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឃីវ សត្ត បញ្ញា បវត្តិប្បដិសេន្ធិ វិភជិតត្វា
 សត្តសុបិ កតត្ថិញ្ញារោ អាហារោ កាតព្វោ ។

[២៧១] អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយធមិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ តួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយៈ ជាបច្ច័យ ខែតួកសម្បយុត្តកត្ថន្ធនំ ខែតួកចិត្តសមុដ្ឋានក្ស ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ តួកអាហារ ជាអនិ-
 ទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ ខែតួកសម្បយុត្តកត្ថន្ធនំ ខែតួកកងត្តារូ
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ
 កតត្ថិញ្ញារោ ជាបច្ច័យ ខែកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

[២៧២] អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខែសនិទស្សនសប្ប-
 ដិយធមិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ តួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ជាបច្ច័យ ខែតួកចិត្តសមុដ្ឋានក្ស ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអា-
 ហារប្បច្ច័យ តួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ ខែតួក
 កងត្តារូ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 ខែបដិសន្ធិ កតត្ថិញ្ញារោ ជាបច្ច័យ ខែកាយនេះ ជាសនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ប្រស្នាទាំង ៧ ក្តិ បវត្តិប្បដិសេន្ធិក្តិ
 បណ្ឌិត គប្បិវែក យ៉ាងនេះចុះ ឯកតត្ថិញ្ញារោ បណ្ឌិត គប្បិវែក
 ឲ្យដូច ក្នុងប្រស្នាទាំង ៧ ដែរ ។

[២៧៣] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សន
អប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ចក្កត្រ័យំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយត្រ័យំ កាយ
វិញ្ញាណស្ស វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៤] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនិទស្សនអប្បដិយោ វត្ថុយ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធ
នំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្តសមុត្តាទានំ រូទានំ
វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្ស
នអប្បដិយោ វត្ថុយ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធ
នំ អនិទស្សនសប្បដិយានំ កាសត្តារូទានំ វត្ថុយប្បច្ច
យេន បច្ចយោ រូបដិវត្ថុត្រ័យំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ
កាសត្តារូទានំ វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិ
ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វត្ថុយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បដិយោ វត្ថុយ សនិទស្ស
នសប្បដិយានំ ចិត្តសមុត្តាទានំ រូទានំ វត្ថុយ
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្ស
នអប្បដិយោ វត្ថុយ សនិទស្សនសប្បដិយានំ

[២៧៦] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សន
អប្បដិយធមិ ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ គឺ ចក្កត្រ័យ (ជាបច្ច័យ) ខៃចក្ក
វិញ្ញាណ កាយត្រ័យ ជាបច្ច័យ ខៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវត្ថុ
យប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សនអប្បដិ
យធមិ ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ គឺ ត្នកវត្ថុយ ជាអនិទស្សនអប្បដិយ
ជាបច្ច័យ ខៃត្នកសម្បយុត្តកក្នុងផង ខៃត្នកចិត្តសមុត្តាទរូប ជាអនិ
ទស្សនអប្បដិយផង ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ ត្នកវត្ថុយ ជាអនិទស្ស
នអប្បដិយ ជាបច្ច័យ ខៃត្នកសម្បយុត្តកក្នុងផង ខៃត្នកកដត្តារូប ជា
អនិទស្សនសប្បដិយផង ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈខៃបដិសន្ធិ
រូបដិវត្ថុយ ជាបច្ច័យ ខៃត្នកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយ
ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខៃសនិទស្សន
សប្បដិយធមិ ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ គឺ ត្នកវត្ថុយ ជាអនិទស្ស
នអប្បដិយ ជាបច្ច័យ ខៃត្នកចិត្តសមុត្តាទរូប ជាសនិទស្សនសប្ប
ដិយ ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ ត្នកវត្ថុយ ជាអនិទស្សនអប្បដិយ

កងត្តារូបាណំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីវិត្តិ-
ន្ទ្រិយំ សនិទស្សនសប្បដិយាណំ កងត្តារូបាណំ ឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯវំ បវត្តិប្បដិសន្ធិ សន្ត បញ្ញា
វិកលំតត្តា រូបដីវិត្តិយត្ថា អន្ត អន្ត ។

[២៧២] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កន្ទ្រិយត្ថា ចក្កវិញ្ញា-
ណត្ថា ចក្កវិញ្ញាណសហគតាណំ ខន្ធាណំ ឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ សន្ធិត្តំ ។ កាយន្ទ្រិយត្ថា
កាយវិញ្ញាណត្ថា កាយវិញ្ញាណសហគតាណំ ខន្ធាណំ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៣] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មា អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស យានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនិទស្សនអប្បដិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធាណំ
សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិ-
សន្ធិក្កុណោ . . . ។

ជាបច្ច័យ នៃពួកកងត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ រូបដីវិត្តិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងត្តារូប
ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្កប្បដិសន្ធិក្តី ប្រសា
តាំង ៧ ក្តី បណ្ឌិត (គប្បីចែក) យ៉ាងនេះចុះ ឯរូបដីវិត្តិយ បណ្ឌិត
គប្បីចែក ក្នុងចំណុច ។

[២៧៤] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ
ចក្កន្ទ្រិយក្តី ចក្កវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធា ដែលច្រកប
ដោយចក្កវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។
កាយន្ទ្រិយក្តី កាយវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធា ដែលច្រកប
ដោយកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[២៧៥] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយយានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធា ២ . . . ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

សិវស្សនសប្បដិយន្តិកេ បញ្ញាវារោ

(៦៧៨) អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
បុរេជាតំ ចត្វាយតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស កាយាយត-
នំ កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៦៧៩) អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ទត្វា អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្ត-
សមុត្តានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិត្តុណោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ទត្វា អនិទស្សន-
អប្បដិយានំ កដក្ការូបានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
ទត្វា វត្តុស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្តុ ទត្វានំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្តុ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយានំ ទត្វានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ច-
យោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បដិយោ ទត្វា
បុរេជាតស្ស ឥទស្ស អនិទស្សនអប្បដិយស្ស កា-
យស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សិវស្សនសប្បដិយន្តិកេ បញ្ញាវារោ

(៦៨០) អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សនសប្ប-
ដិយធមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់បុរេជាត គឺ ចត្វាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) ខៃចត្តុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ ខៃកាយវិញ្ញាណ
ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។

(៦៨១) អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្ស-
នសប្បដិយធមិ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាត បុរេជាត
និធិបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ត្ថកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ត្ថកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថក
កដក្ការូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ក្នុងទណៈ
ខៃបដិសន្ធិ ត្ថកខន្ធ ជាបច្ច័យ ខៃវត្តុ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន វត្តុ
ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។ បុរេជាត គឺ វត្តុ ជា
បច្ច័យ ខៃត្ថកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។
ឯបច្ឆាជាត គឺ ត្ថកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ ខៃកាយ
នេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[៧០០] អនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ សនិទស្សនសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនិទស្សនសម្បជ័យា ខន្ធា សនិទស្សនសម្បជ័យានំ ចិត្តសមុត្តាទានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អនិទស្សនសម្បជ័យា ខន្ធា សនិទស្សនសម្បជ័យានំ កុណត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនសម្បជ័យា ខន្ធា បុរោជាតស្ស ឥមស្ស សនិទស្សនសម្បជ័យស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អវសេសា បរិ បច្ឆា ឯវំ វិទ្ធារោត្យា សហជាតា បច្ឆាជាតា ។

[៧០១] សនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ អនិទស្សនសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរោជាតំ រូបេ អនិច្ចតោ . . . រោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ទិវ្វេន ចក្កុយា រូបំ . . . រូចាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៧០២] អនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ អនិទស្សនសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អនិទស្សនសម្បជ័យំ ឯកំ មហាក្កតំ

[៧០០] អនិទស្សនសម្បជ័យេន ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសម្បជ័យេន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ តួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃតួកចិត្តសមុត្តាទរូប ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន តួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃតួកកដក្ករូប ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ក្នុងធានៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ តួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយៈនៈ ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ប្រសាទដ៏សស បណ្ឌិត គប្បីឲ្យវិញ្ញាណ ដូចសហជាត និងបច្ឆាជាតយ៉ាងនេះចុះ ។

[៧០១] សនិទស្សនសម្បជ័យេន ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសម្បជ័យេន ដោយអត្ថប្បដ្ឋយេន បានដល់បុរោជាត គឺ ឡាប្បទាំងឡាយ ថា បំនឿន . . . រោមនស្ស កើតឡើង ឡាប្ប ដោយទិព្វចក្ក . . . រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយអត្ថប្បដ្ឋយេន ។

[៧០២] អនិទស្សនសម្បជ័យេន ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសម្បជ័យេន ដោយអត្ថប្បដ្ឋយេន គឺ មហាក្កត ១ ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ

ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា
 ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិ-
 នស្សនសប្បដិយា មហាក្ខតា អនិនស្សនសប្បដិយានំ
 ធិត្ថសមុដ្ឋានានំ រូទានំ កាដត្តារូទានំ ឧទានារូទានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដោដ្ឋញ្ចយននំ ចត្វាយន-
 នស្ស រសាយននស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ
 ... អាហារសមុដ្ឋានំ... ឧត្ថសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧត្ថសមុដ្ឋានា មហាក្ខតា អនិនស្សន-
 សប្បដិយានំ ឧទានារូទានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសញ្ញាសត្តានំ អនិនស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 មហាក្ខតា ... ។

[៧០៣] អនិនស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិច្ចវារេ វិស្សយសនិសំ ។

ជាបច្ច័យ ខែមហាក្ខត ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ
 ខែមហាក្ខត ១ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ជាបច្ច័យ ខែពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ដោយដ្ឋញ្ចយននៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ចត្វាយននៈ និងរសាយននៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរៈ... អាហារ-
 សមុដ្ឋាន ... ឧត្ថសមុដ្ឋាន មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ ខែមហាក្ខត ២
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ ខែមហាក្ខត ១ ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ពួកឧត្ថសមុដ្ឋាន និងពួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ ខែពួកឧបាទារូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ របស់ពួកអសញ្ញាសត្ត ជាបច្ច័យ ខែមហាក្ខត ២ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ... ។

[៧០៣] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ ខែសនិទស្សន-
 សប្បដិយធមិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ដូចក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុង
 បដិច្ចវារៈវិជេ ។

[៧០៤] អនិទស្សនសប្បដិយោ ចរោ អនិទស្សន
 ឧបប្បដិយស្ស ចម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 យាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតា អនិទស្សនសប្បដិយា
 មហាក្ខតា អនិទស្សនសប្បដិយាធំ ចិត្តសមុដ្ឋានាធំ
 រូបាធំ កាដក្ការូបាធំ ឧបាទារូបាធំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ យាវ អសញ្ញាសញ្ញា វិញ្ញាវេតញ្ញា ។ បុរេជាតំ
 កត្តំ . . . កាយំ . . . សន្តំ . . . ដោដ្ឋោ អនិច្ចតោ
 . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កាយតធំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណស្ស ដោដ្ឋាយតធំ កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវសេសា ចក្ការោ បញ្ញា វិញ្ញាវេតញ្ញា
 បដិច្ចវារ សហជាតសទិសា ធិន្ទានាករណា (១) ។

[៧០៥] អនិទស្សនសប្បដិយោ ចរោ អនិទស្សន
 ឧបប្បដិយស្ស ចម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហយាតំ បញ្ញាយាតំ អាហារំ វិញ្ញិយំ ។ សហ-
 យាតោ អនិទស្សនសប្បដិយោ ឋានោ ទោ វិញ្ញិយំ
 ទុត្តាធំ អនិទស្សនសប្បដិយាធំ ចិត្តសមុដ្ឋានាធំ
 រូបាធំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទុត្តា . . .

១ ម វិញ្ញាណា ។

[៧០៦] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ វៃអនិទស្សនសប្បដិ-
 យធមិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាត ធិនិបុរេជាត ។ សហជាត
 គឺ ពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ វៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពួកកដក្ការូប ធិនិពួកទុបាទរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បិទ្យវិញ្ញា ហេតុដល់ពួកអសញ្ញាសញ្ញាផងចុះ ។
 បុរេជាត គឺ ឡូចក្ក . . . ឡូកាយ . . . ឡូពួកសំឡេង . . . ឡូពួកដោ-
 ដ្ឋត្វៈ បំទិទឡេង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ចក្កាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 វៃចក្កវិញ្ញាណ ដោដ្ឋាយតនៈ ជាបច្ច័យ វៃកាយវិញ្ញាណ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ប្រសាស ដំរសស បណ្ឌិត គប្បិទ្យវិញ្ញា ដូចគ្នាធិនិសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារវិដា មិនមានការធ្វើទ្យវេង ។ គួរឡើយ ។

[៧០៧] អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ វៃអនិទស្សន-
 សប្បដិយធមិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាត បញ្ញាជាត
 អាហារ ធិនិវិញ្ញិយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ជា១៦
 ទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ វៃខន្ធ ៣ ផង វៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៦ . . .

បដិសន្ធិគ្រួសារ អាចោទាតុ អនិទស្សនអប្បដិយានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ កងត្តារូបាណំ ឧបាទារូបាណំ
 អាចោទាតុ ឥន្ទ្រិយស្ស កាតធឿន្ត្រិកហារស្ស^(១) ច
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាហិវំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
 . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសន្តានំ អាចោទាតុ
 អនិទស្សនអប្បដិយានំ កងត្តារូបាណំ ។ បុរេជានំ
 វត្ថុ . . . ឥន្ទ្រិយំ បុរិសិទ្ធិយំ ជីវិតិទ្រិយំ អាចោ-
 ទាតុ . . . កាតធឿន្ត្រិក អាហារំ អនិច្ចតោ . . . គោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុ អនិទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធាណំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សន-
 អប្បដិយា ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស អនិទស្សន-
 អប្បដិយស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 កាតធឿន្ត្រិក អាហារោ ឥមស្ស អនិទស្សនអប្បដិ-
 យស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូប-
 ជីវិតិទ្រិយំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ កងត្តារូបាណំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯវំ អវិសសា ច បច្ឆា
 វិភជិតញា សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយម្បិ
 កាតញា ។

១. ម. ពតលីកោ អាហារស្ស ច ។

អាចោទាតុ (ជាបច្ច័យ) ខៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានុបេ ត្ថកកដត្តារូប មិន
 អាចោទាតុ ត្ថកឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈវេន
 បដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ ខៃឥន្ទ្រិយផល ខៃកតធឿន្ត្រិកហារផល ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ភាហិវៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . .
 អាចោទាតុ របស់ត្ថកអសញ្ញាសត្វ (ជាបច្ច័យ) ខៃត្ថកកដត្តារូប ជាអនិ-
 ទស្សនអប្បដិយៈ ។ បុរេជាន គឺ នូវវត្ថុ . . . ឧវឥន្ទ្រិយ បុរិសិទ្ធិយ
 ជីវិតិទ្រិយ អាចោទាតុ . . . នូវកតធឿន្ត្រិកហារ ចាមិនៈទៀត . . . គោម-
 នស្ស កើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថកខន្ធា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ត្ថកខន្ធា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ជាបច្ច័យ ខៃកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដែលរកិតមុន ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ។ កតធឿន្ត្រិកហារ ជាបច្ច័យ ខៃកាយនេះ ជាអនិទស្ស-
 នអប្បដិយៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯរូបជីវិតិទ្រិយ ជាបច្ច័យ ខៃត្ថក
 កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ច្រស្តា ៦
 ដំសេស បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ឯសហជាត្បច្ច័យក្តី បច្ឆា-
 ជាត្បច្ច័យក្តី អាហារច្បច្ច័យក្តី ឥន្ទ្រិយច្បច្ច័យក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ
 យ៉ាងនេះដែរ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោកបិដកប្បដ្ឋានំ

[៧០៦] សនិទស្សនសម្បជ័យោ ច អនិទស្សន-
អម្បជ័យោ ច ធម្មា អនិទស្សនអម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរោជានំ វុទាយតននក្ខ
រត្ថ ច អនិទស្សនអម្បជ័យោ ទទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។

[៧០៧] អនិទស្សនសម្បជ័យោ ច អនិទស្ស-
នអម្បជ័យោ ច ធម្មា សនិទស្សនសម្បជ័យស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនិទស្សនអម្បជ័យោ
ទទ្ធា ច បហាក្ខតា ច សនិទស្សនសម្បជ័យោ ទ
ទិក្ខុសមុត្តារោនំ វុទានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
បដិសន្ធិត្តារោណ . . . ។ សន្និទ្ធា ។ អសញ្ញាសន្តានក្ខ
តោតត្វា ។

[៧០៨] អនិទស្សនសម្បជ័យោ ច អនិទស្ស-
នអម្បជ័យោ ច ធម្មា អនិទស្សនសម្បជ័យស្ស
ធម្មស្ស . . . ។ សន្និទ្ធា ។

[៧០៩] អនិទស្សនសម្បជ័យោ ច អនិទស្ស-
នអម្បជ័យោ ច ធម្មា អនិទស្សនអម្បជ័យស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជានំ បុរោ-
ជានំ ។ សហជានា អនិទស្សនអម្បជ័យោ ទទ្ធា ច

អភិធម្មបិដក អនុលោកបិដកប្បដ្ឋានំ

[៧០៦] សនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរោ-
ជាន គឺ វុទាយតនៈក្តី វុត្តក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្វកខ្លួន ជាអនិទស្សន-
អម្បជ័យៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៧០៧] អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ ខែសនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ត្វក
ខ្លួន ជាអនិទស្សនអម្បជ័យៈក្តី ត្វកមហាក្ខត្តក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្វក
ចិក្ខុសមុត្តារោ ជាសនិទស្សនសម្បជ័យៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈខែបដិសន្ធិ . . . សេចក្តីបំប្រែញ ។ (ឯត្វកខ្លួន) លេស
ត្វកអសញ្ញាសត្វ បណ្ឌិត គប្បិធ្វើផងចុះ ។

[៧០៨] អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ក្តី
ខែអនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ . . . ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៧០៩] អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សនអម្បជ័យធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាន ខ័ងបុរោជាន ។ សហជាន គឺ ត្វកខ្លួន ជាអនិទស្សនអម្បជ័យក្តី

មហាកូតា ម អនិទស្សនសម្បជ័យោ ចិក្ខុសមុដ្ឋាទានំ
រូទានំ យាវ អសញ្ញាសត្តា កាតញ្ច ។ បុរេជានំ
ចត្តាយននន្ទ វត្ថុ ច . . . ដោដ្ឋង្គាយននន្ទ វត្ថុ ច
អនិទស្សនសម្បជ័យោ ទទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ច្រយេន បច្ចុយោ
អវសេសា បច្ច្រា វិកជិតញ្ច ។

[៧០០] សនិទស្សនសម្បជ័យោ ច អនិទស្ស-
នសម្បជ័យោ ច ចម្មា អនិទស្សនសម្បជ័យស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច្រយេន បច្ចុយោ បុរេជានំ រូទា-
យននន្ទ ចត្តាយននន្ទ ចត្តាវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ច្រ-
យេន បច្ចុយោ ។

[៧០១] សនិទស្សនសម្បជ័យោ ច អនិទស្ស-
នសម្បជ័យោ ច អនិទស្សនសម្បជ័យោ ច ចម្មា
អនិទស្សនសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច្រយេន
បច្ចុយោ សហជានំ បុរេជានំ រូទាយននន្ទ ចត្តា-
យននន្ទ ចត្តាវិញ្ញាណញ្ច ចត្តាវិញ្ញាណសហគតានំ
ទទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ច្រយេន បច្ចុយោ ។

នត្ថិវិកតប្បច្ច្រយំ អនន្តរសទិសំ ។
អវិកតប្បច្ច្រយំ អត្ថិសទិសំ ។

ត្នកមហាកូតក្កី (ជាបច្ច្រយ) នៃត្នកចិក្ខុសមុដ្ឋាទម្ភ ជាអនិទស្សនសម្ប-
ជ័យៈ (ទទ្ធានំនោះ) បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ ឲ្យហួតដល់ត្នកអសញ្ញា-
សក្កដនិច្ចះ ។ ឯបុរេជានំ គឺ ចត្តាយននន្ទ វត្ថុក្កី . . . ដោដ្ឋង្គា-
យននន្ទ វត្ថុក្កី ជាបច្ច្រយ នៃត្នកទទ្ធា ជាអនិទស្សនសម្បជ័យៈ
ដោយអត្ថិប្បច្ច្រយ ប្រស្នា ដំសេស បណ្ឌិត គប្បិធ្វើតដនិច្ចះ ។

[៧១០] សនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្កី អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្កី
ជាបច្ច្រយ នៃអនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច្រយ បុរេជានំ
គឺ រូទាយននន្ទ ចត្តាយននន្ទ ជាបច្ច្រយ នៃចត្ថវិញ្ញាណ
ដោយអត្ថិប្បច្ច្រយ ។

[៧១១] សនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្កី អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌
ក្កី អនិទស្សនសម្បជ័យធម៌ក្កី ជាបច្ច្រយ នៃអនិទស្សនសម្បជ័យធម៌
ដោយអត្ថិប្បច្ច្រយ បុរេជានំសហជានំ នន្តបុរេជានំ គឺ រូទាយ-
ននន្ទ ចត្តាយននន្ទ ចត្ថវិញ្ញាណក្កី ជាបច្ច្រយ នៃត្នកទទ្ធា
ដែលប្រកបដោយចត្ថវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច្រយ ។

នត្ថិប្បច្ច្រយ នន្តវិកតប្បច្ច្រយ ដូចគ្នានឹងអនន្តប្បច្ច្រយ ។
អវិកតប្បច្ច្រយ ដូចគ្នានឹងអត្ថិប្បច្ច្រយដែរ ។

[៧១២] ហេតុយា សត្ត អាម្មណេ តិណិ អធិ.

បតិយា នវ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហ.
ជានេ ឯកវិស អញ្ញមញ្ញេ ធន ធិស្សយេ ឯកវិស
ឧបធិស្សយេ តិណិ បុរោជាតេ ធន បច្ឆាជាតេ សត្ត
អាសវិនេ ឯកំ កត្មេ សត្ត វិហានេ សត្ត អាហារ
សត្ត វ័ទ្រិយេ នវ ណារេ សត្ត មន្តេ សត្ត សម្ម.
យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ អធិ អត្ថិយា បញ្ញវិស នត្ថិ.
យា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ បញ្ញវិស ។

[៧១៣] ហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា សត្ត . . .

សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ ធិស្សយេ សត្ត
វិហានេ សត្ត វ័ទ្រិយេ សត្ត មន្តេ សត្ត សម្ម.
យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ សត្ត អត្ថិយា សត្ត អវិ.
គតេ សត្ត ។

[៧១២] ក្នុងហតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងការប្បណប្បច្ចយ

មានព័រៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ចយ មាន
ព័រៈ ១ ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មានព័រៈ
២១ ក្នុងអាម្មណេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៦ ក្នុងធិស្សយេប្បច្ចយ មានព័រៈ ២១
ក្នុងឧបធិស្សយេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៣ ក្នុងបុរោជាតប្បច្ចយ មានព័រៈ ៦
ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអាសវិនេប្បច្ចយ មានព័រៈ ១
ក្នុងកត្មេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវិហានេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអាហារ
ប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវ័ទ្រិយេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងណារេប្បច្ចយ
មានព័រៈ ៧ ក្នុងមន្តេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងសម្មយុត្តប្បច្ចយ មាន
ព័រៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងអត្ថិយាប្បច្ចយ មានព័រៈ ២៥
ក្នុងនត្ថិប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងវិគតេប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងអវិគតេប្បច្ចយ
មានព័រៈ ២៥ ។

[៧១៣] ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ព្រោះហតុ.

ប្បច្ចយ . . . ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងអាម្មណេប្បច្ចយ
មានព័រៈ ១ ក្នុងធិស្សយេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវិហានេប្បច្ចយ
មានព័រៈ ៧ ក្នុងវ័ទ្រិយេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងមន្តេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧
ក្នុងសម្មយុត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧
ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងវិគតេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ។

ហេតុសហជាតអត្តាមត្តា និស្សយវិចារកវិប្បយុត្តអត្តិអវិ-
កតត្ថិ ឯកំ ។ ឯវំ សុទ្ធោ កណ្តាលំ ភេ គណ្តោ ។

អនុលោម ។

(៧១៥) សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ការក្កណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរោជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧១៦) អនិទស្សនសប្បដិយោ^(១) ធម្មោ អនិ-
ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ សនិ-
ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ការក្កណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ច ធម្មស្ស

១ ម. អនិទស្សនសប្បដិយោ ។

ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អត្តាមត្តាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាក-
ប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ និវេសិតប្បច្ច័យ មានព្រះ ១
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ព្រះ ខែភារាព្រះ ទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្ប
រាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៧១៧) សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយការក្កណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

(៧១៨) អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សន-
សប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជា
បច្ច័យ ខែសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិ-
ទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ ខែអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយការក្ក-
ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ជាបច្ច័យ ខែសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង

សនិទស្សនសប្បដិយន្តិកេ បញ្ញាវិពេ

សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធាត្ថោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធាត្ថោ សនិ-
ទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ធាត្ថោ សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច
អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៧០៧) អនិទស្សនអប្បដិយោ ធាត្ថោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អាមគ្គណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ចុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បញ្ញាជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ វស្តុយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ធាត្ថោ សនិទស្សនសប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បញ្ញាជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ វស្តុយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយន្តិកេ បញ្ញាវិពេ

ដោយសហជាតប្បច្ចយេ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃ
អនិទស្សនសប្បដិយធមិផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិផង ដោយសហ-
ជាតប្បច្ចយេ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្ប-
ដិយធមិផង នៃអនិទស្សនសប្បដិយធមិផង ដោយសហជាតប្បច្ចយេ ។
អនិទស្សនសប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធមិផង
នៃអនិទស្សនសប្បដិយធមិផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធមិផង ដោយ
សហជាតប្បច្ចយេ ។

(៧០៨) អនិទស្សនអប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធមិ ដោយការម្មណាប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ចយេ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយចុរេជាតប្បច្ចយេ
ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ញាជាតប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ
ដោយអាហារប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយវស្តុយប្បច្ចយេ ។ អនិទស្សន-
អប្បដិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធមិ ដោយសហជាត-
ប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ញាជាតប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ចយេ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ចយេ ជាបច្ច័យ ដោយវស្តុយប្បច្ចយេ ។

សន្និសីទសម្បជ័យគ្លីប បញ្ញាវិញ្ញាណ

អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យោ ធម្មា សនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យស្ស
ច អនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យស្ស ច ធម្មស្ស សហជាត-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ក្រ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យោ
ធម្មា សនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យស្ស ច អនិច្ចស្សន្តស-
ម្បជ័យស្ស ច អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យស្ស ច ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ក្រ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧១៨) សនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យោ ច អនិច្ចស្ស-
ន្តអប្បជ័យោ ច ធម្មា អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យស្ស
ធម្មស្ស . . . បុរោជិតំ ។

(៧១៩) អនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យោ ច អនិច្ចស្សន្ត-
អប្បជ័យោ ច ធម្មា សនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិច្ចស្សន្តសម្បជ័-
យោ ច អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យោ ច ធម្មា អនិច្ចស្សន្ត-
សម្បជ័យស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្និសីទសម្បជ័យគ្លីប បញ្ញាវិញ្ញាណ

អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យធម៌ ជាបច្ច័យ ខែសនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ផង អនិ-
ច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ផង អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យធម៌ផង ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបន្តាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយក្រ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៧១៨) សនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យធម៌

ក្តី (ជាបច្ច័យ) ខែអនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យធម៌ . . . បុរោជិតំ ។

(៧១៩) អនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យធម៌

ក្តី ជាបច្ច័យ ខែសនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ ដោយសហជាតប្ប-
ច្ច័យ ។ អនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ក្តី អនិច្ចស្សន្តអប្បជ័យធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ ខែអនិច្ចស្សន្តសម្បជ័យធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អនិទស្សនសច្ចដំយោ ច អនិទស្សនអច្ចដំយោ ច
 ធម្មា អនិទស្សនអច្ចដំយស្ស ធម្មស្ស . . . សហ-
 ជានំ បុរេជានំ ។ អនិទស្សនសច្ចដំយោ ច អនិ-
 ទស្សនអច្ចដំយោ ច ធម្មា សនិទស្សនសច្ចដំយស្ស
 ច អនិទស្សនអច្ចដំយស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
 តប្បត្តយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសច្ចដំយោ ច
 អនិទស្សនអច្ចដំយោ ច ធម្មា អនិទស្សនសច្ច-
 ដំយស្ស ច អនិទស្សនអច្ចដំយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បត្តយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសច្ច-
 ដំយោ ច អនិទស្សនអច្ចដំយោ ច ធម្មា សនិ-
 ទស្សនសច្ចដំយស្ស ច អនិទស្សនសច្ចដំយស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បត្តយេន បច្ចយោ ។ អនិ-
 ទស្សនសច្ចដំយោ ច អនិទស្សនអច្ចដំយោ ច
 ធម្មា សនិទស្សនសច្ចដំយស្ស ច អនិទស្សនសច្ច-
 ដំយស្ស ច អនិទស្សនអច្ចដំយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បត្តយេន បច្ចយោ ។

[៧២០] សនិទស្សនសច្ចដំយោ ច អនិទស្ស-
 នសច្ចដំយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអច្ចដំយស្ស
 ធម្មស្ស . . . បុរេជានំ ។

អនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិក្កំ អនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិក្កំ (ជាបច្ច័យ) ខៃ
 អនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិ . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជានំ ។
 អនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិក្កំ អនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃសនិ-
 ទស្សនសច្ចដំយធម្មិផនំ ខៃអនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិផនំ ដោយសហ-
 ជាតប្បត្ត័យ ។ អនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិក្កំ អនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិក្កំ
 ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិផនំ ខៃអនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិផនំ
 ដោយសហជាតប្បត្ត័យ ។ អនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិក្កំ អនិទស្សន-
 អច្ចដំយធម្មិក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃសនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិផនំ ខៃអនិទស្សន-
 សច្ចដំយធម្មិផនំ ដោយសហជាតប្បត្ត័យ ។ អនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិ
 ក្កំ អនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិក្កំ ជាបច្ច័យ ខៃសនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិ
 ផនំ ខៃអនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិផនំ ខៃអនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិផនំ ដោយ
 សហជាតប្បត្ត័យ ។

[៧២០] សនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិក្កំ អនិទស្សនសច្ចដំយធម្មិក្កំ
 ជាបច្ច័យ ខៃអនិទស្សនអច្ចដំយធម្មិ . . . បានដល់បុរេជានំ ។

(៧២២) នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នអធិបតីយា ពារីស . . . នអនន្តរេ ពារីស នសម-
 នន្តរេ ពារីស នសហជាតេ នវ នអញ្ញាមញ្ញា ពា-
 រីស នធិស្សយេ នវ នឧបធិស្សយេ ឯការីស នបុ-
 រេជាតេ ពារីស នបញ្ញាជាតេ ពារីស ។ សង្ខតំ ។
 នសម្បយុត្តេ ពារីស នវិប្បយុត្តេ ពារីស នោអត្តិយា
 នវ នោនត្តិយា ពារីស នោវិភតេ ពារីស នោអវិ-
 ភតេ នវ ។ ឯវំ កលោតតំ ។

ចូន័យំ ។

(៧២៥) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណ សត្ត . . .
 នអធិបតីយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ
 សត្ត នអញ្ញាមញ្ញា សត្ត នឧបធិស្សយេ សត្ត នបុ-
 រេជាតេ សត្ត នបញ្ញាជាតេ សត្ត ។ សង្ខតំ ។ សត្តត្ត
 សត្ត នសម្បយុត្តេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិ-
 យា សត្ត នោវិភតេ សត្ត ។

(៧២២) ក្នុងនអធិបតីប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ និងនអារម្មណប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
 ព័រៈ ២២ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុងនសហជាតប្បដ្ឋយ
 មានព័រៈ ៨ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុងនឧបស្សយ-
 ប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៨ ក្នុងនឧបធិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២១ ក្នុង
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុងនបញ្ញាជាតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ
 ២២ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុងនោអត្តិប្បដ្ឋយ មានព័រ ៨ ក្នុង
 នោនត្តិប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុងនោវិភតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ក្នុង
 នោអវិភតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៨ ។ ចល្លិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ ចូន័យំ ។

(៧២៥) ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតីប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
 មានព័រៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ
 មានព័រៈ ៧ ក្នុងនឧបធិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានព័រៈ ៧ ក្នុងនបញ្ញាជាតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ។ សេចក្តីចម្រើន ។
 ក្នុងប្បដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធតែមានព័រៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មាន
 ព័រៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ក្នុងនោអត្តិប្បដ្ឋយ មាន
 ព័រៈ ៧ ក្នុងនោវិភតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ។

(៧២២) ហេតុសហជាតនិស្សយអត្តិអវិភតតន្តំ ធម្ម

អាម្មណេ សត្តំ . . . ធម្មនន្តរេ សត្តំ ធសមនន្តរេ

សត្តំ ធម្មញ្ញមញ្ញេ សត្តំ ។ ឥធាចិ សង្កត្តំ ។ ធសម្ម

យុត្តំ សត្តំ ធលិប្បយុត្តេ ឯកំ លោទត្តិយា សត្តំ

លោភិកេតេ សត្តំ ។

(៧២៣) ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយអត្តិ

អវិភតតន្តំ ធម្មអាម្មណេ ឯកំ សព្វត្តំ ឯកំ . . .

លោភិកេតេ ឯកំ ។ ឯវំ កលោតវំ ។

អនុលោមប្បន័យំ ។

(៧២៤) ធម្មហេតុប្បទូយា អាម្មណេ តិណិ . . .

អនិបតិយា ធម្ម ធម្មនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ

សហជាតេ ឯកវិសេ អញ្ញមញ្ញេ ធម្ម និស្សយេ ឯក

វិសេ ឧបនិស្សយេ តិណិ ឧបរជាតេ ធម្ម បច្ឆាជាតេ

សត្តំ អាសេវនេ ឯកំ កក្កេ សត្តំ វិចារកេ សត្តំ

(៧២៦) ក្នុងនអាម្មណប្បទូយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បទូយ

សហជាតប្បទូយ ខិន្សយប្បទូយ អត្តប្បទូយ ខិនអវិភតប្បទូយ . . .

ក្នុងនអនន្តរេប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរេប្បទូយ មានវារៈ ៧

ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ក្នុងទិវនេ ។

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បទូយ មានវារៈ ១

ក្នុងនោទត្តិប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិភតប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

(៧២៧) ក្នុងនអាម្មណប្បទូយ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បទូយ

សហជាតប្បទូយ អញ្ញមញ្ញប្បទូយ ខិន្សយប្បទូយ អត្តប្បទូយ

ខិនអវិភតប្បទូយ ក្នុងបទូយ ខានិអសេ សុទ្ធវិភោទវារៈ ១ . . . ក្នុង

នោវិភតប្បទូយ មានវារៈ ១ ។ ចណ្ឌិតេ គប្បីកថំ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចំ អនុលោមប្បន័យំ ។

(៧២៨) ក្នុងនអាម្មណប្បទូយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុ

ប្បទូយ . . . ក្នុងនអនិបតិប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរេប្បទូយ

មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរេប្បទូយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសហជាតប្បទូយ

មានវារៈ ២១ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បទូយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនខិន្សយប្បទូយ

មានវារៈ ២១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បទូយ

មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនេប្បទូយ

មានវារៈ ១ ក្នុងនកក្កេប្បទូយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិចារកេប្បទូយ មានវារៈ ៧

(៧២២) ហេតុសហជាតនិស្សយអត្តិអវិភតតន្តំ ធម្ម

អាម្មណេ សត្តំ . . . ធម្មនន្តរេ សត្តំ ធម្មនន្តរេ

សត្តំ ធម្មញ្ញមញ្ញេ សត្តំ ។ ឥធាចិ សង្កត្តំ ។ ធម្មញ្ញ

យុត្តំ សត្តំ ធម្មញ្ញយុត្តេ ឯកំ លោកត្តិយា សត្តំ

លោកិកេត សត្តំ ។

(៧២៣) ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយអត្តិ

អវិភតតន្តំ ធម្មអាម្មណេ ឯកំ សត្តន្ត ឯកំ . . .

លោកិកេត ឯកំ ។ ឯវំ កលោតវំ ។

អនុលោមប្បន័យំ ។

(៧២៤) ធម្មញ្ញច្បយា អាម្មណេ តិណិ . . .

អនិបតិយា នវ ធម្មនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ

សហជាតេ ឯកវិស អញ្ញមញ្ញេ ធម្មនិស្សយេ ឯក

វិស ឧបនិស្សយេ តិណិ ឧបជាតេ ធម្មញ្ញជាតេ

សត្តំ អាសេវនេ ឯកំ កក្កេ សត្តំ វិចារកេ សត្តំ

(៧២៦) ក្នុងអាម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

សហជាតប្បច្ច័យ ខិន្សយប្បច្ច័យ អត្តប្បច្ច័យ ខិន្សវិភតប្បច្ច័យ . . .

ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ក្នុងទិវនេ ។

ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

ក្នុងនោកតិប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ក្នុងនោវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

(៧២៧) ក្នុងអាម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខិន្សយប្បច្ច័យ អត្តប្បច្ច័យ

ខិន្សវិភតប្បច្ច័យ ក្នុងបច្ច័យខាងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ . . . ក្នុង

នោវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ចណ្ឌិត គប្បីកប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បន័យៈ ។

(៧២៨) ក្នុងអាម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុ

ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអនិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ

មានវារៈ ២១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងខិន្សយប្បច្ច័យ

មានវារៈ ២១ ក្នុងឧបខិន្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៦ ក្នុងបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ ធរ ឈានេ សត្ត មន្ត
 សត្ត សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ អដ្ឋ អត្តិយា
 បញ្ចវិស ធន្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ
 បញ្ចវិស ។ ឯវំ គណេតត្ថំ ។

បច្ចុនិយានុលោមំ ។

បញ្ញាវារេ និដ្ឋិកេ ។

សនិទស្សនសប្បនិយត្តិកំ ពារីសនិមំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ បច្ចិមំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ក្នុងភាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២៥ ក្នុងធន្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនិយានុលោម ។

ចប់ បញ្ញាវារៈ ។

ចប់ សនិទស្សនសប្បនិយត្តិកៈ ទំ ២២ ។

ចប់ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន ខានចុងបិដក ។

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស ធម្មោ ភាគោ

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា អង្ក

បរិច្ឆារម្មណត្ថិកំ

បដិច្ចករៈ	១
អនុលោម	"
ចច្ចនីយំ	២
អនុលោមច្បច្ចនីយំ	៦
ចច្ចនីយានុលោម	៧
បញ្ញាភវៈ	"
អនុលោម	"
ចច្ចនីយំ	២៧
អនុលោមច្បច្ចនីយំ	៣១
ចច្ចនីយានុលោម	"

ហ៊ានត្ថិកំ

បដិច្ចករៈ ៣៣

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋាន ធម្មភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បរិច្ឆារម្មណត្ថិកៈ

បដិច្ចករៈ	១
អនុលោម	"
ចច្ចនីយៈ	២
អនុលោមច្បច្ចនីយៈ	៦
ចច្ចនីយានុលោម	៧
បញ្ញាភវៈ	"
អនុលោម	"
ចច្ចនីយៈ	២៧
អនុលោមច្បច្ចនីយៈ	៣១
ចច្ចនីយានុលោម	"

ហ៊ានត្ថិកៈ

បដិច្ចករៈ ៣៣

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស ធម្មោ ភាគោ

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា អង្ក

បរិច្ឆារម្មណត្ថិកំ

បដិច្ចករៈ	១
អនុលោម	"
ចច្ចនីយំ	២
អនុលោមច្បច្ចនីយំ	៦
ចច្ចនីយានុលោម	៧
បញ្ញាភវៈ	"
អនុលោម	"
ចច្ចនីយំ	២៧
អនុលោមច្បច្ចនីយំ	៣១
ចច្ចនីយានុលោម	"

ហ៊ានត្ថិកំ

បដិច្ចករៈ ៣៣

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋាន ធម្មភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បរិច្ឆារម្មណត្ថិកៈ

បដិច្ចករៈ	១
អនុលោម	"
ចច្ចនីយៈ	២
អនុលោមច្បច្ចនីយៈ	៦
ចច្ចនីយានុលោម	៧
បញ្ញាភវៈ	"
អនុលោម	"
ចច្ចនីយៈ	២៧
អនុលោមច្បច្ចនីយៈ	៣១
ចច្ចនីយានុលោម	"

ហ៊ានត្ថិកៈ

បដិច្ចករៈ ៣៣

មាតិកាវិញ្ញាណ

មាតិកា	អង្កេត
អនុលោម	៣៣
មិច្ឆត្តិក្កិ	
បដិច្ចករណ៍	៣៥
អនុលោម	"
ចច្ចនីយ៍	៣៨
អនុលោមច្បច្ចនីយ៍	៤០
ចច្ចនីយានុលោម	"
ចច្ចយករណ៍	៤១
អនុលោម	"
ចច្ចនីយ៍	៤២
អនុលោមច្បច្ចនីយ៍	៤៧
ចច្ចនីយានុលោម	"
សំសង្កតរណ៍	"
អនុលោម	"
ចច្ចនីយ៍	៤៨
អនុលោមច្បច្ចនីយ៍	៥១

សន្លឹកប្រាក់កំណត់

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោម	៣៣
មិច្ឆត្តិក្កិ	
បដិច្ចករណ៍	៣៥
អនុលោម	"
ចច្ចនីយ៍	៣៨
អនុលោមច្បច្ចនីយ៍	៤០
ចច្ចនីយានុលោម	"
ចច្ចយករណ៍	៤១
អនុលោម	"
ចច្ចនីយ៍	៤២
អនុលោមច្បច្ចនីយ៍	៤៧
ចច្ចនីយានុលោម	"
សំសង្កតរណ៍	"
អនុលោម	"
ចច្ចនីយ៍	៤៨
អនុលោមច្បច្ចនីយ៍	៥១

មាតិកាបន្តាទី

មាតិកា	អង្កេត
បច្ចុនីយានុសាសន៍	៥១
បញ្ញាវរា	៥២
អនុសាសន៍	"
បច្ចុនីយ៍	៧៤
អនុសាសន៍បច្ចុនីយ៍	៧៧
បច្ចុនីយានុសាសន៍	"

មគ្គវិប្បដានី

បដិច្ចវរា	៧៧
អនុសាសន៍	"
បច្ចុនីយ៍	៨៣
អនុសាសន៍បច្ចុនីយ៍	៨១
បច្ចុនីយានុសាសន៍	"
បញ្ញាវរា	៨២
អនុសាសន៍	"
បច្ចុនីយ៍	១១០
អនុសាសន៍បច្ចុនីយ៍	១១៤

សង្ខារប្រដានី

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុនីយានុសាសន៍	៥១
បញ្ញាវរា:	៥២
អនុសាសន៍	"
បច្ចុនីយ៍:	៧៤
អនុសាសន៍បច្ចុនីយ៍:	៧៧
បច្ចុនីយានុសាសន៍	"

មគ្គវិប្បដានី:

បដិច្ចវរា:	៧៧
អនុសាសន៍	"
បច្ចុនីយ៍:	៨៣
អនុសាសន៍បច្ចុនីយ៍:	៨១
បច្ចុនីយានុសាសន៍	"
បញ្ញាវរា:	៨២
អនុសាសន៍	"
បច្ចុនីយ៍:	១១០
អនុសាសន៍បច្ចុនីយ៍:	១១៤

ពោធិ៍រាបត្ថានី

មាតិកា	អង្កេ
បច្ចុនិយានុលោម	១១៥

ឧប្បន្នតិកា

បញ្ញាភវេ	១១៦
អនុលោម	"
បច្ចុនិយ	១២៧
អនុលោមប្បច្ចុនិយ	១២៨
បច្ចុនិយានុលោម	"

អតីតតិកា

បញ្ញាភវេ	១៣០
អនុលោម	"
បច្ចុនិយ	១៣៧
អនុលោមប្បច្ចុនិយ	១៤០
បច្ចុនិយានុលោម	១៤១

អតីតារម្មណតិកា

បដិច្ចភវេ	១៤២
អនុលោម	"

សង្កេតប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុនិយានុលោម	១១៥

ឧប្បន្នតិកា

បញ្ញាភវេ	១១៦
អនុលោម	"
បច្ចុនិយ	១២៧
អនុលោមប្បច្ចុនិយ	១២៨
បច្ចុនិយានុលោម	"

អតីតតិកា

បញ្ញាភវេ	១៣០
អនុលោម	"
បច្ចុនិយ	១៣៧
អនុលោមប្បច្ចុនិយ	១៤០
បច្ចុនិយានុលោម	១៤១

អតីតារម្មណតិកា

បដិច្ចភវេ	១៤២
អនុលោម	"

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
បច្ចុទ្ទិយំ	១៤៣
អនុរណាមប្បច្ចុទ្ទិយំ	១៤៧
បច្ចុទ្ទិយានុរណាមំ	"
បច្ច្យាវរាម	១៤៨
អនុរណាមំ	"
បច្ចុទ្ទិយំ	១៦៧
អនុរណាមប្បច្ចុទ្ទិយំ	១៦៧
បច្ចុទ្ទិយានុរណាមំ	"

អដ្ឋកថា

បដិច្ចវរាម	១៧០
អនុរណាមំ	"
បច្ចុទ្ទិយំ	១៧៣
អនុរណាមប្បច្ចុទ្ទិយំ	១៧៤
បច្ចុទ្ទិយានុរណាមំ	"
បច្ចុយវរាម	១៧៧
អនុរណាមំ	"

សេដ្ឋកថា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុទ្ទិយៈ	១៤៣
អនុរណាមប្បច្ចុទ្ទិយៈ	១៤៧
បច្ចុទ្ទិយានុរណាម	"
បច្ច្យាវរាម	១៤៨
អនុរណាម	"
បច្ចុទ្ទិយៈ	១៦៧
អនុរណាមប្បច្ចុទ្ទិយៈ	១៦៧
បច្ចុទ្ទិយានុរណាម	"

អដ្ឋកថា

បដិច្ចវរាម	១៧០
អនុរណាម	"
បច្ចុទ្ទិយៈ	១៧៣
អនុរណាមប្បច្ចុទ្ទិយៈ	១៧៤
បច្ចុទ្ទិយានុរណាម	"
បច្ចុយវរាម	១៧៧
អនុរណាម	"

មាតិកាប្រធានី

មាតិកា	អង្កែ
បច្ចុនីយ៍	១៨០
អនុរណាមប្បច្ចុនីយ៍	១៨២
បច្ចុនីយានុរណាម	"
បញ្ញាវរក	"
អនុរណាម	"
បច្ចុនីយ៍	២០១
អនុរណាមប្បច្ចុនីយ៍	២០៣
បច្ចុនីយានុរណាម	២០៤

អដ្ឋកថាវគ្គណតិកា

បដិច្ចវរក	២០៥
អនុរណាម	"
បច្ចុនីយ៍	២០៦
អនុរណាមប្បច្ចុនីយ៍	២០៨
បច្ចុនីយានុរណាម	"
បញ្ញាវរក	២០៨
អនុរណាម	"

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុនីយ៍:	១៨០
អនុរណាមប្បច្ចុនីយ៍:	១៨២
បច្ចុនីយានុរណាម	"
បញ្ញាវរក:	"
អនុរណាម	"
បច្ចុនីយ៍:	២០១
អនុរណាមប្បច្ចុនីយ៍:	២០៣
បច្ចុនីយានុរណាម	២០៤

អដ្ឋកថាវគ្គណតិកា:

បដិច្ចវរក:	២០៥
អនុរណាម	"
បច្ចុនីយ៍:	២០៦
អនុរណាមប្បច្ចុនីយ៍:	២០៨
បច្ចុនីយានុរណាម	"
បញ្ញាវរក:	២០៨
អនុរណាម	"

មាតិកា	អង្ក
ចច្ចនីយំ	២២០
អនុរោមច្ចច្ចនីយំ	២២១
ចច្ចនីយានុរោមំ	"

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ

ចដិច្ចកំ	២២៣
អនុរោមំ	"
ចច្ចនីយំ	២២០
អនុរោមច្ចច្ចនីយំ	២២៤
ចច្ចនីយានុរោមំ	"
ចត្តាកំ	២២៨
អនុរោមំ	"
ចច្ចនីយំ	២៧២
អនុរោមច្ចច្ចនីយំ	២៨០
ចច្ចនីយានុរោមំ	២៨១

មាតិកា	ទំព័រ
ចច្ចនីយៈ	២២៦
អនុរោមច្ចច្ចនីយៈ	២២៧
ចច្ចនីយានុរោម	"

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ

ចដិច្ចកៈ	២២៣
អនុរោម	"
ចច្ចនីយៈ	២២០
អនុរោមច្ចច្ចនីយៈ	២២៤
ចច្ចនីយានុរោម	"
ចត្តាកៈ	២២៨
អនុរោម	"
ចច្ចនីយៈ	២៧២
អនុរោមច្ចច្ចនីយៈ	២៨០
ចច្ចនីយានុរោម	២៨១

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យុបាយោ	អវិទ្យុបាយោ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយំ
សម្បយុត្តកាន់	សម្បយុត្តកាន់ ខន្ទាន់	៨	១០
ចេតោវិយញ្ញាណ	ចេតោវិយញ្ញាណ	១១	៧
ធម្មា	ធម្មា	២១	២
ហេតុប្បច្ចរយេន	ហេតុប្បច្ចរយេន	៧២	៧
អរិយាមត្តា	អរិយាមត្តា	១០៥	៧
អតតិភ្និក	អតតិភ្និក	១៣៧	១
បដិច្ចករសទិសា	បដិច្ចករសទិសា	១៥៧	៥
បស្សយ	បស្សនាយ	"	១៧
និទ្ទាគរណំ	និទ្ទាគរណំ	១៧៥	១០
បរតិ បដិសន្ធិចិ	បរតិប្បដិសន្ធិចិ	១៨១	៣
បដិច្ចករបច្ចនិយ	បដិច្ចករបច្ចនិយ	"	១៣
អនិច្ចតោ	អនិច្ចតោ . . .	១៧២	៧
អនាមញ្ញាញ	អនាមញ្ញាញ	២១៦	១៥
អវិគតេ ។	អវិគតេ ទេ ។	២២២	៣
អនិទស្សនអប្បដិញ្ច	អនិទស្សនអប្បដិញ្ច	២៣២	៧
ចិត្តស	ចិត្តស-	២៣៥	២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កប្បបដិសន្ធិ	កប្បដិសន្ធិ	២	១៣
កងខណ វៃ	កងខណៈវៃ	៣	១៣
នូវខន្ទ ២ . . .	នូវខន្ទ ២ . . . ។	២	១០
បតញ្ញាណ	បតញ្ញាណ	១២	៧
អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ	អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ	១៣	៣
អនន្តប្បច្ច័យ	អនន្តប្បច្ច័យ	១៤	១២
ដែលដែល	ដែល	២៥	៨
អហេតុកប្បបដិសន្ធិ	អហេតុកប្បដិសន្ធិ	៣៨	៥
កង្កន្ត្រិ	កង្កន្ត្រិ	៣៧	១៦
ដែលមិនទៀង	ដែលមិនទៀង នឹងខន្ទ២...២១		៨
ពឹងផ្អែកនឹងខន្ទ ២ . . .	ពឹងផ្អែក	"	១០
ខុសនឹងទៀងផង ។	ខុសនឹងទៀងផង	២២	១០
និងមគ្គប្បច្ច័យ	និងមគ្គប្បច្ច័យ	២៦	១៦
ប្រដៅតិទ្រុឌ័យ	ប្រដៅតិទ្រុឌ័យ	៧១	១៦
ខន្ទ ២ . . .	នូវខន្ទ ២ . . . ។	៨៥	១៧
"	"	៨៦	៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អាម្ពណ៍	អាម្ពណ៍	៧៣	៦
សហភាពធិបតិ	សហភាពធិបតិ	៧៧	១៤
ដែលមគ្គ	ដែលមានមគ្គ	១០១	១៥
មានមគ្គធិបតិ	មានមគ្គជាធិបតិ	១០៧	១៣
នានាណិកៈ	នានាណិកៈ	១០៧	១៤
មានព័រៈ ១១	មានព័រៈ ២១	១១០	៥
"	"	"	៨
បក្ខុចខ័ស្ស័យ	បក្ខុចខ័ស្ស័យ	១២២	៧
... ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ	ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ	១២៨	១១
គី វិបាកក្ខន្ធទ	គី ឡូវិបាកក្ខន្ធទ	១២៣	៥
បដិសន្និដែលប្រព្រឹត្តទៅ	បវត្តប្បដិសន្និ	"	៦
ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ	ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ	១២៥	១៣
ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ	ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ	១២៦	៣
អតីតាម្ពណត្តិកៈ	អតីតាម្ពណត្តិកៈ	១៥៧	១
ជាអតីតាម្ពណណ៍	ជាអតីតាម្ពណ៍	"	៧
អនិច្ចាទុបស្សប្បនា	អនិច្ចាទុបស្សនា	"	១៣

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
និន័អនត្តាខុបស្សនា	និន័អនត្តាទុបស្សនា	១៥៧	១៤
ឡូវមហាក្ខត	ឡូវមហាក្ខត	១៧០	១៦
វៃនអហេតុកប្បដិសន្និ	វៃនអហេតុកប្បដិសន្និ	២០៦	៥
អនិទស្សនសប្បដិយធមិផន្ត	ឡូវអនិទស្សនសប្បដិយធមិផន្ត	២៣០	៥
អនិទស្ស.	ជាអនិទស្ស.	២៣៥	២
ដោយចេតនា បរិយញ្ញាណ	ដោយចេតនាបរិយញ្ញាណ	២៥១	១៥
ក្នុងទិបដុត	ក្នុងទិបដុត ១	២៦៤	៦

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were kindly met by the following organizations

Sigeru Urawa
852-3 Matsue-cho, Souka-shi, Saitama Japan

この本は次の方によって復刻されました。

浦和 穰
埼玉県草加市松江町852-3

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក " ។
ការផ្សាយរបស់គុណសាសនចណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.99
"ABHIDHAMMA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition 1994
printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大藏經) 金110巻・アビダルマピタカ第99巻
発行：ブノンベン仏敎研究所
復刻教授：カンボジア版トリピタカ(南伝大藏經)復刻教授委員会
発行：1994年12月8日

印字・製本／弘前印刷株式会社
製作にあたり弘前印刷株式会社の多大な協力を得ました